

Tjeckisk
baskurs

Rättelser till *Tjeckisk baskurs*, 2000.

Nedan upptages endast fel i den tjeckiska texten, liksom grövre fel i den svenska texten.
Uppenbara fel i den svenska texten redovisas däremot inte.

SIDA	RAD	ÄR	SKALL VARA
22	9 u	<i>studnet</i>	<i>student</i>
41	7 u	neznát	znát
112	7 u	EHO Ø A	EHO Ø E
148	12 u	říct	říct ↗ řici
172	7 n	švejka	Švejka
179	1 n	neznáš; jsi neznal	znáš; jsi znal
180	19 n	hotalu	hotelu
190	15 n	vara behjälplig	vara behjälplig, vara närvarande
197	4 n	verkytyg	pinaler
202	23 u	gl	gå
217	5 n	počít <i>verb</i> počne, počal < počínat	počít si <i>verb</i> počne si, počal si < počínat si
239	17 u	všeče	všechn

Andra titlar av samme författare:

Polsk basgrammatik

Tjeckisk basgrammatik

Kommande titlar:

Slovakisk basgrammatik

Slovensk basgrammatik

Ukrainsk basgrammatik

Morgan Nilsson

T J E C K I S K

B A S K U R S

MONONEN

© 2000 Morgan Nilsson

Version 2

Bokförlaget Mononen

Basåsvägen 30

430 64 Hällingsjö

0301 – 400 04

fax & telefonsvarare

0301 – 50 23 13

e-mail

slova @ swipnet . se

Printed in Sweden by Parajett, Landskrona, 2000

ISBN 91 – 97 34 87 – 2 – 4

Förord

Denna lärobok i tjeckiska är i första hand avsedd för nybörjare på universitetsnivå och läsaren förutsätts därför ha grundläggande kunskaper i allmän grammatik och fonetik. Förhoppningsvis skall framställningen också vara tillräckligt detaljerad för att kunna brukas av andra intresserade som på egen hand eller under lärares ledning på ett systematiskt sätt vill inhämta de teoretiska grunderna i tjeckiska språket.

Boken är tänkt att i de första tio lektionerna täcka det grammatiska stoff som kan anses motsvara en 10-poängs introduktionskurs i tjeckiska, varefter de följande sex lektionerna huvudsakligen ger tillfälle till repetition och befästande av de inhämtade kunskaperna. Målsättningen är att ge den studerande en kortfattad systematisk genomgång av de teoretiska grunderna i språket samt att bygga upp en förmåga att läsa normalprosa med hjälp av ordbok. Bruket av en fristående ordbok rekommenderas därför från första början. Den ordlista som ingår i denna bok tar endast upp den eller de betydelser hos de tjeckiska orden som aktualiseras i kursen. Den gör alltså inte anspråk på någon fullständig redogörelse för de olika uppslagsordens betydelser. Stoffet i denna bok kan vidare med fördel kompletteras genom parallell läsning av en mera traditionell lärobok, t.ex. *Do you want to speak Czech?* av Čechová, Trabelsiová och Putz, för att ytterligare träna ett vardagligt ordförråd och vanligt förekommande frasstrukturer.

Samtliga i kursen ingående texter förutom den allra första utgörs av prov på tjeckisk skönlitteratur. Texterna har i någon mån tillrättalagts och förenklats, något mera så i de tidigare texterna, något mindre i de senare. Havel's *Audience* liksom Hašeks *Švejk* har dock i stället ändrats så att de stämmer överens med de grammofoninspelningar som finns med Havel och Landovský respektive Werich.

Övningarna i denna bok tjänar främst till att träna den relativt snåriga tjeckiska morfologin. För att möjliggöra ett självständigt arbete har samtliga övningar utom kontrollövningarna försetts med ett facit som i möjligaste mån tar upp olika tänkbara alternativa lösningar. Kontrollövningarna är däremot avsedda att utgöra ett kontrollmoment i samband med undervisningen.

Jag vill framföra ett varmt tack till alla de studenter och kolleger som kommit med värdefulla synpunkter och förslag till ändringar. Ytterligare synpunkter på innehåll och utformning tas emot med största tacksamhet.

Morgan Nilsson
slova@swipnet.se

Innehållsförteckning

8	FÖRKORTNINGAR
10	TECKENFÖRKLARINGAR
11	LJUDLÄRA
20	FÖRSTA LEKTIONEN
32	ANDRA LEKTIONEN
43	TREDJE LEKTIONEN
54	FJÄRDE LEKTIONEN
67	FEMTE LEKTIONEN
76	SJÄTTE LEKTIONEN
85	SJUNDE LEKTIONEN
92	ÅTTONDE LEKTIONEN
103	NIONDE LEKTIONEN
112	TIONDE LEKTIONEN
124	ELFTE LEKTIONEN
135	TOLFTE LEKTIONEN
146	TRETTONDE LEKTIONEN
154	FJORTONDE LEKTIONEN
162	FEMTONDE LEKTIONEN
170	SEXTONDE LEKTIONEN
178	FACIT
190	TJECKISK-SVENSK ORDLISTA
247	SVENSK-TJECKISK ORDLISTA

Förkortningar

A	akusativ
adj	adjektiv
adv	adverb
D	dativ
dim	diminutiv
f	femininum
f	fullbordad
G	genitiv
I	instrumentalis
imp	imperativ
inf	infinitiv
inter	interrogativ
interj	interjektion
intrans	intransitiv
konj	konjunktion
konjv	konjunktiv
kortf	kortform
L	lokativ
m	maskulinum
mt	maskulinum tingbetecknande
mv	maskulinum varelsbetecknande
N	nominativ
n	neutrum
neg	negerad
of	ofullbordad
ON	ortnamn
p	person
part	particip
pass	passivum
pl	plural
PN	personnamn
ppl	person plural
pp	passivt particip
pred	predikativ
prep	preposition
pret	preteritum
pron	pronomen
psg	person singular
refl	reflexiv
reg	regional
rel	relativ
räkn	räkneord
sg	singular
SS	skriftspråk
subst	substantiv

tant	tantum
temp	temporal
trans	transitiv
TS	talspråk
V	vokativ

Teckenförklaringar

+	markerar att suffixet ger upphov till konsonantväxling
e	liten ring markerar flyktig vokal
< eller >	pilen pekar från ofullbordat och mot fullbordat verb
↗	markerat skriftspråklig variant med högt stilvärde
⇒	markerar stilmässigt neutral variant
↗	markerat talspråklig variant, godkänd av kodifieringen
↗↗	markerat talspråklig variant, ej godkänd av kodifieringen
≤ eller ≥	pilen pekar mot midre vanlig variant utan stilistisk skillnad
↗	hänvisar till ordets grundform
~	fri variation (i grammatiska kommentarer och facit)
~	ersätter uppslagsordet (i ordlistan)
(~)	anger stavning före 1993 års rättstavningsreform

Ljudlära

Det tjeckiska alfabetet

A	B	C	Č	D	E	F	G	H	CH	I	J	K
á	bé	cé	čé	dé	é	ef	gé	há	chá	í	jé	ká
L	M	N	O	P	Q	R	Ř	S	Š	T	U	V
el	em	en	ó	pé	kvé	er	eř	es	eš	té	ú	vé
W	X	Y	Z	Ž								
dvojité vé	iks	ypsilon	zet	žet								

Bokstävernans namn och uttal

A	a	krátké á	[a]	
Á	á	dlouhé á	[a:]	
B	b	bé	[b]	
			[p]	sist i ord samt före tonlös konsonant
C	c	cé	[ts]	
			[dʒ]	före tonande konsonant utom v, ř och sonoranter
Č	č	čé	[tʃ]	
			[dʒ]	före tonande konsonant utom v, ř och sonoranter
D	d	dé	[d]	
			[t]	sist i ord samt före tonlös konsonant
Ď	ď	ďe	[dʲ]	
		ďe s háčkem	[ʧ]	sist i ord samt före tonlös konsonant
E	e	krátké é	[ɛ]	
É	é	dlouhé é	[ɛ:]	
Ě	ě	ije	[jɛ]	efter b, p, v, f
		é s háčkem	[ʲɛ]	efter d, t, n
			[nʲɛ]	efter m
F	f	ef	[f]	
			[v]	före tonande konsonant utom v, ř och sonoranter
G	g	gé	[g]	
			[k]	sist i ord samt före tonlös konsonant
H	h	há	[ɦ]	
			[x]	sist i ord samt före tonlös konsonant

Ljudlära

CH	ch	<i>chá</i>	[x] [ħ]	före tonande konsonant utom v, ř och sonoranter
I	i	<i>krátké měkké í</i>	[i] [ji] [ij]	efter d, t, n före vokaler
Í	í	<i>dlouhé měkké í</i>	[i:] [ji:]	efter d, t, n
J	j	<i>jé</i>	[j]	
K	k	<i>ká</i>	[] [k] [g]	☞☞ först i ord före konsonant före tonande konsonant utom v, ř och sonoranter
L	l	<i>el</i>	[l] [ɫ]	mellan konsonanter samt sist i ord efter konsonant
M	m	<i>em</i>	[m] [um]	i orden <i>sedm</i> 'sju', <i>osm</i> 'åtta'
N	n	<i>en</i>	[n] [ŋ]	före g, k
Ň	ň	<i>eň</i> <i>en s háčkem</i>	[nʲ]	
O	o	<i>krátké ó</i>	[ɔ]	
Ó	ó	<i>dlouhé ó</i>	[ɔ:]	
P	p	<i>pé</i>	[p] [b]	före tonande konsonant utom v, ř och sonoranter
Q	q	<i>kvé</i>	[k]	
R	r	<i>er</i>	[r] [ɾ]	mellan konsonanter samt sist i ord efter konsonant
Ř	ř	<i>eř</i>	[ř] [ř̥]	sist i ord samt före eller efter tonlös konsonant
S	s	<i>es</i>	[s] [z]	före tonande konsonant utom v, ř och sonoranter, mellan tonande ljud i vissa lånord samt i prepositionen <i>přes</i> 'genom, över' då följande ord börjar på vokaler eller sonoranter
Š	š	<i>eš</i>	[ʃ] [ʒ]	före tonande konsonant utom v, ř och sonoranter
T	t	<i>té</i>	[t] [d]	före tonande konsonant utom v, ř och sonoranter
Ť	ť	<i>ťe</i> <i>té s háčkem</i>	[tʲ] [dʲ]	före tonande konsonant utom v, ř och sonoranter

U	u	<i>krátké ú</i>	[u]	
			[ɯ]	efter a, e, o i samma stavelse
Ú	ú	<i>dlouhé ú</i>	[u:]	
		<i>ú s čárkou</i>		
Ů	ů	<i>kroužkované ú</i>	[u:]	
		<i>ú s kroužkem</i>		
V	v	<i>vé</i>	[v]	
			[f]	sist i ord samt före tonlös konsonant
W	w	<i>dvojité vé</i>	[v]	
			[f]	sist i ord samt före tonlös konsonant
X	x	<i>iks</i>	[ks]	
			[gz]	före tonande konsonant utom v, ř och sonoranter samt mellan tonande ljud i många lånord
Y	y	<i>krátký ypsilon</i>	[i]	
		<i>krátké tvrdé ý</i>		
Ý	ý	<i>dlouhý ypsilon</i>	[i:]	
		<i>dlouhé tvrdé ý</i>		
Z	z	<i>zet</i>	[z]	
			[s]	sist i ord samt före tonlös konsonant
Ž	ž	<i>žet</i>	[ʒ]	
			[ʃ]	sist i ord samt före tonlös konsonant

Genomgående uttalas konsonanterna vid bokstavering dock gärna som sitt grundläggande fonetiska värde följt av den neutrala vokalen [ə], t ex bokstaveras *Svensson* som [sə və ɛ nə sə sə ə nə].

Betoning

Betoningen ligger alltid på ordets första stavelse.

<i>Berlín</i>	[ˈberli:n]	‘Berlin’
<i>Smetana</i>	[ˈsmetana]	<i>tjeckisk kompositör</i>
<i>Československo</i>	[ˈtʃɛskɔslɔvɛnskɔ]	‘Tjeckoslovakien’

Ett huvudord tillsammans med eventuella klitikor bildar i uttalshänseende en enhet. Betoningen faller därför på prepositioner eftersom dessa är proklitikor.

<i>u tebe</i>	[ˈutebe]	‘hos dig’
<i>od Jana</i>	[ˈɔdjana]	‘från Jan’
<i>pro nás</i>	[ˈprɔna:s]	‘för oss’

Enklitikor är bl a objektsformer av de personliga pronomenen, hjälpverben vid bildning av preteritum och konjunktiv samt ett antal små korta adverb.

<i>beru ji</i>	[ˈberuji]	‘jag tar den’
<i>bral ji</i>	[ˈbralsi]	‘du tog’
<i>dali by</i>	[ˈdalibi]	‘de skulle ge’
<i>jdi tam</i>	[ˈdʲitam]	‘gå dit’

Diftonger

Det finns bara en äkta tjeckisk diftong, *ou* [ɔʊ]. I vissa fall går det dock en morfemgräns mellan *o* och *u*. I sådana fall är det inte frågan om någon diftong.

<i>pavouk</i>	[ˈpavɔʊk]	‘spindel’
<i>mouka</i>	[ˈmɔʊka]	‘mjöl’
men:		
<i>poučit</i>	[ˈpɔʊtʃit]	‘upplysa’

I lånnord förekommer även *eu* [ɛʊ] och *au* [aʊ].

<i>feudál</i>	[ˈfɛʊda:l]	‘feodalherre’
<i>auto</i>	[ˈaʊtɔ]	‘bil’

Om två vokaler följer på varandra och den första är *i* uttalas ett [j] mellan de båda vokalerna.

<i>piano</i>	[ˈpija:nɔ]	‘piano’
<i>fotografie</i>	[ˈfɔtɔɡrafijɛ]	‘fotografi’

Diakritiska tecken

Ett streck (*čárka*) eller en ring (*kroužek*) används för att beteckna lång vokal. För att beteckna [u:] används *ú* i början av ord och *ů* i övriga fall.

<i>táta</i>	[ˈta:ta]	‘pappa’
<i>mléko</i>	[ˈmlɛ:kɔ]	‘mjölk’
<i>víno</i>	[ˈvi:nɔ]	‘vin’
<i>móda</i>	[ˈmɔ:da]	‘mode’
<i>sýr</i>	[ˈsi:r]	‘ost’
<i>únor</i>	[ˈu:nɔr]	‘februari’
<i>ďům</i>	[ˈdu:m]	‘hus’

I vissa ord av främmande ursprung markeras ej lång vokal i ortografin.

<i>telefon</i>	[ˈtɛlɛfɔ:n]	‘telefon’
<i>piano</i>	[ˈpija:nɔ]	‘piano’
<i>kultura</i>	[ˈkultu:ra]	‘kultur’

En hake (*háček*) används över *e* för att beteckna [j] efter *b, p, v, f* eller mjukt uttal av *d, t, n*, samt över *č, š, ž, ř* för att beteckna de särskilda ljuden [tʃ], [ʃ], [ʒ], [ř].

<i>obě</i>	[ɔbjɛ]	‘båda’
<i>pěna</i>	[ˈpjɛna]	‘skum’
<i>Věra</i>	[ˈvjɛra]	‘Vera’
<i>dělat</i>	[ˈdʲɛlat]	‘göra’
<i>tě</i>	[tʲɛ]	‘dig’
<i>Ruzyně</i>	[ˈruzinʲɛ]	<i>Prags flygplats</i>
<i>čas</i>	[tʃas]	‘tid’
<i>pošta</i>	[ˈpɔʃta]	‘post’

<i>žena</i>	[ʒɛna]	‘kvinna’
<i>řeka</i>	[řɛka]	‘flod’

Ljudet [ř]

Detta ljud är en apikoalveolar frikativiserad tremulant som bildas genom att [r] och [ʒ] uttalas samtidigt. Tungans form och ställning överensstämmer med [ʒ]. Samtidigt får tungan slå två, tre slag mot tandvallen, som vid bildandet av [r].

I praktiken åstadkoms det enklast genom att uttala ett rullande tungspets-r och samtidigt blåsa kraftigare än normalt.

<i>Řím</i>	[ři:m]	‘Rom’
<i>říjen</i>	[ři:jen]	‘oktober’

Konsonantpalatalisering

Före *i*, *í*, *ě* uttalas *d*, *t*, *n* palataliserat. De sägs då uttalas mjukt. Det kan låta nästan som om de följdes av ett svagt *j*-ljud. Före *y*, *ý*, *e*, *é* uttalas de som vanligt. De sägs då uttalas hårt.

<i>dítě</i>	[dʲi:tʃɛ]	‘barn’
<i>dým</i>	[di:m]	‘rök’
<i>ti</i>	[tʲi]	‘åt dig; dessa’
<i>ty</i>	[ti]	‘du; dessa’
<i>nyní</i>	[ninʲi:]	‘nu’
<i>koně</i>	[kɔnʲɛ]	‘hästens; hästar’
<i>ne</i>	[nɛ]	‘nej’
<i>nést</i>	[nɛ:st]	‘bära’

I många lånord uttalas dock *d*, *t*, *n* hårt före *i*.

<i>pneumatika</i>	[pnɛumatika]	‘däck’
<i>politika</i>	[pɔlitika]	‘politik’

Uttalet av bokstavskombinationen *mě*

Bokstavskombinationen *mě* uttalas [mnʲɛ].

<i>mě</i>	[mnʲɛ]	‘mig’
<i>měl</i>	[mnʲɛl]	‘han hade’
<i>město</i>	[mnʲɛstɔ]	‘stad’

Stavelsebildande konsonanter

Då *r* eller *l* står i position mellan två konsonanter eller sist i ord efter konsonant är de stavelsebildande och kan uppbära betoningen.

<i>v lk</i>	[v lk]	‘varg’
-------------	--------	--------

<i>Brno</i>	[ˈbrɲɔ]	<i>Mährens största stad</i>
<i>nesl</i>	[ˈnɛsl]	‘han bar’

Tonande och tonlöst uttal av konsonaterna

Ett stort antal konsonater förekommer i par om tonande och tonlösa.

Tonande

[b] [d] [dʲ] [g] [v] [z] [ʒ] [ř] [d͡z] [d͡ʒ] [ɦ]

Tonlösa

[p] [t] [tʲ] [k] [f] [s] [ʃ] [r̥] [ts] [tʃ] [x]

I uttjudd uttalas tonande konsonant som motsvarande tonlösa.

<i>oběd</i>	[ˈɔbjɛt]	‘middag, lunch’
<i>teď</i>	[ˈtɛtʲ]	‘nu’
<i>roh</i>	[ˈrɔx]	‘hörn; horn’
<i>šev</i>	[ˈʃɛf]	‘söm’

Inuti ord verkar regressiv assimilation.

<i>nehty</i>	[ˈnɛxtɪ]	‘naglar’
<i>odpoledne</i>	[ˈɔtpɔlɛdnɛ]	‘eftermiddag’
<i>kdo</i>	[ˈgdɔ]	‘vem’
<i>prosba</i>	[ˈprɔzba]	‘bön, vädjan’

OBS! Sonoranter (*j*, *l*, *m*, *n*, *ň* och *r*) samt *ř* och *v* ger dock aldrig upphov till någon assimilation.

<i>svůj</i>	[ˈsvuːj]	‘sin’
<i>snít</i>	[ˈsnʲiːt]	‘drömman’
<i>prát</i>	[ˈpraːt]	‘tvätta’

Däremot assimileras *ř* genom både regressiv och progressiv assimilation till [ř̥].

<i>tři</i>	[ˈtř̥i]	‘tre’
<i>přesně</i>	[ˈpř̥ɛsn̩jɛ]	‘exakt’
<i>buřt</i>	[ˈbuř̥t]	<i>typ av korv</i>

Över skriftbildens ordgränser inom ramen för det fonetiska ordet (d v s proklitika + huvudord + enklitikor) verkar också den regressiva assimilationen.

<i>v Praze</i>	[ˈfprazɛ]	‘i Prag’
<i>s dědečkem</i>	[ˈzd̩ɛdɛt͡ʃkɛm]	‘tillsammans med farfar’
<i>popros ho</i>	[ˈpɔprɔzɦɔ]	‘be honom’

Den tonande konsonanten i prepositionerna *v* ‘i’ och *z* ‘ur, från’ uttalas tonlöst före ord som börjar på vokal. I vårtat språk skall prepositionen dessutom följas av en s k glottal stop. I talspråket utelämnas denna dock ofta.

<i>v Africe</i>	[ˈfʔafrɪt͡sɛ]	‘i Afrika’
<i>z auta</i>	[ˈsʔaʊta]	‘ut ur bilen’

Konsonantgruppen *sh* assimileras progressivt till [sx].

na shledanou

[nasxledanɔu]

‘adjö, på återseende’

Uttalet av *j*

När ett ord börjar på *j* + konsonant uttalas inte *j* annat än i mycket vårdat språk. Uttalet utan *j* godkänns dock fortfarande inte av kodifiering annat än vid hjälpverben i preteritum och något neutralt uttal finns därför inte. Trots allt får dock uttalet utan *j* anses vara det omarkerade och därför att rekommendera för nybörjaren.

jsem

↗ [jsɛm]

‘jag är’

[sɛm]

jde

↗ [jdɛ]

‘han, hon går’

↘↘ [dɛ]

jméno

↗ [jmɛ:nɔ]

‘namn’

↘↘ [mɛ:nɔ]

Aspiration

[p], [t], [k] är oaspirerade på tjeckiska.

pán

[pa:n]

‘herre’

táta

[ta:ta]

‘pappa’

kokos

[kɔkɔs]

‘kokos’

Ljudet [l]

[l] är på tjeckiska apikoalveolart medan det på svenska är apikodentalt, d v s tjeckiskt [l] är en aning ”tjockare” än svenskt.

les

[lɛs]

‘skog’

dala

[dala]

‘hon gav’

loupal

[lɔʊpal]

‘han skalade’

Ljudet [ɦ]

[ɦ] är på tjeckiska en tonande konsonant och ett mycket tydligt ljud som aldrig reduceras som i svenskan.

Praha

[praɦa]

‘Prag’

hlava

[ɦlava]

‘huvud’

táhne

[ta:ɦnɛ]

‘han drar’

Intonation

Påståendesatser och frågesatser med frågeord har en jämn, obetydligt fallande ton.

<i>To je pošta.</i>	‘Det är en post.’
<i>Já jsem v Praze.</i>	‘Jag är i Prag.’
<i>Kdo je to?</i>	‘Vem är det?’
<i>Co je to?</i>	‘Vad är det?’

Frågesatser utan frågeord har en tydligt stigande ton.

<i>Měla Věra dítě?</i>	‘Hade Vera ett barn?’
<i>Je to pošta?</i>	‘Är det en post?’
<i>Je to Praha?</i>	‘Är det Prag?’

Övningar

0-1 Transkribera fonetiskt.

0-1-1 atom *atom* 0-1-2 ano *ja* 0-1-3 Jan *PN, Jan* 0-1-4 dala *hon gav* 0-1-5 mám *jag har*
0-1-6 dáma *dam* 0-1-7 Novák *PN, Novák* 0-1-8 salám *påläggskorv* 0-1-9 Eva *PN, Eva*
0-1-10 nebo *eller* 0-1-11 ne *nej, inte* 0-1-12 jeden *en, ett* 0-1-13 nést *bära* 0-1-14 nové *ny*
0-1-15 invalida *invalid* 0-1-16 Milan *PN, Milan* 0-1-17 pivo *öl* 0-1-18 ryba *fisk* 0-1-19 syn
son 0-1-20 byt *lägenhet* 0-1-21 my vi 0-1-22 vy *ni* 0-1-23 vím *jag vet* 0-1-24 jím *jag äter*
0-1-25 mít *ha* 0-1-26 mýt *tvätta* 0-1-27 mýdlo *tvål* 0-1-28 sýr *ost* 0-1-29 starý *gammal*
0-1-30 okno *fönster* 0-1-31 Ostrava *ON, nordmährisk stad* 0-1-32 gól *mål* 0-1-33 Urban
PN, Urban 0-1-34 student *student* 0-1-35 беру *jag tar* 0-1-36 únor *februari* 0-1-37 úterý
tisdag 0-1-38 můj *min, mitt* 0-1-39 dům *hus* 0-1-40 domů *hem, hemåt* 0-1-41 auto *bil*
0-1-42 meloun *melon* 0-1-43 nesou *de bär* 0-1-44 berou *de tar* 0-1-45 Anglie *England*
0-1-46 já *jag* 0-1-47 jitro *morgon* 0-1-48 stroj *maskin* 0-1-49 nejsem *jag är inte* 0-1-50
nejdou *de går inte* 0-1-51 ráno *morgon* 0-1-52 strom *träd* 0-1-53 sestra *syster* 0-1-54 bratr
bror 0-1-55 prst *finger* 0-1-56 krk *hals* 0-1-57 pes *hund* 0-1-58 Petr *PN, Peter ~ Per*
0-1-59 pán *herre* 0-1-60 pátý *femte* 0-1-61 tam *där, dit* 0-1-62 teta *faster, moster* 0-1-63
taky *också* 0-1-64 kam *vart* 0-1-65 káva *kaffe* 0-1-66 kámen *sten* 0-1-67 zítra *i morgon*
0-1-68 zase *igen* 0-1-69 zima *kallt; vinter* 0-1-70 jazyk *språk; tunga* 0-1-71 maso *kött*
0-1-72 zde *här* 0-1-73 šest *sex* 0-1-74 šunka *skinka* 0-1-75 škola *skola* 0-1-76 Švejk *PN,*
känd romanfigur författad av Jaroslav Hašek 0-1-77 pošta *post* 0-1-78 píše *han, hon*
skriver 0-1-79 náš *vår (poss pron)* 0-1-80 víš *du vet* 0-1-81 žába *groda* 0-1-82 žena *kvinna*
0-1-83 židle *stol* 0-1-84 každý *varje* 0-1-85 život *liv* 0-1-86 žlutý *gul* 0-1-87 vždy *alltid*
0-1-88 chyba *fel* 0-1-89 strach *rädsla* 0-1-90 duch *ande* 0-1-91 moucha *fluga* 0-1-92 socha
staty 0-1-93 host *gäst* 0-1-94 hoch *gosse* 0-1-95 hudba *musik* 0-1-96 hlava *huvud* 0-1-97
kniha *bok* 0-1-98 mnoho *mycket* 0-1-99 jeho *hans, honom* 0-1-100 co *vad (inter pron)*
0-1-101 cena *pris* 0-1-102 cukr *socker* 0-1-103 ulice *gata* 0-1-104 otec *far* 0-1-105 čaj *te*
0-1-106 čas *tid* 0-1-107 večer *kväll* 0-1-108 počasí *väder* 0-1-109 kočka *katt* 0-1-110
člověk *människa* 0-1-111 míč *boll* 0-1-112 čtvrtek *torsdag* 0-1-113 les *skog* 0-1-114 leden
januari 0-1-115 lyže *skidor* 0-1-116 ale *men* 0-1-117 mladý *ung* 0-1-118 bral *han tog*
0-1-119 jel *han åkte* 0-1-120 byl *han var* 0-1-121 padl *han föll* 0-1-122 mohl *han kunde*
0-1-123 vlk *varg* 0-1-124 mlč *tig* 0-1-125 vlna *våg (på vatten)* 0-1-126 mlha *dimma*
0-1-127 plný *full* 0-1-128 řada *rad* 0-1-129 řeka *flod* 0-1-130 řeč *tal; språk* 0-1-131 říjen

oktober 0-1-132 moře hav 0-1-133 Dvořák PN, tjeckisk kompositör 0-1-134 břicho mage
 0-1-135 dřevo trä 0-1-136 dveře dörr 0-1-137 tělo kropp 0-1-138 kotě kattunge 0-1-139
 kořata kattungar 0-1-140 ještě mera, ytterligare, ännu, fortfarande 0-1-141 stěna vägg
 0-1-142 ticho tystnad 0-1-143 tisíc tusen 0-1-144 štěstí lycka 0-1-145 ďábel djävul 0-1-146
 Maďarsko Ungern 0-1-147 dělat göra 0-1-148 neděle söndag 0-1-149 divadlo teater
 0-1-150 dým rök 0-1-151 díl del 0-1-152 dítě barn (sing) 0-1-153 děti barn (plur) 0-1-154
 hodina timme 0-1-155 něco något 0-1-156 štěně hundvalp 0-1-157 nic inget 0-1-158 kůň
 häst 0-1-159 koní hästarnas 0-1-160 není han, hon, den, det är inte 0-1-161 nyní nu
 0-1-162 mě mig 0-1-163 pět fem 0-1-164 věta mening 0-1-165 pěna skum 0-1-166 tobě åt
 dig 0-1-167 tebe dig 0-1-168 město stad 0-1-169 měl han hade 0-1-170 země jord, mark,
 land 0-1-171 měsíc månad; máne 0-1-172 dub ek 0-1-173 hrad borg 0-1-174 nůž kniv
 0-1-175 dialog dialog 0-1-176 bůh gud 0-1-177 tvář kind; ansikte 0-1-178 obsah innehåll
 0-1-179 kde var (int pron) 0-1-180 sbor sångkör 0-1-181 chléb bröd 0-1-182 led is 0-1-183
 kdo vem 0-1-184 bez utan 0-1-185 loď båt 0-1-186 vchod ingång 0-1-187 muž man
 0-1-188 někdo någon 0-1-189 zub tand 0-1-190 skrz genom 0-1-191 viz se (imperativ)
 0-1-192 pepř peppar 0-1-193 vtip skämt 0-1-194 četba lektyr, läsning 0-1-195 břeh strand
 0-1-196 keř buske 0-1-197 těžký tung; svár 0-1-198 inženýr ingenjör 0-1-199 závod fabrik
 0-1-200 kamarád kamrat 0-1-201 otec far 0-1-202 práce arbete 0-1-203 stůl bord 0-1-204
 restaurace restaurang 0-1-205 citron citron 0-1-206 učitel lärare 0-1-207 oběd middag

0-2 Sätt följande ord i alfabetisk ordning.

ryba fisk	žába groda	škola skola	chytrý smart
ťapat trippa	sbor sångkör	cukr socker	invalida invalid
gól mål	nyní nu	hudba musik	zase igen
český tjeckisk	vlk varg	eukalypt eukalyptus	stěna vägg
dítě barn	řeka flod	ňouma tölp	ďábel djävul
štěně valp			

0-K Transkribera fonetiskt

- 0-K-1 Kde je můj dům? Var är mitt hus?
 0-K-2 Nevím, kde jsem. Jag vet inte var jag är.
 0-K-3 Víš, co to je? Vet du vad det är?
 0-K-4 Můj bratr není tady. Min bror är inte här.
 0-K-5 Nejdu domů. Jag går inte hem.
 0-K-6 Večer bylo pěkné počasí. På kvällen var det vackert väder.
 0-K-7 Petr nemohl pít čaj. Petr kunde inte dricka te.
 0-K-8 Kdo jste? Vem är ni?
 0-K-9 On byl měsíc v Česku. Han var i Tjeckien i en månad.
 0-K-10 V autě je zima. Det är kallt i bilen.
 0-K-11 V Praze není teplo. I Prag är det inte varmt.
 0-K-12 Kde jsou Martin a Alena? Var är Martin och Alena?
 0-K-13 Jsou ve městě. De är i stan.
 0-K-14 Hledám tužku. Jag letar efter en penna.
 0-K-15 Novákovì jedí zeleninu. Familjen Novák äter grönsaker.

Första lektionen

Ortografi

Nationalitetssubstantiv

Nationalitetssubstantiv skrivs med stor begynnelsebokstav på tjeckiska.

<i>Čech</i>	‘tjeck’
<i>Češka</i>	‘tjeckiska’
<i>Švéd</i>	‘svensk’
<i>Švédka</i>	‘svenska’

Morfonologi

Konsonantväxling 2

Ändelsen *+e* i dativ femininum och lokativ av samtliga genus för med sig en förändring av vissa konsonanter:

$k > c$	$g > z$	$ch > š$	$h > z$
$t > ṭ$	$d > ḍ$	$n > ṇ$	$r > ř$
$p > p̣$	$b > ḅ$	$f > f̣$	$v > ṿ$
			$m > ṃ$ [m̥]

Denna typ av konsonantväxling är en av två mycket vanliga växlingar. Den är helt regelbunden och kallas konsonantväxling 2.

<i>sestra</i> , LD <i>sestrě</i>	‘syster’
<i>Praha</i> , LD <i>Praze</i>	‘Prag’
<i>Berlín</i> , L <i>Berlíně</i>	‘Berlin’
<i>Eva</i> , LD <i>Evě</i>	‘Eva’

Konsonantväxling 1

Ändelsen *+e* i vokativ maskulinum för med sig konsonantväxling 1, vilket i modern tjeckiska bara innebär en förändring av konsonanten $r > ř$ om detta r står efter konsonant.

<i>Petr</i> , V <i>Petrě</i>	‘Peter’
------------------------------	---------

men:

<i>doktor</i> , V <i>doktore</i>	‘doktor’
----------------------------------	----------

Inom ordbildningen ger de flesta ändelser upphov till konsonantväxling 1, men dessa växlingar är inte helt regelbundna. Därför bör de läras in från ord till ord. De växlingar som förekommer är:

k > č	g > ž	ch > š	h > ž
c > č			
t > t'	d > d'	n > ň	r > ř

Pán ‘herre’

När *pán* ‘herre’ används appositivt som titel är stammens vokal alltid kort. I vokativ är vokalen kort även då ordet används självständigt.

<i>pan Novák</i>	‘herr Novák’
<i>ten pán</i>	‘den herrn’
<i>s panem Novákem</i>	‘tillsammans med herr Novák’
<i>s pánem</i>	‘tillsammans med herrn’
<i>pane Nováku!</i>	‘herr Novák!’
<i>pane!</i>	‘herrn!’

Flyktigt ě

Ett -*ě* fogas till prepositioner som slutar på konsonant då huvudordet börjar på ljud som gör att kombinationen preposition + huvudord annars skulle bli svår att uttala. De viktigaste fallen är prepositionen *vě* före ord på *v* och *f*, prepositionen *ke* före ord på *k* och *g*, prepositionerna *se* och *ze* före ord på *s*, *z*, *š* och *ž* samt prepositionerna *vě* och *ke* före ord på *s*, *z*, *š* och *ž* då dessa följs av ytterligare en konsonant. Även andra mindre regelbundna fall av vokalisering förekommer dock.

<i>vě vodě</i>	‘i vattnet’
<i>vě škole</i>	‘i skolan’
<i>vě městě</i> ≥ <i>v městě</i>	‘i stan, i staden’

Ringens under *e* tjänar endast till att beteckna flyktigt *e* i grammatiska och lexikaliska hjälpmedel och förekommer alltså inte i normal ortografi.

Morfologi

Genus

De tjeckiska substantiven fördelar sig på tre genus.

Maskulina är de substantiv som slutar på konsonant.

Feminina är de som slutar på -*a*.

Neutrale är de som slutar på -*o*.

Varelser och ting

De maskulina substantiven fördelar sig dessutom på två grupper, en för varelsbetecknande och en för tingbetecknande substantiv.

Kasus

De tjeckiska substantiven, adjektiven, pronomenen och räkneorden har sex olika böjningsformer, kasus. Maskulina och feminina substantiv har i singular dessutom en särskild tilltalsform, vokativ. I alla andra fall brukas nominativ i stället för vokativ.

Maskulina varelsbetecknande substantiv i singular

Ø	NOM sg	<i>studnet</i>	‘student’	<i>kluk</i>	‘kille’
A	ACK	<i>studenta</i>		<i>kluka</i>	
A	GEN	<i>studenta</i>		<i>kluka</i>	
OVI ~ U	LOK	<i>studentovi ~ studentu</i>		<i>klukovi ~ kluku</i>	
OVI ~ U	DAT	<i>studentovi ~ studentu</i>		<i>klukovi ~ kluku</i>	
EM	INS	<i>studentem</i>		<i>klukem</i>	
+E ~ U	VOK	<i>studente</i>		<i>kluku</i>	

OBS! LDsg: -u före ytterligare substantiv i dativ eller lokativ
Vsg: -u efter *h, ch, k, g*

Maskulina tingbetecknande substantiv i singular

Ø	NOM sg	<i>vlak</i>	‘tåg’	<i>hrad</i>	‘borg’	<i>les</i>	‘skog’
Ø	ACK	<i>vlak</i>		<i>hrad</i>		<i>les</i>	
U ~ A	GEN	<i>vlaku</i>		<i>hradu</i>		<i>lesa</i>	
U ~ +E	LOK	<i>vlaku</i>		<i>hradě</i>		<i>lese</i>	
U	DAT	<i>vlaku</i>		<i>hradu</i>		<i>lesu</i>	
EM	INS	<i>vlakem</i>		<i>hradem</i>		<i>lesem</i>	
+E ~ U	VOK	<i>vlaku</i>		<i>hrade</i>		<i>lese</i>	

OBS! Gsg: oftast -u;
endast ett litet antal arvord har -a
Lsg: -u är vanligast, i synnerhet efter *h, ch, k, g, r* och i lånord;
+e används dock vid många vanliga ord
Vsg: -u efter *h, ch, k, g*

Neutrala substantiv i singular

O	NOM sg	<i>město</i>	‘stad’	<i>Švédsko</i>	‘Sverige’
O	ACK	<i>město</i>		<i>Švédsko</i>	
A	GEN	<i>města</i>		<i>Švédska</i>	
+E ~ U	LOK	<i>městě</i>		<i>Švédsku</i>	
U	DAT	<i>městu</i>		<i>Švédsku</i>	
EM	INS	<i>městem</i>		<i>Švédkem</i>	

OBS! Lsg: -u i synnerhet efter *h, ch, k, g* och i lånord;

Feminina substantiv i singular

A	NOM sg	<i>žena</i>	‘kvinna’
U	ACK	<i>ženu</i>	
Y	GEN	<i>ženy</i>	
+E	LOK	<i>ženě</i>	
+E	DAT	<i>ženě</i>	
OU	INS	<i>ženou</i>	
O	VOK	<i>ženo</i>	

Presensböjningen

De tjeckiska verben fördelar sig i presens på tre böjningsgrupper där varje böjningsgrupp har sin temavokal: *a, i* eller *e*.

KONJUGATION	A	I	E
1 pers sg	á-m	í-m	-u
2 pers	á-š	í-š	e-š
3 pers	á	í	e
1 pers pl	á-me	í-me	e-me
2 pers	á-te	í-te	e-te
3 pers	a-j-í	í	-ou

Co tady děláte?

Neznáš Petra?

Ted' jdu domů.

Jím polévku.

Nevím, co on tam dělá.

Jak to víte?

Oni píšou knihu.

Nejdou ještě domů.

Studujeme češtinu.

Děkuju.

‘Vad gör ni här?’

‘Känner du inte Peter?’

‘Nu går jag hem.’

‘Jag äter soppa.’

‘Jag vet inte vad han gör där.’

‘Hur vet ni det?’

‘De skriver en bok.’

‘De går inte hem ännu.’

‘Vi studerar tjeckiska.’

‘Jag tackar.’

Presens av verbet *být* 'vara'

1 pers sg	<i>jsem</i>	'jag är'
2 pers	<i>jsi</i>	'du är'
3 pers	<i>je</i>	'han, hon, den, det är'
1 pers pl	<i>jsme</i>	'vi är'
2 pers	<i>jste</i>	'ni är'
3 pers	<i>jsou</i>	'de är'

<i>Víte, kdo je teď v Praze?</i>	'Vet ni vem som är i Prag nu?'
<i>Je tady inženýr Petrák.</i>	'Ingenjör Petrák är här.'
<i>Ahoj! Já jsem tady.</i>	'Hej. Jag är här.'
<i>Kde jsi?</i>	'Var är du?'
<i>Co je to?</i>	'Vad är det?'
<i>My jsme doma.</i>	'Vi är hemma.'
<i>Proč nejste doma?</i>	'Varför är ni inte hemma?'
<i>Petr a Jana jsou v Brně.</i>	'Peter och Jana är i Brno.'

Negation

Negationen 'inte' uttrycks med verbalprefixet *ne-*.

<i>Nestuduju slovenštinu.</i>	'Jag studerar inte slovakiska.'
-------------------------------	---------------------------------

OBS! Den negerade formen av verbet 'vara' i 3 p sg presens är oregelbunden: *není*.

<i>On tady není?</i>	'Är han inte här?'
----------------------	--------------------

Syntax

Nominativ

används som subjekt och subjektiv predikatsfyllnad.

<i>Milan je tady.</i>	'Milan är här.'
<i>To není student.</i>	'Det är inte någon student.'
<i>Já jsem herečka.</i>	'Jag är skådespelerska.'

Akusativ

används på liknande sätt som i andra språk:

* som direkt objekt:

<i>Kupuješ auto?</i>	'Köper du bil?'
<i>Mám bratra a sestru.</i>	'Jag har en bror och en syster.'

*Nemám syna.
Oni mají chatu.
Vidím Prahu.*

‘Jag har ingen son.’
‘De har sommarstuga.’
‘Jag ser Prag.’

* Efter vissa prepositioner.

Genitiv

används i genitivkonstruktioner på samma sätt som i många andra språk:

* som possessiv genitiv (för att uttrycka ägande)

*To je syn pana Nováka.
To jsou děti Aleny.*

‘Det är herr Nováks son.’
‘Det är Alenas barn.’

* som partitiv genitiv (efter uttryck för mängd och mått)

*To je litr mléka.
Mám trochu cukru.
Tady je kilo sýra.*

‘Det är en liter mjölk.’
‘Jag har lite socker.’
‘Här är ett kilo ost.’

* Efter vissa prepositioner:

z ‘från, ur’

*My jsme z Göteborgu.
Ty jsi z Prahy.*

‘Vi är från Göteborg.’
‘Du är från Prag.’

u ‘hos, vid’

*Bydlím u Jana.
Oni jsou u Věry.*

‘Jag bor hos Jan.’
‘De är hos Vera.’

do ‘till’

*Jedou do Brna.
Jedeš do Česka?*

‘De åker till Brno.’
‘Åker du till Tjeckien?’

vedle ‘bredvid’

Hotel je vedle obchodu.

‘Hotellet ligger intill affären.’

Lokativ

* används endast efter vissa prepositioner:

v ‘i’

*Bydlíme v Česku.
Dnes jsme v Ostravě.
Jste v Praze.*

‘Vi bor i Tjeckien.’
‘I dag är vi i Ostrava.’
‘Ni är i Prag.’

na 'på'

Proč je na řece parník?
Na trávě sedí dítě.

'Varför är det en båt på floden?'
'På gräset sitter ett barn.'

Dativ

används på liknande sätt som i andra språk:

* som indirekt objekt

Kupuju to Milanovi.
Knihu dávám Simoně.

'Jag köper det åt Milan.'
'Boken ger jag till Simona.'

* i opersonliga konstruktioner

Panu inženýru Dvořákovi je zima.
Herečce je teplo.

'Herr ingenjör Dvořák fryser.'
'Skådespelerskan tycker att det är varmt.'

* Efter vissa prepositioner:

k 'till'

Jdu k Věře.
Jedeme k tetě.

'Jag går till Vera.'
'Vi åker till faster.'

Instrumentalis

* används för att uttrycka det redskap en handling utförs med.

Jedeme metrem.
Píše tužkou.

'Vi åker tunnelbana.'
'Han skriver med en blyertspenna.'

* Efter vissa prepositioner:

před 'framför'

Před obchodem je park.
Před školou je náměstí.

'Framför affären finns det en park.'
'Framför skolan finns det ett torg.'

za 'bakom, bortom'

Řeka je za parkem.
Za školou je tráva.

'Floden är på andra sidan parken.'
'Bakom skolan finns det gräs.'

s 'tillsammans med'

Jedeme s tetou autem do Brna.
Bydlím tady s maminkou.

'Vi åker bil med moster till Brno.'
'Jag bor här tillsammans med min mamma.'

Vokativ

används vid direkt tilltal.

Ahoj, Milane!

Aleno, co tady děláš?

‘Hej, Milan!’

‘Alena, vad gör du här?’

Personliga pronomen

Personliga pronomen som subjekt behöver inte sättas ut på tjeckiska då verbändelsen är tillräcklig för att ange vilken person det är frågan om. Vill man däremot betona subjektet sätter man naturligtvis ut respektive pronomen.

Mám bratra v Kanadě.

On je doma a ona je ve škole.

‘Jag har en bror i Kanada.’

‘Han är hemma och hon är i skolan.’

Kongruens subjekt - predikat

Om subjektet består av flera ord och följer efter predikatet och det första ordet i subjektet står i singular står predikatet också normalt i singular.

V obchodě je mléko, káva, sýr a mouka. ‘I affären finns mjölk, kaffe, ost och mjöl.’

Taky ‘också; heller’

Taky ‘också’ kan på tjeckiska användas i både jakande och negerade satser. I en negerad sats motsvaras det på svenska av ‘heller’.

Ne, ona tady taky není.

‘Nej, hon är inte heller här.’

Ordbildning

Femininumbildande suffix -ka, -ová

Personbetecknande substantiv har på tjeckiska olika former i maskulinum och femininum. Den feminina motsvarigheten slutar ofta på +ka.

Švéd, Švédka

Čech, Češka

student, studentka

učitel, učitelka

ředitel, ředitelka

herec, herečka

‘svensk, svenska’

‘tjeck, tjeckiska’

‘student, studentska’

‘lärare, lärarinna’

‘rektor; chef’

‘skådespelare, skådespelerska’

Dessutom får kvinnors efternamn ändelsen -ová.

pan Novák, paní Nováková

‘herr Novák, fru Novák’

Text

Kdo je to? To je pan Novák. Je pan Novák Čech? Ano, pan Novák je Čech. Odkud je pan Novák? Pan Novák je z Brna. Pan Novák bydlí v Brně. Kdo je ten kluk? To je Petr. Kdo je Petr? Petr je syn pana Nováka. Nebydlí v Brně. On je student a studuje v Bratislavě. A kdo je ta holka? To je sestra Petra, Jana Nováková. Ona je taky studentka. Ona studuje v Praze. Kdo je ta žena? Je to paní Nováková? Ne, to není paní Nováková, to je paní Postlerová.

Paní Postlerová je taky z Brna, ale bydlí v Praze. Je taky Češka. Paní Postlerová je sestra pana Nováka. Je paní Postlerová studentka? Ne, paní Postlerová není studentka, paní Postlerová je herečka. Pan Novák je taky herec. Pan Novák pracuje v divadle.

Tady je paní Nováková. Paní Nováková je žena pana Nováka. Ona není z Brna, je z Ostravy. Paní Nováková pracuje ve škole, ale není učitelka. Ona je ředitelka.

Je pan Novák doma? Ne, pan Novák není doma. A kde je? Je v divadle. On tam pracuje. A je tady paní Nováková? Ne, ona tady taky není. Ona taky pracuje. Je ve škole. Jste vy slečna Nováková? Ano, jsem Jana Nováková. Já jsem teď v Brně, ale Petr tady není. Je v Bratislavě. Maminka a tatínek taky nejsou doma. Oni teď pracují.

Co je to? To je obchod. Kde je obchod? Obchod je ve městě. Co mají v obchodě? V obchodě mají mléko, kávu, chléb a mouku. Mají tam taky pivo? Ne, pivo tam není. Co je vlevo? Vlevo je okno. Je pokladna vzadu? Ne, pokladna není vzadu, pokladna je vpředu. Je před obchodem park? Ne, před obchodem není park, před obchodem je

náměstí. A kde je park? Park je vedle obchodu. A co je v parku? V parku je tráva. Je tam taky louka? Ne, to není louka, to je trávník. V parku jsou lidi, a v obchodě jsou taky lidi. Kde je řeka? Řeka je za parkem. Je to Vltava. Na Vltavě je hotel „Admirál”. Hotel je hotel na vodě.

Kde jste? Jsme v Česku, v městě Brně. Proč jste v Česku? Studujeme češtinu a jsme tady ve škole. Kde bydlíte? Bydlíme v hotelu „Opera”. A odkud jste? Jsme z Göteborgu.

A kde bydlíte vy? A kde pracujete?

ROZHOVOR

- Dobrý den.

- Dobrý den.

- Jsem tady, prosím, správně v hotelu Evropa?

- Ne, to není Evropa. Jste v Jaltě.

- Kde je Evropa? Je odsud daleko?

- Ne, není. Je blízko. Je tady vpravo vedle obchodu s masem.

- Děkuju.

- Prosím.

- Na shledanou.

- Na shledanou.

Dobrý den.

Dobré ráno. ☞ Dobré jitro.

Dobrý večer.

Dobrou noc.

Na shledanou.

Ahoj. Nazdar.

Čau. Pa. Nashle.

Övningar

1-1 Översätt.

- 1-1-1 Petr är student.
- 1-1-2 Jana är student.
- 1-1-3 Petr och Jana är bror och syster.
- 1-1-4 Milan, är du inte i skolan?
- 1-1-5 Nej, jag är i parken.
- 1-1-6 Är du tjeck?
- 1-1-7 Ja, jag är tjeck.
- 1-1-8 Herr Novák och fru Novák är också från Tjeckien.
- 1-1-9 Herr Nováks fru är tjeckiska.
- 1-1-10 Herr Petrák, är ni i Prag?
- 1-1-11 Var är affären?
- 1-1-12 Affären är intill parken.
- 1-1-13 Vad har de i affären?
- 1-1-14 De har öl, bröd, ost, kaffe, mjölk, mjöl och socker.
- 1-1-15 Fru Novák är skådespelerska.
- 1-1-16 Bilen är inte i parken.
- 1-1-17 I parken sitter barnen.
- 1-1-18 Petr och Jana är inte i affären.
- 1-1-19 Herr Novák är inte i Brno.
- 1-1-20 Vi är inte i Prag.
- 1-1-21 Ni är inte i Tjeckien.
- 1-1-22 Varför åker ni inte till Tjeckien?
- 1-1-23 Till Tjeckien är det långt.
- 1-1-24 Är ni på teatern?
- 1-1-25 Pavel är inte i skolan.
- 1-1-26 Fönstret är till vänster.
- 1-1-27 Kassan är till höger.
- 1-1-28 Jag bor här i Brno.
- 1-1-29 Var bor ingenjör Holeček?
- 1-1-30 Vad är detta?
- 1-1-31 Det är Petr Nováks bok.
- 1-1-32 Varför är inte herr Novák på teatern?
- 1-1-33 Den killen är från Moskva.
- 1-1-34 Den tjejen bor inte långt härifrån.

- 1-1-35 Här har jag lite kaffe.
 1-1-36 Jag köper en liter öl, ett kilo ost och ett kilo socker.
 1-1-37 Vad skriver du?
 1-1-38 Han köper en liter mjölk.
 1-1-39 Affären är bredvid teatern.

1-2 Böj i alla kasus i singular.

1-2-1 student	1-2-2 profesor	1-2-3 kniha
1-2-4 škola	1-2-5 tužka	1-2-6 divadlo
1-2-7 tráva	1-2-8 Čech	1-2-9 park
1-2-10 obchod	1-2-11 auto	

1-3 Böj i alla personer i presens.

1-3-1 bydlím	1-3-2 nedávám	1-3-3 děkuju
1-3-4 dělám	1-3-5 jdu	1-3-6 jsem
1-3-7 kupuju	1-3-8 nejsem	1-3-9 sedím

1-K Översätt.

- 1-K-1 Var är kassan?
 1-K-2 Kassan är i affären.
 1-K-3 Det finns öl i affären.
 1-K-4 Var finns det ett hotell här?
 1-K-5 Hotellet är inte långt borta.
 1-K-6 Herr Novák är i stan.
 1-K-7 Det finns inget hav i Tjeckien.
 1-K-8 Människorna är i parken.
 1-K-9 Herr Novák är från Tjeckien.
 1-K-10 Vem är du?
 1-K-11 Var är Petr och Jana?
 1-K-12 Varför är de inte i skolan?
 1-K-13 Petr är på teatern.
 1-K-14 Jag är inte från Brno.
 1-K-15 Petr är i affären.

Andra lektionen

Morfonologi

Flyktigt -e-

Före Ø-ändelsen i Nsg mask förekommer det ofta att ett flyktigt -e- är inskjutet i den uttjudande konsonantgruppen för att underlätta uttalet. Detta -e- faller då i övriga oblika former då annan ändelse läggs till.

<i>pan Brožek</i>	‘herr Brožek’
<i>s panem Brožkem</i>	‘med herr Brožek’

Kvantitetsväxling hos vokaler

Vokallängden i en stam kan variera i olika böjningsformer och avledningar. T ex har enstaviga infinitiver som regel förlängd vokal medan l-participet så gott som alltid har kort vokal. Långa och korta vokaler motsvarar varandra på följande sätt:

	Infinitiv		L-particip
á ~ a	<i>znát</i>	‘känna’	<i>znal</i>
é ~ e	<i>vézt</i>	‘transportera’	<i>vezl</i>
í ~ e/ě	<i>říct</i>	‘säga’	<i>řekl</i>
	<i>mít</i>	‘ha’	<i>měl</i>
í ~ i	<i>bít</i>	‘slå’	<i>bil</i>
ý ~ y	<i>být</i>	‘vara’	<i>byl</i>
ů ~ o	<i>růst</i>	‘växa’	<i>rostl</i>
ou ~ u	<i>minout</i>	‘passera’	<i>minul</i>

Konsonantväxling i infinitiv

I vissa infinitiver förekommer en särskild typ av konsonantväxling före ändelsen +t som inte påträffas någon annanstans.

d > s	t > s
h > c	k > c

L-particip	Infinitiv	
<i>četl</i>	<i>číst</i>	(< čet-t) ‘läsa’
<i>jedl</i>	<i>jíst</i>	(< jed-t) ‘äta’
<i>řekl</i>	<i>říct</i>	(< řek-t) ‘säga’
<i>mohl</i>	<i>mocht</i>	(< moh-t) ‘kunna’
<i>rostl</i>	<i>růst</i>	(< rost-t) ‘växa’

Morfologi

Adjektivböjning

Adjektiven böjs i genus, numerus och kasus. I nominativ singular har adjektiven följande genusändelser.

mask	ý	<i>malý</i>	‘liten’
fem	á	<i>malá</i>	
neutr	é	<i>malé</i>	

Adverbbildning

Adjektivändelsen ersätts som regel av +e. Denna ändelse medför konsonantväxling 2.

Adjektiv		Adverb	
<i>dobrý</i>	‘god, bra’	<i>dobře</i>	‘bra, väl’
<i>suchý</i>	‘torr’	<i>suše</i>	‘torrt’
<i>rychlý</i>	‘snabb’	<i>rychle</i>	‘snabbt’
<i>prostý</i>	‘enkel’	<i>prostě</i>	‘enkelt’
<i>hloupý</i>	‘dum’	<i>hloupě</i>	‘dumt’

Några adverb bildas med ändelsen -o men har ofta parallellformer på +e. De senare har då ofta en överförd betydelse.

<i>daleký</i>	‘avlägsen’	<i>daleko</i>	‘långt borta’
		<i>dalece</i>	‘avlägset’
<i>blízky</i>	‘nära, närbelägen’	<i>blízko</i>	‘nära, närbeläget’
		<i>blízce</i>	‘nära, intimt’
<i>častý</i>	‘vanlig’	<i>často</i>	‘ofta’

Böjning av pronomen

Vissa pronomen har adjektivböjning, ändelser med lång vokal. Andra har pronominal böjning, ändelser med kort vokal, som t ex *ten* ‘denna’, *sám* ‘själv’. I nominativ singular är genusändelserna följande:

mask	ø	<i>ten</i>	<i>sám</i>
fem	a	<i>ta</i>	<i>sama</i>
neutr	o	<i>to</i>	<i>samo</i>

Infinitiv

Tjeckisk infinitiv slutar på ändelsen +t och kan ha stam som avviker från presensformerna.

Presens*dělá**čte*

‘gör’

‘läser’

Infinitiv*dělat**číst*

‘göra’

‘läsa’

Verb med stam på -ova-

De verb som i infinitiv och l-particip har det tematiska suffixet *-ova-* byter i presens ut detta mot *-uj-* samt har ändelser enligt e-böjningen.

*kupovat, kupuje, kupoval**potřebovat, potřebuje, potreboval*

‘köpa, köper, köpte’

‘behöva, behöver, behövde’

L-particip

L-participet är den form som är utgångspunkt för bildandet av preteritum. Formen bildas av infinitivstammen (infinitiv utan *-t*) med hjälp av suffixet *-l*. Vokalen som direkt föregår ändelsen är dock i l-participet som regel kort.

*sedět**bydlet**vidět**dělat**jet**vědět**kupovat**znát**psát**odvézt**mít**bít**říct**jíst**číst**minout**růst**být*

‘sitta’

‘bo’

‘se’

‘göra’

‘åka’

‘veta’

‘köpa’

‘känna’

‘skriva’

‘skjutsa’

‘ha’

‘slå’

‘säga’

‘äta’

‘läsa’

‘passera’

‘växa’

‘vara’

*seděl**bydlel**viděl**dělal**jel**věděl**kupoval**znal**psal**odvezl**měl**bil**řekl**jedl**četl**minul**rostl**byl*

á ~ a

á ~ a

é ~ e

í ~ ě

í ~ i

í ~ e

í ~ e

í ~ e

ou ~ u

ů ~ o

ý ~ y

c ~ k

s ~ d

s ~ t

Vid verb som i infinitiv slutar på *-nout* föregånget av konsonant faller *-nu-* bort i neutralt språkbruk. Formerna på *-nul* är talspråkliga.

stihnout

‘hinna’

stihl ⇨ *stihnul*

Oregelbundet är:

jít

‘gå’

šel

L-participet böjs i genus och numerus.

Singular

Ø	mv	<i>dělal</i>
Ø	mt	<i>dělal</i>
a	f	<i>dělala</i>
o	n	<i>dělalo</i>

Plural

i	mv	<i>dělali</i>
y	mt	<i>dělaly</i>
y	f	<i>dělaly</i>
a	n	<i>dělala</i>

Preteritum

I 3 pers sg och pl är preteritum lika med l-participet.

Pan Novák byl doma.

‘Herr Novák var hemma.’

Jana byla v Praze.

‘Jana var i Prag.’

Zdeněk nakupoval v samoobsluze.

‘Zdeněk handlade pl snabbköpet.’

I 1 och 2 pers sg och pl bildas preteritum med hjälp av l-participet av huvud verbet och presensformerna av hjälp verbet *být* ‘vara’.

	mask	fem	
1 pers sg	<i>dělal jsem</i>	<i>dělala jsem</i>	‘jag gjorde’
2 pers sg	<i>dělal jsi</i>	<i>dělala jsi</i>	‘du gjorde’
hövligt	<i>dělal jste</i>	<i>dělala jste</i>	‘Ni gjorde’
	inkl mv	exkl mv	
1 pers pl	<i>dělali jsme</i>	<i>dělaly jsme</i>	‘vi gjorde’
2 pers pl	<i>dělali jste</i>	<i>dělaly jste</i>	‘ni gjorde’

Kdy jste odjel?

‘När reste ni iväg?’

Uklízel jsem.

‘Jag städade.’

Negationen fogas till l-participet.

Nebyl jsem tam celý den.

‘Jag var inte där på hela dagen.’

Syntax**Vägens instrumentalis**

Den väg man färdas uttrycks oftast med ren instrumentalis.

Projeli křižovatkou.

‘De åkte över korsningen.’

Projeli městem.

‘De åkte genom staden.’

Vokativ

Efter *pane* lämnas ofta namn i maskulinum oböjda i talspråket.

Hledám vraha, pane Linhart.

‘Jag letar efter en mördare, herr Linhart.’

Na med olika kasus

Prepositionen *na* 'på, upp på' används med lokativ för att beteckna befintlighet och med ackusativ för att beteckna rörelse.

Uklízel jsem na chatě.

Položil notes na stůl.

'Jag städade i sommarstugan.'

'Han lade anteckningsboken på bordet.'

Infinitiv

Ren infinitiv används i många fall på tjeckiska då svenskan har final konjunktion + infinitiv.

Byl jsem tam uklídit.

'Jag var där för att städa.'

Ordföljd - hjälpverbets plats

Hjälpsverbet i preteritum är enklitiskt och står därför alltid på andra plats i satsen. Dock är konjunktionerna *a* 'och' och *ale* 'men' obetonade och räknas därför inte som första ord i meningen.

Viděl jste moře?

Moře jsem neviděl.

A viděl jsi Žert?

Neviděl, ale četl jsem knihu.

Byla jsem doma.

Já jsem byla doma.

'Har ni sett havet?'

'Havet har jag inte sett.'

'Och har du sett Skämtet?'

'Det har jag inte, men jag har läst boken.'

'Jag var hemma.'

'Jag var hemma.'

Korta svar

Ett kort svar motsvarande svenskans 'Ja, det gör jag' åstadkoms på tjeckiska genom att upprepa predikatsverbet från frågan. Man nöjer sig med ett ord och i preteritum blir det 1-participet som upprepas.

Vidíte ho?

(Ano,) vidím.

Viděl jste ten film?

(Ne,) neviděl.

'Ser ni honom?'

'Ja, det gör jag.'

'Har ni sett den filmen?'

'Nej, det har jag inte gjort.'

Semantik

Skillnaden *k* - *do*

Grundbetydelsen hos *k* är 'mot, fram till men inte in i'. Grundbetydelsen hos *do* är 'till, in i'. Detta gör att 'till' framför varelsebetecknande ord heter *k*.

Jedu do Prahy.
Jedu k tetě.

‘Jag åker till Prag.’
 ‘Jag åker till faster.’

Aspekter

Varje tjeckiskt verb finns i två varianter, ”ett par”, varav det ena är fullbordat och det andra ofullbordat. Denna motsättning utnyttjas i preteritum och infinitiv för att uttrycka en skillnad mellan accentuering av handlingens fullbordande, resultat, avslutande å ena sidan och handlingens förlopp, pågående å andra sidan.

<i>Uklízel jsem včera chatu.</i>	‘Jag (höll på och) städade sommarstugan igår.’
<i>Uklidil jsem včera chatu.</i>	‘Jag städade (klart) sommarstugan igår.’

En pil mellan formerna i ordlistor pekar mot det fullbordade verbet.

<i>uklidit < uklízet</i>	‘städa’
<i>divit se > podivit se</i>	‘bli förvånad’
<i>nakoupit < nakupovat</i>	‘handla’
<i>pomocť < pomáhat</i>	‘hjälpa’
<i>platit > zaplatit</i>	‘betala’

Obestämda och bestämda rörelseverb

Tjeckiska rörelseverb förekommer i par om bestämda och obestämda. De bestämda uttrycker en viss förflyttning mellan punkt a och b. De obestämda uttrycker en mera ospecificerad förflyttning mellan olika punkter eller en upprepad förflyttning mellan två bestämda punkter.

Bestämt		Obestämt
<i>jet</i>	‘åka’	<i>jezdit</i>
<i>Jel jsem k Renátě.</i>		‘Jag åkte till Renata.’
<i>Jezdí tam často?</i>		‘Åker hon ofta dit?’

Ordbildning

Suffixet *-árna* används för att bilda beteckningar för lokaler.

<i>kavárna</i>	‘café’	<i>káva</i>	‘kaffe’
<i>lékárna</i>	‘apotek’	<i>lék</i>	‘medicin’
<i>vinárna</i>	‘vinstuga’	<i>víno</i>	‘vin’

Text

ur *Denar i en flickas hand* (*Denár v dívčí dlani*) av Václav Erben (1980)

„Hledám vraha, pane Linhart,” řekl kapitán Exner prostě.

Když projeli křižovatkou, řekl Zdeněk Linhart: „Dobrá. Nebyl jsem tam. Celý den.”

„A kdy jste odjel?”

„To nevím přesně.”

„A kde jste byl?”

„Nakupoval jsem. V samoobsluze. Pak jsem...”

„Pak jste?”

„Mám sestru v lékárně. Byl jsem u sestry pro diazepam. Pro Renátu. Špatně usíná.”

„Dál?”

„Jel jsem k Renátě a tam jsem byl až do večera.”

„S Renátou?”

„Sám.”

„To jste jen tak seděl? Četl jste?”

„Uklízel jsem.”

„Co?”

„Uklízel jsem. Renátě totiž pomáhám. Nakupuju, uklízím, když potřebuje, odvezu Renátu z divadla nebo do divadla.”

„Ona za to platí?”

„Ano.”

„A kolik platí?”

„Různě.“

„Málo, co?“

„Ujde to.“

„No jo, no jo,“ řekl Exner hloupě. Položil Linhartovi ruku na rameno. „Jenže žvaníte. Mimochodem - co jste dělal včera?“

„Uklízel jsem na chatě u Renáty.“

„Ale?“ podivil se Exner. „Ona má chatu?“

„Jo. V Benešově.“

„Je to její chata? Opravdu její?“

„Říká to. Byl jsem tam několikrát. Uklidit.“

„Jezdí tam často?“

„Ne.“

„Byl jste sám?“

„Ne. S panem Brožkem.“

Övningar

2-1 Sätt det demonstrativa pronomenet *ten* och adjektivet *malý* i rätt form framför följande substantiv.

2-1-1 bratr	2-1-2 sestra	2-1-3 okno
2-1-4 kniha	2-1-5 vrah	2-1-6 auto
2-1-7 člověk	2-1-8 divadlo	2-1-9 hoch

2-2 Byt presens mot preteritum.

2-2-1	Paní Postlerová je herečka.
2-2-2	Pan Novák je taky herec.
2-2-3	Pivo tam není.
2-2-4	Před obchodem je park.
2-2-5	V parku je tráva.
2-2-6	Kde jste?
2-2-7	Jsme v Česku.
2-2-8	Studujeme češtinu.
2-2-9	Co tady děláte?
2-2-10	Neznáš Petra?

Lektion 2

- 2-2-11 Ted' jdu domů.
2-2-12 Jím polévku.
2-2-13 Nevím, co on tam dělá.
2-2-14 Jak to víte?
2-2-15 Oni píšou knihu.
2-2-16 Nejdou ještě domů.
2-2-17 Její bratr je mladý.
2-2-18 Jeho žena není Češka, jeho žena je Švédka.
2-2-19 Hledám vraha.
2-2-20 Mám sestru v lékárně.
2-2-21 Špatně usíná.
2-2-22 Renátě totiž pomáhám.
2-2-23 Odvezu Renátu do divadla.
2-2-24 A kolik platí?
2-2-25 Jenže žvaníte.
2-2-26 Ona má chatu?
2-2-27 Je to její chata?
2-2-28 Říká to.
2-2-29 Jezdí tam často?

2-3 Bestäm de understrukna orden så precist du kan i grammatiska termer. Ange ordens grundform.

- 2-3-1 „Hledám vraha, pane Linhart,” řekl kapitán Exner prostě.
2-3-2 Projeli křižovatkou.
2-3-3 Celý den.
2-3-4 V samoobsluze.
2-3-5 Mám sestru v lékárně.
2-3-6 Byl jsem u sestry pro dizepam.
2-3-7 Renátě totiž pomáhám.
2-3-8 Položil Linhartovi ruku na rameno.
2-3-9 Taková forma úplaty je divná.
2-3-10 Uklízel jsem na chatě u Renáty.

2-4 Ersätt infinitiverna inom parentes först med presens, sedan med preteritum.

- 2-4-1 Kde (jíst - vy)?
2-4-2 Kdo (sedět) tady?
2-4-3 (bydlet - oni) u parku?
2-4-4 Co (dělat) děti?
2-4-5 Eva (číst) knihu.
2-4-6 Helena (psát) Milanovi.
2-4-7 Kde (kupovat - vy) mléko?
2-4-8 Kde (sedět - vy)?
2-4-9 Kdy (jíst - ty) večer?
2-4-10 Kam (jít - vy)?
2-4-11 (nemít - já) čas.
2-4-12 (číst - oni) knihu o Praze.
2-4-13 (psát - vy) často domů?
2-4-14 (jít - my) do obchodu.

- 2-4-15 (vidět - ty) Milana.
 2-4-16 Ne, (nevidět - já).
 2-4-17 Jan (jet) domů.
 2-4-18 My taky (jet) k tetě do Prahy.
 2-4-19 (vědět - vy), co to je?
 2-4-20 Ano, (vědět - my)
 2-4-21 Opravdu (neznát - ty) Renátu?
 2-4-22 Ona to (říkat) Petrovi.

2-5 Bøj i alla kasus i singular.

2-5-1 Benešov	2-5-2 forma	2-5-3 kapitán
2-5-4 křižovatka	2-5-5 ruka	2-5-6 lékárna
2-5-7 vrah		

2-6 Bøj i alla personer i presens och ange l-participet.

2-6-1 bydlet	2-6-2 být	2-6-3 hledat
2-6-4 jít	2-6-5 jíst	2-6-6 potřebovat
2-6-7 psát	2-6-8 kupovat	2-6-9 říkat

2-7 Översätt.

- 2-7-1 Varför hade ni inte tid, fru Holeček?
 2-7-2 Jag skrev.
 2-7-3 Jag läste en bok.
 2-7-4 Åt han inte här?
 2-7-5 Jag letar efter hotellet.
 2-7-6 Bor du på Europa?
 2-7-7 Vad sade mördaren?
 2-7-8 När åkte flickan?
 2-7-9 Vad gjorde ni i stan?
 2-7-10 Vi handlade hela dagen.
 2-7-11 Var handlade du?
 2-7-12 Jag handlade i affären bredvid snabbköpet.
 2-7-13 Sedan gick jag hem.
 2-7-14 Har ni en syster?
 2-7-15 Nej, jag har ingen syster, men jag har en bror.
 2-7-16 Var bor han?
 2-7-17 Han har bott i Brno och Bratislava men nu bor han i Ostrava.
 2-7-18 Den herrn har varit i affären efter öl.
 2-7-19 Ölet är åt Milan och Petra.
 2-7-20 Renáta städar dåligt.
 2-7-21 Milan har en dålig bil.
 2-7-22 Han bara satt i bilen och läste en bok.
 2-7-23 Städade han verkligen inte?
 2-7-24 Nej, men sedan hjälpte han mamma och moster.
 2-7-25 Hur mycket betalade de Simona?
 2-7-26 Linhart lade handen på boken.
 2-7-27 Milan Holečeks mamma är underlig.
 2-7-28 Renáta städade Michal Exners sommarstuga hela dagen igår.

Lektion 2

- 2-7-29 Milan och Alena var i sommarstugan.
- 2-7-30 Är det hennes sommarstuga?
- 2-7-31 Vi har varit i Prag några gånger.
- 2-7-32 Åker ni dit ofta?
- 2-7-33 Ja, men jag åker ensam.
- 2-7-34 Har ni verkligen varit i Moskva också?
- 2-7-35 Vad gjorde ni där?
- 2-7-36 Jag var på hotellet ända till kvällen.
- 2-7-37 Vi åkte inte till herr Holeček.
- 2-7-38 Vi åkte till Prag igår.
- 2-7-39 Vi åkte igenom staden.
- 2-7-40 Varför är den kvinnan här?
- 2-7-41 Den bilen är verkligen inte dålig.
- 2-7-42 Igår gick han till herr Postler.
- 2-7-43 Jag vet inte exakt, när han var hemma.
- 2-7-44 Jag åkte till Petr och där var jag hela dagen.
- 2-7-45 Vi städade ända till kvällen.

2-K Översätt.

- 2-K-1 Varför köper de inte bröd på snabbköpet?
- 2-K-2 De bor inte nära snabbköpet.
- 2-K-3 De bor vid teatern.
- 2-K-4 Igår var vi på teatern.
- 2-K-5 Vi såg Hamlet.
- 2-K-6 Mamma visste inte vem det var.
- 2-K-7 När reste han iväg?
- 2-K-8 Han reste igår kväll.
- 2-K-9 Jag har inte varit i Tjeckien.
- 2-K-10 Har du sett moster?
- 2-K-11 Nej, men jag såg Milan och Petra.
- 2-K-12 Jag har inte varit hemma på hela dagen.
- 2-K-13 Jag har inte heller varit hemma.
- 2-K-14 Den lille herrn letar efter herr Holeček.
- 2-K-15 Han går till teatern.

Tredje lektionen

Fonetik

Sedm, osm ‘sju, åtta’

Räkneorden *sedm, osm* ‘sju, åtta’ uttalas med vokalljudet [u] som stöd för konsonanten [m] om inget vokalljud följer i en eventuell ändelse.

<i>sedm</i>	[sɛdum]	‘sju’
<i>osm</i>	[ɔsum]	‘åtta’
<i>sedmnáct</i>	[sɛdumna:tst]	‘sjutton’
men:		
<i>sedmý</i>	[sɛdmi:]	‘sjunde’

Morfonologi

Vokalförkortning i infinitiv vid prefigering

Enstaviga verb har i infinitiv förlängd temavokal. Om en sådan infinitiv prefigeras blir temavokalen åter kort om den är -á-, annars bibehålls längden.

<i>psát</i> > <i>napsat, nepsat</i>	‘skriva, inte skriva’
<i>ptát se</i> > <i>zeptat se</i>	‘fråga’
<i>znát, poznat</i>	‘känna, lära känna’
men:	
<i>vézt, odvézt</i>	‘transportera, forsla bort’
<i>bít, nebít, zabít</i>	‘slå, inte slå, slå ihjäl’

Konsonantväxling

Före ändelserna +i i mv NV pl och +ích i m L pl inträffar konsonantväxling 2. Vid labiala konsonanter ger dock aldrig konsonantväxling utslag före i, utan endast före e.

Nom singular		Nom och vok pl	Lok plural
<i>doktor</i>	‘doktor’	<i>doktoři</i>	<i>doktořech</i>
<i>kluk</i>	‘kille’	<i>kluci</i>	<i>klucích</i>
<i>student</i>	‘student’	<i>studenti</i>	<i>studentech</i>

sk > št' ck > čt'

Nom singular m		Nom plural mv
<i>dobrý</i>	‘bra’	<i>dobří</i>
<i>velký</i>	‘stor’	<i>velcí</i>
<i>černý</i>	‘svart’	<i>černí</i>
<i>český</i>	‘tjeckisk’	<i>čeští</i>
<i>praktický</i>	‘praktisk’	<i>praktičtí</i>

Maskulina varelsbetecknande substantiv i plural

+I ~ OVÉ ~ É	NOM pl	<i>páni ~ pánové</i>	‘herrar’	<i>kluci</i>	‘killar’
Y	ACK	<i>pány</i>		<i>kluky</i>	
Ů	GEN	<i>pánů</i>		<i>kluků</i>	
ECH ~ +ÍCH	LOK	<i>pánech</i>		<i>klučích</i>	
ŮM	DAT	<i>pánům</i>		<i>klukům</i>	
Y	INS	<i>pány</i>		<i>kluky</i>	

Lpl: +*ích* after *q, h, k, ch*.

Maskulina tingbetecknande substantiv i plural

Y	NOM pl	<i>hrady</i> ‘borgar’	<i>vlaky</i> ‘tåg’	<i>balíčky</i> ‘paket’
Y	ACK	<i>hrady</i>	<i>vlaky</i>	<i>balíčky</i>
Ů	GEN	<i>hradů</i>	<i>vlaků</i>	<i>balíčků</i>
ECH ~ +ÍCH ~ ÁCH	LOK	<i>hradech</i>	<i>vlacích</i>	<i>balíčkách</i>
ŮM	DAT	<i>hradům</i>	<i>vlakům</i>	<i>balíčkům</i>
Y	INS	<i>hrady</i>	<i>vlaky</i>	<i>balíčky</i>

44

Neutrala substantiv i plural

A	NOM pl	<i>města</i> ‘städer’	<i>rizika</i> ‘risker’
A	ACK	<i>města</i>	<i>rizika</i>
Ø	GEN	<i>měst</i>	<i>rizik</i>
ECH ~ ÁCH	LOK	<i>městech</i>	<i>rizikách</i>
ŮM	DAT	<i>městům</i>	<i>rizikům</i>
Y	INS	<i>městy</i>	<i>riziky</i>

OBS! Lpl: -ách efter *h, ch, k, g*.

Feminina substantiv i plural

Y	NOM pl	<i>ženy</i> ‘kvinnor’
Y	ACK	<i>ženy</i>
Ø	GEN	<i>žen</i>
ÁCH	LOK	<i>ženách</i>
ÁM	DAT	<i>ženám</i>
AMI	INS	<i>ženami</i>

Böjningsmönster för adjektiv

mv	mt	n	f		mv	mt	n	f
Ý	É	Á	NOM sg		<i>malý</i>		<i>malé</i>	<i>malá</i>
ÉHO	Ý	É	OU ACK		<i>malého</i>	<i>malý</i>	<i>malé</i>	<i>malou</i>
	ÉHO	É	GEN			<i>malého</i>		<i>malé</i>
	ÉM	É	LOK			<i>malém</i>		<i>malé</i>
	ÉMU	É	DAT			<i>malému</i>		<i>malé</i>
	ÝM	OU	INS			<i>malým</i>		<i>malou</i>

mv	mt	f	n		mv	mt	f	n
+Í	É	Á	NOM pl		<i>malí</i>		<i>malé</i>	<i>malá</i>
	É	Á	ACK				<i>malé</i>	<i>malá</i>
	ÝCH		GEN				<i>malých</i>	
	ÝCH		LOK				<i>malých</i>	
	ÝM		DAT				<i>malým</i>	
	ÝMI		INS				<i>malými</i>	

Böjning av pronomen

Många pronomen har adjektivisk böjning. På de flesta syns det genom att de i sin grundform slutar på -ý.

Dessutom har *můj* ‘min’, *tvůj* ‘din’ och *svůj* ‘sin’ adjektivisk böjning i alla former utom just grundformen NV sg mask. Stammen är i övriga former *m-*, *tv-*, *sv-*.

Neznám tvého bratra.

‘Jag känner inte din bror.’

Ale znáš asi mou ženu.

‘Men du känner väl min fru.’

Dva, dvě ‘två’

Räkneordet ‘två’ har en form framför maskulina ord, *dva*, och en annan framför feminina och neutrala ord, *dvě*. Då man inte räknar något speciellt utan numrerar används *dvě*.

Aspektbildning

Ett enkelt verb kan vara ofullbordat eller fullbordat. De flesta är dock ofullbordade.

pít >

‘dricka’

mít >

‘ha’

psát >

‘skriva’

znát >

‘känna, känna till’

men:

dát <

‘ge’

koupit <

‘köpa’

Om man utgår från ett enkelt verb kan man bilda ett fullbordat med hjälp av prefix.

pít > *vypít*

‘dricka’

psát > *napsat*

‘skriva’

ptát se > *zeptat se*

‘fråga’

dívat se > *podívat se*

‘titta’

líčit > *vylíčit*

‘skildra, beskriva’

I de ovanstående fallen har man på så sätt fått ett aspektpar där de båda verben har samma betydelse och endast skiljer sig åt till aspekten. I de flesta fall får man dock genom prefigering fullbordade verb med en modifierad betydelse.

smát se > ‘skratta’

usmát se < ‘le’

jet > ‘åka’

odjet < ‘åka iväg’

znát > ‘känna’

poznat < ‘lära känna’

Om man utgår från ett fullbordat verb kan man bilda ett ofullbordat med hjälp av suffix. När man bildar aspektpar med hjälp av suffix förändras oftast stammen något.

dát < *dávat*

‘ge’

koupit < *kupovat*

‘köpa’

uklidit < *uklízet*

‘städa’

navštívit < *navštěvovat*

‘besöka’

usmát se < *usmívat se*

‘le’

odjet < *odjíždět*

‘avresa’

poznat < *poznávat*

‘lära känna’

Tempus och aspekt

PRESENTS: I aktuellt presens förekommer endast ofullbordad aspekt. Presensformer av fullbordade verb har futurumbetydelse eller används t ex som historiskt presens.

PRETERITUM: I preteritum förekommer båda aspekterna. Preteritum bildas på samma sätt i båda aspekterna.

FUTURUM: I futurum förekommer båda aspekterna. Futurum av ofullbordad aspekt bildas med hjälp av hjälpverbet *být* 'vara' i futurum, d v s formerna *budu*, *budeš*, *bude*, *budeme*, *budete*, *budou* och infinitiv. Futurum av fullbordad aspekt bildas med hjälp av presensändelserna.

Ofullbordat futurum

budu uklízet

Fullbordat futurum

uklidím

'jag skall städa'

Syntax

Syftningen hos de reflexiva pronomenen *se*, *si*, *svůj*

Dessa pronomen syftar alltid på subjektet i satsen oberoende av i vilken person subjektet står.

Kupuješ si auto?

'Köper du dig bil?'

Ne, kupuju si chatu.

'Nej, jag köper mig sommarstuga.'

Máme své auto před obchodem.

'Vi har vår bil framför affären.'

Nevidím tady svou ženu.

'Jag ser inte min fru här.'

Bruket av possessiva pronomen

Bruket av possessiva pronomen är något sparsammare på tjeckiska än på svenska, i synnerhet framför ord som betecknar släktskap.

Dám to sestře.

'Jag ger det till min syster.' (Jfr. 'till syrran')

Tidsangivelse

Framför klockslag som svarar på frågan 'när?' används prepositionen *v* 'i'.

V kolik hodin?

'Hur dags?'

V osm.

'Klockan åtta.'

V devět.

'Klockan nio.'

Hodin är här visserligen genitiv plural men det beror på måttuttrycket som föregår.

Placeringen av de reflexiva pronomenen *se, si*

Dessa båda småord är enklitiska och placeras på andra plats i meningen, precis som hjälpverbet i preteritum. Förekommer både hjälpverb och pronomen står hjälpverbet först.

Michal Exner se usmál.

‘Michal Exner log.’

To jste si povídali tak dlouho?

‘Så ni pratade med varann så länge?’

Semantik

Aspekter

Såsom redan nämnts är alla tjeckiska verb fullbordade eller ofullbordade.

Den fullbordade aspekten anger att den talande ser handlingen som en helhet. Han betraktar handlingen liksom utifrån. Den fullbordade aspekten används därför mest när en handling betraktas i hela sitt förlopp, när handlingens början och/eller slut ligger inom den talandes blickfält. Handlingens varaktighet eller en eventuell upprepning av handlingen har ingen betydelse här; handlingen kan ha kort eller lång utsträckning i tiden.

Den ofullbordade aspekten ger ingen information angående handlingens helhet. Den varken bekräftar eller förnekar den. Den talande betraktar handlingen i dess förlopp som om han befann sig inne i skeendet, vars början och slut han inte överblickar. Den ofullbordade aspekten kan alltså även återge avgränsade handlingar, men det väsentliga är att den talandes uppmärksamhet är riktad mot handlingens förlopp.

Preteritum

Uklidil jsem na chatě.

‘Jag har städat i sommarstugan.’

(Så nu är det gjort och där är rent.)

Uklízel jsem na chatě.

‘Jag höll på och städade i sommarstugan.’

(T ex när du försökte hälsa på mig i stan.)

Futurum

Uklídím na chatě.

‘Jag skall städa i sommarstugan.’

(Så att det blir gjort och där blir rent.)

Budu uklízet na chatě.

‘Jag skall städa i sommarstugan.’

(Så tyvärr hinner jag inte besöka dig i morgon.)

Presens

Uklízím na chatě.

‘Jag städar i sommarstugan.’

Reflexiva verb

Reflexiva verb bildas med det reflexiva pronomenet *se* 'sig' i alla personer. Vissa verb är reflexive tantum och har alltid detta reflexiva pronomen, till synes utan egentlig anledning, t ex:

<i>usmát se</i> < <i>usmívát se</i>	'le'
<i>ptát se</i> > <i>zeptat se</i>	'fråga'
<i>dívát se</i> > <i>podívát se</i>	'titta'

I andra fall kan det reflexiva pronomenet läggas till ett icke reflexivt verb för att uttrycka reciprocitet, t ex

<i>poznat se</i> < <i>poznávat se</i>	'lära känna varandra'
<i>setkat se</i> < <i>setkávat se</i>	'träffas'

Det reflexiva pronomenet *si* 'sig' i dativ är också vanligt förekommande. Detta läggs dock som regel fritt till vilket verb som helst för att uttrycka att verbhandlingen medför en viss grad av behag.

<i>povídát (si)</i>	'prata'
---------------------	---------

Text

ur *Denar i en flickas hand* (*Denár v dívčí dlani*) av Václav Erben (1980)

Kapitán Exner přešel k oknu a posadil se. Poručík Beránek připravil svůj černý notes.

„Pánové,” řekl spisovatel Johan prostě, „byl jsem totiž pro teleobjektiv.”

A mlčel.

Oni taky.

„To je všechno,” pravil doktor Johan mírně.

„Doma?” zeptal se poručík Beránek.

„Ne. U svého kamaráda.”

„Kterého? Adresa.”

„Bohuslav Soudek. Moravská 9. Praha 2.”

„Telefon?“

„Nemá.“

Poručík Beránek se podíval na hodinky. Potom na Exnera.

„Ano,“ řekl kapitán, „to stihneš. Odkdy dokdy jste byl u pana Soudka?“

„Od včera do časného rána.“

Michal Exner se usmál a byl to úsměv prostý a trochu hloupý. „To jste si povídali tak dlouho?“

„Ano, pane, pane...“

„Kapitán Exner.“

„Ano, pane kapitáne.“

Exner se podíval na Beránka. „To ale musíš jet hned. Za hodinu, maximálně za hodinu tam budeš, to bude ten Soudek ještě spát.“

Beránek vstal. „Jedu.“

„Takže, pane doktore,“ řekl kapitán Exner, „kdy jste odjel z Libína?“

„To nevím přesně.“

„V kolik hodin?“

„Asi v osm, v devět.“

„Kudy jste jel?“

Doktor Johan vylíčil cestu do Prahy a vyprávěl i podrobně o cestě městem.

„Dobrá,“ pravil Exner mírně, „zabočil jste vlevo a jel dolů do Edenu.“

„Jel jsem k vinohradské vodárně,“ přerušil Exnera doktor Johan.

„Chtěl jsem navštívit magistra Maizla, který tam bydlí.”

„Co jste tam chtěl?”

„To je jednoduché. Chtěl jsem říct magistru Maizlovi, že se ztratil poklad denárů.”

„Slyšel jsem o Maizlovi v numizmatických kruzích.”

„To je ovšem zajímavé,” pravil doktor Johan, který byl nepochybně znova unavený. „Já jsem poznal magistra až tady, když se přijel na poklad podívat.”

„To je zajímavé...,” řekl Beránek. „Co říkáte, kapitáne?”

Michal Exner vážně přikývl. „Míníte, poručíku, že numizmatik Maizl se přijede podívat na poklad denárů, setká se tady poprvé v životě s panem doktorem, a včera už navštívil pan doktor Maizla.”

„To jsem mínil,” souhlasil Beránek.

„Poznali jsme se tady dost dobře,” pravil doktor Johan. „Maizl přijel, byl sám, bydlel v hotelu Na Soutoku, prostě jsme spolu strávili sobotu.

Exner se mlčky podíval na Beránka.

Övningar

3-1 Bøj i alla kasus i singular och plural.

3-1-1 auto

3-1-2 bratr

3-1-3 Čech

3-1-4 hoch

3-1-5 chata

3-1-6 inženýr

3-1-7 kniha

3-1-8 obchod

3-1-9 park

3-1-10 řeka

3-1-11 strom

3-1-12 Švéd

3-1-13 teta

3-1-14 zima

3-2 Bøj i presens och/eller futurum, ange l-particip och aspekt.

3-2-1 posadit se

3-2-2 přejít

3-2-3 připravit

3-2-4 říct

3-2-5 být

3-2-6 mlčet

3-2-7 zeptat se

3-2-8 dívat se

3-2-9 stihnout

3-2-10 povídat

3-3 Böj i alla kasus i singular och plural.

3-3-1 má adresa

3-3-2 tvůj telefon

3-3-3 malý hoch

3-3-4 špatné auto

3-3-5 malá dívka

3-4 Översätt.

3-4-1 Det är faster Věra

3-4-2 Jag går med Jitka till teatern.

3-4-3 Jag åker bil.

3-4-4 Kamraterna från Doubrava åker till Berlin.

3-4-5 Det är inte hennes bil.

3-4-6 Det är små hus.

3-4-7 Jirka åker till Stockholm.

3-4-8 Vi åker inte till Göteborg.

3-4-9 Jag är student.

3-4-10 Jag är från Sverige, från Göteborg.

3-4-11 Jag åker till stan.

3-4-12 De åker hem.

3-4-13 Hotellet är inte långt borta.

3-4-14 Vi bor i Sverige.

3-4-15 Min mamma bor i Tjeckien.

3-4-16 Bor du tillsammans med din bror och syster?

3-4-17 Nej, jag bor själv.

3-4-18 Var bor ni?

3-4-19 Vi bor i Prag.

3-4-20 Min bror läser en dålig bok.

3-4-21 Jag skriver till min bror.

3-4-22 Mina bröder läser dåliga böcker.

3-4-23 Jag skriver till mina bröder.

3-4-24 Jag har två bröder och två systrar.

3-4-25 Jag ser Helena.

3-4-26 Vi går till Marta.

3-4-27 Han sitter bredvid Mirka.

3-4-28 Han är där tillsammans med Hana.

3-4-29 Hjälper ni Nina?

3-4-30 Han bor nära Jitka.

3-4-31 Bakom den lilla affären finns en skola.

3-4-32 Bakom de små husen finns en teater.

3-4-33 Vi köper en bok.

3-4-34 De köper böcker.

3-4-35 Moster har två små söner.

3-4-36 Jag hjälper moster Vlastas söner.

3-4-37 I vilket hus bor ni?

3-4-38 I vilka hus bor ni?

3-4-39 Där var människor från min stad.

3-4-40 De kom till det lilla trädet.

3-4-41 De kom till de små träden.

- 3-4-42 De tittade på den lilla pojken.
- 3-4-43 De tittade på de små pojkarna.
- 3-4-44 Jag köper mig lite mjölk och bröd.
- 3-4-45 Han är från en liten stad.
- 3-4-46 De är från små städer.
- 3-4-47 Jag har läst en dålig bok.
- 3-4-48 Vi har läst dåliga böcker.
- 3-4-49 Hon bodde i en liten stuga.
- 3-4-50 Vi bodde i små stugor.
- 3-4-51 Pratade ni med den lille pojken?
- 3-4-52 Han pratade med de små pojkarna.

3-5 Bestäm det understrukna ordens form och ange deras grundform.

- 3-5-1 U svého kamaráda.
- 3-5-2 Poručík Beránek se podíval na hodinky.
- 3-5-3 Za hodinu tam budeš, to bude ten Soudek ještě spát.
- 3-5-4 Doktor Johan vylíčil cestu do Prahy a vyprávěl i podrobně o cestě městem.
- 3-5-5 Jel jsem k vinohradské vodárně.
- 3-5-6 Ztratil se poklad denárů.
- 3-5-7 Slyšel jsem o Maizlovi v numizmatických kruzích.
- 3-5-8 Prostě jsme spolu strávili sobotu.

3-6 Ändra från singular till plural.

- 3-6-1 Kapitán Exner přešel k oknu.
- 3-6-2 Byl jsem totiž pro teleobjektiv.
- 3-6-3 A mlčel.
- 3-6-4 U svého kamaráda.
- 3-6-5 Jel jsem k vinohradské vodárně.
- 3-6-6 Ztratil se poklad denárů.
- 3-6-7 Přijel se na poklad podívat.
- 3-6-8 Přijede se podívat na vzácný nález.

3-K Översätt.

- 3-K-1 Du har inte lite varmt vatten?
- 3-K-2 Vi bodde i en liten stad.
- 3-K-3 Han har inte min adress.
- 3-K-4 Vilka av herrarna känner ni?
- 3-K-5 Jag bor tillsammans med min kamrat.
- 3-K-6 Han bor tillsammans med sina kamrater.
- 3-K-7 Nedanför mitt fönster finns floden.
- 3-K-8 Nedanför dina fönster finns en park.
- 3-K-9 Jag ger det till min syster.
- 3-K-10 Han berättade om sina söner.
- 3-K-11 Han kom till sin fru.
- 3-K-12 Han kom utan sin syster.
- 3-K-13 Hon kom utan sina bröder.
- 3-K-14 Jag skall vara här till lördag.
- 3-K-15 Han reste i väg till Amerika.

Fjärde lektionen

Morfonologi

Flyktigt -e- i genitiv plural femininum och neutrum

De allra flesta feminina och neutrala substantiv med stam som slutar på mer än en konsonant behöver i genitiv plural skjuta in ett flyktigt -e-.

Nominativ sg		Genitiv pl
<i>dívka</i>	‘flicka’	<i>dívek</i>
<i>podmínka</i>	‘villkor’	<i>podmínek</i>
<i>divadlo</i>	‘teater’	<i>divadél</i>
men:		
<i>město</i>	‘stad’	<i>měst</i>
<i>banka</i>	‘bank’	<i>bank</i>

Flyktigt -e- vid prepositioner

Framför det personliga pronomet i 1 pers sg får alla prepositioner som slutar på konsonant ett flyktigt -e-.

<i>kę mně</i>	‘till mig’
<i>ode mě</i>	‘från mig’
<i>se mnou</i>	‘tillsammans med mig’

Morfologi

Substantiv med adjektivisk böjning

Vissa substantiv är bildade på adjektiviskt sätt och har därför också adjektivisk böjning, t ex *vrátný* ‘portier’. Detta syns tydligt på den långa slutvokalen.

<i>Řekla vrátnému, aby jí zavolal.</i>	‘Hon sade till portiern att han skulle ringa henne.’
--	--

Böjningen av de personliga pronomenen

1:a pers sing	Obetonad form	Betonad form	Efter preposition
NOM		<i>já</i> 'jag'	
ACK	<i>mě</i>		<i>mě</i> ↗ <i>mne</i>
GEN	<i>mě</i>		<i>mě</i> ↗ <i>mne</i>
LOK			<i>mně</i>
DAT	<i>mi</i> (↗ <i>mně</i>)		<i>mně</i>
INS			<i>mnou</i>

Uttalsmässigt kan alltså [mnʲɛ] brukas genomgående i AGLD.

2:a pers sing	Obetonad form	Betonad form	Efter preposition
NOM		<i>ty</i> 'du'	
ACK	<i>tě</i>		<i>tebe</i>
GEN	<i>tě</i>		<i>tebe</i>
LOK			<i>tobě</i>
DAT	<i>ti</i>		<i>tobě</i>
INS			<i>tebou</i>

3:e pers sing m, n	Obetonad form	Betonad form	Efter preposition
NOM		<i>on</i> (m) <i>ono</i> (n)	
ACK	<i>ho</i> (m, n) <i>jej</i> (m) ↗ <i>je</i> (n)	<i>jej</i> (m) <i>jeho</i> (mv) ↗ <i>je</i> ↗ <i>jej</i> (n)	<i>něj</i> (m) <i>něho</i> (mv) ↗ <i>ně</i> ↗ <i>něj</i> (n)
GEN	<i>ho</i>	<i>jeho</i>	<i>něho</i> ↗ <i>něj</i>
LOK			<i>něm</i>
DAT	<i>mu</i>	<i>jemu</i>	<i>němu</i>
INS		<i>jím</i>	<i>ním</i>

3:e pers sing f	Obetonad form	Betonad form	Efter preposition
NOM		<i>ona</i>	
ACK	<i>ji</i>		<i>ni</i>
GEN	<i>jí</i>		<i>ní</i>
LOK			<i>ní</i>
DAT	<i>jí</i>		<i>ní</i>
INS	<i>jí</i>		<i>ní</i>

1:a pers plur		2:a pers plur	
NOM	<i>my</i> 'vi'	NOM	<i>vy</i> 'ni'
ACK	<i>nás</i>	ACK	<i>vás</i>
GEN	<i>nás</i>	GEN	<i>vás</i>
LOK	<i>nás</i>	LOK	<i>vás</i>
DAT	<i>nám</i>	DAT	<i>vám</i>
INS	<i>námi</i>	INS	<i>vámi</i>

3:e pers plur

NOM

Obetonad form

Betonad form

Efter preposition

oni (inkl mv)*ony* (exkl mv)*ona* (endast n pl)

ACK

*je**ně*

GEN

*jich**nich*

LOK

nich

DAT

*jim**nim*

INS

*jimi**nimi***reflexivum**

Obetonad form

Betonad form

Efter preposition

ACK

*se**sebe*

GEN

*se**sebe*

LOK

sobě

DAT

*si**sobě*

INS

*sebou***Böjningsmönster för pronominell böjning**

Singular					Plural		
mv	mt	n	f		mv	mt+f	n
oreg		O	A	N	+I	Y	A
OHO	oreg	O	U	A	Y		A
OHO			É	G	+ECH		
OM			É	L	+ECH		
OMU			É	D	+EM		
+ÍM			OU	I	+EMI		

Singular					Plural		
mv	mt	n	f		mv	mt+f	n
<i>ten</i>		<i>to</i>	<i>ta</i>	N	<i>tí</i>	<i>ty</i>	<i>ta</i>
<i>toho</i>	<i>ten</i>	<i>to</i>	<i>tu</i>	A	<i>ty</i>		<i>ta</i>
<i>toho</i>			<i>té</i>	G	<i>těch</i>		
<i>tom</i>			<i>té</i>	L	<i>těch</i>		
<i>tomu</i>			<i>té</i>	D	<i>těm</i>		
<i>tím</i>			<i>tou</i>	I	<i>těmi</i>		

Kdo ‘vem’

oreg	NOM	<i>kdo</i> ‘vem’
OHO	ACK	<i>koho</i>
OHO	GEN	<i>koho</i>
OM	LOK	<i>kom</i>
OMU	DAT	<i>komu</i>
ÝM < +ÍM	INS	<i>kým</i>

Böjningsmönster för konjunktiv

	L-particip	Hjälpverb	
1 p sg	<i>dělal, -a</i>	<i>bych</i>	‘skulle göra’
2 p sg	<i>dělal, -a</i>	<i>bys</i>	
hövl.	<i>dělal, -a</i>	<i>byste</i>	
3 p sg	<i>dělal, -a, -o</i>	<i>by</i>	
1 p pl	<i>dělali, -y</i>	<i>bychom</i>	
2 p pl	<i>dělali, -y</i>	<i>byste</i>	
3 p pl	<i>dělali, -y, -a</i>	<i>by</i>	

Futurum av ofullbordade rörelseverb

Futurum av de ofullbordade rörelseverben *jít* ‘gå’ och *jet* ‘åka’ bildas ej med hjälpverbet *budu* etc, utan oregelbundet med prefix *pů-* vid *jít* och *po-* vid *jet*.

Půjdu nahoru.

‘Jag skall gå upp.’

Pojedu do Prahy.

‘Jag skall åka till Prag.’

Syntax

Verbrektion

Verb styr sina objekt med avseende på kasus. De flesta verb tar sina objekt i ackusativ, men vissa tar i stället objekt i genitiv, dativ eller instrumentalis. Objekt i dativ tar t ex verbet *rozumět* > *porozumět* ‘förstå, fatta’.

Nikdo tomu neporozuměl.

‘Ingen kunde förstå detta.’

Dubbel negation

I en negerad tjeckisk sats sätts inte bara verbet i sin negerade form utan också alla pronomen, adverb etc som har negerade former.

Nikdo se nedíval do kouta.

‘Ingen tittade in i hörnet.’

Neudělá docela nic.

‘Han kommer inte att göra något över huvud taget.’

Nic se nestalo.

‘Ingenting inträffade.’

Adjektiv efter *nic* ‘inget’ och *něco* ‘något’

Adjektiv efter pronomenen *nic* ‘inget’ och *něco* ‘något’ i nom och ack står i genitiv singular neutrum. I övriga kasus kongruensböjs de dock.

Nemám s tebou nic společného.

‘Jag har inget gemensamt med dig’

Ordföljd

En grupp enklitikor står alltid på andra plats i meningen, d v s direkt efter den första betonade satsdelen. A ‘och’ samt *ale* ‘men’ kan ej utgöra denna första betonade satsdel. Den inbördes ordningsföljden är:

		0	1a	1b	2	3	4	5	
<i>a</i>	första	<i>už</i>	<i>jsem</i>	<i>bych</i>	<i>se</i>	<i>mi</i>	<i>mě</i>	<i>už</i>	resten
<i>ale</i>	betonade	<i>prý</i>	<i>jsi</i>	<i>bys</i>	<i>si</i>	<i>ti</i>	<i>tě</i>	<i>prý</i>	av
	satsdelen			<i>by</i>		<i>mu</i>	<i>ho</i>	<i>sem</i>	satsen
							<i>jej</i>	<i>tam</i>	
							<i>je</i>	<i>pak</i>	
						<i>jí</i>	<i>ji</i>	...	
							<i>jí</i>	...	
			<i>jsme</i>	<i>bychom</i>		<i>nám</i>	<i>nás</i>	...	
			<i>jste</i>	<i>byste</i>		<i>vám</i>	<i>vás</i>		
				<i>by</i>		<i>jim</i>	<i>je</i>		
							<i>jich</i>		

0. dessa båda obetonade adverb.

1a. preteritumbildande hjälpverb eller

1b. konjunktivbildande hjälpverb.

2. obetonade reflexiva personliga pronomen.

3. obetonade personliga pronomen i dativ.

4. obetonade personliga pronomen i ackusativ eller genitiv.

5. en rad obetonade adverb.

Det konjunktivbildande hjälpverbet ingår i två fall i stället i den underordnande konjunktionen. Det rör sig om *aby* ‘för att’ och *kdyby* ‘om’ som då utgör den första betonade satsdelen.

Konjunktiv

Tjeckisk konjunktiv ersätter andra språks konjunktiv i final bisats men även konditionalis.

Řekla vrátnému, aby jí zavolal.

‘Hon hade sagt till portiern, att han skulle ringa henne.’

Mohl bych ti o tom vypravovat.

‘Jag skulle kunna berätta för dig om det.’

Tempusföld

Eftersom tjeckiskan har betydligt färre tempus än t ex germanska och romanska språk fungerar tempusföljden i sammansatta satser till stor del annorlunda. Tempuset i den underordnade satsen hänför sig till den punkt i tiden som uttrycks av verbet i huvudsatsen, och alltså inte till det innevarande ögonblicket. På så vis ersätter preteritum svenskans pluskvamperfekt och futurum svenskans futurum preteriti (t ex ‘skulle hända’)

<i>Věděli, co se stalo.</i>	‘De visste vad som hade hänt.’
<i>Čekali, co se stane dál.</i>	‘De väntade på vad som skulle hända vidare.’
<i>Věděl jsem, že tohle bude příliš.</i>	‘Jag visste att det här skulle bli för mycket.’

Den temporal konjunktionen ‘när’

Om bisatsen står i presens eller preteritum används *když*, om den står i futurum används *až*.

Když jsem opouštěl bar, lidé se po mně dívali. ‘När jag lämnade baren tittade folk efter mig.’

Řekla vrátnému, aby jí zavolał, až přijdu nahoru. ‘Hon hade sagt till portiern att ringa till henne när jag gick upp.’

När *když* står i en sats med futurum betyder det snarare ‘om’.

I když neudělá docela nic, i to bude něco. ‘Även om han inte gör någonting alls, kommer även det att vara något.’

Ordbildning

Prefigerade demonstrativa pronomenen

<i>tam-</i>	tillför betydelsen ‘den där’.	
<i>-hle</i> ⇨ <i>-to</i>	tillför betydelsen ‘den här’.	
<i>Tamten pán je můj bratr.</i>	‘Den där herrn är min bror.’	
<i>Tahle</i> ⇨ <i>Tato paní je má žena.</i>	‘Den här damen är min fru.’	

Pronomen och adverb bildade med prefix

Interrogativa:	<i>kdo</i>	<i>co</i>	<i>kde</i>	<i>kdy</i>	<i>který</i>
	‘vem’	‘vad’	‘var’	‘när’	‘vilken’
Relativa:	<i>kdo</i>	<i>co</i>	<i>kde</i>	<i>kdy</i>	<i>který</i>
	‘som’	‘som’	‘där’	‘när’	‘vilken’
Indefinita:	<i>někdo</i>	<i>něco</i>	<i>někde</i>	<i>někdy</i>	<i>některý</i>
	‘någon’	‘något’	‘någonstans’	‘ibland’	‘somlig’
Negerade:	<i>nikdo</i>	<i>nic</i>	<i>nikde</i>	<i>nikdy</i>	<i>(žádný)</i>
	‘ingen’	‘inget’	‘ingenstans’	‘aldrig’	‘ingen’

Riktning och befintlighet

Vid tjeckiska adverb görs noggrann åtskillnad mellan riktning och befintlighet.

<i>kde</i>	‘var’	<i>kam</i>	‘vart’
<i>tady</i>	‘här’	<i>sem</i>	‘hit’

<i>vlevo</i>	‘till vänster’	<i>doleva</i>	‘till vänster’
<i>dole</i>	‘nere’	<i>dolů</i>	‘ner’
<i>nahore</i>	‘uppe’	<i>nahoru</i>	‘upp’
<i>doma</i>	‘hemma’	<i>domů</i>	‘hem’

Semantik

Bestämda och obestämda rörelseverb

Jít ‘gå’ och *jet* ‘åka’ är bestämda rörelseverb.

Chodit ‘gå’ och *jezdit* ‘åka’ är obestämda rörelseverb.

Det **bestämda** rörelseverbet används för att beteckna en förflyttning från en viss punkt till en annan viss punkt.

Det **obestämda** rörelseverbet används för att beteckna rörelsen över huvudtaget, t ex vid

* regelbundet upprepad rörelse

* förmåga till rörelse

Jezdí tam každý týden.

Dítě ještě nechodí.

‘Han åker dit varje vecka.’

‘Barnet kan inte gå ännu.’

Stilistik

Utelämnat hjälpverb i preteritum

I synnerhet i 1 pers sg, men även ibland i 1 pers pl, utelämnas i talspråk hjälpverbet i preteritum under förutsättning att det personliga pronomenet finns utsatt i stället.

Já si sedl ke svému stolu.

‘Jag satte mig vid mitt bord.’

Text

ur *En lång vit streckad linje (Dlouhá bílá přerušovaná čára)* av Ladislav Mňačko (1965) i översättning från slovakiskan.

Věděl jsem, že tohle bude příliš, a taky bylo. Já si sedl ke svému stolečku a rozhlédl se. V baru bylo plno, ale nikdo se nedíval do kouta,

kde jsme seděli. Ale věděli, co se stalo, a čekali, co se stane dál. Určitě se něco stane. Třeba ji zfackuje, třeba vytáhne revolver. A možná že neudělá docela nic. Ale i když neudělá docela nic, i to bude něco...

Linda nervózně zaplatila a já si mohl konečně objednat jídlo. Nic se nestalo a nikdo tomu neporozuměl. Je to možné, že se může nestát i nic, docela nic?

Když jsem opouštěl bar, lidé se po mně dívali. Přece se něco stane! Pohledy žen byly všelijaké, některé lítostivé. Říkaly mi - ať ji zabije!

Byl jsem dvě minuty v hotelu, když zazvonil telefon. Zdvihl jsem ho. Proč ne? Byla to samozřejmě Linda. Řekla vrátnému, aby jí zavolal, až půjdu nahoru.

„Mám tu Walkera, Johny Walkera s modrou vinětou. Nedáš si?“

Walkera s modrou vinětou jsem pil jenom jednou, u nich, v jejich zámečku.

„Jsi sama?“

„No Petře!“ pokárala mě. A měla pravdu, že mě pokárala.

„Dám si.“

Bude už v županu? Nebude v županu?

Nebyla v županu, byla jen tak, jako dole v baru.

„Objednala jsem led a sodu.“

Objednala led, objednala sodu, objednala mě.

„A mě,“ řekl jsem.

„Jsi ošklivý!“

„Ty jsi ošklivá!“

„Nemáš co vyčítat. Jestli jsi mi přišel vyčítat, nemusel jsi chodit vůbec.”

„A na co jsem tedy měl podle tebe chodit vůbec?”

„Na whisky. Na whisky s modrou vinětou.

„Mně se zdá, Lindo, že ať řeknu co řeknu, všechno budeš vztahovat na sebe. Radši půjdu.”

„Ne! Chci, abys věděl... chci, abys věděl...”

„Že nejsi taková, ne?”

„Ano, že nejsem taková. Já opravdu nejsem taková, Petře!”

„Myslíš, že mě tak strašně zajímá, jestli jsi taková nebo maková? Mě jsi zajímala jako žena mého kamaráda. Jinak s tebou nemám nic společného. Byla jsi krásná, zajímavá, milá, vzácná. Nic z toho už nejsi. Nic pro mě.”

„Jaká teď jsem? Co jsem, podle tebe?”

Neřekl jsem nic.

„Roger myslel jenom na stranu, žít s Rogerem nebyl žádný med. Jak je to všechno k smíchu.”

„Ty jsi k smíchu.”

„Vy jste k smíchu. Roger mohl mít všechno, co chtěl, tatínek nám koupil ten zámeček, mohl si malovat a hotovo.”

Övningar

4-1 Byt ut de understrukna orden mot pronomen.

4-1-1 Ptal jsem se studenta, na které škole studuje.

4-1-2 Byla jsem u tety celý měsíc.

4-1-3 U vchodu je velké okno. Budu stát u okna.

4-1-4 Petr si sedl vedle Mírka a Ivana.

- 4-1-5 Která z dívek tady ještě není?
 4-1-6 Dostal jsem od sestry auto.
 4-1-7 Bratrovi budu telefonovat, sestře napíšu.
 4-1-8 Čekám tady na paní doktorku.
 4-1-9 V obchodě mají krásný, černý notes. Koupím notes Petrovi.
 4-1-10 Ve městě je krásný park. Večer v parku jsou lidé.
 4-1-11 Už jsem to panu inženýrovi řekl.
 4-1-12 Pod okny stály stolečky.
 4-1-13 Seznámili jsme se s mladými Čechy.

4-2 Bestäm de understrukna orden i grammatiska termer och ange deras grundform.

- 4-2-1 Linda nervózně zaplatila a já si mohl konečně objednat jídlo.
 4-2-2 Byl jsem dvě minuty v hotelu, když zazvonil telefon.
 4-2-3 Řekla vrátnému, aby jí brnkl, až půjdu nahoru.
 4-2-4 Mohl bych ti vypravovat taky o jiných podmínkách.
 4-2-5 Chci, abys věděl, že nejsem taková.
 4-2-6 Jinak s tebou nemám nic společného.
 4-2-7 Roger myslel jenom na stranu.

4-3 Översätt.

- 4-3-1 Kommer du till mig klockan nio?
 4-3-2 Nej, jag kommer till dig redan klockan åtta.
 4-3-3 Kan du ge mig den boken?
 4-3-4 Nej, jag kan inte ge dig den, jag har inte läst den ännu.
 4-3-5 Såg du mig i stan?
 4-3-6 Nej, jag såg dig inte.
 4-3-7 Skall du gå till affären utan mig, eller väntar du en minut?
 4-3-8 Jag väntar, jag går inte utan dig.
 4-3-9 Michal, löjtnanten sade något om dig.
 4-3-10 Om mig?
 4-3-11 Och vad sade han?
 4-3-12 Åker du tunnelbana tillsammans med mig?
 4-3-13 Nej, jag kan inte åka tunnelbana med dig, jag skall åka bil.
 4-3-14 Väntar du på mig framför biografen?
 4-3-15 Jag kan inte vänta på dig, jag måste åka hem.
 4-3-16 Kommer du att sitta nära mig?
 4-3-17 Ja, jag sätter mig bredvid dig.
 4-3-18 Gick du med detsamma efter mig?
 4-3-19 Ja, jag gick med detsamma efter dig.
 4-3-20 Hon frågade honom var författaren bor.
 4-3-21 På kvällen kom Jana till oss.
 4-3-22 Det gör han säkert för henne.
 4-3-23 Hon känner dem inte.
 4-3-24 De kom först efter er.
 4-3-25 Vlasta satt framför dem på teatern.
 4-3-26 Han berättade för oss om den vackra parken.
 4-3-27 Jag skall göra det för dig.
 4-3-28 Vi läste om er.

- 4-3-29 Jag har blivit bekant med henne.
4-3-30 Skall de äta hos oss?
4-3-31 Emil bor nära er.
4-3-32 Han kom först efter oss.
4-3-33 Mamma är inte med mig, jag är här ensam.
4-3-34 Han satt bredvid mig.
4-3-35 Jag skall ge er boken.
4-3-36 Jag har redan varit hos dig men du var inte hemma.
4-3-37 Nu berättar han säkert om dig.
4-3-38 En av oss sade det.
4-3-39 Jag kan inte säga det till dig.
4-3-40 Jag vill inte resa iväg utan dig.
4-3-41 Han känner inte dig, men mig känner han bra.
4-3-42 Den boken finns fortfarande hos mig.
4-3-43 Jag skall bekanta dig med en trevlig människa.
4-3-44 Jag har redan frågat dig en gång om du kan gå med oss.
4-3-45 Han kommer att sätta sig bredvid mig, inte bredvid dig.
4-3-46 Kommer de att göra det enligt dig eller enligt mig?
4-3-47 Till honom kan vi inte säga det.
4-3-48 Vi går dit utan honom.
4-3-49 Vi kan gå och hämta honom.
4-3-50 Känner ni honom?
4-3-51 Ja, vi känner honom bra.
4-3-52 Skall vi gå till honom på kvällen?
4-3-53 Jag gör det enligt honom.
4-3-54 Jag skjutsade honom hem.
4-3-55 Ni kommer att bekanta er med henne också.
4-3-56 På kvällen går vi till henne, du kan gå med oss.
4-3-57 Den här boken har jag från henne.
4-3-58 Vi gör i ordning allting åt henne.
4-3-59 Du kom först efter henne, du måste vänta.
4-3-60 Jag skjutsar henne till teatern.
4-3-61 På kvällen skall jag gå med henne på bio.
4-3-62 Jag har väntat på henne hela dagen.
4-3-63 Nej, den kvinnan känner jag inte.
4-3-64 Till den teatern går jag inte.
4-3-65 Säger du det till den där herrn?
4-3-66 Jag säger det inte till honom, du kan säga det till honom själv.
4-3-67 Känner du den där lille herrn?
4-3-68 Har ni redan varit på den där lilla teatern?
4-3-69 Den där pojken känner jag.
4-3-70 De där pojkarna känner vi.
4-3-71 Jag skall bekanta dig med den här tjeckiskan.
4-3-72 Radek hjälper den här pojken.
4-3-73 Irena hjälper de här flickorna och pojkarna.
4-3-74 Vi sätter oss vid det där fönstret.
4-3-75 Känner du till den här boken?
4-3-76 Vem sade du det till?

- 4-3-77 Jag sade det till de där pojkarna.
- 4-3-78 Med vem var ni på teater?
- 4-3-79 Om vem berättade du för Karel igår?
- 4-3-80 Vem vill du ringa till?
- 4-3-81 Vem av dem var där?
- 4-3-82 Ni såg dem nog.
- 4-3-83 Det hände ingenting.
- 4-3-84 Jag skall gå dit först efter honom.
- 4-3-85 Jag har inte läst någonting om dem på länge.
- 4-3-86 Det är inte till henne.
- 4-3-87 Vem skall gå med honom?
- 4-3-88 De har inte skrivit till henne.
- 4-3-89 De känner dem säkert inte.
- 4-3-90 Skall du gå med henne?
- 4-3-91 Gick ni dit utan dem?
- 4-3-92 Jag skall säga det till dig sedan.
- 4-3-93 Jag skall fråga dem.
- 4-3-94 Väntar ni på mig?
- 4-3-95 Skall ni gå med oss?
- 4-3-96 Jag känner honom väl.
- 4-3-97 Vi går utan er.
- 4-3-98 Jag har varit hos honom.
- 4-3-99 Jag sätter mig bredvid dig.
- 4-3-100 Kom han före er eller efter er?
- 4-3-101 Jag skall säga det till dem.
- 4-3-102 Vi kommer att vara hos oss.
- 4-3-103 Jag såg dem där.
- 4-3-104 Han tittade inte på oss.
- 4-3-105 Jag skall säga dig någonting.
- 4-3-106 Jag vet ingenting om honom.
- 4-3-107 Jag såg dig igår.
- 4-3-108 Vet du någonting om dem?
- 4-3-109 Han kom till oss igår.
- 4-3-110 Är det till henne?
- 4-3-111 Gick de dit med dig?
- 4-3-112 Vad skall ni säga till henne?
- 4-3-113 De kom först efter oss.
- 4-3-114 Jag väntar här på dig.
- 4-3-115 De sade någonting om dig.
- 4-3-116 De var redan hos honom.

4-K Översätt.

- 4-K-1 Han skall åka till henne.
- 4-K-2 Jag skall gå dit utan henne.
- 4-K-3 Vi var hos dem.
- 4-K-4 Igår såg jag honom i stan.
- 4-K-5 Jag skall fråga henne.
- 4-K-6 Jag såg den där.

Lektion 4

- 4-K-7 Jag skall säga det till dem.
- 4-K-8 Han sade det till oss.
- 4-K-9 De sade det till er.
- 4-K-10 Han köpte den till mig.
- 4-K-11 Vi såg honom igår.
- 4-K-12 Jag sade ingenting till honom.
- 4-K-13 Berättade de det för dem?
- 4-K-14 Varför frågar du henne?
- 4-K-15 Jag skall inte gå med dem.

Femte lektionen

Morfologi

Maskulina varelsebetecknande substantiv på -a

En del maskulina varelsebetecknande substantiv slutar i Nsg på -a och har i NAGIVsg samma böjning som feminina substantiv, t ex *žena*. I övriga former har dock dessa ord regelbunden maskulin böjning.

A (= f.)	NOM sg	<i>táta</i> ‘pappa’	<i>turista</i>	‘turist’	<i>sluha</i> ‘tjänare’
U (= f.)	ACK	<i>tátu</i>	<i>turistu</i>		<i>sluhu</i>
Y (= f.)	GEN	<i>táty</i>	<i>turisty</i>		<i>sluhy</i>
OVI	LOK	<i>tátovi</i>	<i>turistovi</i>		<i>sluhovi</i>
OVI	DAT	<i>tátovi</i>	<i>turistovi</i>		<i>sluhovi</i>
OU (= f.)	INS	<i>tátou</i>	<i>turistou</i>		<i>sluhou</i>
O (= f.)	VOK	<i>táto</i>	<i>turisto</i>		<i>sluho</i>
OVÉ ~ É	NOM pl	<i>tátové</i>	<i>turisté</i>		<i>sluhové</i>
Y	ACK	<i>táty</i>	<i>turisty</i>		<i>sluhy</i>
Ů	GEN	<i>tátů</i>	<i>turistů</i>		<i>sluhů</i>
ECH ~ +ÍCH	LOK	<i>tátech</i>	<i>turistech</i>		<i>sluzích</i>
ŮM	DAT	<i>tátům</i>	<i>turistům</i>		<i>sluhům</i>
Y	INS	<i>táty</i>	<i>turisty</i>		<i>sluhy</i>

OBS! Npl: -é vid ord på -ista, -asta, -ita
Lpl: +ích vid ord på k, g, h, ch.

Adverbbildning

De allra flesta adverb bildas av adjektiv med ändelserna +e/-o. Enda undantaget utgör adjektiv på -ský/-cký. Av dessa bildas adverb på -sky/-cky.

Navrhl jsem to přátelsky.

‘Jag föreslog det kamratligt.’

Verbet *chtít* ‘vilja’

Detta verb är något oregelbundet i presens:

1 p sg	<i>chci</i>	1 p pl	<i>chceme</i>	l-particip:	<i>chtěl</i>
2 p sg	<i>chceš</i>	2 p pl	<i>chcete</i>		
3 p sg	<i>chce</i>	3 p pl	<i>chtějí</i>		

Imperativ

Imperativ bildas på tjeckiska genom att ändelsen *-í/-ou* avlägsnas från formen i 3 ppl presens/futurum. Den form man då erhåller tjänar som imperativ i 2 psg. I 1 ppl tilläggs *-me*, i 2 ppl *-te*.

infinitiv		3 p pl pres/fut	imperativ
<i>pít</i>	‘dricka’	<i>pijou</i>	<i>pij, pijme, pijte</i>
<i>sedět</i>	‘sitta’	<i>sedí</i>	<i>sed', sed'me, sed'te</i>

- *-aj-* i presens blir till *-ej* i imperativ.

<i>podívat se</i>	‘titta’	<i>podívají se</i>	<i>podívej se</i>
<i>povídat</i>	‘berätta’	<i>povídají</i>	<i>povídej</i>
<i>podat</i>	‘räcka över’	<i>podají</i>	<i>podej</i>
<i>říkat</i>	‘säga’	<i>říkají</i>	<i>říkej</i>

- Följande konsonantväxlingar inträffar:

<i>jet</i>	‘åka’	<i>jedou</i>	<i>jed'</i>	<i>d > d'</i>	<i>n > ň</i>
------------	-------	--------------	-------------	------------------	-----------------

- Vokalförkortning inträffar i stammen.

<i>jít</i>	‘gå’	<i>půjdou</i>	<i>pojď</i>	‘kom’
<i>psát</i>	‘skriva’	<i>píšou</i>	<i>piš</i>	

Helt oregelbunden vokalförlängning förekommer vid ett verb:

<i>stát</i>	‘stå’	<i>stojí</i>	<i>stůj</i>
-------------	-------	--------------	-------------

- Om imperativformen som erhålles enligt ovan slutar på en konsonatgrupp läggs ändelserna *+i* (2 p sg), *+eme* (1 p pl), *+ete* (2 p pl) till.

<i>říct</i>	‘säga’	<i>řeknou</i>	<i>řekni</i>	<i>řekněte</i>	
<i>jít</i>	‘gå’	<i>jdou</i>	<i>jdi</i>	<i>jděte</i>	‘gå’
<i>tisknout</i>	‘trycka’	<i>tisknou</i>	<i>tiskni</i>	<i>tiskněte</i>	

Passivt particip

Det stora flertalet verb får i passivt particip ändelsen *-ný*. Ett mindre antal verb får ändelsen *-tý*. Participet böjs sedan som ett adjektiv.

Se skloněnou hlavou přeběhl dozadu. ‘Med nedböjt huvud sprang han bak.’

Podívej, jak je to tu rozbité. ‘Titta, vad här är sönderslaget.’

Syntax

Dativkonstruktioner

En vanlig typ av konstruktioner på tjeckiska består av ett reflexivt verb i 3 person och det egentliga subjektet i dativ.

<i>líbí se mi</i>	‘det behagar mig’ = ‘jag tycker om’
<i>zdá se mi</i>	‘det tycks mig’ = ‘jag tycker att det verkar som’
<i>nechce se mu</i>	‘han har inte lust’
<i>ulevilo se mu</i>	‘det lättade sig för honom’ = ‘han kände sig lättad’
<i>stalo se mi</i>	‘det hände för mig’ = ‘jag råkade ut för’

Dativkonstruktioner är alltså mycket vanliga för olika uttryck av känslotillstånd och förekommer även i andra konstruktioner än med reflexiva verb.

<i>Je jí zima.</i>	‘Hon fryser.’
<i>Je nám teplo.</i>	‘Vi tycker att det är varmt.’

Dessutom används denna typ av konstruktion vid åldersangivelse.

<i>Je mu dvacet pět let.</i>	‘Han är tjugofem år’
------------------------------	----------------------

I Mähren är dock även åldersangivelse med verbet *mít* ‘ha’ vanlig.

<i>On má dvacet pět roků.</i>	‘Han är tjugofem år’
-------------------------------	----------------------

Nackdelens dativ

Inte bara den som har fördel av en handling, oftast får ett objekt, utan även den till vars nackdel något sker, dvs den som blir av med ett objekt, står på tjeckiska i dativ.

<i>Vzal jsem mu paklík.</i>	‘Jag tog paketet från honom.’
-----------------------------	-------------------------------

Måttuttryck och räkneord som huvudord

Alla måttuttryck, både räkneord över ‘fyra’, adverb och substantiv, fungerar som huvudord och ”det mätta” står som bestämning. Det för med sig att ”det mätta” står i genitiv.

<i>spousta mužů</i>	‘en massa män’
<i>hodně žen</i>	‘många kvinnor’
<i>dvacet centimetrů</i>	‘tjugo centimeter’

Om måttuttrycket självt är ett substantiv bestämmer det formen på predikatet.

<i>Byla tu spousta vody.</i>	‘Det fanns en massa vatten här.’
------------------------------	----------------------------------

Är däremot måttuttrycket inte ett substantiv, utan ett adverb eller räkneord över 'fyra', står predikatet i 3 person singular neutrum.

Vody tu moc nebylo.

'Det fanns inte mycket vatten här.'

Befintlighet - riktning vid prepositioner

Vissa prepositioner kan förekomma både i uttryck för befintlighet och riktning. De styr då olika kasus i dessa båda situationer.

		BEFINTLIGHET	RIKTNING
<i>na</i>	'på'	LOK	ACK
<i>mezi</i>	'mellan'	INS	ACK
<i>nad</i>	'över'	INS	ACK
<i>pod</i>	'under'	INS	ACK
<i>před</i>	'framför'	INS	ACK
<i>za</i>	'bakom'	INS	ACK

Tjeckiskan har stark tendens att tolka även "abstrakt rörelse" som rörelse, medan en svensk tenderar att se på samma sak snarare som befintlighet.

Podíval jsem se za něj.

'Jag tittade bakom honom.'

Mrkl před sebe.

'Han kastade en snabb blick rakt framför sig.'

Ukázal jsem za jeho záda.

'Jag pekade bakom ryggen på honom.'

I andra fall används olika prepositioner för att uttrycka befintlighet och riktning.

		BEFINTLIGHET			RIKTNING
<i>v</i>	'i'	LOK	<i>do</i>	'in i'	GEN
<i>u</i>	'vid, hos'	GEN	<i>k</i>	'mot, till'	DAT
<i>při</i>	'vid'	LOK	<i>k</i>	'mot'	DAT

Man kan även se ett mönster i prepositionsbruket för att beteckna riktning 'från'.

RIKTNING TILL			BEFINTLIGHET			RIKTNING FRÅN
<i>do</i>	GEN	'in i'	<i>v</i>	LOK	'i'	<i>z</i> GEN 'ur'
<i>na</i>	ACK	'upp på'	<i>na</i>	LOK	'på'	<i>z</i> GEN 'ner från'
<i>k</i>	DAT	'mot, till'	<i>u</i>	GEN	'vid, hos'	<i>od</i> GEN 'från'
			<i>při</i>	LOK	'vid'	

Tillsammans med personer tillämpas prepositionerna *k* - *u* - *od*.

Půjdu k Janovi.

'Jag går till Jan.'

Byl jsem u Jana.

'Jag var hos Jan.'

Mám to od Jana.

'Jag har fått det av Jan.'

Verbrekting

Ett antal reflexiva verb tar sina objekt i genitiv, t ex

Držel se křečovitě drždla.

'Han höll krampaktigt i handtaget.'

Utelämnande av se i imperativ

I talspråket förekommer det vid ett antal verb som är reflexive tantum, dvs där det reflexiva pronomenet inte har någon egentlig betydelse, att detta utelämnas.

⇒ *Podívej.* ⇨ *Podívej se.*

‘Titta.’

⇒ *Neboj.* ⇨ *Neboj se.*

‘Var inte rädd.’

Ordbildning

Verbalprefix med rumsbetydelse

<i>DO-</i>	a) ‘fram till’ b) ‘till slut’	<i>dojet</i>	‘komma fram’
		<i>dojíst</i>	‘äta upp allt’
<i>NA-</i>	a) ‘på, fast’ b) ‘upp och in’	<i>najet</i>	‘köra på, köra fast på ngt’
		<i>nasednout</i>	‘stiga in (i bil)’
<i>NAD-</i>	a) ‘(upp) över’ b) ‘genväg’	<i>nadjet</i>	‘köra upp ovanföra ngt’
		<i>nadjet</i>	‘köra en genväg, köra in tid’
<i>OB-</i>	‘runtom’	<i>obejít</i>	‘gå runt’
<i>OD-</i>	‘bort’	<i>odklopit</i>	‘fälla bort, upp’
<i>POD-</i>	‘under’	<i>podjet</i>	‘köra in under’
<i>PRO-</i>	‘genom’	<i>projet</i>	‘köra igenom’
<i>PŘE-</i>	‘(tvärs) över’	<i>přejjet</i>	‘köra över’
<i>PŘED-</i>	‘framför, före, förbi’	<i>předjet</i>	‘köra om, förbi’
<i>PŘI-</i>	a) ‘fram (till mål)’ b) ‘intill, nära’	<i>přijet</i>	‘komma fram’
		<i>přidržet</i>	‘hålla intill’
<i>ROZ-</i>	a) ‘isär, åt olika håll’ b) ‘igång’	<i>rozlít se</i>	‘rinna ut’
		<i>rozjet se</i>	‘starta, åka iväg’
<i>S-</i>	a) ‘ner’ b) ‘tillsammans’	<i>sjet</i>	‘åka ner’
		<i>sjet se</i>	‘åka till samma ställe, träffas’
<i>V-</i>	‘in i’	<i>vjet</i>	‘åka in i ngt’
<i>VY-</i>	a) ‘ut ur’ b) ‘upp’	<i>vystoupit</i>	‘stiga ut’
		<i>vyjet</i>	‘åka upp’
<i>ZA-</i>	a) ‘bakom’ b) ‘en avstickare’	<i>zajet</i>	‘åka in bakom ngt’
		<i>zajet</i>	‘göra en avstickare’

Text

ur *Nattpapegojornas dal* (*Údolí nočních papoušků*) av Stanislav Moc (1984)

Sjel jsem pomalu k brodu, zařadil jedničku a přejel Jalboi. Vody tu moc nebylo, sotva dvacet centimetrů. V mokré sezóně se potok vždy rozlil a udělal škody na cestě. V životě jsem tudy nejel, ale stav cesty mě překvapil. Kdy to, sakra, chtějí opravit, napadlo mě.

Poslyš, Borku, řekl jsem. Nějak se mi ta cesta nelíbí. Nespletl jsi se?

Nespletl, odpověděl rychle. Tohle je zkratka.

Podívej, jak je to tu rozbité, řekl jsem.

Vůz nadskakoval, házel sebou. Měl jsem vážné obavy, že z něj vytřesu všechny šrouby. Borek se držel křečovitě držadla a pořád hleděl z okna. Nedíval se však na cestu, ale doleva.

Na co se díváš? zeptal jsem se.

Na nic.

Tak se podívej na tu cestu, zpátky jedeme jinudy, rozumíš?

Přikývl. Mrkl před sebe a rychle zase otočil hlavu. Zdál se mi ten pohyb trochu křečovitý. Jako by se nechtěl před sebe podívat.

Podej mi cigarety, zkoušel jsem ho. Jsou v boxu.

Box byl mezi námi. Čekal jsem, co udělá. Odklopil víko, našel cigarety a podal mi je, aniž by se otočil. Vzal jsem mu paklík a rozhodl se. Za zatáčkou jsem zastavil.

Co je? řekl.

Nic. Pojd' se napít, navrhl jsem přátelsky.

Vystoupil jsem, obešel vůz a otevřel zavazadlový prostor. Byl v něm kanystr s vodou a několik kelímků. Mohl jsem si vodu nalít sám, ale schválně jsem postavil kanystr na blatník a držel ho.

Tak pojď! zavolaal jsem.

Neochotně vystoupil a se skloněnou hlavou přeběhl dozadu. Vzal kelímek a přidržel ho pod kohoutkem.

Napij se, navrhl jsem.

Borku, nejprve jsem si myslel, že se nechceš podívat na mne, ale teď vím, že se nechceš podívat tímhle směrem, ukázal jsem za jeho záda. Proč?

Tam někde je Yirmbal.

Zvedl jsem hlavu a podíval se za něj. Stromy a skály. Nikde nic.

Co je to Yirmbal?

Tajné místo... řekl tiše.

Jaké tajné místo?

Nevím, pokrčil rameny.

Bylo vidět, že se mu nechce mluvit. Vteřinu jsem uvažoval a pak jsem dostal nápad.

Pěkně jsme si nadjeli, máme spoustu času, řekl jsem, víš co? My se na to místo půjdeme podívat!

Ne, to ne, řekl rychle. To, Same, nemůžeme. Prosím tě to ne!

No dobře, souhlasil jsem. Když nemůžeme, tak nemůžeme. Ale musíš mi slíbit, že mi řekneš, proč...

Nešťastně přikývl. Uložil jsem kanystr s vodou a znovu jsme nasedli.

Tak povídej, vyzval jsem ho už za jízdy.

Moc toho nevím...

Borku, já nic neřeknu, však mě znáš.

Já vím, na tom nezáleží...

Najednou mi to došlo. Vždyť já tu lákám tajemství z malého kluka, který se nemůže bránit. Stačí, abych pohrozil tátou a... Hluboce jsem se zastyděl.

Co nesmíš, mi neříkej. Jenom co můžeš, řekl jsem tiše.

Opravdu?

Opravdu.

Vděčně se na mne podíval. Bylo vidět, že se mu ulevilo.

Övningar

5-1 Bilda 3p pl presens/futurum och 2p sg och pl imperativ av följande verb.

5-1-1 držet	5-1-2 hodit	5-1-3 mávat
5-1-4 mluvit	5-1-5 mrknout	5-1-6 nalít
5-1-7 napít se	5-1-8 nasednout	5-1-9 odklopit
5-1-10 otevřít	5-1-11 podat	5-1-12 podávat
5-1-13 postavit	5-1-14 poprosit	5-1-15 sjet

5-2 Ändra uppmaningarna i tredje person till imperativer i andra person.

5-2-1	Ať čeká tady.
5-2-2	Ať si přečte tu knihu, je zajímavá.
5-2-3	Ať už o tom nemluví, nechceme nic slyšet.
5-2-4	Ať vám dají oběd.
5-2-5	Ať jdou s vámi do divadla.
5-2-6	Ať vám napíše o svých obavách.
5-2-7	Ať koupí maso.

5-3 Översätt.

5-3-1	Gå hem.
5-3-2	Läs det en gång till.
5-3-3	Sätt er här.
5-3-4	Ta det.
5-3-5	Sitt här.

- 5-3-6 Säg det långsamt.
5-3-7 Ta upp den med detsamma.
5-3-8 Kom med mig.
5-3-9 Skriv det igen.
5-3-10 Säg det till mig.
5-3-11 Vänta på mig framför bion.
5-3-12 Hjälp dina systrar.
5-3-13 Åk till Brno, där är det vackert.
5-3-14 Tala långsamt.
5-3-15 Skriv fort, vi har inte mycket tid.
5-3-16 Svara rätt.
5-3-17 Öppna boken och skriv.
5-3-18 Kom till bion.
5-3-19 Kliv in i bilen.
5-3-20 Fråga vad ČR är.
5-3-21 Titta nu på teatern.
5-3-22 Läs den här boken om teatern.
5-3-23 Kom du också.
5-3-24 Fråga portiern på hotellet.
5-3-25 Läs inte den boken.
5-3-26 Vänta inte på mig.
5-3-27 Fråga inte henne.
5-3-28 Jag är inte från Prag.
5-3-29 Han har rest i väg till faster.
5-3-30 Jag satt vid fönstret.
5-3-31 Han gick efter vatten.
5-3-32 Vi gick in i affären.
5-3-33 Jag har gjort det enligt dig.
5-3-34 Han satt bredvid kaptenen.
5-3-35 Någon sitter framför huset.
- 5-K Översätt.
- 5-K-1 Skjutsa barnen till faster.
5-K-2 Ge mig cigaretterna.
5-K-3 Åk till Brno.
5-K-4 Åk långsamt, vägen är dålig här.
5-K-5 Kom säkert hem till mig på kvällen.
5-K-6 Sätt er och berätta vad som är nytt hos er.
5-K-7 På kvällen skall vi gå på bio eller på teater.
5-K-8 Här är det redan kallt.
5-K-9 Säg till honom att han kommer till oss, vi kommer att vänta på honom.
5-K-10 Vi kommer redan om en timme.
5-K-11 Ställ det på vägen.
5-K-12 Igår var jag på teatern.
5-K-13 Jag kommer dit tillsammans med en kamrat.
5-K-14 Han talade om Tjeckien.
5-K-15 Vi drog upp det ur vattnet.

Sjätte lektionen

Ortografi

Ordningstal

Om ordningstalen skrivs med siffror sätts en punkt ut efter siffran.

Dnes je 9. května.

‘I dag är det den 9 maj.’

Morfologi

Efternamn

Efternamn har en speciell ändelse i nominativ plural för att beteckna hela familjen. Denna ändelse är *-ovi*. Ändelsen *-ové* betecknar männen i familjen.

pan Hlavsa

‘herr Hlavsa’

paní Hlavsová

‘fru Hlavsa’

Hlavsovi

‘familjen Hlavsa’

bratři Hlavsové

‘bröderna Hlavsa’

Kortform av adjektiv

Adjektivet *rád* ‘glad, gärna’ förekommer endast predikativt och har i stället för den normala adjektivbøjningen med ändelser med långa vokaler en substantivisk bøjning med ändelser med korta vokaler.

	mv	mt	f	n
Sing	<i>rád</i>		<i>ráda</i>	<i>rádo</i>
Plur	<i>rádi</i>	<i>rády</i>		<i>ráda</i>

Räkneord

	GRUNDTAL	ORDNINGSTAL
0	<i>nula</i>	
1	<i>jeden m, jedna f, jedno n</i>	<i>první</i>
2	<i>dva m, dvě f/n</i>	<i>druhý</i>
3	<i>tři</i>	<i>třetí</i>
4	<i>čtyři</i>	<i>čtvrtý</i>
5	<i>pět</i>	<i>pátý</i>

6	<i>šest</i>	<i>šestý</i>
7	<i>sedm</i> [sɛdum]	<i>sedmý</i> [sɛdmi:]
8	<i>osm</i> [ɔsum]	<i>osmý</i> [ɔsmi:]
9	<i>devět</i>	<i>devátý</i>
10	<i>deset</i>	<i>desátý</i>
11	<i>jedenáct</i>	<i>jedenáctý</i>
12	<i>dvanáct</i>	<i>dvanáctý</i>

Ordningstalen böjs som adjektiv.

Syntax

Genitiv plural efter räkneord

Alla grundtal fr o m 5 styr genitiv plural på samma sätt som måttsuttryck. Predikatet står i 3 pers sing neutrum.

Je pět hodin.

‘Klockan är fem.’

Bylo šest hodin.

‘Klockan var sex.’

Klockan

Kolik je hodin?

‘Hur mycket är klockan?’

Hel timme anges med uttryck av typen ‘Det är fyra timmar’.

Je jedna hodina.

‘Klockan är ett.’

Jsou dvě hodiny.

‘Klockan är två.’

Jsou čtyři hodiny.

‘Klockan är fyra.’

Je pět hodin.

‘Klockan är fem.’

Je jedenáct hodin.

‘Klockan är elva.’

Halv timme anges med *půl* ‘halv’ + genitiv singular femininum av ordningstalet fr o m halv två.

Je půl jedné.

‘Klockan är halv ett.’

Je půl druhé.

‘Klockan är halv två.’

Je půl třetí.

‘Klockan är halv tre.’

Je půl osmé.

‘Klockan är halv åtta.’

Kvartar anges med antalet kvartar på väg mot nästkommande timme följt av prepositionen *na* ‘till’ + ack. av grundtalen.

Je čtvrt na jednu.

‘Den är kvart över tolv.’

Je čtvrt na dvě.

‘Den är kvart över ett.’

Je čtvrt na pět.

‘Den är kvart över fyra.’

Je tři čtvrtě na jednu.

‘Den är kvart i ett.’

Je tři čtvrtě na osm.

‘Den är kvart i åtta.’

Övriga tidpunkter anges genom att tala om hur många minuter det är kvar till närmaste kvart.

Je za deset čtvrt na jednu.

‘Den är fem över tolv.’

Je za pět čtvrt na dvě.

‘Den är tio över ett.’

Je za deset půl třetí.

‘Den är tjugo över två.’

Je za pět půl čtvrté.

‘Den är fem i halv fyra.’

Je za deset tři čtvrtě na pět.

‘Den är fem över halv fem.’

Je za pět tři čtvrtě na šest.

‘Den är tjugo i sex.’

Je za deset sedm.

‘Den är tio i sju.’

Je za pět pět.

‘Den är fem i fem.’

Man kan också tala om hur många minuter det har gått sedan närmast föregående kvart.

Je dvanáct (hodin) a pět minut.

‘Den är fem över tolv.’

Je jedna (hodina) a deset minut.

‘Den är tio över ett.’

Je čtvrt na tři a deset minut.

‘Den är fem i halv tre.’

Je půl páté a deset minut.

‘Den är tjugo i fem.’

Je tři čtvrtě na šest a pět minut.

‘Den är tio i sex.’

Förutom dessa i många fall något komplicerade uttryckssätt förekommer också ofta mera officiella uttryck av typen:

Je dvanáct nula pět.

‘Den är tolv noll fem.’

Je dvanáct (hodin a) deset (minut).

‘Den är tolv och tio.’

Je třináct (hodin a) třicet (minut).

‘Den är tretton och trettio.’

Je osm (hodin a) padesát pět (minut).

‘Den är åtta och femtio fem.’

Datum

Ett särskilt frågeord *kolikátý* ‘vilken i rdningen’ används för att fråga efter datum. Eftersom datumangivelser alltid står i genitiv skall även detta frågeord stå i denna form.

Kolikátého je dnes?

‘Vilket datum är det i dag?’

Datum anges med ordningstal i genitiv singular maskulinum följt av månadens namn i genitiv.

Je devátého května.

‘Det är den nionde maj.’

Je pátého února.

‘Det är den femte februari.’

Syntax

Tempusföljd

Presens i bisats avser på tjeckiska att bisatsens handling är samtida med huvudsatsens. Om huvudsatsen står i preteritum, bör alltså bisatsen presens översättas till svenska med imperfekt.

Zjistil, že leží u Heleny.

‘Han konstaterade att han låg hos Helena.’

Den relativa partikeln *co*

Av det interrogativa pronomenet *co* ‘vad’ har det i talspråket utvecklats en universell relativ partikel. Denna är oböjlig och kan stå inte bara i subjekts- eller objektsställning, utan även fungera som adverbial.

Od té doby, co se probudil.

‘Från den stund, då han vaknade.’

Vidare kan *co* i talspråket fungera som interrogativt adverb med betydelsen ‘varför’.

Co pláčeš?

‘Varför gråter du?’

Já nevím, co jsem bláznil.

‘Jag vet inte varför jag bar mig så galet åt.’

Text

ur *Sista tåget från Babylon (Poslední vlak z Babylonu)* av Jitka Henryková (1975)

Čtvrtek, 9. května

Ráno probudil Martina nějaký kravál. Otevřel jedno oko a zjistil, že leží u Heleny, že ho bolí hlava. A ten kravál, který se mu do hlavy zařezává, byla dechovka. Otevřel i druhé oko, ale Helenu nebylo nikde vidět.

„Heleno,” zkusil zavolat, a pak dopil zbytek minerálky. „Heleno, jsi tady?”

Podruhé se mu to povedlo líp.

Ozvaly se lehké kroky a zasvítíl její žlutý svetr.

„Ty už jsi vzhůru?” zeptal se. „Snad nejdeš slavit osvobození?”

Zasmála se, vzala budík a strčila mu ho pod nos. Bylo skoro tři čtvrtě na dvanáct.

Posadil se a zaúpěl.

„Nejdřív musíš něco sníst.”

Zmizela, vrátila se s polévkou. Báječně voněla a vypadala moc chutně. Ona konečně taky.

„Jak je venku?” zeptal se jí.

Trošku odsunula záclonu. Typický postelový den.

S Janou by se asi nudil. Ale u Heleny se to dá přežít docela dobře.

Podívala se na něho v ostrém světle a u ní se objevil úsměv.

„Odpoledne jdeme k panu profesorovi.”

„Ke komu?” zeptal se.

„K panu profesorovi. Včera jsi říkal, že ho chceš vidět.”

Už od té doby, co se probudil, měl nepříjemný pocit, jakoby večer něco vyváděl. Potom stál u Heleny před domem a chtěl se dostat dovnitř. Ale proč tak zuřil? Vždyť ho pustila. A ten profesor...

„Kdo je to?” zeptal se.

„Můj kamarád.”

Najednou měl v hlavě jasno. Viděl se, jak slídí po schodech, jak prohledává byt a řve. Jenom štěstí, že ho neviděli Hlavsovi. Co ho, proboha, posedlo? Vždyť řádil hůř než ten její hysterik. A přitom vlastně pro nic. Vykašlal se na ni, tak šla na koncert sama. To je přece

úplně v pořádku. Totiž bylo by to v pořádku, kdyby šla opravdu sama, jenže ona sama nešla. Co je to, sakra, za chlapa?

„Pojď si ke mně sednout,” řekl jí. „To se mi ještě nestalo. Myslím, že jsem měl okno. Nezlobíš se na mě?”

Sedla si na gauč.

„Ne. Proč bych se zlobila?”

Řekla to přesně tak, jako on těm žárlivým samičkám, když se mu druhý den omlouvaly za své scény. A zrovna tak se přitom usmívala. Jenže to on jich měl obyčejně dost a koukal, jak z toho vybruslit.

„Já nevím, co jsem bláznil. Opravdu se nezlobíš?”

Upřímně se zasmála. Docela ji chápal. On se na ně taky nezlobil, protože mu za to nestály. Spíš byl rád, že to má za sebou. Kdyby člověku na někom vážně záleželo, tak by mu podobné žertíky hned v začátku zarazil.

„Ty na mě kašleš, vid’?” zeptal se.

„Ne... Proč myslíš?”

Na to bylo těžko odpovědět. Přece jí nebude vyčítat, že mu neudělala scénu.

„Dobře, tak na mě tedy nekašleš. Já vím, že se ti se mnou líbí na lodičce, ale kdybych ji neměl... no, představ si to.”

Seděla jako socha.

„Jo, už jsem si to představila.”

Bylo to hrozné. Věděl, že se chová jako hňup, ale nemohl tomu zabránit. Asi byl ještě pořád opilý. Teď už nechybí nic jiného, než začít

prosit o vyznání lásky, jak to dělají ty samičky, když jich má člověk po krk.

„No a?” zeptal se.

„Jedeme autobusem na konečnou, hodíme si torny na záda a potom jdeme pěšky. Chceš to někdy zkusit?”

Správně. Teď má, co si zasloužil. Dal se do smíchu a přitáhl ji k sobě.

„Ne! Proboha, jen to ne. Já už budu, paní učitelko, radši hodný.”

Konečně se mu podařilo dostat do toho aspoň trochu humoru.

Övningar

6-1 Bestäm i grammatiska termer de understrukna orden.

- 6-1-1 Leží u Heleny.
- 6-1-2 Otevřel i druhé oko.
- 6-1-3 Dopil zbytek minerálky.
- 6-1-4 Strčila mu ho pod nos.
- 6-1-5 S Janou by se asi nudil.
- 6-1-6 Ke komu?
- 6-1-7 To je přece úplně v pořádku.
- 6-1-8 Nezlobíš se na mě?
- 6-1-9 Řekla to přesně tak, jako on těm žárlivým samičkám.
- 6-1-10 On se na ně taky nezlobil.
- 6-1-11 ..., když jich má člověk po krk.
- 6-1-12 Dal se do smíchu a přitáhl ji k sobě.

6-2 Ändra från singular till plural.

- 6-2-1 To je můj budík.
- 6-2-2 To je tvá lodička.
- 6-2-3 Je tvůj dům hezký?
- 6-2-4 Ano, ale je velmi malý.
- 6-2-5 Jeho sestra je milá.
- 6-2-6 Její kniha je velmi zajímavá.

6-3 Översätt.

- 6-3-1 Jag är så glad att ni har kommit tillbaka.
- 6-3-2 Hon kommer inte att ha tid i morgon.
- 6-3-3 Skall du skriva hela dagen?

6-3-4	Jag har inte tid i kväll.
6-3-5	Var de där i går kväll?
6-3-6	Ja, och Eva var där och Milan också.
6-3-7	Vi har fyra fönster.
6-3-8	Hur länge var du ute i går?
6-3-9	Två timmar.
6-3-10	Var ni hemma i går kväll?
6-3-11	Nej, vi var inte hemma.
6-3-12	Är du hemma i morgon kväll?
6-3-13	Ja, i morgon är jag hemma nästan hela dagen och hela kvällen.
6-3-14	De har ingenting.
6-3-15	Hur många bröder har ni?
6-3-16	Jag har en bror.
6-3-17	Jag har två bröder.
6-3-18	Jag har två systrar och fem bröder.
6-3-19	Hur många böcker finns det här?
6-3-20	Här finns bara tio böcker.
6-3-21	Var det många herrar där?
6-3-22	Ja, det var femtioen herrar där.
6-3-23	Det var femtiotvå kvinnor där.
6-3-24	Det var femtiofem pojkar där.
6-3-25	Här har jag tjugo statyer.
6-3-26	Här är ett bord.
6-3-27	Här är två bord.
6-3-28	Här är sex bord.
6-3-29	Här var ett bord.
6-3-30	Här var tre bord.
6-3-31	Här var sex bord.
6-3-32	Tre herrar gör det.
6-3-33	Sex herrar gör det.
6-3-34	Fyra herrar gjorde det.
6-3-35	Sju herrar gjorde det.
6-3-36	Där kommer att vara två flickor.
6-3-37	Där kommer att vara åtta flickor.
6-3-38	Det var två flickor där.
6-3-39	Det var nio flickor där.
6-3-40	Hur mycket är klockan?
6-3-41	Den är ett.
6-3-42	Den är två.
6-3-43	Den är sju.
6-3-44	Klockan var ett.
6-3-45	Klockan var tre.
6-3-46	Klockan var nio.
6-3-47	Hur länge stannade han?
6-3-48	Han stannade i två timmar.
6-3-49	Klockan är tjugo över sju.
6-3-50	Klockan är kvart över nio.
6-3-51	Klockan är tio i fem.

Lektion 6

- 6-3-52 Klockan är nio.
- 6-3-53 Klockan är tjugo över tolv.
- 6-3-54 Klockan är kvart i sex.
- 6-3-55 Klockan är tio över åtta.
- 6-3-56 Klockan är fem i halv sju.
- 6-3-57 Klockan är halv fyra.
- 6-3-58 Klockan är halv tio.
- 6-3-59 I dag är det den andra maj.
- 6-3-60 I dag är det den femte februari.
- 6-3-61 I går var det den nionde maj.
- 6-3-62 I går var det den elfte februari.
- 6-3-63 Helena väckte Martin.
- 6-3-64 Hon har ont i huvudet.
- 6-3-65 Martin syns ingenstans.

6-K Översätt.

- 6-K-1 Vad gör ni här?
- 6-K-2 Vi väntar på bussen från Brno.
- 6-K-3 Var bor Petr?
- 6-K-4 Vad köper Pavel?
- 6-K-5 Vad är det för datum i dag?
- 6-K-6 Hur mycket är klockan?
- 6-K-7 Den är fem i åtta.
- 6-K-8 Jag måste köpa bröd och smör.
- 6-K-9 Det lyckades för honom.
- 6-K-10 Klockan var nästan kvart över ett.
- 6-K-11 Han kom tillbaks med soppa, bröd, smör, ost och kaffe.
- 6-K-12 Alltsammans luktade underbart.
- 6-K-13 Tillsammans med Martin hade hon tråkigt.
- 6-K-14 I eftermiddag skall vi gå till pappa.
- 6-K-15 Hon struntade i honom.

Sjunde lektionen

Uttal

Prepositionsfrasen *s sebou* ‘med sig’ uttalas [sebou] precis som det självständiga pronomenet utan prepositionen *s*.

Morfologi

Räkneord

	GRUNDTAL	ORDNINGSTAL
13	<i>třináct</i>	<i>třináctý</i>
14	<i>čtrnáct</i>	<i>čtrnáctý</i>
15	<i>patnáct</i>	<i>patnáctý</i>
16	<i>šestnáct</i>	<i>šestnáctý</i>
17	<i>sedmnáct</i> [sedumna:ɫst]	<i>sedmnáctý</i> [sedumna:ɫsti:]
18	<i>osmnáct</i> [ɔsumna:ɫst]	<i>osmnáctý</i> [ɔsumna:ɫsti:]
19	<i>devatenáct</i>	<i>devatenáctý</i>
20	<i>dvacet</i>	<i>dvacátý</i>
21	<i>dvacet jedna</i> <i>jedenadvacet</i>	<i>dvacátý první</i> <i>jedenadvacátý</i>
22	<i>dvacet dva</i> <i>dvaadvacet</i>	<i>dvacátý druhý</i> <i>dvaadvacátý</i>
23	<i>dvacet tři</i> <i>třiadvacet</i>	<i>dvacátý třetí</i> <i>třiadvacátý</i>
24	<i>dvacet čtyři</i> <i>čtyřadvacet</i>	<i>dvacátý čtvrtý</i> <i>čtyřadvacátý</i>
30	<i>třicet</i>	<i>třicátý</i>
40	<i>čtyřicet</i>	<i>čtyřicátý</i>
50	<i>padesát</i>	<i>padesátý</i>
60	<i>šedesát</i>	<i>šedesátý</i>
70	<i>sedmdesát</i> [sedumdesa:t]	<i>sedmdesátý</i> [sedumdesa:ti:]
80	<i>osmdesát</i> [ɔsumdesa:t]	<i>osmdesátý</i> [ɔsumdesa:ti:]
90	<i>devadesát</i>	<i>devadesátý</i>
100	<i>sto</i>	<i>stý</i>
200	<i>dvě stě</i>	<i>dvoustý</i>
300	<i>tři sta</i>	<i>třístý</i>
400	<i>čtyři sta</i>	<i>čtyřstý</i>
500	<i>pět set</i>	<i>pětistý</i>
600	<i>šest set</i>	<i>šestistý</i>
700	<i>sedm set</i> [sedumset]	<i>sedmistý</i> [sedmisti:]

800 *osm set* [ɔsumset]

osmistý [ɔsmisti:]

900 *devět set*

devítistý

1000 *tisíc*

tisící

21 - 99

Sammanställningar av ental och tiotal kan på tjeckiska se ut på två sätt. Tiotalen kan föregå entalen precis som på svenska:

55 *padesát pět*

72 *sedmdesát dva*

91 *devadesát jedna*

Av de böjliga räkneorden 1 och 2 används genomgående formerna *jedna* och *dva*. Detta gäller även i andra kombinationer.

101 *sto jedna*

202 *dvě stě dva*

Entalen kan också föregå tiotalen. Räkneorden fogas då samman med konjunktionen *a* 'och'. Av de böjliga räkneorden 1 och 2 används genomgående formerna *jeden* och *dva*.

55 *pětapadesát*

72 *dvaasedmdesát*

91 *jedenadevadesát*

Imperativ av *být* 'vara'

Imperativ av verbet *být* 'vara' bildas av futurumformen *budou*: *bud'*, *bud'me*, *bud'te*.

Bud'te zticha!

'Var tysta!'

Syntax

Genitiv plural efter räkneord

Som tidigare omnämnts följs alla räkneord större än 'fyra' av genitiv plural.

dvaasedmdesát pánů

'72 herrar'

třicet tři žen

'33 kvinnor'

sto dva aut

'102 bilar'

devadesát jedna hochů

'91 gossar'

pětapadesát dívek

'55 flickor'

pět set tři oken

'503 fönster'

Semantik

Reflexiva verb

Det tjeckiska reflexiva pronomenet kan ha ett antal olika funktioner.

* Verbet kan var reflexivum tantum.

<i>Ptal jsem se ho.</i>	‘Jag frågade honom.’
<i>Usmála se.</i>	‘Hon log.’
<i>Podruhé se mu to povedlo.</i>	‘Andra gången lyckades det för honom.’
<i>zdá se mi</i>	‘det tycks mig’
<i>Ozvaly se lehké kroky.</i>	‘Det hördes lätta steg.’

* Verbet kan vara en intransitiv bildning till ett transitivt verb.

<i>On rozlil vodu.</i>	‘Han hällde ut vattnet.’
<i>Voda se rozlila.</i>	‘Vattnet rann ut.’

* Verbet kan uttrycka en reflexiv handling.

<i>Posadil se.</i>	‘Han satte sig.’
<i>Myje se.</i>	‘Han tvättar sig.’

* Verbet kan uttrycka en reciprok handling.

<i>Znají se už dvacet let.</i>	‘De har känt varandra i tjugo år.’
<i>Viděli se naposledy včera.</i>	‘De sågs senast i går.’

* Verbet kan uttrycka passiv diates.

<i>Lístky se prodávají v kiosku.</i>	‘Biljetter säljs i kiosken.’
--------------------------------------	------------------------------

* Agenten kan vara av generell karaktär.

<i>Píše se nová kóna z matiky.</i>	‘Vi skriver ett nytt prov i matte.’
------------------------------------	-------------------------------------

Ordbildning

Partikeln -že

Partikeln -že kan fogas till ett flertal frågeord och ger dessa en emotionell färgning och betoning.

<i>Cože?</i>	‘Va?’
--------------	-------

Text

ur *Den heliga Klaras infall (Nápady svaté Kláry)* av Pavel Kohout (1980)

- Místo těláku se píše nová kóna z matiky!

Třída zkameněla.

- Co kecáš... -

vyjel na ni Tikal, ale instinkt mu řekl, že je to pravda.

Brož hodil Urbanové její prázdnou tašku, Ehrenberger botu. Rozběhli se, aby zjistili stav svých taháků; pak jim došlo, že místo nich vzali dnes trička a trenýrky. Propadli panice.

- Jéžíšmarjá! -

V tom okamžiku vstoupila do třídy Zimová. První si jí všiml Tikal.

- Klárko! -

vykřikl.

- Pytágoras opakuje kónu!

- Já vím, -

odpověděla a přátelsky pozdravila Urbanovou.

- Hele! A nemáš s sebou knihu?

- To mám.

- A nemohla bys se do ní podívat? Třeba tě zas napadne, co by nám mohl dát..!

Obořil se na Urbanovou.

- Ty si nemysli, že jsi z toho venku!

Štítivě odkopl penál, po kterém právě natahovala ruku.

- Tak co? Zkusíš to?

Klára pokrčila ramínky.

- Proč ne? Pan ředitel mi to dovolil.

- Cože?

Už toho na ně bylo moc.

- Tak dělej!

Usedla na stupínek. Kolem ní se uzavřel neprodyšný kruh spolužáků. Nalistovala stránky s příklady.

- Patnáct, -

prohlásila.

- Pište to někdo! -

zavelel Tikal.

- Počkej! -

volala Slámová; popadla tužku a složený papír.

- už můžeš!

- Patnáct...

- Mám!

- Třicet dva...

- Dál!

- Kláro, do toho!

- Jedenapadesát...

- Hele, víš to jistě??

- Ticho, neruš!!

- Jak to může vědět??

- Zavřete mu zobák!!

- Au, nechte mě...

- Kláro, honem..!
- Šedesát pět...
- Páni, já se z toho...
- Buďte zticha!! Klárko, ještě jeden...
- ...a devadesát devět.

Zavládlo ticho.

- Bašoune, dělej, já dám bacha! Co nestihneš teď, dodáš po dějáku!

Bašus vzal křidu a rychle psal první příklad.

- Urbanko! Ty se otoč a prohlížej si obrázky! A jestli zas něco kecneš, dáme tátovi vědět, že se scházíš s tím desátníkem!

- S jakým desátníkem?? -

kvičela Urbanová,

- Já žádného desátníka neznám!!
- Jenže než se to vyšetří, budeš mít jelita až do léta!

Věděla, že má pravdu. Raději se obrátila a hleděla přes slzy na obrázky anorganických krystalů.

Övningar

7-1 Sätt följande meningar i plural.

- 7-1-1 Student jede do Bratislavy.
- 7-1-2 Žena pracovala v obchodě.
- 7-1-3 Kamarád šel se mnou na stadion.
- 7-1-4 Studentka dala knihu na stůl.
- 7-1-5 Autobus stál tam před poštou.
- 7-1-6 Sešit ležel zde na stole.

7-2 Översätt.

- 7-2-1 Jag har läst en intressant bok.
- 7-2-2 Jag har sett en ny slovakisk film.
- 7-2-3 I går var vi i den nya affären.
- 7-2-4 Skriv till din tjeckiska kamrat.

- 7-2-5 Vi bor i en mycket gammal stad.
- 7-2-6 Jag dricker gärna tjeckiskt öl.
- 7-2-7 Jag läser gärna historiska romaner.
- 7-2-8 Står din bil framför huset?
- 7-2-9 Nej, min bil står bakom skolan.
- 7-2-10 Vad ligger där under bordet?
- 7-2-11 Vi väntade på dig framför teatern.
- 7-2-12 I Tjeckien finns många vackra städer.
- 7-2-13 I de nya husen bor det många unga tjecker och tjeckiskor.
- 7-2-14 På universitetet studerar tjeckiska studenter.
- 7-2-15 På den här fabriken arbetar goda ingenjörer.
- 7-2-16 De här vackra pojkarna är doktor Novákovás söner.
- 7-2-17 De här unga ingenjörerna arbetar bra.
- 7-2-18 Jag skriver till herr Kopecký.
- 7-2-19 Talar han om fröken Veselá?
- 7-2-20 Nej, om fröken Veselás syster.
- 7-2-21 Min bror är i skolan.
- 7-2-22 Vi är hos mormor i Ostrava.
- 7-2-23 Nej, den kvinnan känner jag inte.
- 7-2-24 Tillsammans med den människan har jag redan arbetat någonstans.
- 7-2-25 Till den teatern går jag inte.
- 7-2-26 Såg du också, att från det huset kom det ut en liten pojke?
- 7-2-27 Nej, jag tittade inte dit.
- 7-2-28 Säger du det till den herrn?
- 7-2-29 Jag säger det inte till honom, du kan säga det till honom själv.
- 7-2-30 Vem har öppnat det fönstret?
- 7-2-31 Jag vet inte, jag var inte här.

7-K Översätt.

- 7-K-1 I stället för Alena kommer i dag fru Horák.
- 7-K-2 Jan kastade åt Yvona hennes skor och väskan med tröja och shorts.
- 7-K-3 I stället för fusklappen hade han tagit böckerna.
- 7-K-4 Han hälsade vänligt på oss.
- 7-K-5 Har ni inte med er penna och papper?
- 7-K-6 Jag sträckte ut handen efter mina skor.
- 7-K-7 Runtomkring Klára stod en ring av pojkar och flickor.
- 7-K-8 Hur kunde han veta det?
- 7-K-9 Känner du den här länge herrn?
- 7-K-10 Jenda gick till posten för att ringa.
- 7-K-11 På teatern såg vi många vänner men du var inte där.
- 7-K-12 Var skall du sitta?
- 7-K-13 Med detsamma vid ingången.
- 7-K-14 Är det redan slut?
- 7-K-15 Ja, om några minuter.

Åttonde lektionen

Morfonologi

Hårda och mjuka ljud

Alltid hårda konsonanter:	<i>d, g, h, ch, k, n, r, t</i>
Neutrala konsonanter:	<i>b, f, l, m, p, s, v, x, z</i>
Alltid mjuka konsonanter:	<i>c, č, d', j, ň, ř, š, t', ž</i>
Alltid hårda vokaler:	<i>a, á, é, o, ó, u, ů, ú, y, ý</i>
Neutral vokal:	<i>e</i>
Alltid mjuka vokaler:	<i>ě, i, í</i>

Hård och mjuk böjning

Inom tjeckisk morfologi spelar hårdhet respektive mjukhet hos en böjningsstam en mycket stor roll, eftersom det efter hård konsonant bara kan följa hård vokal (böjningsändelse med mjuk vokal ger upphov till konsonantväxling) och det efter mjuk konsonant som regel följer mjuk vokal. Detta får till följd att böjningsändelserna blir olika efter stam som slutar på hård konsonant och efter stam som slutar på mjuk konsonant.

Vissa konsonanter är teoretiskt sett neutrala, dvs kan vara antingen hårda eller mjuka, men i en konkret stam är alltid varje enskild konsonant hård eller mjuk genom hela böjningen.

Förhållandet mellan hårda och mjuka ändelser

I det hårda paradigmet		I det mjuka paradigmet		Dock ingen växling
<i>a, o, y</i>	>	<i>e</i>		substantiv mv DLsg <i>-ovi</i> mv Npl <i>-ové</i> m/n Ipl <i>-y</i> > <i>-i</i>
<i>e, u</i>	>	<i>i</i>		substantiv m/n Isg <i>-em</i> verb i TS 1 psg pres <i>-u</i>
<i>á, é, ý, ou, ů</i>	>	<i>í</i>		substantiv mv Npl <i>-é</i> m Gpl <i>-í</i> m Dpl <i>-ím</i> verb i TS 3 ppl pres <i>-ou</i>

Morfologi

De tjeckiska substantivens genus

Maskulina är:

- substantiv som betecknar manspersoner
- substantiv på hård konsonant
- de flesta substantiv på mjuk konsonant
- substantiv på *-a/-e* som har maskulint sexus

Feminina är:

- substantiv på *-a* (utom de som betecknar manspersoner)
- en stor del substantiv på *-e*
- en del substantiv på mjuk konsonant och *-t*
- substantiv på *-ost* (utom *most* 'bro' m., *host* 'gäst' m.)

Neutrale är:

- substantiv på *-o*
- en del substantiv på *-e*
- substantiv på *-í* (utom *paní* 'fru' f.)

Mjuka maskulina varelsebetecknande substantiv

	Ø	NOM sg	<i>muž</i> 'man'	<i>učitel</i> 'lärare'
A >	E	ACK	<i>muže</i>	<i>učitele</i>
A >	E	GEN	<i>muže</i>	<i>učitele</i>
U >	I (~ OVI)	LOK	<i>muži</i> (<i>mužovi</i>)	<i>učiteli</i> (<i>učitelovi</i>)
U >	I (~ OVI)	DAT	<i>muži</i> (<i>mužovi</i>)	<i>učiteli</i> (<i>učitelovi</i>)
	EM	INS	<i>mužem</i>	<i>učitelem</i>
E >	I	VOK	<i>muži</i>	<i>učiteli</i>

	I ~ OVÉ ~ Ě	NOM pl	<i>muži</i> ~ <i>mužové</i>	<i>učitelé</i>
Y >	E	ACK	<i>muže</i>	<i>učitele</i>
	Ů	GEN	<i>mužů</i>	<i>učitelů</i>
	ÍCH	LOK	<i>mužích</i>	<i>učitelích</i>
	ŮM	DAT	<i>mužům</i>	<i>učitelům</i>
Y >	I	INS	<i>muži</i>	<i>učiteli</i>

OBS! LDsg: *-ovi* alltid vid egennamn ej följt av ytterligare ord i samma kasus. Annars relativt ovanligt.
 Npl: *-é* framförallt vid ord på *-tel*.
-ové framförallt vid ord som betecknar nationalitet, yrke eller släktskap.

Mjuka maskulina tingbetecknande substantiv

	Ø	NOM sg	<i>stroj</i>	‘maskin’
	Ø	ACK	<i>stroj</i>	
A >	E	GEN	<i>stroje</i>	
E >	I	LOK	<i>stroji</i>	
U >	I	DAT	<i>stroji</i>	
	EM	INS	<i>strojem</i>	
E >	I	VOK	<i>stroji</i>	
Y >	E	NOM pl	<i>stroje</i>	
Y >	E	ACK	<i>stroje</i>	
	Ů	GEN	<i>strojů</i>	
	ÍCH	LOK	<i>strojích</i>	
	ŮM	DAT	<i>strojům</i>	
Y >	I	INS	<i>stroji</i>	

Mjuka feminina substantiv

A >	E	NOM sg	<i>růže</i>	‘ros’	<i>ulice</i>	‘gata’
U >	I	ACK	<i>růži</i>		<i>ulici</i>	
Y >	E	GEN	<i>růže</i>		<i>ulice</i>	
E >	I	LOK	<i>růži</i>		<i>ulici</i>	
E >	I	DAT	<i>růži</i>		<i>ulici</i>	
OU >	Í	INS	<i>růží</i>		<i>ulicí</i>	
O >	E	VOK	<i>růže</i>		<i>ulice</i>	
Y >	E	NOM pl	<i>růže</i>		<i>ulice</i>	
Y >	E	ACK	<i>růže</i>		<i>ulice</i>	
	Í ~ Ø	GEN	<i>růží</i>		<i>ulic</i>	
ÁCH >	ÍCH	LOK	<i>růžích</i>		<i>ulicích</i>	
ÁM >	ÍM	DAT	<i>růžím</i>		<i>ulicím</i>	
AMI >	EMI	INS	<i>růžemi</i>		<i>ulicemi</i>	

OBS! Gpl: -Ø vid ord på -ice, -ile
 -í ≥ -Ø vid ord på -yně

Mjuka feminina substantiv på konsonant

	Ø	NOM sg	<i>postel</i> ‘säng’
	Ø	ACK	<i>postel</i>
Y >	E	GEN	<i>postele</i>
E >	I	LOK	<i>posteli</i>
E >	I	DAT	<i>posteli</i>
OU >	Í	INS	<i>postelí</i>
	I	VOK	<i>posteli</i>
Y >	E	NOM pl	<i>postele</i>
Y >	E	ACK	<i>postele</i>
	Í	GEN	<i>postelí</i>
ÁCH >	ÍCH	LOK	<i>postelích</i>
ÁM >	ÍM	DAT	<i>postelím</i>
AMI >	EMI	INS	<i>postele^{mi}</i>

Mjuka neutrala substantiv

O >	E	NOM sg	<i>moře</i> ‘hav’	<i>hřiště</i> ‘lekplats, fotbollsplan’
O >	E	ACK	<i>moře</i>	<i>hřiště</i>
A >	E	GEN	<i>moře</i>	<i>hřiště</i>
E >	I	LOK	<i>moři</i>	<i>hřišti</i>
U >	I	DAT	<i>moři</i>	<i>hřišti</i>
	EM	INS	<i>mořem</i>	<i>hřištěm</i>
A >	E	NOM pl	<i>moře</i>	<i>hřiště</i>
A >	E	ACK	<i>moře</i>	<i>hřiště</i>
	Í ~ Ø	GEN	<i>moří</i>	<i>hřišť</i>
ÁCH >	ÍCH	LOK	<i>mořích</i>	<i>hřišťích</i>
ŮM >	ÍM	DAT	<i>mořím</i>	<i>hřišťím</i>
Y >	I	INS	<i>moři</i>	<i>hřišti</i>

OBS! Gpl: -Ø vid ord på -iště.

Neutrala substantiv på -í

Í	NOM sg	<i>stavení</i> ‘byggnad’	Í	NOM pl	<i>stavení</i>
Í	ACK	<i>stavení</i>	Í	ACK	<i>stavení</i>
Í	GEN	<i>stavení</i>	Í	GEN	<i>stavení</i>
Í	LOK	<i>stavení</i>	ÍCH	LOK	<i>staveních</i>
Í	DAT	<i>stavení</i>	ÍM	DAT	<i>stavením</i>
ÍM	INS	<i>stavením</i>	ÍMI	INS	<i>staveními</i>

Rok ‘år’

Substantivet *rok* ‘år’ har i plural dubbla former.

NOM pl	<i>roky</i>	‘år’	↗ <i>léta</i>	‘år’	<i>léta</i>	‘somrar’
ACK	<i>roky</i>		↗ <i>léta</i>		<i>léta</i>	
GEN	↘ <i>rokũ</i>		<i>let</i>		<i>let</i>	
LOK	↘ <i>rocích</i>		<i>letech</i>		<i>letech</i>	
DAT	<i>rokũm</i>		<i>letũm</i>		<i>letũm</i>	
INS	<i>roky</i>		<i>lety</i>		<i>léty</i>	

Mjuka adjektiv

mv	mt	n	f		mv	mt	n	f
	Í			Nsg		<i>cizí</i>		‘främmande’
ÍHO	Í			A	<i>cizího</i>	<i>cizí</i>		
	ÍHO		Í	G		<i>cizího</i>		<i>cizí</i>
	ÍM		Í	L		<i>cizím</i>		<i>cizí</i>
	ÍMU		Í	D		<i>cizímu</i>		<i>cizí</i>
	ÍM		Í	I		<i>cizím</i>		<i>cizí</i>
	Í			Npl		<i>cizí</i>		
	Í			A		<i>cizí</i>		
	ÍCH			G		<i>cizích</i>		
	ÍCH			L		<i>cizích</i>		
	ÍM			D		<i>cizím</i>		
	ÍMI			I		<i>cizími</i>		

Oblika kasus av måttsuttryck

De flesta måttsuttryck som inte utgörs av substantiv har en och samma form i alla oblika kasus utom ackusativ. Ackusativ är lika med nominativ.

NOM	<i>několik</i>	‘några’	<i>mnoho</i>	‘många’
ACK	<i>několik</i>		<i>mnoho</i>	
GEN	<i>několika</i>		<i>mnoha</i>	
LOK	<i>několika</i>		<i>mnoha</i>	
DAT	<i>několika</i>		<i>mnoha</i>	
INS	<i>několika</i>		<i>mnoha</i>	

Syntax

Adverbial som betecknar tidslängd

Temporal adverbial som betecknar hur länge en handling pågår eller pågått utgörs ofta av nominalfraser. En sådan nominalfras står då i ackusativ.

On tady bude hodinu.

‘Han kommer att vara här i en timme.’

Čeká už dva roky.

‘Han har redan väntat i två år.’

Chvilku seděla a kouřila.

‘Hon satt och rökte en stund.’

Tempusbruket

I satser med temporalt adverbial som betecknar hur länge en handling pågått används på tjeckiska presens motsvarande svenskt perfekt och preteritum motsvarande svenskt pluskvamperfekt.

Jsem tady patnáct let.

‘Jag har varit här i femton år.’

Hledali se od rána.

‘De hade letat efter varandra sedan morgonen.’

Pracuju tady pět let.

‘Jag har arbetat här i ett halvår.’

Ordbildning

Diminutiv

För tjeckiskan är det mycket karakteristiskt med så kallade diminutivformer av substantiv, adjektiv, adverb, ja till och med av verb. Det allt överskuggande morfemet vid sådana diminutivbildningar är *-k-* som kan varieras i snart sagt det oändliga med hjälp av den talandes fantasi. Vissa sådana diminutivformer är alltså välbelagda och finns med i lexikon medan andra är tillfälliga skapelser som kommer till i talögonblicket.

Några exempel på vedertagna diminutivformer:

<i>Boženka</i>	av	<i>Božena</i>	
<i>sestřička</i>	av	<i>sestra</i>	‘syster’
<i>božíňku</i> (Vsg)	av	<i>bůh</i>	‘gud’
<i>mladinký</i>	av	<i>mladý</i>	‘ung’

Iterativa verb

Verb som uttrycker upprepad handling bildas med suffixet *-va-* som fogas till ofullbordade verb och föregås av vokalförlängning

ofullbordat verb*zlobit se**hledět*

‘bli arg’

‘titta’

of. iterativt verb*zlobí-va-t se**hledí-va-t*

Stilistik

Talspråk

Vissa ljudförändringar är mycket karateristiska för talspråklig tjeckiska. Det tre allra vanligaste är

é ⇌ *ý**černé auto* ⇌ *černý auto**mrtvého* ⇌ *mrtvýho*

‘svart bil’

‘död’

ý ⇌ *ej**on je mrtvý* ⇌ *on je mrtvej*

‘han är död’

o- ⇌ *vo-* först i ord*oběsit se* ⇌ *voběsit se**obula* ⇌ *vobula**on* ⇌ *von*

‘hänga sig’

‘tog på sko’

‘han’

Vissa konsonantgrupper förenklas

vždyt ⇌ *dyt*

‘ju’

Även vissa morfologiska skillnader förekommer.

Ett ord kan ha olika genus i tal- och skriftspråk.

↗ *pantofel* m. ⇌ *pantofle* f.

‘innetoffel’

Samtliga ändelser i Ipl slutar på *-ma*.

s těmi trenýrkami ⇌ *s těma trenýrkama* ‘med de kalsongerna’

Även lexikaliska skillnader förekommer. Det bör särskilt påpekas att de talspråkliga orden inte alls är att betrakta som slang utan som helt vanliga mera vardagliga ord.

káva ⇌ *kafe**ted* ⇌ *tedka*

‘kaffe’

‘nu’

Text

ur *En fladdermus nyckelben och andra berättelser (Klíční kůstka netopýra a jiné povídky)*
av Eda Kriseová (1981)

Vrchní sestra paní Boženka stála nad kupou pantoflí, které zula z pacientů, aby je mohla spočítat. Přehrabovala se v nich, počítala a lamentovala: Můj božíčku, co si teďka počnu, když mi chybí třicet párů, Miládko? Dyt' oni mi řeknou, co jste, ženská, s tím inventářem dělala? To jste do toho snad vobula celou vesnici!

- No, řekla sestřička Miládka potichu, - s trenýrkama je to, paní vrchní, ještě horší.

- Já se z toho zblázním, volala vrchní sestra. - Jsem tady patnáct let a za tu dobu, to ti říkám, Miládko, obrátila se k růžové, buclaté a mladinké Miládce, - za tu dobu je pacient od zaměstnance k nerozeznání.

- S těma trenýrkama je to ještě horší, trvala na svém Miládka.

- Nejlíp se před inventurou voběsit, řekla vrchní sestra paní Boženka. Zvysoka a bezmocně klesla na židli a chvíli šátrala po kapsách své bílé zástěry. Vytáhla odtud krabičku pomuchlaných Olympií, nakrčila obličej do jedné strany a do toho připraveného koutku si strčila jednu cigaretu. Kouř ji zahalil a oči zčervenaly. Položila cigaretu na popelník a začala si mnout obličej.

- Já se na to vyseru, vzdychla.

Chvilku seděla a kouřila, ale moc dlouho to netrvalo a přiběhla sestřička Marcelka a zdálky volala:

- Paní Sýkorová, pojd'te sem, on je snad mrtvej.

- A kdo? zeptala se vrchní.

- Pan Šebík.

- Prosím tě, řekla vrchní. - Já mu tam před chvilkou nesla černý kafe.

- On kouká, volala sestřička Marcelka, která před několika měsíci vychodila střední zemědělskou školu a stala se zdravotní sestrou. - Kouká na mne, má takhle podepřenou hlavu, a sestřička Marcelka ukázala jak, - a nehýbe se. Já jsem tam stlala u Vondráčka, rozházel celou postel, protože hledal zase tu zelenou žábu, co ho kouše do těch míst, a tak já stelu a říkám: Tak co, pane Šebík, jak se vede. On nic. Kouknu a vidím. Hledí na mne a neříká ani slovo.

- Copak jsi nikdy neviděla mrtvého? zeptala se sestřička Boženka.

- Neviděla, zajektala sestřička Marcelka, - ještě ne.

- Tak si z tebe určitě utahuje, řekla sestra Boženka, ale přece jen vstala a šla pomalu ke dveřím ložnice, kde čtyřicet let přespával pacient Šebík. A opravdu. Pan Šebík tam napůl ležel a napůl seděl v posteli, hlavu měl podepřenou rukou, šedivé, dosud husté vlasy měl nad čelem sestřižené na blbečka. Zlobíval se proto nemálo na nemocničního holiče. Obličej, vždycky hladce vyholený, byl teď zarostlý hustým strništěm, také vinou toho bláznivého holiče. Měl na stolku před sebou zpola vypitou kávu. Veliké vizionářské oči měl otevřené, a díval se. Tak, jako hledíval vždycky: trochu ze strany, kulišácky. V jeho obličejí byl i teď známý úsměšek, ten nade vše povznesený smích.

Stará sestra přistoupila k posteli.

- Pane Šebík, řekla úzkostlivě a vzala ho za ruku.

Položila ho do postele, vyndala polštář, aby ležel pěkně rovně, zatlačila mu oči a propletla mu prsty. Pak ho celého přikryla prostěradlem.

- Umřel, řekla a rozplakala se.

Övningar

8-1 Översätt.

- 8-1-1 Jag går tillsammans med mannen.
- 8-1-2 Vi går utan tofflor.
- 8-1-3 Han talar om byn.
- 8-1-4 Fråga frisören.
- 8-1-5 Säg det till frisören.

8-2 Använd rätt preposition.

- 8-2-1 Seděla v divadle mě.
- 8-2-2 Přišli všichni Mirka.
- 8-2-3 Sedl si oknu.
- 8-2-4 okny stál nízký stolek s květinami.
- 8-2-5 Můžeme přejít ulici, je zelená.
- 8-2-6 Tu kávu jsem přinesl tebe.
- 8-2-7 Ještě chvíli počkáme, nemůžeme začít něho.
- 8-2-8 Ten telegram je rodičů.
- 8-2-9 Dal jsem film vyvolat teprve několika dny.
- 8-2-10 mým pracovním stolem visí velká fotografie Hradčan.
- 8-2-11 Můj přítel přijel do Prahy delegací moravských pedagogů.
- 8-2-12 Děkujeme vám informace.
- 8-2-13 školou máme velký park.

8-3 Böj orden inom parentes.

- 8-3-1 Přijď za (já) před (oběd), něco (ty) musím říct.
- 8-3-2 První dopis napsala až po (několik měsíců).
- 8-3-3 Vrátila se pozdě, bylo už k (desátá hodina).
- 8-3-4 Ráno bylo pět (stupeň) pod (nula).
- 8-3-5 Taxík (my) přivezl až před (divadlo).
- 8-3-6 Můžeš se posadit, vedle (Věra) je ještě jedno volné místo.
- 8-3-7 Viděl jsem (ona) naposled před (rok).

8-4 Välj preposition och böj substantivet.

- 8-4-1 Byla před chvílí (ložnice).
- 8-4-2 Odešla (ložnice).

Lektion 8

- 8-4-3 Stál (postel).
- 8-4-4 Volal mě (postel).
- 8-4-5 Slovník ležel (židle).
- 8-4-6 Spadl (židle).
- 8-4-7 Kniha spadla (stůl).
- 8-4-8 Dej ji zase (stůl).
- 8-4-9 Auto přijelo až (vchod).
- 8-4-10 Ještě teď stojí (vchod).
- 8-4-11 Jedeme (moře).
- 8-4-12 Byli jsme (moře).
- 8-4-13 Zavírají obchod (šest hodin).

8-5 Bestäm i grammatiska termer.

- 8-5-1 Klesla na židli a chvíli šátrala po kapsách.
- 8-5-2 Vytáhla krabičku pomuchlaných Olympií.
- 8-5-3 Kouř ji zahalil.
- 8-5-4 Rozházel celou postel.
- 8-5-5 V jeho obličejí byl i teď známý úsměšek.
- 8-5-6 Sestra přistoupila k posteli.
- 8-5-7 Vzala ho za ruku.
- 8-5-8 Položila ho do postele.

8-K Översätt.

- 8-K-1 Vad skall vi ta oss till?
- 8-K-2 Jag har arbetat här i tjugo år.
- 8-K-3 Hon satt en god stund på stolen och rökte en cigarett.
- 8-K-4 Kom hit.
- 8-K-5 Hon är död.
- 8-K-6 I den här röken kan jag inte se någonting.
- 8-K-7 Var är dörren?
- 8-K-8 Jag har just varit hos frisören.
- 8-K-9 Mamma är i sovrummet.
- 8-K-10 Jag letar efter en stor säng.
- 8-K-11 Jag ser inte den gamla dörren.
- 8-K-12 På Václavtorget träffade jag min man.
- 8-K-13 Jag hjälper alltid den snälle frisören.
- 8-K-14 De har letat efter varandra ända sedan i morse.
- 8-K-15 Varför gav du mig inte den höga stolen?

Nionde lektionen

Morfonologi

Konsonantväxling

Före komparativändelsen +*ejší* inträffar konsonantväxling 2 med det typiska tillägget för adjektiv: sk > šť ck > čť

typický *typičtější* ‘typisk, mera typisk’

Före komparativändelsen +*ší* inträffar konsonantväxling 1.

drahý *dražší* ‘dyr, kär’

Dessutom assimileras s, z med +*ší*: s > š

vysoký *vyšší* ‘hög, högre’
úzký *užší* ‘smal, smalare’

z > ž

Morfologi

Feminina substantiv på konsonant med i-böjning

Ø	NOM sg	<i>kost</i>	‘ben’	I	NOM pl	<i>kosti</i>
Ø	ACK	<i>kost</i>		I	ACK	<i>kosti</i>
I	GEN	<i>kostí</i>		Í	GEN	<i>kostí</i>
I	LOK	<i>kostí</i>		ECH	LOK	<i>kostech</i>
I	DAT	<i>kostí</i>		EM	DAT	<i>kostem</i>
Í	INS	<i>kostí</i>		MI	INS	<i>kostmi</i>
I	VOK	<i>kosti</i>				

Komparativ

Den vanligaste komparativändelsen är +*ejší*. Denna ger upphov till konsonantväxling 2 och används vid flertalet hårda och alla mjuka adjektiv.

positiv		komparativ
<i>známý</i>	‘känd’	<i>známější</i>
<i>nový</i>	‘ny’	<i>novější</i>
<i>praktický</i>	‘praktisk’	<i>praktičtější</i>

Vid ett mindre antal adjektiv förekommer ändelsen +š. Denna ger upphov till konsonantväxling 1 samt assimilation av s och z.

positiv		komparativ
<i>mladý</i>	‘ung’	<i>mladší</i>
<i>drahý</i>	‘dyr’	<i>dražší</i>
<i>starý</i>	‘gammal’	<i>starší</i>

-k-, -ok-, -ek- bortfaller.

<i>krátký</i>	‘kort’	<i>kratší</i>
<i>vysoký</i>	‘hög’	<i>vyšší</i>

Dessutom inträffar ofta vokalförkortning i stammen.

<i>úzký</i>	‘smal, trång’	<i>užší</i>
-------------	---------------	-------------

Ett fåtal adjektiv på -ký behåller -k- som växlar med č och dras ihop med +š till -čí.

positiv		komparativ
<i>hezký</i>	‘vacker’	<i>hezčí</i>
<i>lehký</i>	‘lätt’	<i>lehčí</i>
<i>měkký</i>	‘mjuk’	<i>měkčí</i>

Några adjektiv har oregelbundna komparativformer:

positiv		komparativ
<i>dobrý</i>	‘god, bra’	<i>lepší</i>
<i>zlý</i>	‘ond, arg, dålig’	<i>horší</i> ‘sämre’
		<i>zlejší</i> ‘ondare’
<i>špatný</i>	‘dålig’	<i>horší</i> ⇨ <i>špatnější</i>
<i>vel(i)ký</i>	‘stor’	<i>větší</i>
<i>malý</i>	‘liten’	<i>menší</i>
<i>dlouhý</i>	‘lång’	<i>delší</i>

Superlativ

Alla superlativformer bildas genom att prefixet *nej-* läggs till komparativformerna.

positiv		komparativ	superlativ
<i>dobrý</i>	‘bra, god’	<i>lepší</i>	<i>nejlepší</i>
<i>starý</i>	‘gammal’	<i>starší</i>	<i>nejstarší</i>
<i>nový</i>	‘ny’	<i>novější</i>	<i>nejnovější</i>

Vědět ‘veta’

Verbet *vědět* ‘veta’ har oregelbunden böjning i presens.

1 sg	<i>vím</i>	1 pl	<i>víme</i>	L-particip:	<i>věděl</i>
2	<i>víš</i>	2	<i>víte</i>		
3	<i>ví</i>	3	<i>vědí</i>	Imperativ:	<i>věz</i>

Syntax

Veckodagarna

‘På/i’ + veckodag uttrycks på tjeckiska med *v* + ACK av veckodagens namn.

<i>pondělí</i>	‘måndag’	<i>v pondělí</i>
<i>úterý</i>	‘tisdag’	<i>v úterý</i>
<i>středa</i>	‘onsdag’	<i>vě středu</i>
<i>čtvrtek</i>	‘torsdag’	<i>vě čtvrtek</i>
<i>pátek</i>	‘fredag’	<i>v pátek</i>
<i>sobota</i>	‘lördag’	<i>v sobotu</i>
<i>neděle</i>	‘söndag’	<i>v neděli</i>

Grad/måttadverbial + komparativ

Ett grad- eller måttadverbial som föregår en komparativ föregås i sin tur av prepositionen *o* vilken i detta fall styr ackusativ. *O mnoho* är skriftspråkligt och ersätts normalt med *mnohem*.

<i>Ta kniha je o korunu dražší.</i>	‘Den boken är en krona dyrare.’
<i>To je mnohem horší.</i>	‘Det är mycket sämre.’
<i>Byla o něco mladší.</i>	‘Hon var något yngre.’
<i>To je o dost lepší.</i>	‘Det är en hel del bättre.’

Po + ordningstal

Prepositionen *po* + neutr sg ack av ordningstal motsvarar ‘för ... gången’.

<i>po desáté / podesáté</i>	‘för tionde gången’
<i>po páté / popáté</i>	‘för femte gången’

Tidsadverbial i instrumentalis

Tidsadverbial i instrumentalis innebär att handlingen fortgår inom ramen för den angivna tiden. Översättningen till svenska kan därför behöva anpassas till svenskt uttryckssätt.

<i>třetím rokem vdaná</i>	‘gift på det tredje året’ = ‘gift i över två år’
---------------------------	--

Tempusföljd

Genom att tjeckiskan endast skiljer på tre tempusformer, måste man så att säga snåla med dem i vissa sammanhang. Sålunda ser tempusrelationerna i satsen annorlunda ut än på svenska, där vi har en mängd till användningen specialiserade tempus.

Det mest påtagliga exemplet är en tjeckisk sats med preteritum i huvudsatsen och presens i bisatsen. Detta presens uttrycker samtidighet med huvudsatsen, dvs i översättningen skall bisatsens verb stå i samma tempus som huvudsatsens, i det här fallet imperfekt.

Řekl jsem, že znám.

‘Jag sade att jag kände till det.’

Preteritum i en bisats innebär däremot att handlingen föregår huvudsatsens och motsvarar därför i exemplet svenskt pluskvamperfekt.

Řekl jsem, že jsem tam byl.

‘Jag sade att jag hade varit där.’

Logiskt följer då att futurum i detta sammanhang motsvarar svenskt futurum preteriti

Řekl jsem, že pojedou do Prahy.

‘Jag sade att jag skulle åka till Prag.’

Om handlingen inte ägt rum ännu blir dock översättningen presens eller futurum.

Právě jsem mu řekl, že pojedou do Prahy. ‘Jag har just sagt till honom att jag skall åka till Prag.’

Stilistik

Ljutförändringar i talspråket

I den följande texten finns ytterligare ett par exempel på den för talspråket typiska ljutförändringen *é* ⇨ *ý*.

v takové úzké ulici ⇨ *v takový úzký ulici* ‘på en sådan smal gata’

Mjuka presensändelser

Verbens e-böjning i presens har i talspråk genomgående de hårda ändelserna *-u* och *-ou* i 1 p sg och 3 p pl. I skriftspråket tillämpas dock reglerna om hårda och mjuka ljud och dessa ändelser motsvaras av *-i* och *-í* efter stam på mjuk konsonant.

	talspråk	skriftspråk
1 p sg	<i>kupuju</i>	<i>kupuji</i>
3 p pl	<i>kupjou</i>	<i>kupují</i>

Infinitiv

Den genomgående infinitivändelsen är på tjeckiska *-t*. I talspråk kommer således en del verb att sluta på *-ct*. I detta fall blir infinitivändelsen i skriftspråket *-i* och verben slutar på *-ci*.

talspråk	skriftspråk
<i>říct</i>	<i>říci</i>

Ordbildning

Dessutom finns ett talspråkigt ord bildat med det för talspråket synnerligen vanliga avledningssuffixet *-ák*.

Václavské náměstí ⇨ *Václavák* ‘Václavtorget’

Semantik

Skillnad mellan prepositionerna *k* och *za*

Både *k* med dativ och *za* med instrumentalis används i betydelsen ‘till’ vid syftning på person. *K* är det omarkerade valet och uttrycker bara förflyttning i rummet medan det markerade *za* också antyder att man söker någon form av själslig kontakt med personen i fråga.

Šel k Ivanovi.

‘Han gick (hem) till Ivan.’

Šel za Ivanem.

‘Han gick till Ivan (för att tala med honom).’

Text

ur *Mina glada mornar (Má veselá jitra)* av Ivan Klíma (1979)

V úterý ráno

(Sentimentální povídka)

V úterý, asi v devět hodin ráno, zazvonil telefon. Do telefonu se vždy představuju svým jménem, ale jsem zvyklý, že lidé na druhém konci se nepředstavují. Je to pochopitelné; ti, co můj telefon odposlouchávají, stejně vědí, že na jednom konci linky se nacházím já, nemusí však vědět, kdo mluví na konci druhém. Občas se ovšem stane, že to nevím ani já. Tentokrát mi hlas připadl zcela neznámý. „Tady Lída, nezlobte se, mohl byste mi říci, jaké je vaše povolání?”

„Moje povolání?”

„Ano, vaše!”

„Vy děláte nějaký výzkum?”

„Ne. Chci jenom vědět, jestli mluvím s tím pravým!”

Připadalo mi, že má trochu cizí přízvuk. Okamžik jsem váhal, jestli jsem hlas přece jen někdy neslyšel, ale nedokázal jsem si vybavit nikoho určitého. „Já mám mnoho povolání!”

„Méďo, vždyť já tě poznávám po hlase,” zaradovala se. „Já jsem přijela do Prahy jen na dva dny. Chtěla bych tě vidět.”

„Odkud jsi přijela?” zeptal jsem se a její hlas mi najednou připadal známější.

„Teď zrovna z Londýna. Ale žiju v New Yorku.”

„Aha. A odkud voláš?”

„Jsem v tom hotelu vedle Václaváku. V takový úzký uličce. Alcron se to myslím jmenuje. Už se mi všechny hotely pletou. Znáš to tu?”

Řekl jsem, že znám.

„Můžeš za mnou přijet?”

„Hned?”

„Jak se ti to hodí.”

„Dobře. Přijedu za hodinu. Jak se teď jmenuješ?”

„Budu na tebe čekat v hale. Přece mě poznáš. Všichni říkají, že jsem se vůbec nezměnila.” Zasmála se jako správná pražská holka a podle toho smíchu jsem ji teprve poznal. Od té doby, co jsem ji naposledy viděl, uplynula už aspoň dvě desetiletí.

Končil jsem druhý ročník vysoké školy /a už mi taky v časopisech otiskli několik prvních povídek/, když jsem se s ní seznámil. Byla o

něco mladší, nicméně třetím rokem vdaná, tak mi to aspoň tvrdila. Já jejího manžela /naštěstí/ nikdy nespatriil. Také nikoho z její rodiny. Neprozradila mi nikdy, kde bydlí, a já po tom ani nepátral. Prodávala knížky v malém knihkupectví dole ve Vršovicích. My místní jsme tomu obchodu říkali u pana Myšíka, ačkoliv obchod zestátnili a pana Myšíka už před několika lety vyhnali dělat do dolů. Tam jsem ji tedy poznal. Chodil jsem si nejdříve prohlížet knihy, potom ji. Její podoba se mi téměř vytratila z paměti, stejně jako obsahy knih, které jsem tehdy nakoupil. Měla spíše tuctový výraz, modré oči, zuby dokonale rostlé jako Monica Vitti /jenže tu jsem tehdy ještě neznal ani jménem/, nosila zlaté náušnice. Ty náušnice se mi nelíbily, zato její modré oči ve mně vyvolávaly touhu.

Musel jsem v ní něčím vzbudit důvěru. Jednou, když jsme byli v krámě sami, přinesla mi zezadu několik knížek, které už dávno zmizely z pultů. Byli mezi nimi Hemingway, Steinbeck a Maurois - něco svěžího uprostřed většinou nudné dostupné četby. Nepochybně s těmi několika knížkami udělala pro mé znalosti moderní literatury víc než tehdejší učitelé na fakultě, jenže to jsem v té době ještě nedokázal ani pochopit natož ocenit.

Když jsem stál v krámě už asi po desáté /knihy vyložené v regálech i na pultě jsem znal zpaměti/, odvážil jsem se zeptat, co dělá po práci. Odpověděla, že spěchá domů za manželem, ale pak dodala, že někdy přes poledne mívá volno.

Övningar

9-1 Böj i alla kasus i singular och plural.

9-1-1 město

9-1-2 hrad

9-1-3 slečna

9-1-4 židle

9-1-5 klíč

9-1-6 postel

9-1-7 banán

9-1-8 okno

9-1-9 pole

9-1-10 práce

9-1-11 pokoj

9-1-12 ulice

9-1-13 měsíc

9-1-14 les

9-2 Översätt.

9-2-1 Eva bor inte långt härifrån.

9-2-2 Flickorna sitter hemma.

9-2-3 På kvällen lyssnar vi på radio.

9-2-4 Min man har inte tid.

9-2-5 Var bor era systrar?

9-2-6 Vad kan de?

9-2-7 Vad gör flickorna?

9-2-8 Varför talar de inte?

9-2-9 Vilka rum är våra?

9-2-10 Ni har rummen på andra våningen.

9-2-11 Här har ni nycklarna.

9-2-12 Varsågoda.

9-2-13 Tack.

9-2-14 Min väninna bor inte där än.

9-2-15 Hon skall bo där nästa vecka.

9-2-16 Hana och hennes nye man har ett litet grönt hus.

9-2-17 Har ni bra platser?

9-2-18 Ja, vi ser mycket bra.

9-2-19 Vad gör dina systrar nu?

9-2-20 De sitter hemma och lyssnar på radio.

9-2-21 Och vad gör din bror?

9-2-22 Han är nog ute någonstans.

9-3 Böj i presens och ange 1-pariticipet och 2 p sg imperativ.

9-3-1 mluvit

9-3-2 číst

9-3-3 psát

9-3-4 dělat

9-3-5 jít

9-3-6 bydlet

9-3-7 stát

9-3-8 sedět

9-3-9 mít

9-3-10 spát

9-4 Bilda adverb av adjektiven.

9-4-1 hlavní

9-4-2 správný

9-4-3 rychlý

9-4-4 úplný

9-4-5 levný

9-4-6 častý

9-4-7 dobrý

9-4-8 švédský

9-K Översätt.

9-K-1 Vad kostar de här nya böckerna?

9-K-2 Den här boken kostar fyra kronor och den där tre.

- 9-K-3 De talar för fort.
9-K-4 Varför kan de inte tala långsamt?
9-K-5 Han skriver mycket vackert, inte sant?
9-K-6 Jo, hans brev är verkligen vackra.
9-K-7 Vart är du på väg?
9-K-8 Jag skall och handla.
9-K-9 Jag tycker inte om engelska cigaretter.
9-K-10 I morse var det två gamla män här.
9-K-11 Varifrån har du fått de här vackra blommorna?
9-K-12 De här två herrarna är bröder.
9-K-13 Jag har ett hus vid havet.
9-K-14 Var ni ute länge igår kväll?
9-K-15 Nej, men vi har varit sjuka nästan hela veckan.

Tionde lektionen

Morfologi

Böjningen av mjuka pronomen

Singular					Plural		
mv	mt	n	f		mv	mt+f	n
∅		E		N	I	E	
EHO	∅	A	I	A	E		
EHO			Í	G	ICH		
EM			Í	L	ICH		
EMU			Í	D	IM		
ÍM			Í	I	IMI		

Singular					Plural		
mv	mt	n	f		mv	mt+f	n
náš ‘vår’		naše		N	naši	naše	
našeho	náš	naše	naši	A	naše		
našeho			naši	G	našich		
našem			naši	L	našich		
našemu			naši	D	našim		
našim			naši	I	našimi		

På samma sätt böjs náš 'er'.

Förutom den något avvikande formen i NAsg böjs även pronomenet *co* 'vad' på samma sätt. Detta pronomen finns endast i singular.

NOM	<i>co</i>	'vad'
ACK	<i>co</i>	
GEN	čeho	
LOK	čem	
DAT	čemu	
INS	čím	

Pronomenet *všechen* 'all, hel' uppvisar en alldeles speciell böjning. I GLDIsg böjs det enligt den mjuka böjningen, medan det i hela plural har den hårda böjningen. Dessutom har formerna i NAsg och pl stamförlängning med *-chen-*, vilket leder till hårda ändelser. Observera även att *+i* realiserar även inuti formen för mv Npl.

	mv	mt	n	f	
NOM sg		<i>všechen</i>	<i>všechno</i>	<i>všechna</i>	‘hel, all’
ACK	<i>všeho</i>	<i>všechen</i>	<i>všechno</i>	<i>všechnu</i>	
GEN		<i>všeho</i>		<i>vši</i>	
LOK		<i>všem</i>		<i>vši</i>	
DAT		<i>všemu</i>		<i>vši</i>	
INS		<i>vším</i>		<i>vši</i>	

	mv	mt+f	n
NOM	<i>všichni</i>	<i>všechny</i>	<i>všechna</i>
ACK		<i>všechny</i>	<i>všechna</i>
GEN		<i>všech</i>	
LOK		<i>všech</i>	
DAT		<i>všem</i>	
INS		<i>všemi</i>	

De possessiva pronomenen *můj* ‘min’, *tvůj* ‘din’ och *svůj* ‘sin etc’ har i nominativ och ackusativ maskulinum och neutrum samt i hela femininum singular dubbelformer, en mjuk pronominell böjning och en hård adjektivisk böjning.

	mv	mt	n	f	
NOM sg		<i>můj</i>	<i>moje</i> ↗ <i>mé</i>	<i>moje</i> ↗ <i>má</i>	‘min’
ACK	<i>mého</i>	<i>můj</i>	<i>moje</i> ↗ <i>mé</i>	<i>moji</i> ↗ <i>mou</i>	
GEN		<i>mého</i>		<i>mé</i> ↗ <i>mojí</i>	
LOK		<i>mém</i>		<i>mé</i> ↗ <i>mojí</i>	
DAT		<i>mému</i>		<i>mé</i> ↗ <i>mojí</i>	
INS		<i>mým</i>		<i>mou</i> ↗ <i>mojí</i>	

	mv	mt+f	n
NOM pl	<i>moji</i> ↗ <i>mí</i>	<i>moje</i> ↗ <i>mé</i>	<i>moje</i> ↗ <i>má</i>
ACK		<i>moje</i> ↗ <i>mé</i>	<i>moje</i> ↗ <i>má</i>
GEN		<i>mých</i>	
LOK		<i>mých</i>	
DAT		<i>mým</i>	
INS		<i>mými</i>	

Oblika kasus av *dva*, *dvě*, *oba*, *obě*

NOM	<i>dva</i> m, <i>dvě</i> f/n ‘två’	<i>oba</i> m, <i>obě</i> f/n ‘båda’
ACK	<i>dva</i> m, <i>dvě</i> f/n	<i>oba</i> m, <i>obě</i> f/n
GEN	<i>dvou</i>	<i>obou</i>
LOK	<i>dvou</i>	<i>obou</i>
DAT	<i>dvěma</i>	<i>oběma</i>
INS	<i>dvěma</i>	<i>oběma</i>

Komparering av adverb

Komparativ av adverb på +e bildas genom ytterligare tillägg av -ji.

positiv		komparativ
<i>pozdě</i>	‘sent’	<i>později</i>
<i>vesele</i>	‘glatt’	<i>veseleji</i>

Komparativ av adverb -sky/-cky bildas genom att -y ersätts med ändelsen +eji. Den särskilda konsonantväxlingen för adjektiv och adverb äger rum: *sk* > *št*, *ck* > *čt*.

<i>prakticky</i>	‘praktiskt’	<i>praktičtěji</i>
------------------	-------------	--------------------

Även vissa andra adverb får ändelsen +eji.

<i>pomalu</i>	‘långsamt’	<i>pomaleji</i>
<i>často</i>	‘ofta’	<i>častěji</i>

Komparativ av adverb på -ok-o, -ek-o, -k-o samt vissa på -o bildas med ändelsen +e i skriftspråk och +∅ i talspråk. -k-, -ok-, -ek- försvinner i komparativformerna och stamvokalen förlängs. Följande konsonantväxlingar inträffar:

g > *ž* *h* > *ž* *s* > *š* *z* > *ž* *r* > *ř*

positiv		komparativ
<i>draho</i>	‘dyrt’	<i>dráž</i> ⇨ <i>dráže</i>
<i>vysoko</i>	‘högt’	<i>výš</i> ⇨ <i>výše</i>
<i>široko</i>	‘brett’	<i>šír</i> / <i>šířeji</i> ⇨ <i>šíře</i>
<i>daleko</i>	‘långt’	<i>dál</i> ⇨ <i>dále</i>
<i>blízko</i>	‘nära’	<i>blíž</i> ⇨ <i>blíže</i>
<i>nízko</i>	‘lågt’	<i>níž</i> ⇨ <i>níže</i>
<i>úzko</i>	‘trångt’	<i>úžeji</i> ⇨ <i>úže</i>
<i>těžko</i>	‘tungt, svårt’	<i>tíž</i> ⇨ <i>tíže</i>

Oregelbundna är:

<i>hluboko</i>	‘djupt’	<i>hlouběji</i> ⇨ <i>hloub</i>
<i>dlouho</i>	‘länge’	⇨ ⇨ <i>dýl</i> ⇨ <i>déle</i>
<i>dobře</i>	‘bra, väl’	⇨ <i>líp</i> ⇨ <i>lépe</i>
<i>brzo / brzy</i>	‘snart, tidigt’	<i>dřív</i> ~ <i>dříve</i>
<i>málo</i>	‘lite’	⇨ <i>mín</i> ⇨ <i>méně</i>
<i>mnoho</i>	‘mycket’	<i>víc</i> ⇨ <i>více</i>
<i>zle / špatně</i>	‘illa, dåligt’	<i>hůř</i> ⇨ <i>hůře</i>
<i>rád</i>	‘gärna’	<i>radši</i> / <i>raději</i>

Superlativ bildas precis som av adjektiv med hjälp av prefixet *nej-* som fogas till komparativformen.

Čím

Detta är instrumentalisformen av det interrogativa pronomenet *co* ‘vad’. Den används för att fråga efter yrke. Detta bottnar i att det i högre stil är vanligt att predikatsfyllnaden står i instrumentalis, särskilt om det är frågan om yrke eller sysselsättning.

Semantik

Aspektbruket

Såsom allmängiltigt presens förekommer båda aspekterna. Särskilt bör det uppmärksammas att fullbordat presens är vanligt förekommande i film- och teatermanus, där det tjänar till att föra handlingsförloppet framåt även om manuset är avfattat i presens.

Do místnosti vstoupí Vaněk. ‘Vaněk kommer in i rummet.’

Stilistik

Talspråk

Ljudlära

Förutom att det i formläran finns en mängd mer eller mindre förutsägbara skillnader mellan skriftspråk och talspråk finns det en hel rad ljudförändringar som har inträffat i talspråket men inte i skriftspråket, t ex

ý ⇔ ej

ožralý ⇔ *vožralej*

‘full, berusad’

smutný ⇔ *smutnej*

‘ledsen, bedrövad’

různých ⇔ *různejch*

‘olika’

být ⇔ *bejt*

‘vara’

é(ě) ý

velké ⇔ *velký*

‘stor’

takovém ⇔ *takovým*

‘sådan’

⇔ *lépe* ⇔ *líp*

‘bättre’

⇔ *méně* ⇔ *mín*

‘mindre’

o- ⇔ vo- först i ord

o ⇔ *vo*

‘om’

on ⇔ *von*

‘han’

ožralý ⇔ *vožralej*

‘full’

Formlära

Likaså finns det en hel rad lätt förutsägbara skillnader i formläran, t ex

subst Npl mv -é ⇨ +i

lidé ⇨ lidi

‘människor, folk’

subst, adj, pron Ipl -mi ⇨ -ma

s nimi ⇨ s nima

‘med dem’

adv, komp -eji ⇨ -ejc

později ⇨ pozdějc

‘senare’

verb 1p sg pres/fut -i ⇨ -u

⇨ *děkuji ⇨ děkuju*

‘jag tackar’

Vzít ‘ta’

Detta verb har något avvikande former i talspråk, varav imperativformerna är särskilt utbredda.

	skriftspråk	talspråk
fut.	<i>vezmu, vezmeš...</i>	⇨ <i>vemu, vemeš...</i>
imp.	<i>vezmi, vezměte</i>	⇨ <i>vem, vemte</i>
l-part.	<i>vzal</i>	<i>vzal</i>

Syntax

En nominalfras i genitiv utan huvudord som styr genitiv betecknar i talspråket en stor mängd.

Tu bylo různéjch podivnejch existencí. ‘Här har det funnits en förfärlig massa olika underliga existenser.’

Lexikon

Dessutom finns det smärre skillnader i ordformer i övrigt, t ex

dnes ⇨ dneska

‘i dag’

ještě ⇨ eště

‘ännu, fortfarande’

tedy ⇨ teda

‘då, verkligen’

zde ⇨ tady

‘här’

ano ⇨ jo

‘ja’

opravdu ⇨ fakt

‘verkligen’

on ⇨ ten

‘han’

Liksom i alla språk finns det dessutom naturligtvis ord med lägre stilvärde, talspråkligt på gränsen till slang.

peníze 'pengar'

prachy 'stålar' eg. 'damm, krut'

Text

ur *Audiens* (*Audience*) av Václav Havel (1975)

SLÁDEK Dál -

(Do místnosti vstoupí VANĚK ve vatovaném pracovním úboru a v holínkách)

VANĚK Dobrý den -

SLÁDEK Á, pan Vaněk! No - pojd'te dál! Posad'te se -

(VANĚK nesměle usedne)

Dáte si pivo?

VANĚK Ne, děkuji -

SLÁDEK Proč ne? Jen si vemte -

(SLÁDEK vytáhne z basy láhev, otevře ji, naleje do dvou sklenek. Jednu přisune před VANĚKA a druhou okamžitě vypije)

VANĚK Děkuji -

(SLÁDEK si naleje další sklenku. Pauza)

SLÁDEK Tak co? Jak to jde?

VANĚK Děkuji, dobře -

SLÁDEK Musí to jít, že jo?

VANĚK Hm -

(Pauza)

SLÁDEK Co dnes děláte? Koulíte?

VANĚK Přikuluji -

SLÁDEK Nó, přikulovat je lepší než koulet, že jo?

VANĚK Ano -

(Pauza)

SLÁDEK Kdo dnes koulí?

VANĚK Šerkézy -

SLÁDEK Von přišel?

VANĚK Ano, před chvílí -

SLÁDEK Vožralej?

VANĚK Trochu -

(Pauza)

SLÁDEK No, pijte! Proč nepijete?

VANĚK Děkuji, nejsem na pivo moc zvyklý -

SLÁDEK Vážně ne? Však my vás to tady naučíme! Tady si na pivo zvyknete! Tady pijeme pivo všichni - to už je taková tradice, víte -

VANĚK Já vím -

(Pauza)

SLÁDEK A nebuďte smutnej!

VANĚK Já nejsem smutný -

(Pauza)

SLÁDEK A co jinak?

VANĚK Jak - jinak?

SLÁDEK No tak vůbec -

VANĚK Ale děkuji, ujde to -

(Pauza)

SLÁDEK A jak se vám tady líbí?

VANĚK Líbí -

SLÁDEK Mohlo by to bejt horší, co?

VANĚK Ano -

(SLÁDEK otevře další láhev a naleje si)

SLÁDEK Člověk si zvykne na všechno, že jo?

VANĚK Ano -

(Pauza)

SLÁDEK Dopijte to!

(VANĚK dopije sklenku, SLÁDEK mu znovu nalévá)

VANĚK Už ne, prosím -

SLÁDEK Nepovídejte, vždyť jste eště nic nevypil!

(Pauza)

A co lidi? Jak s nima vycházíte?

VANĚK Děkuji, dobře -

SLÁDEK Jestli vám tedy můžu radit, tak se tady moc s nikým nebratříčkujte - já tady nevěřím nikomu! Víte, lidi jsou veliký svině! Veliký! V tom mně můžete věřit! Dělejte si svoji práci a s nikým se radši moc nevybavujte - to fakt nemá cenu - zvlášť ve vašem případě -

VANĚK Chápu -

(Pauza)

SLÁDEK Co vy jste to vlastně psal, no, jestli se teda můžu zeptat?

VANĚK Divadelní hry -

SLÁDEK Divadelní hry? A to se hrálo někde na divadle?

VANĚK Ano -

SLÁDEK Hm. Nojo, nojo. Tak divadelní hry, říkáte. Poslyšte, ale to byste měl napsat něco o našem pivovaře! Třeba vo takovým Burešovi. Znáte ho?

VANĚK Ano -

SLÁDEK To je číslo, co?

VANĚK Ano -

(Pauza)

SLÁDEK Ach jo - a nebuďte smutnej!

VANĚK Já nejsem smutný -

(Pauza)

SLÁDEK Ale stejně, to jste si nemyslel, co?

VANĚK Co jsem si nemyslel?

SLÁDEK No že budete jednou koulet v pivovaře sudy -

VANĚK Hm -

SLÁDEK To jsou paradoxy, co?

VANĚK Hm -

SLÁDEK To vám teda řeknu!

(Pauza)

Říkáte, že dneska přikulujete?

VANĚK Ano -

SLÁDEK Ale včera jste koulel - já vás viděl -

VANĚK Včera tady nebyl Šerkézy -

SLÁDEK Nojo vlastně - Šerkézy -

(Pauza)

Spisovatele jsme tady ještě neměli, a že tady bylo už různých podivných existencí! Hm. Třeba zrovna Bureš - víte, čím byl původně? Hrobníkem! Tam se naučil chlastat, a proto pak šel sem - ten má historky za všechny prachy!

VANĚK Já vím -

SLÁDEK O čem byly ty vaše hry?

VANĚK Hlavně o úřednících -

SLÁDEK O úřednících? Vážně? Hm -

(Pauza)

Už jste byl na svačině?

VANĚK Ještě ne -

SLÁDEK Můžete jít pozdějc, na bráně řekněte, že jste byl u mě -

VANĚK Děkuji -

SLÁDEK A neděkujte pořád!

Övningar

10-1 Svara nekande.

- 10-1-1 Kdo je doma?
- 10-1-2 Co potřebujete?
- 10-1-3 Kdy pijete mléko?
- 10-1-4 Vidíte ho někdy?
- 10-1-5 Kam jdeš?
- 10-1-6 Máš nějakou knihu?
- 10-1-7 Která dívka má bratra?
- 10-1-8 Kdo tam bydlí?
- 10-1-9 Co je tam?
- 10-1-10 Koho znáš?
- 10-1-11 Ví někdo něco?
- 10-1-12 Poslouchá mě někdo?

10-1-13 Jdeš někam?

10-2 Ange infinitiv, 3p sg presens/futurum, l-particip och 2p sg imperativ av följande verb.

10-2-1 prosím	10-2-2 máš	10-2-3 vidím
10-2-4 začíná	10-2-5 děkuji	10-2-6 přejete si
10-2-7 potřebuji	10-2-8 chci	10-2-9 беру
10-2-10 vím	10-2-11 čtu	10-2-12 stojí
10-2-13 jdu	10-2-14 musím	10-2-15 koupila

10-3 Översätt.

- 10-3-1 Pojken ser en gammal herre.
- 10-3-2 Flickan ser två gamla herrar.
- 10-3-3 Eva har en stor bil.
- 10-3-4 Jag har sett en tjeckisk författare.
- 10-3-5 Vi har sett två tjeckiska författare.
- 10-3-6 Jag letar efter min pojke.
- 10-3-7 Jag har en god väninna.
- 10-3-8 Hon har ett barn.
- 10-3-9 Honom tycker jag alls inte om.
- 10-3-10 Jag tycker inte om honom.
- 10-3-11 Tycker du om mig?
- 10-3-12 Jag väntar på honom.
- 10-3-13 Vilken bok vill du ha?
- 10-3-14 Jag ser en främmande herre och en främmande dam.
- 10-3-15 De har ett stort rum där.
- 10-3-16 Hon har en ung man.
- 10-3-17 Jag har en mycket god vän.
- 10-3-18 Vi har mycket goda vänner.
- 10-3-19 Åt vem har du köpt det?
- 10-3-20 Jag har köpt det åt min lille son och min lilla dotter.
- 10-3-21 Tycker du om ditt arbete?
- 10-3-22 Har ni sett mig?
- 10-3-23 Vi tycker om hans unga syster.
- 10-3-24 Vem väntar du på, Zdeňka?
- 10-3-25 Jag väntar på min bror.
- 10-3-26 Känner du till några tjeckiska städer?
- 10-3-27 Har ni någonting till mig?
- 10-3-28 Ja, här har ni två brev, ett vackert vykort och två stora paket.
- 10-3-29 Varsågod.
- 10-3-30 Var bor herr Novák?
- 10-3-31 Han har rum nummer 117.
- 10-3-32 Hur mycket kostar det?
- 10-3-33 Det blir 26,75 tillsammans.
- 10-3-34 Han gick på ishockey varje tisdag, men han gick inte gärna ensam.
- 10-3-35 Vilka är de där damerna?
- 10-3-36 Det är svenskor, men de talar tjeckiska.
- 10-3-37 Var är dina bröder, Helena?
- 10-3-38 Jag vet inte.

10-3-39 Jag vet aldrig var de är.
 10-3-40 Såg du dem inte ute?
 10-3-41 Jag har ett brev till honom.

10-4 Komparera både som adjektiv och adverb.

10-4-1 správný	10-4-2 rychlý	10-4-3 levný
10-4-4 častý	10-4-5 dobrý	10-4-6 švédský

10-K Översätt.

10-K-1 Har du hittat boken som du sökte?
 10-K-2 Ja, jag har just hittat den.
 10-K-3 Känner du min gamle far?
 10-K-4 Nej, jag känner honom inte.
 10-K-5 Igår såg jag hennes nye man och deras lilla dotter.
 10-K-6 Vad vill du ha?
 10-K-7 Jag vill ha mina pengar.
 10-K-8 För vem skriver ni den här boken?
 10-K-9 Jag skriver den för våra barn.
 10-K-10 Vem väntar ni på?
 10-K-11 Vi väntar på vår lärare.
 10-K-12 Han har nog gått hem.
 10-K-13 Han väntade på er en halvtimme.
 10-K-14 Varför kom ni inte i tid?
 10-K-15 Är er man hemma?

Elfte lektionen

Morfologi

Den ‘dag’

Substantivet *dęn* ‘dag’ har en oregelbunden böjning, en blandning av mjuk och hård böjning. Enklarest är att tillämpa hård böjning förutom i Gsg där endast *dne* är möjligt..

	Singular	Plural
NOM	<i>dęn</i>	<i>dny ~ dni</i>
ACK	<i>dęn</i>	<i>dny ~ dni</i>
GEN	<i>dne</i>	<i>dnũ ~ dní</i>
LOK	<i>dnũ ~ dni</i> (vę <i>dne</i> ‘på dagen’)	<i>dnech</i>
DAT	<i>dnũ ~ dni</i>	<i>dnũm</i>
INS	<i>dnem</i>	<i>dny</i>

Ortnamn

Ortnamn som är plurale tantum och har en hård stam böjs som hårda maskulina substantiv i plural men har ingen ändelse i genitiv.

muž ze Senohrab
v Senohrabech

‘en man från Senohraby’
‘i Senohraby’

Verbböjningen

De tjeckiska verben fördelar sig på ett antal standardmönster. Endast ett fåtal av mönstren är produktiva. De övriga omfattar endast en begränsad grupp verb.

A-böjningen

A-böjningen har endast ett mönster. Denna klass är produktiv och fullständigt regelbunden.

<i>dělat</i>	‘göra’	<i>dělá</i>	<i>dělej</i>
<i>dělal</i>		<i>dělají</i>	

I-böjningen

I-böjningen har två klasser med tre böjningsvarianter. Endast klass *i* är produktiv och fullständigt regelbunden.

Klass *i*

<i>prosit</i>	‘be’	<i>prosí</i>	<i>pros</i>
<i>prosil</i>		<i>prosí</i>	

Klass *e ~ i*

<i>sedět</i>	‘sitta’	<i>sedí</i>	<i>sed’</i>
<i>seděl</i>		<i>sedí</i>	
<i>umět</i>	‘kunna’	<i>umí</i>	<i>uměj</i>
<i>uměl</i>		<i>umějí</i> ⇨ <i>umí</i>	

E-böjningen

E-böjningen uppvisar de flesta varianterna. Endast klasserna *ova* och *nu* är produktiva och fullständigt regelbundna.

Klass *ova ~ uje*

<i>kupovat</i>	‘köpa’	<i>kupuje</i>	<i>kupuj</i>
<i>kupoval</i>		<i>kupujou</i>	

Klass *nu ~ ne*

<i>tisknout</i>	‘trycka’	<i>tiskne</i>	<i>tiskni</i>
<i>tiskl</i> ⇨ <i>tisknul</i>		<i>tisknou</i>	
<i>minout</i>	‘passera’	<i>mine</i>	<i>miň</i>
<i>minul</i>		<i>minou</i>	

Klass *Ø ~ je*

<i>kryt</i>	‘täcka’	<i>kryje</i>	<i>kryj</i>
<i>kryl</i>		<i>kryjou</i>	

Lektion 11

<i>mýt</i> <i>myl</i>	‘tvätta’	<i>myje</i> <i>myjou</i>	<i>myj</i>
<i>bít</i> <i>bil</i>	‘slå’	<i>bije</i> <i>bijou</i>	<i>bij</i>
<i>lít</i> <i>lil</i>	‘hälla’	<i>lije ~ leje</i> <i>lijou ~ lejou</i>	<i>lij ~ lej</i>
<i>šít</i> <i>šil</i>	‘sy’	<i>šije</i> <i>šijou</i>	<i>šij</i>
<i>žít</i> <i>žil</i>	‘leva’	<i>žije</i> <i>žijou</i>	<i>žij</i>
<i>zout</i> <i>zul</i>	‘ta av sko’	<i>zuje</i> <i>zujou</i>	<i>zuj</i>
<i>obout</i> <i>obul</i>	‘ta på sko’	<i>obuje</i> <i>obujou</i>	<i>obuj</i>
<i>hrát</i> <i>hrál</i>	‘spela’	<i>hraje</i> <i>hrajou</i>	<i>hraj</i>
<i>přát</i> <i>přál</i>	‘önska’	<i>přeje</i> <i>přejou</i>	<i>přej</i>
<i>smát se</i> <i>smál se</i>	‘skratta’	<i>směje se</i> <i>smějou se</i>	<i>směj se</i>

Klass *a ~ n*

<i>začít</i> <i>začal</i>	‘börja’	<i>začne</i> <i>začnou</i>	<i>začni</i>
<i>tít</i> <i>t'al</i>	‘hugga’	<i>tne</i> <i>tnou</i>	<i>tni</i>

Denna klass omfattar även en stam med växling *a ~ m*.

<i>vzít</i> <i>vzal</i>	‘ta’	<i>vezme</i> <i>vezmou</i>	<i>vezmi</i>
----------------------------	------	-------------------------------	--------------

Klass a ~ e

<i>brát</i> <i>bral</i>	‘ta’	<i>bere</i> <i>berou</i>	<i>ber</i>
<i>prát</i> <i>pral</i>	‘tvätta’	<i>pere</i> <i>perou</i>	<i>per</i>
<i>psát</i> <i>psal</i>	‘skriva’	<i>píše</i> <i>píšou</i>	<i>piš</i>
<i>mazat</i> <i>mazal</i>	‘smörja’	<i>maže</i> <i>mažou</i>	<i>maž</i>

Klass e

<i>tříť</i> <i>třel</i>	‘putsa’	<i>tře</i> <i>třou</i>	<i>tři</i>
<i>zavřít</i> <i>zavřel</i>	‘stänga’	<i>zavře</i> <i>zavřou</i>	<i>zavři</i>
<i>otevřít</i> <i>otevřel</i>	‘öppna’	<i>otevře</i> <i>otevřou</i>	<i>otevři</i>
<i>umřít</i> <i>umřel</i>	‘dö’	<i>umře</i> <i>umřou</i>	<i>umři</i>
<i>mlít</i> <i>mlel</i>	‘mala’	<i>mele</i> <i>melou</i>	<i>mel</i>

Klass Ø ~ e

<i>nést</i> <i>nesl</i>	‘bära’	<i>nese</i> <i>nesou</i>	<i>nes</i>
<i>číst</i> <i>četl</i>	‘läsa’	<i>čte</i> <i>čtou</i>	<i>čti</i>
<i>vést</i> <i>vedl</i>	‘föra’	<i>vede</i> <i>vedou</i>	<i>ved’</i>
<i>péct</i> <i>pekl</i>	‘baka’	<i>peče</i> <i>pečou</i>	<i>peč</i>

Lektion 11

<i>obléct</i> <i>oblékl</i>	‘kläda’	<i>obleče</i> <i>oblečou</i>	<i>obleč</i>
<i>zábst</i> <i>zábl</i>	‘frysa’	<i>zebe</i> <i>zebou</i>	
<i>růst</i> <i>rostl</i>	‘växa’	<i>roste</i> <i>rostou</i>	<i>rost’</i>
<i>mocht</i> <i>mohl</i>	‘kunna’	<i>může</i> <i>můžou</i>	

Därutöver förekommer det enstaka individuella förhållanden mellan presens- och reteritumstam, vilket leder till mer eller mindre oregelbundna böjningar.

Ø ~ *ne*

<i>říct</i> <i>řekl</i>	‘säga’	<i>řekne</i> <i>řeknou</i>	<i>řekni</i>
----------------------------	--------	-------------------------------	--------------

a ~ *ne*

<i>stát se</i> <i>stal se</i>	‘bli’	<i>stane se</i> <i>stanou se</i>	<i>staň se</i>	På samma sätt böjs <i>dostat</i> ‘få’
----------------------------------	-------	-------------------------------------	----------------	---------------------------------------

a ~ *i*

<i>stát</i> <i>stál</i>	‘stå’	<i>stojí</i> <i>stojí</i>	<i>stůj</i>
----------------------------	-------	------------------------------	-------------

<i>spát</i> <i>spal</i>	‘sova’	<i>spí</i> <i>spí</i>	<i>spi</i>
----------------------------	--------	--------------------------	------------

e ~ *a*

<i>mít</i> <i>měl</i>	‘ha’	<i>má</i> <i>mají</i>	<i>měj</i>
--------------------------	------	--------------------------	------------

Presens particip

Presens particip bildas av tredje person plural presens med tillägg av ändesen *-cí* och böjs som ett mjukt adjektiv.

Muž ležící na zemi.

Vidím ležícího chlapce.

‘En man liggande på marken.’

‘Jag ser en liggande pojke.’

Syntax

Årtal

Årtal som tidsangivelse uttrycks med grundtal i nominativ eventuellt föregångna av ordet *rok* 'år' i genitiv singular.

<i>roku šedesát osm</i>	'sextioåtta'
<i>(roku) tisíc devět set třicet</i>	'1930'

Tidsadverbial

Vissa tidsadverbial som innehåller substantiv betecknande tid står i synnerhet i högre stil ofta i genitiv.

<i>toho srpnového dne</i>	'denna augustidag'
---------------------------	--------------------

Text

ur *Numret till himmelen (Číslo do nebe)* av Ivan Kraus (1984)

ZEM NENÍ

Toho srpnového dne roku šedesát osm ležel otec na chodníku na Václavském náměstí. Nelehl si tam, aby snad upoutal pozornost, ale proto, že zaslechl střelbu a viděl tanky.

Nebyl na chodníku sám.

Nedaleko něho klesl na zem nějaký profesor češtiny. Vedle profesora ležel pán, který byl ze Senohrab a který si dělal starosti o svou ženu. Otec ho uklidňoval a vysvětloval mu, že Senohraby jsou ze strategického hlediska bezvýznamné.

„Všechny okupace začínají na tomto náměstí. Dobře se tu fotografuje a vypadá to dobře v tisku,” řekl nakonec.

„To je pravda,” souhlasil profesor, který si vzpomněl na rok tisíc devět set třicet devět. Řekl, že tehdy byl na Můstku a stál.

Otec pravil, že každé osvobození vypadá jinak, hlavně podle toho, odkud přichází armáda. Řekl, že Němci jsou naprosto dochvilní, takže se jejich vojska dostaví vždy na minutu přesně.

Profesor souhlasil a připomněl slovanský původ Rusů, které označil za instinktivnější.

„Co tu chtějí?” ptal se muž ze Senohrab.

„Přišli na návštěvu,” řekl otec a vysvětlil, že Československo je sice malá, ale zato velmi hezká země s příjemným podnebím, řadou památek a pěknou krajinou a že do takové země se přirozeně jezdí.

„Ale ne v tanku!” zlobil se muž, který si právě opatrně lehal vedle profesora na rozprostřené Rudé právo, aby se neušpinil.

Jeden z tanků, z kterého se kouřilo, se náhle otočil, zamířil hlavní na Muzeum a vystřelil. Ve zdi budovy se objevila díra. Z druhé strany náměstí se ozval kulomet. V tu chvíli se všichni pánové přikrčili.

Pak projevil muž, který ležel na novinách, obavu, aby nedošlo ke krveprolití.

Profesor prohlásil, že český národ neprolévá krev nikde jinde než v nemocnici.

Muž ze Senohrab pravil zvýšeným hlasem, že si Češi nic jiného nezaslouží a že všechno už zavinil Masaryk, bez kterého země mohla být dávno neutrální a přiznal, že je vůl, protože měl už dávno odejít do Rakouska.

Profesor s neutralitou nesouhlasil. Pravil, že jde o mylný názor, který

naprosto ignoruje historický vývoj a chtěl ještě hovořit o dalších souvislostech, ale muž ze Senohrab to nezajímalo, protože hovořil o svém bratrovi, který už dvacet let ve Vídni žije.

„Já jsem pro socialismus s lidskou tváří, jak to chce Sáša!” ozval se člověk, ležící na denním tisku.

„A mne zase zajímá, jestli vůbec budou brambory,” řekl muž ze Senohrab. Druhého pána to rozčílilo. Pravil, že nechápe, jak může někdo v tak osudnou chvíli myslet na potraviny a doporučil mu, aby se styděl. Pak se oba pánové ležící na chodníku začali hádat.

„Hle - český národ! Ač sražen k zemi - pře se!” povzdechl si profesor a začal si vyčítat, že se něco takového musí stát zrovna jemu, který přeložil Puškina a Dostojevského.

Övningar

11-1 Sätt orden inom parentes i genitiv singular och dem inom hakparentes även i genitiv plural.

11-1-1 syn [pan Dvořák]	11-1-2 uši [velký pes]
11-1-3 oči [tento chlapec]	11-1-4 melodie [stará píseň]
11-1-5 barva [nový stůl]	11-1-6 jméno [jeho lékař]
11-1-7 knihy [ten český spisovatel]	11-1-8 metoda [náš učitel]
11-1-9 dům [ten člověk]	11-1-10 bez [peníze]
11-1-11 jméno [tato dáma]	11-1-12 titul [její kniha]
11-1-13 byt [má sestra]	11-1-14 barva [růže]
11-1-15 cena [ta košile]	11-1-16 knihy (Karel Čapek)
11-1-17 rychlost [velká loď]	11-1-18 cena [to jablko]
11-1-19 život [náš mladý král]	11-1-20 děti [mladá matka]
11-1-21 okna [jejich pokoj]	11-1-22 bez [dobrá kniha]
11-1-23 od [cizí člověk]	11-1-24 od [ona]

11-2 Översätt.

11-2-1	Jag är på väg till teatern.
11-2-2	Han fick ett brev från sin bror.
11-2-3	Jag är från Sverige.
11-2-4	Vi bor vid snabbköpet.

Lektion 11

- 11-2-5 Vi var inte hos dem, de var hos oss.
- 11-2-6 Jag kan inte göra det utan dig.
- 11-2-7 Jag hörde det av din väninna.
- 11-2-8 Jag kan inte äta det utan socker.
- 11-2-9 I stället för kaffe skall jag dricka te.
- 11-2-10 Herr Novák gick dit i stället för mig.
- 11-2-11 Det finns två bord här.
- 11-2-12 Här bodde två familjer.
- 11-2-13 Vad sade du?

11-3 Sätt orden inom parentes i dativ singular och dem inom hakparentes även i dativ plural.

- 11-3-1 (Kdo) píšeš?
- 11-3-2 Psal jsem [kamarád].
- 11-3-3 Děkuji (Bůh).
- 11-3-4 Jdu k (František).
- 11-3-5 Píšu (František Novák).
- 11-3-6 Jdu k [švédský učitel].
- 11-3-7 Píšu dopis (otec).
- 11-3-8 Co budete jíst k (čaj)?
- 11-3-9 Píšu dopis (matka).
- 11-3-10 Šli k [dívka].
- 11-3-11 Odtud k (nádraží) je půl kilometru.
- 11-3-12 Bydlíme naproti [biograf].
- 11-3-13 Jsem proti (to).
- 11-3-14 Jedl jsem housky ke (káva).
- 11-3-15 Co jste měli k (oběd)?
- 11-3-16 Naše restaurace je naproti (nové divadlo).
- 11-3-17 Jdu k (dobrý přítel).
- 11-3-18 Nemluvím k [ty], ale k [tento pán].
- 11-3-19 Nemám nic proti [on].
- 11-3-20 Dáváte to [já] nebo [on]?
- 11-3-21 Je [já] zima. Je [ty] taky zima?
- 11-3-22 [Já] je teplo.
- 11-3-23 Včera jsem (ona) koupil šaty.
- 11-3-24 Jdu k [on].
- 11-3-25 Píšu [ona], že k [ona] nemůžu přijít.
- 11-3-26 Chci psát (tvůj přítel), ale nemám jeho adresu.
- 11-3-27 (Já) je třicet let. Kolik je [ty]?
- 11-3-28 A kolik je (vaše maminka)?
- 11-3-29 (Moje maminka) je dvacet osm let.
- 11-3-30 Kolik je (váš táta)?
- 11-3-31 Je (on) třicet jedna roků.
- 11-3-32 Píšu (jeden) ze svých kamarádů.

11-4 Sätt orden inom parentes i lokativ singular och dem inom hakparentes även i lokativ plural.

- 11-4-1 Muži a ženy sedí ve (velký park).

- 11-4-2 Ve (vaše město) jsou dvě divadla.
 11-4-3 Myslím, že často mluvíš o [svůj bratr].
 11-4-4 Četl jsem zajímavou knížku o (Morava).
 11-4-5 Studenti mluví o (divadlo a film).
 11-4-6 O [ten muž] nic nevím.
 11-4-7 V (můj pokoj) na (psací stůl) leží sešit, a na (sešit) je tužka.
 11-4-8 Byli jsme už v [několik pražských divadel].
 11-4-9 Četli jsme o [to nové auto].
 11-4-10 Ty staré paní mluví jen o [svůj obchod].
 11-4-11 Nikdo o [on] nic neví.
 11-4-12 Co vědí o [ona]?

11-5 Sätt i rätt kasus.

- 11-5-1 Petr jde na (procházka).
 11-5-2 Karel je na (procházka).
 11-5-3 V poledne jsme na (oběd).
 11-5-4 Jdeme na (oběd) v jednu.
 11-5-5 Na (Malá Strana) jsou staré domy.
 11-5-6 Jdeme na (Malá strana).
 11-5-7 Můj přítel je na (nový český film).
 11-5-8 Já chci taky jít na (nový český film).
 11-5-9 Jedu na (Václavské náměstí).
 11-5-10 Kino Alfa je na (Václavské náměstí).
 11-5-11 Mluvím o (svůj otec a svá matka).
 11-5-12 Vidíte (můj otec a má matka).
 11-5-13 Dávám to (svůj otec a svá matka).
 11-5-14 Mluví o (náš pan učitel).
 11-5-15 Znáte (náš pan učitel)?
 11-5-16 Píšu (náš pan učitel).
 11-5-17 Ivan už je na (dobrý oběd).
 11-5-18 Dnes máme (dobrý oběd).
 11-5-19 Mluvíme o (ten nový film).
 11-5-20 Znáš (ten dobrý film)?
 11-5-21 Chci jít na (ten dobrý film)?
 11-5-22 Mluví o (ty).
 11-5-23 Chce (ty) vidět.
 11-5-24 Dávají (ty) to.

11-K Översätt.

- 11-K-1 Folk skrattade åt henne.
 11-K-2 Vi mådde mycket bra.
 11-K-3 Varför tittar du på mig?
 11-K-4 Vad kan jag köpa till honom?
 11-K-5 Jag vill gå till en tjeckisk läkare.
 11-K-6 Jag tycker om din nya lägenhet.
 11-K-7 Herr Novák med fru är i Prag.
 11-K-8 "Vet du vilken skillnaden är mellan spårvagn och taxi?"
 11-K-9 "Nej, det vet jag inte," svarar hustrun.

Lektion 11

- 11-K-10 ”Bra, då åker vi spårvagn.”
- 11-K-11 Mittermot hotellet finns en ny modern skola.
- 11-K-12 Min bror talar ryska, engelska och franska.
- 11-K-13 Pojkarna står framför bion och väntar på biljetterna.
- 11-K-14 Jag är glad att jag redan kan läsa och skriva på tjeckiska.
- 11-K-15 Var arbetar ni?

Tolfte lektionen

Morfologi

Člověk ‘människa’

Ordet ‘människa’ har på tjeckiska suppletiv böjning.

	Singular	Plural (jfr <i>kost</i>)
NOM	<i>člověk</i> ‘människa’	<i>lidé</i> ☞ ☞ <i>lidí</i> ‘människor, folk’
ACK	<i>člověka</i>	<i>lidí</i>
GEN	<i>člověka</i>	<i>lidí</i>
LOK	<i>člověku</i>	<i>lidech</i>
DAT	<i>člověku</i>	<i>lidem</i>
INS	<i>člověkem</i>	<i>lidmi</i>
VOK	<i>člověče</i>	

Přítel ‘vän’

Detta substantiv har annan stamvokal i plural samt -ø i Gpl.

	Singular	Plural
NOM	<i>přítel</i> ‘vän’	<i>přátelé</i>
ACK	<i>přítele</i>	<i>přátele</i>
GEN	<i>přítele</i>	<i>přátel</i>
LOK	<i>příteli</i> (<i>přítelovi</i>)	<i>přátelích</i>
DAT	<i>příteli</i> (<i>přítelovi</i>)	<i>přátelům</i>
INS	<i>přítelem</i>	<i>přáteli</i>
VOK	<i>příteli</i>	

Zástupce ‘representant’

Vissa maskulina varelsbetecknande substantiv slutar på -e. Dessa böjs sedan precis som muž men har vokativ singular lika med nominativ singular.

Rester av dualis

NOM sg	<i>noha</i>	‘ben, fot’	<i>ruka</i>	‘arm, hand’
ACK	<i>nohu</i>		<i>ruku</i>	
GEN	<i>nohy</i>		<i>ruky</i>	
LOK	<i>noze</i>		<i>ruce</i>	
DAT	<i>noze</i>		<i>ruce</i>	
INS	<i>nohou</i>		<i>rukou</i>	
VOK	<i>noho</i>		<i>ruko</i>	

NOM pl	<i>nohy</i>		<i>ruce</i>	
ACK	<i>nohy</i>		<i>ruce</i>	
GEN	<i>nohou</i> ⇨ <i>noh</i>		<i>rukou</i>	
LOK	<i>nohou</i> ⇨ <i>noháč</i>		<i>rukou</i> ⇨ <i>rukách</i>	
DAT	<i>nohám</i>		<i>rukám</i>	
INS	<i>nohama</i>		<i>rukama</i>	

Dessutom används Ipl *nohami* vid annan syftning än på kroppsdelar, t ex ben på möbler.

Adjektivens kortformer

Många tjeckiska adjektiv samt i synnerhet preteritum particip har i nominativ en substantivisk böjning parallellt med den adjektiviska. Dessa former slutar på kort vokal och brukar därför kallas adjektivets kortformer. Kortformerna kan endast användas predikativt och förekommer endast i högre stil.

		mv	mt	f	n
NOM sg	adj/lång	<i>spokojený</i>		<i>spokojená</i>	<i>spokojené</i>
	subst/kort	<i>spokojen</i>		<i>spokojena</i>	<i>spokojeno</i>
NOM pl	adj/lång	<i>spokojení</i>	<i>spokojené</i>		<i>spokojená</i>
	subst/kort	<i>spokojeni</i>	<i>spokojeny</i>		<i>spokojena</i>

Possessiva adjektiv

På tjeckiska kan man av personbetecknande substantiv bilda särskilda possessiva adjektiv.

Av maskulina substantiv bildas de med suffixet *-ův/-ov-*.

Av feminina substantiv bildas de med suffixet *+in*, vilket ger upphov till konsonantväxling 1.

Dessa adjektiv böjs sedan med substantiviska ändelser utom i Isg och GLDIpl där de böjs adjektiviskt.

<i>otcův čin</i>	‘fars handling’
<i>Karlův most</i>	‘Karlsbron’
<i>Karlova ulice</i>	‘Karlskatan’
<i>na Karlově mostě</i>	‘på Karlsbron’
<i>v Karlově ulici</i>	‘på Karlskatan’

Oblik form av räkneord

Räkneord från 'fem' och uppåt har i oblik form utom ackusativ ändelsen +i.

	NOM ACK	GEN LOK DAT INS
5	<i>pět</i>	<i>pěti</i>
6	<i>šest</i>	<i>šesti</i>
15	<i>patnáct</i>	<i>patnácti</i>
men:		
9	<i>devět</i>	<i>devíti</i>
10	<i>deset</i>	<i>deseti ~ desíti</i>

Denna oblika genitivform måste användas i sammansättningar.

<i>třicetiletý</i>	'trettioårig'
<i>pětiletá dcera</i>	'en femårig dotter'

Verbet och dess former

Infinitiv

Infinitiv bildas med ändelsen +t:

<i>vidět</i>	'se'
--------------	------

Alla enstaviga infinitiver har förlängd stamvokal i infinitiv.

<i>brát</i>	'ta'
-------------	------

Dessutom inträffar följande konsonantväxlingar:

k/h > c t/d > s	b > bs	
<i>péct</i>	< pek+t	'baka'
<i>číst</i>	< čet+t	'läsa'
<i>zábst</i>	< záb+t	'frysa'

De infinitiver som slutar på -ct har i skriftspråket i stället ändelsen +i vilket ger -ci.

<i>péct</i>	↗ <i>péci</i>	'baka'
<i>moct</i>	↗ <i>moci</i>	'kunna'

L-particip

genom tillägg av ändelsen -l. I jämförelse med infinitiven har l-participet alltid den underliggande vokalens kvantitet, vilket ofta innebär att stamvokalen i l-participet är kort medan den är lång (genom förlängning) i infinitiv.

<i>bral</i>	'tog'
<i>viděl</i>	'såg'

pekl
mohl

‘bakade’
‘kunde’

I nu-klassen faller normalt detta *-nu-* bort i l-participet om det föregås av konsonant. I talspråket finns det dock ofta med i samtliga verb.

minul < mi-nu-l ‘passerade’
tiskl ⇨ *tisknul* < tisk-nu-l ‘tryckte’

Detta particip böjs substantiviskt i genus och numerus:

	mv	mt	f	n
Sg	Ø <i>dělal</i>		A <i>dělala</i>	O <i>dělalo</i>
Pl	I <i>dělali</i>	Y <i>dělaly</i>		A <i>dělala</i>

Preteritum particip

med hjälp av suffixet *-n* i det stora flertalet fall och med hjälp av suffixet *-t* i ett mindre antal fall.

dán ‘given’
kryt ‘täckt’
brán ‘tagen’

Detta particip böjs substantiviskt eller adjektiviskt. Vid adjektiviska ändelser föregåsa alltid *-n-* av kort *-a-*, vid substantivisk böjning, dvs i kortformerna, däremot alltid av långt *-á-*.

	<i>dán</i>	<i>daný</i>	‘given’
	mv	mt	f
Sg	<i>dán</i>		<i>dána</i>
	<i>daný</i>		<i>daná</i>
Pl	<i>dáni</i>	<i>daný</i>	<i>dána</i>
	<i>daní</i>	<i>dané</i>	<i>daná</i>

De korta formerna hör till skriftspråket och kan bara användas predikativt. De används alltså flitigt för att bilda sammansatt passivum, vilket är en verbform som förekommer framför allt i högre stil.

Verbalsubstantiv

med ändelsen *-ní* eller *-tí*. Verb med e-böjning har i tvåstaviga verbalsubstantiv kort *-a-* före *-ní*, medan övriga har långt *-á-*.

praní ‘tvättning, tvätt’
pokračování ‘fortsättning’

Preteritum gerundium

Preteritum gerundium bildas endast av fullbordade verb och detta sker med ändelserna -v (m sg), -vši (f/n sg), -vše (pl) om stammen slutar på vokal, -Ø (m sg), -ši (f/n sg), -še (pl) om stammen slutar på konsonant.

<i>koupiv</i> < koupi-v	‘havande köpt’
<i>přines</i> < přines-Ø	‘havande hämtat’

Presens och fullbordad futurum

Presens samt fullbordat eller enkelt futurum bildas på samma sätt med ändelserna:

	E-böjn	I/A-böjn.	e-böjn	i-böjn	a-böjn
1p sg	U	M	-u (-i)	-ím	-ám
2p sg	Š		-eš	-íš	-áš
3p sg	Ø		-e	-í	-á
1p pl	ME		-eme	-íme	-áme
2p pl	TE		-ete	-íte	-áte
3p pl	OU	Í	-ou (-i)	-í (-ejí)	-ají

Inom E-böjningen inträffar vokalharmoni i 1p sg och 3p pl i skriftspråket efter mjukt stamslut, t ex

<i>píšu</i> ⇔ <i>píši</i>	‘jag skriver’
<i>píšou</i> ⇔ <i>píší</i>	‘de skriver’

Verbet *mocht* ‘kunna’ växlar i stället i skriftspråket mellan en mjuk och en hård konsonant i stamslutet (ž ⇔ h) före +u/+ou. I skriftspråk framkallar nämligen inte ändelserna -u/-ou någon konsonantväxling.

<i>můžu</i> ⇔ <i>mohu</i>	‘jag kan’
<i>můžou</i> ⇔ <i>mohou</i>	‘de kan’

Imperativ

Imperativ i 2 p sg bildas av 3 ppl pres/fut genom att eventuell utljudande vokal avlägsnas och ändelsen +Ø läggs till efter enkel konsonant och +i efter konsonantgrupp. Härvid inträffar samma konsonantväxlingar som i presens samt dessutom d > d', t > t', n > ň.

<i>sedí</i>	<i>sed'</i>	‘sitt’
<i>řeknou</i>	<i>řekni</i>	‘säg’

Förkortning av stamvokal inträffar:

<i>píšou</i>	<i>píš</i>	‘skriv’
--------------	------------	---------

I a-böjningen förändras -aj- till -ej.

<i>dávají</i>	<i>dávej</i>	‘ge’
---------------	--------------	------

Presens particip

Presens particip bildas endast av ofullbordade verb och detta sker genom att *-oucí* läggs till stammen. Efter mjuk konsonant inträffar vokalharmoni och resultatet blir *-ící*.

<i>sedící</i>	‘sittande’
<i>nesoucí</i>	‘bärande’

Presens gerundium

Även presens gerundium bildas endast av ofullbordade verb. Ändelserna är *-a* (m sg), *-ouc* (f/n sg), *-ouce* (pl). Efter mjuk stam inträffar vokalharmoni och resultatet blir *-e* (m sg), *-íce* (f/n sg), *-íce* (pl).

<i>sedě, sedíc, sedíce</i>	‘sittande’
<i>nesa, nesouc, nesouce</i>	‘bärande’

Med hjälp av infinitiven bildas

Futurum av ofullbordade verb

med hjälp av hjälpverbet *být* i futurum (*budu, budeš, bude, budeme, budete, budou*).

<i>budu sedět</i>	‘jag kommer att sitta’
<i>bude číst</i>	‘han kommer att läsa’

Bestämda rörelseverb bildar futurum med prefixet *po-* som fogas till presensformerna. Ofta används dock i stället för dessa former rent presens med futuralbetydelse.

<i>půjdu</i>	‘jag skall gå’
<i>pojedu</i>	‘jag skall åka’
<i>poletím</i>	‘jag skall flyga’

Med hjälp av l-participet bildas

Preteritum

genom kombination av l-participet och presensformerna av verbet *být* i 1 och 2 pers sg och pl (*jsem, jsi, jsme, jste*) och med rent l-particip i 3 pers sg och pl.

	m	f	n	
1p sg	<i>dělal jsem</i>	<i>dělala jsem</i>		‘gjorde’
2p sg	<i>dělal jsi</i>	<i>dělala jsi</i>		
hövligt	<i>dělal jste</i>	<i>dělala jste</i>		
3p sg	<i>dělal</i>	<i>dělala</i>	<i>dělalo</i>	

	inkl mv	exkl mv	endast n
1p pl	<i>dělali jsme</i>	<i>dělaly jsme</i>	
2p pl	<i>dělali jste</i>	<i>dělaly jste</i>	
3p pl	<i>dělali</i>	<i>dělaly</i>	<i>dělala</i>

I 2p sg kan hjälpverbet ersättas med ändelsen -s. Detta fogas till första ordet i satsen.

dělals = dělal jsi

dělalas = dělala jsi

Konjunktiv

Enkel konjunktiv bildas genom kombination av l-participet med de konjunktivbildande formerna av hjälpverbet *být* (*bych, bys, by, bychom, byste, by*).

	m	f	n	hjälpverb	
1p sg	<i>dělal</i>	<i>dělala</i>		<i>bych</i>	‘skulle göra’
2p sg	<i>dělal</i>	<i>dělala</i>		<i>bys</i>	
	<i>dělal</i>	<i>dělala</i>		<i>byste</i>	
3p sg	<i>dělal</i>	<i>dělala</i>	<i>dělalo</i>	<i>by</i>	
	inkl mv	exkl mv	endast n		
1p pl	<i>dělali</i>	<i>dělaly</i>		<i>bychom</i>	
2p pl	<i>dělali</i>	<i>dělaly</i>		<i>byste</i>	
3p pl	<i>dělali</i>	<i>dělaly</i>	<i>dělala</i>	<i>by</i>	

Konditional konjunktiv bildas genom att hjälpverbet utvidgas med det konjunktionella prefixet *kdy-* till *kdybych, kdybys, kdyby, kdybychom, kdybyste, kdyby*.

Final konjunktiv bildas genom att hjälpverbet utvidgas med det konjunktionella prefixet *a-* till *abych, abys, aby, bychom, abyste, aby*.

Med hjälp av preteritum particip bildas

Sammansatt passivum

med respektive tidsform av hjälpverbet *být* ‘vara’ och preteritum particip.

Presens:	<i>jsem prošen</i>	‘jag blir ombedd’
Preteritum:	<i>byl jsem prošen</i>	‘jag blev ombedd’
Futurum:	<i>budu prošen</i>	‘jag kommer att bli ombedd’
Konjunktiv:	<i>byl bych prošen</i>	‘jag skulle bli ombedd’
Imperativ:	<i>bud’ prošen</i>	‘bli ombedd’

Syntax

Genitiv efter *není* 'finns inte'

När något inte finns används ibland i högre stil speciellt i vissa vändningar genitiv efter *není* för att beteckna det som inte finns.

není divu

'det är inget under'

není návratu

'det finns ingen återvändo'

men:

není zem

'det finns ingen jord'

není mléko

'det finns ingen mjölk'

Text

ur *Numret till himmelen (Číslo do nebe)* av Ivan Kraus (1984)

ZEM NENÍ

(pokračování)

Později, když se situace trochu uklidnila a kolem tanků se začaly shromažďovat hloučky lidí, rozhodl se muž s novinami, že půjde za sovětskými vojáky, aby jim celou věc rozmluvil. Pán ze Senohrab řekl, že jde shánět brambory, a profesor naznačil, že půjde do sebe. Také otec se zvedl a šel do úřadu.

Když zjistil, že budova je obsazena a dozvěděl se, že má jít domů a zachovat klid, šel na Letnou.

Matka ho už očekávala.

„Co bude teď?“ ptala se.

„Musíme se samozřejmě ještě pevněji přimknout...“ začal otec, ale matka ho požádala, aby byl tak laskav a nechal si svých hloupých

poznámek a on jí kupodivu vyhověl.

Za nějaký čas si otce zavolala strana. Soudruh, který ji zastupoval, položil otci jedinou otázku: zda uznává příchod bratrských armád jako pomoc zemi.

„Jistě,” odpověděl otec a způsobil tím zjevně tomu člověku radost, protože si chtěl hned zaznamenat do formuláře správných odpovědí.

Jenže otec pak ještě dodal, že si myslí, že jde o pomoc, jakou už kdysi poskytl zemi Němci.

Zástupce strany se zarazil a požádal otce, aby si odpověď ještě jednou rozmyslel, zejména dokud je ještě na půdě strany, ale ten to neudělal. Když si uvědomil, že už nebude muset platit příspěvky, měl radost ještě větší.

A když mu v úřadě oznámili, že už tam nemůže pracovat, protože ztratil důvěru, stal se penzistou, což bylo povolání, které mu docela vyhovovalo.

Koupil si psa a chodil do parku na procházky. Potkával tam řadu přátel a známých, kteří také neuspěli u zkoušky. Hovořili o psech, co který umí, co žere a jak se mu daří. Otec naučil svého psa nosit obojek v hubě. Tvrdil, že je to pravý český pes, který ví, co se patří.

A protože měl konečně dost času, mohl se opět věnovat pěstování květin. Jednou, když chtěl zrovna nějakou rostlinu přesadit, objevil se v obchodě nápis ZEM NENÍ.

Ta podivná zpráva ho přivedla z míry.

„Zem není... zem není...,” opakoval si, kudy chodil. Možná, že si v tu chvíli uvědomil, kde žije. V zemi, kterou nikdy nedokázal opustit,

protože se sám bál přesazení přesto, že se za ta léta proměnila v to, co strana nazývala svou půdou.

Pak ho matka přistihla, jak telefonuje.

Snažil se měnit hlas a hrál roli nějakého Ústředí.

Hovořil s vedoucí květinářství zobra a přikazoval jí, ať zboží, kterého je všude kolem dost, okamžitě opatří, nebo že ji nechá přeložit. Matka tvrdila, že na začátečníka podal otec slušný výkon. Pravila, že mu sice chybí třicetiletá praxe, jakou má ona, a že bude muset ještě dbát víc na hlasový projev a na stylizaci, ale vcelku byla s jeho výkonem spokojena.

Myslím si, že šlo o významný okamžik, protože toho dne otec odešel do ilegality a naše rodina se zároveň politicky sjednotila.

Není divu, že matka byla na otcův čin pyšná.

Bylo to zároveň poprvé, co přistoupil k životu jako ona a stál konečně nohama na zemi.

Övningar

12-1 Bilda 3p sg och pl presens/futurum, l-particip och imperativ av följande verb, ange också aspekt och om det är fråga om presens eller futurum.

12-1-1 mluvit	12-1-2 opakovat	12-1-3 číst
12-1-3 psát	12-1-4 volat	12-1-6 být
12-1-7 poslouchat	12-1-8 sedět	12-1-9 jít
12-1-10 mýt se	12-1-11 ležet	12-1-12 dívat se
12-1-13 říkat	12-1-14 nechat	12-1-15 brát
12-1-16 jet	12-1-17 tančit	12-1-18 mlčet
12-1-19 zeptat se	12-1-20 oblékat se	12-1-21 čekat

12-2 Översätt.

12-2-1	Jag ser min vän.
12-2-2	Ser du min vän?
12-2-3	Jag tittar på min bok.
12-2-4	Jag ser mitt hus.

- 12-2-5 Eva ser min man.
- 12-2-6 Petr läser sina brev.
- 12-2-7 Hon väntar på sin syster.
- 12-2-8 Det är min bok.
- 12-2-9 Petr tittar på min bok.
- 12-2-10 Far har en vän.
- 12-2-11 Känner ni hans vän?
- 12-2-12 Far känner sin vän väl.
- 12-2-13 Här är våra barn.
- 12-2-14 Ser ni våra barn?
- 12-2-15 Herr Kohout och hans fru har två barn.
- 12-2-16 De tycker mycket om sina två barn.
- 12-2-17 Jag tycker också om deras två barn.
- 12-2-18 Fröken Svensson åker till Prag varje år.
- 12-2-19 Hon bor alltid i ett litet hus vid Moldau.
- 12-2-20 Tidigt på morgonen tvättar hon sig och klär på sig.
- 12-2-21 Sedan sitter hon länge i gräset vid floden.
- 12-2-22 Tala inte tjeckiska, Helena, tala svenska.
- 12-2-23 Jag hade inte tid för jag var tvungen att studera.
- 12-2-24 Eva kände inte till den boken.

12-K Översätt.

- 12-K-1 Tjeckien är ett land som är intressant för turister.
- 12-K-2 Varje utlänning vill besöka Prag och borgen Karlštejn.
- 12-K-3 Turisterna besöker vanligtvis också Karlsbad.
- 12-K-4 De som älskar berg åker till Šumava eller till Slovakien.
- 12-K-5 Slovakien är ett av de vackraste länderna i Europa.
- 12-K-6 Den som en gång varit där återvänder gärna dit igen.
- 12-K-7 I Slovakien finner ni lugn och ro mitt i en mycket vacker natur.
- 12-K-8 Var bodde er syster?
- 12-K-9 Vad sade kvinnorna?
- 12-K-10 På morgonen äter jag en småfranska och dricker mjölk.
- 12-K-11 Alena går till posten.
- 12-K-12 På kvällen skall jag gå på en promenad.
- 12-K-13 Jag skriver det brevet på en timme.
- 12-K-14 Jan har köpt sig en ny hatt.
- 12-K-15 Någon måste ha gått iväg tidigare.

Trettonde lektionen

Morfonologi

Vokalförkortning i genitiv plural

I genitiv plural av feminina och neutrala substantiv är förkortning av stamvokalen vanlig.

NOM sg	GEN pl	
<i>houba</i>	<i>hub</i>	‘svamp’
<i>práce</i>	<i>prací</i>	‘arbete’
<i>jméno</i>	<i>jmen</i>	‘namn’
<i>dílo</i>	<i>děl</i>	‘verk’

Morfologi

Rester av dualis

Orden för ‘öga’ och ‘öra’ uppvisar avvikande former i plural.

NOM sg	<i>oko</i>	n. ‘öga’	<i>ucho</i>	n. ‘öra’
ACK	<i>oko</i>		<i>ucho</i>	
GEN	<i>oka</i>		<i>ucha</i>	
LOK	<i>oku</i>		<i>uchu</i>	
DAT	<i>oku</i>		<i>uchu</i>	
INS	<i>okem</i>		<i>uchem</i>	

NOM pl	<i>oči</i>	f.	<i>uši</i>	f.
ACK	<i>oči</i>		<i>uši</i>	
GEN	<i>očí</i>		<i>uší</i>	
LOK	<i>očích</i>		<i>uších</i>	
DAT	<i>očím</i>		<i>uším</i>	
INS	<i>oči</i> ma		<i>uši</i> ma	

Observera speciellt att dessa ord är neutrala i singular och feminina i plural.

Oregelbundna verb

Inf: **bát se** 'vara rädd' of.
 Pres: *bojím se, bojíš se, ... bojí se*
 Imp: *boj se*
 L-part: *bál se*

Inf: **být** 'vara' of.
 Pres: *jsem, jsi, je (neg: není), jsme, jste, jsou*
 Fut: *budu, budeš, ... budou*
 Imp: *bud'*
 L-part: *byl*
 Konjunktivbildande former: *bych, bys, by, bychom, byste, by*

Inf: **číst** 'läsa' of.
 Pres: *čtu, čteš, čte, čteme, čtete, čtou*
 Imp: *čti, čtěme, čtěte*
 L-part: *četl, četla*

Inf: **chtít** 'vilja' of.
 Pres: *chci, chceš, chce, chceme, chcete, chtějí*
 Imp: **chtěj**
 L-part: *chtěl*

Inf: **jet** 'åka'
 Pres: *jedu, jedeš, ... jedou*
 Fut: *pojedu, pojedesh, ... pojedou*
 Imp: *jed'*
 L-part: *jel*

Inf: **jíst** 'äta' of.
 Pres: *jím, jíš, jí, jíme, jíte, jedí*
 Imp: **jez**
 L-part: *jedl*

Inf: **jít** 'gå'
 Pres: *jdu, jdeš, ...*
 Fut: *půjdu, půjdeš, ...*
 Imp: *jdi 'gå'; pojď 'kom'*
 L-part: *šel, šla, ...*

Inf: **mít** 'ha' of.
 Pres: *mám, máš, má, máme, máte, mají*
 Imp: **měj**
 L-part: *měl*

Inf:	mlít	‘mala’ of.
Pres:	<i>melu, meleš, mele, meleme, melete, melou</i>	
Imp:	<i>mel</i>	
L-part:	<i>mlel</i>	
Inf:	moct ⇨ moci	‘kunna’ of.
Pres:	<i>můžu</i> ⇨ <i>mohu, můžeš, může, můžeme, můžete, můžou</i> ⇨ <i>mohou</i>	
L-part:	<i>mohl</i>	
Inf:	přát	‘skriva’ of.
Pres:	<i>píšu, píšeš, píše, píšeme, píšete, písou</i>	
Imp:	<i>piš</i>	
L-part:	<i>psal</i>	
Inf:	říct	‘säga’ f.
Fut:	<i>řeknu, řekneš...</i>	
Imp:	<i>řekni</i>	
L-part:	<i>řekl</i>	
Inf:	sníst	‘äta upp’ f.
Fut:	<i>sním, sníš, sní, sníme, sníte, snědí</i>	
Imp:	sněz	
L-part:	<i>snědl</i>	
Inf:	spát	‘sova’ of.
Pres:	<i>spím, spíš, ... spí</i>	
Imp:	<i>spi</i>	
L-part:	<i>spal</i>	
Inf:	stát	‘stå’ of.
Pres:	<i>stojím, stojíš..., stojí</i>	
Imp:	stůj	
L-part:	<i>stál</i>	
Inf:	stát se	‘bli, hända’ f.
Fut:	<i>stanu se, staneš se...</i>	
Imp:	<i>staň se</i>	
L-part:	<i>stal se</i>	
Inf:	vědět	‘veta’ of.
Pres:	<i>vím, víš, ví, víme, víte, vědí</i>	
Imp:	věz	
L-part:	<i>věděl</i>	

Inf:	vidět	‘se’ of.
Pres:	<i>vidím, vidíš, ... vidí</i>	
Imp:	viz	
L-part:	<i>viděl</i>	

Inf:	vzít	‘ta’ f.
Fut:	<i>vezmu, vezmeš... ❧❧ vemu, vemeš...</i>	
Imp:	<i>vezmi, vezměme, vezměte ❧❧ vem...</i>	
L-part:	<i>vzal</i>	

Bestämnda och obestämnda rörelseverb

Bestämnda	Obestämnda	
<i>jít</i>	<i>chodit</i>	‘gå’
<i>jet</i>	<i>jezdit</i>	‘åka’
<i>letět</i>	<i>lítat</i> ❧ <i>létat</i>	‘flyga’
<i>nést</i>	<i>nosit</i>	‘bära’
<i>běžet</i>	<i>běhat</i>	‘springa’
<i>vést</i>	<i>vodit</i>	‘föra, leda’
<i>vézt</i>	<i>vozt</i>	‘köra’

Syntax

Bestämnda och obestämnda rörelseverb

De **bestämnda** rörelseverben betecknar en rörelse som fortgår i en bestämd riktning.

De **obestämnda** rörelseverben innebär obestämmd riktning eller upprepad rörelse. De kan beteckna:

* en icke målinriktad rörelse, en rörelse fram och tillbaks.

* en vanemässig, upprepad rörelse.

* förmåga eller oförmåga till en rörelse.

Chlapec jde do školy.

‘Pojken går till skolan.’

Chlapec chodí do té školy.

‘Pojken går i den skolan.’

Letadlo letí do Ostravy.

‘Planet flyger till Ostrava.’

Ptáci lítají.

‘Fåglarna flyger.’

Text

ur *Numret till himmelen* (*Číslo do nebe*) av Ivan Kraus (1984)

ZEM NENÍ

(pokračování)

Jednou jsme seděli s otcem v kavárně, která byla v nebi.

Udivilo mne, že jsme se sešli zrovna tam, protože na nebe ani jeden z nás moc nevěřil a přičítal jsem to spíše věku. Tou dobou jsme byli už oba velmi staří, i když já byl tím mladším dědečkem.

Otec vyhledal stůl u okna, odkud bylo vidět do zahrad a hned si rychle sedl.

Vybídl mne, abych si sedl také, a pravil, že je rád, že jsou u stolu jen dvě židle, takže si už nikdo nemůže přisednout.

Když viděl, že se divím tomu, jaké má starosti, ukázal ke dveřím. Byl tam Stalin v bílém dvouřadovém obleku. Zdravil se s Hitlerem, který si svlékal pršiplášť. Goebbels byl v bundě, jako by šel z hub. Pak k nim přistoupil Chruščov ve slamáku a něco jim vykládal zrovna v okamžiku, kdy vešel ještě někdo, koho jsem kdysi určitě znal z novin a známek, ale jehož jméno jsem si už nepamatoval.

„Ježišmarja!“ lekl jsem se.

„To neříkej. Nedali by nám tu kafe,“ řekl otec.

V tu chvíli se objevil Brežněv v loveckém kloboučku a holínkách. Husák mu nesl podběrák a Marchais židličku.

Všichni se začali objímat a líbat.

„Tady nemůžeme zůstat,” řekl jsem.

„Kafe tu má být dobré,” pravil otec, který se už na zemi dovedl vyhnout otázkám, na které neměl odpověď. Káva byla opravdu dobrá. Přinesl ji Winston. Vidím, že bych málem zapomněl říci, že Churchill tam byl vrchním a že dokonce nabídl otci doutník, ale otec ho odmítl a řekl „Thank you, it's not healthy!”

Churchill se tomu smál a řekl, že je to nejlepší vtip, který v kavárně slyšel.

Přemýšleli jsme, zda si dáme zmrzlinu, když se ve dveřích objevila Golda Meierová, která tam byla šatnářkou a volala: „Pan Kraus k telefonu!” Když se otec zvedl a šel k šatně, celá kavárna ztichla.

A když se za chvíli vrátil a řekl, že je vše v pořádku, nespouštěli z něho ostatní hosté oči. Viděli jsme, jak si ti známí pánové povídají a jak se o něčem dohadují. Pak se zvedl pan Goebbels, upravil si bundu, přišel k nám a představil se. Řekl, že by velmi rád otce požádal o laskavost. Byl prý spolu s ostatními pány informován, že do nebe nelze telefonovat, ale teď právě viděli, že otce někdo volal, a proto by prosil, zda by mu laskavě nesdělil telefonní číslo.

„Aber selbstverständlich,” řekl otec.

Vyhrnul si rukáv košile a nechal ho opsat číslo na ubrousek. Pan Goebbels poděkoval, srazil paty a odporoučel se.

Řekl jsem otci, že mu číslo neměl dávat.

„Proč ne?” divil se otec, „stejně se nedovolají!”

A nám se v nebi začalo konečně líbit.

Övningar

13-1 Översätt.

- 13-1-1 Fröken Svensson reser till Grekland två gånger varje år.
- 13-1-2 Hur länge åkte ni omkring i stan?
- 13-1-3 Varför springer du hit och dit?
- 13-1-4 Varför sade du det inte till honom?
- 13-1-5 För att jag inte visste det.
- 13-1-6 De gick tidigt, redan klockan sex.
- 13-1-7 Bussen går inte förrän om en timme.
- 13-1-8 De fick vårt brev i fredags morse.

13-2 Ändra till futurum.

- 13-2-1 Můj přítel hrál na kytaru.
- 13-2-2 Dívka se nevrátila domů.
- 13-2-3 O tom jsme nemluvili.
- 13-2-4 Učitel se ptal, studenti odpovídali.
- 13-2-5 Jitka nám to nevyprávěla.
- 13-2-6 Řekl jsem mu, že se výlet bude konat až ve středu.
- 13-2-7 Auto projelo tunel.
- 13-2-8 Včera jsme se procházeli dlouho.
- 13-2-9 Odpoledne jsme měli konverzaci.
- 13-2-10 Nemohl jsem to bohužel udělat.
- 13-2-11 Přečetl jsi tu lekci?
- 13-2-12 Někdo ho sem přivedl.
- 13-2-13 Odnesla jsi to domů?

13-3 Välj rätt prefix.

- 13-3-1 Auto (přejelo/zajelo) za roh.
- 13-3-2 (Odvedl/přivedl) jsem ho pryč.
- 13-3-3 Letadlo (odletělo/podletělo) mrak.
- 13-3-4 Jak si (připsal/nadepsal) ten text?
- 13-3-5 Chlapec (přešel/zašel) ulici a (obešel/ vešel) radnici.
- 13-3-6 Autobus (přijel/vjel) a lidé (nastoupili/podstoupili).
- 13-3-7 Tahle tramvaj nejede přímo na Václavské náměstí, musíte (přistupovat/přestupovat).
- 13-3-8 Ještě nevím, kdy (přijedu/přejedu) domů.
- 13-3-9 Auto jelo rychle, proto (odjelo/předjelo) autobus.
- 13-3-10 (Vyšli/podešli) jsme ven na ulici.
- 13-3-11 (Rozejdeme se/sejdeme se) večer v divadle.
- 13-3-12 Po divadle (se sejdeme/se rozejdeme).
- 13-3-13 Říkal jsi, že jsi (projel/přijel) celé město.
- 13-3-14 Tady někde to má být, (obejdeme/sejdeme) náměstí a uvidíme.
- 13-3-15 (Obešli/sešli) jsme dolů.

13-K Översätt.

- 13-K-1 Jag sade till honom att jag skulle komma till Prag.
13-K-2 Vänta tills våra tjeckiska vänner kommer.
13-K-3 När de hade gått över bron, satte de sig på en grön bänk i parken.
13-K-4 Jag är mycket glad att se dig igen.
13-K-5 Vädret har blivit sämre.
13-K-6 Det regnar och blåser.
13-K-7 Karel är gladare än Petr, men Franta är gladast av dem.
13-K-8 Den unge mannen är starkare än den gamle.
13-K-9 Alena är vackrare än Věra, men Jiřina är vackrast av alla.
13-K-10 Elbe är smalare än Donau, men längre än Moldau.
13-K-11 Den närmaste bion är Blaník.
13-K-12 Krkonoše i Böhmen är inte lika höga som Höga Tatra i Slovakien.
13-K-13 De är de högsta bergen i Tjeckien och Slovakien.
13-K-14 Tjeckiens huvudstad är Prag.
13-K-15 Det är den största staden och den har mer än en miljon invånare.

Fjortonde lektionen

Syntax

Prepositioner

Ett fåtal prepositioner styr endast **ackusativ**.

<i>pro</i>	ändamål	‘för, åt’
	orsak	‘på grund av, för’
	hämta	‘efter’
<i>přes, přese</i>	riktning	‘över’
[přez], [přeze]	tid	‘över’
	sätt	‘trots’

De flesta prepositioner styr endast **genitiv**.

<i>bez, beze</i>		‘utan’
<i>blízko</i>		‘nära’
<i>do</i>	riktning	‘in i, till’
	tid	‘till, inom’
	ändamål	‘till’
	grad, mått	‘till’
<i>dovnitř</i>	riktning	‘in i’
<i>kolem</i>	plats	‘runt om, omkring, förbi, vid’
	mått	‘ungerfär, omkring’
<i>kromě</i>		‘utom, förutom’
<i>místo</i>		‘i stället för’
<i>nedaleko</i>	plats	‘inte långt från’
<i>od, ode</i>	plats	‘från, ur’
	tid	‘sedan’
	ursprung	‘från, av’
<i>podle</i>	plats	‘längs’ sätt ‘enligt’
<i>u</i>	befintlighet	‘vid, hos’
	egenskap	‘på, vid, hos, bland’
<i>uprostřed</i>	befintlighet	‘mitt i, mitt på’
	tid	‘mitt under’
<i>vedle</i>	befintlighet	‘bredvid’
	exklusive	‘förutom’
<i>vprostřed</i>	befintlighet	‘mitt i, mitt på’
<i>z, ze</i>	riktning	‘ur, från’
	tid	‘i början av’
	urprung mtrl	‘av, från’
	orsak	‘av, för’
	del	‘av’
<i>zpod</i>	riktning	‘underifrån’

Ett fåtal prepositioner styr endast **dativ**.

<i>k, ke, ku</i>	riktning	‘till, mot’
	ändamål	‘till’
<i>proti</i>	förhållande	‘till’
	plats	‘mittemot’
	sätt	‘mot’
	hänsyn	‘i jämförelse med’

Endast en preposition styr endast **lokativ**.

<i>při</i>	befintlighet	‘vid’
	tid	‘vid’
	omständighet	‘med’

Några prepositioner styr **ackusativ** eller **lokativ**.

<i>na</i>	ACK	riktning	‘till, upp på’
		vidrörning	‘på, till’
		tid	‘på, för, till’
		ändamål	‘på, till’
		orsak	‘på, av’
		sätt	‘i, på’
		mått	‘ungefär, omkring’
	LOK	befintlighet	‘på’
		tid	‘på, i’
		förhållande	‘med’
<i>o</i>	ACK	stöd, underlag	‘mot, på’
		skillnad	‘Ø’
	LOK	näring	‘på’
		tid	‘på, under’
		klockslag	‘Ø’
		egenskap	‘om, med’
<i>po</i>	LOK	plats	‘på, över, i’
		ordning	‘efter’
		distribution	‘... var, ...’
		sätt	‘på, ... la’
		tid	‘efter’
	ACK	tid	‘på, under’
		upprepning	‘för ... gången’
		plats	‘upp till, fram till’
<i>v, ve</i>	LOK	befintlighet	‘i’
		räckhåll	‘inom’
		tid	‘i, på, under’
		situation	‘i, under, på’
		hänsyn	‘i’
		tid	‘i, på’
	ACK	klockslag	‘Ø’
		veckodag	‘pl, i’
		momentanitet	‘i’

Ett antal prepositioner styr **ackusativ** eller **instrumentalis**.

<i>mezi</i>	ACK	riktning	‘in emellan, in bland’
	INS	befintlighet	‘mellan, bland’
<i>nad, nade</i>	ACK	tid	‘mellan, under loppet av’
		riktning	‘upp över’
		mått, grad	‘över’
<i>pod, pode</i>	INS	befintlighet	‘över’
	ACK	riktning	‘in under, ner under’
<i>před, přede</i>	INS	befintlighet	‘under’
	ACK	riktning	‘framför’
	INS	befintlighet	‘framför, utanför’
		närvaro	‘inför’
		tid	‘före’

En preposition styr **genitiv** eller **instrumentalis**.

<i>s, se</i>	INS	sätt	‘tillsammans med, med’
	↗ GEN	riktning	‘ner från’

En preposition styr **ackusativ**, **genitiv** eller **instrumentalis**.

<i>za</i>	ACK	riktning	‘bakom, runt, bortom, utanför’
			‘bakom, efter’
		tid	‘om, i, på, efter’
		följd	‘för’
	GEN	pris, orsak	‘för’
		tid, tillstånd	‘under, med’
		befintlighet	‘bakom, runt, bortom, utanför’
		ordning	‘bakom, efter’
		riktning	‘till’ (om person)
	INS		

Fullbordat presens

Såsom gnomiskt eller historiskt presens förekommer presens av fullbordade verb.

To byste se divil, co lidi ukradnou. ‘Ni skulle bli förvånad vad folk stäl.’

Tam už někdo čeká, a všechno odveze. ‘Där väntar någon redan och kör bort alltihop.’

Ordbildning

-krát

Med ändelsen *-krát* bildas ord som motsvarar svenskans räkneord + ‘gång’.

<i>jedenkrát, jednou</i>	‘en gång’
<i>dvakrát</i>	‘två gånger’

desetkrát
stokrát
mnohokrát
několikrát

‘tio gånger’
‘hundra gånger’
‘många gånger’
‘några gånger’

Stilistik

Talspråk

Ljutförändringar

Ytterligare exempel på ljutförändringar som har inträffat i talspråket men inte i skriftspråket är t ex

y ⇔ *ej*

minulý ⇔ *minulej*

‘förra’

é ⇔ *y*

rozkradené ⇔ *rozkradený*

‘stulet’

vyklizeného ⇔ *vyklizenýho*

‘tömd, utrymd’

Morfologiska skillnader

é ⇔ *i* i nom pl mv substantiv

lidé ⇔ *lidi*

‘folk, människor’

turisté ⇔ *turisti*

‘turisti’

Nom i stället för vok efter *pane*

pane Klímo ⇔ *pane Klíma*

‘herr Klíma’

l ⇔ *Ø* i l-particip m sg efter konsonant

ukradl ⇔ *ukrad*

‘stal’

Lexikaliska skillnader

všechno ⇔ *všecko*

‘allt’

který ⇔ *co*

‘som, vilken’

police ⇔ *regál*

‘hylla’

Text

ur *Mina glada mornar (Má veselá jitra)* av Ivan Klíma (1979)

V pátek ráno (Sanitářská povídka)

Venku lilo, správný podzimní déšť, který se rodí někdy uprostřed noci a trvá bez ustání šestatřicet hodin. Bylo teprve půl jedné, ale práci už jsem neměl žádnou od desíti hodin. A to jsem ještě pomáhal počítat staniční prostěradla a povlaky. Částečně na papíře, částečně ve skříních a ve skladu. Polštářových povlaků chybělo sto sedmdesát, prostěradel dvě stě patnáct a povlaků na přikrývky jenom sto třiapadesát.

„Vidíte, pane Klíma,” naříkala staniční, „a to všechno je rozkradený!”

Snažil jsem se ji utěšit, že určitě ty povlaky ještě najde zapomenuté v nějakém regále, ale neuspěl jsem. „To byste se divil,” bědovala, „co lidi ukradnou. Oni odnesou i postel. Dověčou ji v noci k tomu plotu, co je u lesa, a tam si ji přehodí. Anebo když jsme posledně kladli linoleum, měli jsme půl patra vyklizenýho a pacienti nám leželi na chodbě a jenom se modlili, aby ti kladeči stačili za den všecko položit, jenže v noci někdo ukrad všechny plechovky s lepidlem a kladeči se urazili a pět dní nám nepřišli. To lepidlo samozřejmě ukrad Biebl, všichni to víme, jenže co mu dokážete?”

„A co uděláte s těmi chybějícími povlaky?” zajímal jsem se.

„Odepíšu je, co mi zbývá,” odpověděla vrchní. „Pane Klíma, vy

nemáte ponětí, co všechno kradou, léky a sádro, toho jídla, co se navynášejí, a papír a mýdlo a vatu a galoše. I tu židli vám odnesou málem zpod zadku. Šest mi jich za rok zmizelo z oddělení. A myslíte, že třeba zkumavky se nikomu nehodí? Celá bedna se jich v laboratoři ztratila. O nádobí ani nemluví. Těsně, než jste sem nastoupil,” pokračovala staniční, „šel po odděleních tenhle oběžník.” A vylovila ze zásuvky žlutý list papíru a předčítala mi: „Protože v poslední době nebezpečně rostlo v rozporu s uvědoměním většiny zaměstnanců rozkrádání socialistického majetku v našem ústavu, které vyvrcholilo zcizením vrat od garáží, upozorňuje ředitelství, že je nutno sáhnout k namátkovým prohlídkám tašek zaměstnanců ve vrátnici. Ředitelství věří, že většina poctivých zaměstnanců přivítá toto rozhodnutí s pochopením.”

„A zavedli prohlídky?” zeptal jsem se. Mě až dosud nikdo neprohlížel.

„Prosím vás,” mávla rukou. „Vždyť vám povídám. Oni to házejí přes plot do lesa a tam už někdo čeká a všechno odveze. Hned příští den po tom oběžníku se na céčku ztratily všechny dveře od záchodů. Já nechápu, na co někdo může potřebovat tolik dveří.”

„A hlásíte to Bezpečnosti?”

„Prosím vás,” řekla malomyslně. „To by museli u každého takovýho stát dva. Minulej měsíc dávali na áčku nový radiátory, tak jich tam přivezli sedmdesát, a víte, kolik jich zůstalo, když je začali po týdnu přidělovat?”

„Padesát!” hádal jsem hodně, abych jí nekazil radost.

„Třicet sedm,” oznámila vítězně.

„To je strašné,” dělal jsem překvapeného. „Ale to tam budou lidi pěkně zmrzat.”

„To se vždycky nějak zařídí,” vysvětlila mi. „Oni už s tím počítají při objednávkách a objednají nejmíň dvakrát tolik, než potřebují.”

„Tak to by naopak měly ještě zbýt - radiátory,” spočítal jsem.

„Ale kdepak,” řekla unaveně. „Oni jich samozřejmě objednali sto padesát, ale nedostali ani polovinu, protože dodavatel ví, že toho objednali dvakrát víc, než potřebují, a radiátory jsou nedostatkové. Ale nechali tam viset většinu těch starých. Stejně byly lepší než ty nové.”

Övningar

14-1 Översätt.

- 14-1-1 Karel är gladare än Petr, men Franta är gladast.
- 14-1-2 Alena är vackrare än Věra, men Jiřina är vackrast av alla.
- 14-1-3 Det här lexikonet är dyrare än den där boken.
- 14-1-4 Min vän talar tjeckiska bättre än jag, men hans syster Věra talar bäst av oss alla.
- 14-1-5 Jag tycker bättre om Karel än om hans vän Jan.
- 14-1-6 Du har studerat tjeckiska längre än han och därför kan du mera.
- 14-1-7 Jag kommer inte att vänta längre.
- 14-1-8 På vintern klär vi oss varmare än på sommaren.
- 14-1-9 Han stod en halv meter närmare än jag.
- 14-1-10 Järn är tyngre än papper.

14-2 Sätt orden inom parentes i rätt form.

- 14-2-1 Dnes jsem mluvil se (zajímavá mladá dívka).
- 14-2-2 Pojedete do (Plzeň) (vlak) nebo (autobus)?
- 14-2-3 Šel jsem na procházku se (svá přítelkyně Věra) a (její černý pes).
- 14-2-4 Jezdím na (fakulta) (dvaadvacítka).
- 14-2-5 Můj otec je (lékař), ale dědeček byl (učitel).
- 14-2-6 Jděte rovně (tato ulice) a přijďte na (Václavské náměstí).
- 14-2-7 Budu tady před (pátá hodina).
- 14-2-8 (Nikdo) to neříkej, musí to zůstat mezi (my).

- 14-2-9 Už dlouho jsem nemluvil s (doktor František Nový).
 14-2-10 Máš (ta kniha) přímo před (sebe).
 14-2-11 S (ti pánové) vůbec nechci mluvit.
 14-2-12 (To okno) už skoro nevidím, jak je špinavé.
 14-2-13 Jana musí čekat na (její bratr).
 14-2-14 Dal jsem před (on) míč.
 14-2-15 Včera jsme byli v (divadlo).
 14-2-16 Počkáme na (vy) venku.
 14-2-17 Poděkovali nám za (náš dopis).
 14-2-18 Tramvaj jede přes (most).
 14-2-19 Ve (váš pokoj) bylo dost zima.
 14-2-20 Po (oběd) odešel na (pošta).
 14-2-21 Mám (ta židle) dát před (stůl) nebo za (on).
 14-2-22 Vyprávěl mi o (svůj přítel).
 14-2-23 V (sobota) k (vy) nepřijdu, budu moct přijít až po (neděle).
 14-2-24 Sedl jsem si za (oni).
 14-2-25 Pojedu do (Praha).
 14-2-26 Marie je v (kino).
 14-2-27 Marie šla do (kino).
 14-2-28 Na (nádraží) vidíme (čeští vojáci).
 14-2-29 Potkal jsem (oni) na (koncert).
 14-2-30 Kniha leží pod (židle).
 14-2-31 Byl tam se (svoji kamarádi).
 14-2-32 Ráno jdu na (filozofická fakulta).
 14-2-33 O (kdo nebo co) jste mluvili?
 14-2-34 Mluvili jsme o (paní Nováková a její malý syn Petr).

14-3 Böj i alla kasus i singular och plural.

14-3-1 můj starý dům 14-3-2 ta mladá matka 14-3-3 naše velké okno

14-K Översätt.

- 14-K-1 Hur dags kommer du till oss?
 14-K-2 Jag kommer nog klockan sju.
 14-K-3 Jirka kommer först efter klockan åtta.
 14-K-4 Vëra sade att hon kommer före klockan nio.
 14-K-5 Petr var rädd att han inte kunde komma före halv tio.
 14-K-6 Vad skall du göra på fredag klockan kvart i två?
 14-K-7 Flygplanet är snabbare än tåget.
 14-K-8 Papper är lättare än järn.
 14-K-9 Moldau är smalare än Donau.
 14-K-10 Jag skriver med en blå penna.
 14-K-11 Jag går längs en lång gata.
 14-K-12 Han gick genom den mörka skogen.
 14-K-13 Jag skall bli president.
 14-K-14 Jag har sett det med egna ögon.
 14-K-15 Han försvarade sig med händer och fötter.

Femtonde lektionen

Syntax

Rörelsens instrumentalis

Det föremå varmed en rörelse utförs står mycket ofta i instrumentalis.

<i>pláč pochvíval ohnutými rameny</i>	‘gråten fick de nedböjda axlarna att darra lite’
<i>potřásla hlavou</i>	‘hon skakade på huvudet’
<i>uhnula pohledem</i>	‘hon vek undan med blicken’
<i>pokrčil rameny</i>	‘han ryckte på axlarna’

Ordbildning

Diminutiv av substantiv

Av de flesta substantiv kan man ganska fritt bilda diminutiver med samma grundbetydelse som huvudordet fast med en nyans av småskalighet, intimitet, gyllighet eller förtrolighet.

I vissa fall kan dock samma ändelser användas för ren ordbildning, vilket kan göra det svårt att skilja vissa självständiga lexem från diminutivbildningar.

MASKULINUM: +ík/+íčěk, +ěk/+eček

<i>kufr</i>	‘resväska’	<i>kufřík, kufříček</i>	
<i>řemen</i>	‘rem’	<i>řemínek</i>	
<i>kuň</i>	‘häst’	<i>koník, koníček</i>	
		<i>koníček</i>	‘hobby’
<i>hoch</i>	‘gosse’	<i>hošík, hošíček</i>	
<i>chléb</i>	‘bröd’	<i>chlebíček</i>	
		<i>chlebíček</i>	‘smörgås’
<i>dům</i>	‘hus’	<i>domek, domeček</i>	
<i>strom</i>	‘träd’	<i>stromek, stromeček</i>	
<i>prst</i>	‘finger’	<i>prstík, prstíček</i>	

FEMININUM: +ka/+ečka, +ička, +inka

<i>lavice</i>	‘bänk’	<i>lavička</i>	
<i>chvilé</i>	‘stund’	<i>chvilka, chvilička, chvilečka, chvilinka</i>	
<i>ruka</i>	‘hand, arm’	<i>ručka, ručička</i>	
		<i>ručička</i>	‘visare’
<i>noha</i>	‘fot, ben’	<i>nožka, nožička</i>	

<i>kniha</i>	‘bok’	<i>knížka, knížečka</i>	
<i>teta</i>	‘faster, moster’	<i>tetinka, tetička</i>	
<i>hlava</i>	‘huvud’	<i>hlavička, hlavinka</i>	
		<i>hlávka</i>	‘kålhuvud’
<i>voda</i>	‘vatten’	<i>vodička</i>	
		<i>vodka</i>	‘vodka’

NEUTRUM: +*ko*/-*ěčko*, +*íčko*, +*ečko*

<i>víko</i>	‘lock’	<i>víčko</i>	
		<i>víčko</i>	‘ögonlock’
<i>slunce</i>	‘sol’	<i>slunko, sluníčko</i>	
		<i>sluněčko</i>	‘nyckelpiga’
<i>ucho</i>	‘öra’	<i>ouško</i>	
<i>okno</i>	‘fönster’	<i>okénko</i>	
		<i>okénko</i>	‘biljettlucka’
<i>maso</i>	‘kött’	<i>masíčko</i>	
<i>město</i>	‘stad’	<i>městečko</i>	
<i>vejce</i>	‘ägg’	<i>vajíčko</i>	

Augmentativ av substantiv

-isko

<i>pes</i>	‘hund’	<i>psisko</i>
------------	--------	---------------

Pronomen och adverb

NI- NEGERADE

<i>kdo</i>	‘vem’	<i>nikdo</i>	‘ingen’
<i>co</i>	‘vad’	<i>nic</i>	‘inget’
<i>jaký</i>	‘hurdan’	<i>nijaký</i>	‘ingen slags’
<i>kde</i>	‘var’	<i>nikde</i>	‘ingenstans (befintl)’
<i>kam</i>	‘vart’	<i>nikam</i>	‘ingenstans (riktn)’
<i>kdy</i>	‘när’	<i>nikdy</i>	‘aldrig’

NĚ- OBESTÄMDA

<i>kdo</i>	‘vem’	<i>někdo</i>	‘någon’
<i>co</i>	‘vad’	<i>něco</i>	‘något’
<i>jaký</i>	‘hurdan’	<i>nějaký</i>	‘någonslags’
<i>který</i>	‘vilken’	<i>některý</i>	‘någon’
<i>kde</i>	‘var’	<i>někde</i>	‘någonstans (befintl)’
<i>kam</i>	‘vart’	<i>někam</i>	‘någonstans (riktn)’
<i>kdy</i>	‘när’	<i>někdy</i>	‘någon gång, ibland’

-SI OBESTÄMDA

<i>kdo</i>	‘vem’	<i>kdosi</i>	‘någon’
<i>co</i>	‘vad’	<i>cosi</i>	‘något’
<i>jaký</i>	‘hurdan’	<i>jakýsi</i>	‘någon slags’
<i>který</i>	‘vilken’	<i>kterýsi</i>	‘någon’
<i>kde</i>	‘var’	<i>kdesi</i>	‘någonstans (befintl)’
<i>kam</i>	‘vart’	<i>kamsi</i>	‘någonstans (riktn)’
<i>kdy</i>	‘när’	<i>kdysi</i>	‘en gång’

Aktionsarter av verb*PO-* delimitativ

* en stund

<i>pohovořit si</i>	‘prata en liten stund’
<i>posedět</i>	‘sitta en liten stund’
<i>poležet</i>	‘ligga lite’

* lite i taget

<i>poztrácet</i>	‘förlora lite i taget’
------------------	------------------------

* lite grann

<i>pochvívat</i>	‘darra lite’
<i>poposednout</i>	‘flytta sig lite’
<i>pojíst</i>	‘äta lite’

ZA-, ROZ-, VZ- ingressiv

<i>zažehnout</i>	‘tända, få att glöda’
<i>zamračit se</i>	‘rynka pannan’
<i>rozškrtnout</i>	‘tända en tändsticka’
<i>rozesmát se</i>	‘börja skratta’

Text

ur *Romeo, Julia och mörkret (Romeo, Julie a tma)* av Jan Otčenášek (1958)

Posadil se na samý okraj lavičky, uvědomuje si bez zájmu, že na druhém konci kdosi sedí. Byl v první chvíli tak zahrabaný do svých myšlenek, že ji ani nevnímal. Byla pro něho jen stín, obrys cizího těla, nic víc. Natáhl před sebe dlouhé nohy a zažehl cigaretu.

Bezový keř mu odkvétal za hlavou, prořídlé palice květů bíle

planuly do šera a naslédle voněly. Slunce zapadalo za protější stěny činžáků, stromy poztrácely v trávě své protáhlé stíny. Občas přešla kolem jeho natažených nohou dvojice milenců přimknutá k sobě v šepotu, spěchající chodec s taškou, stará paní v žinylkovém šálu a s pajdavým psiskem na řemínku, ale jinak tu bylo pusto.

Večerní město šramotilo jakoby z dálky.

Zívl.

Vzdech? Sklapl pusu a obrátil hlavu.

Seděla stále na opačném konci lavičky, podivně do sebe zachoulená. Černý kufřík na klíně objímala pravou rukou, tiskla jej k hrudi, jako by se bála, že jí ho někdo vytrhne. Hlavu skloněnou na prsa, viděl ji jen z profilu. V slabém šeru prosvítala tvář pod temnými vlasy; pod látkou letní sukně kolena těsně přitisknutá k sobě.

Byla tak nehybná, zdálo se mu, že spí.

Uvědomil si, že na ni civí s neomalenou zvědavostí, a zamračil se. Pokusil se odtrhnout oči, ale nešlo to. Už tu neseseděl tak příjemně sám, zaměstnán svými myšlenkami. Nepřišel na schůzku, slečno? Po chvílce si s údivem všiml, že pláče. Potlačovaný, skoro neslyšný pláč pochvíval ohnutými rameny, vzlykání děcka.

Odhodil oharek na cestu a těžce se odhodlával.

„Stalo se vám něco?“

Nepohnula se, nevzhlédla. Otázka utkvěla v tichu bez ozvěny. Odkášlal a přisunul se blíž.

„Vy pláčete?“

Potřásla hlavou, ale umíněně mlčela.

Proč lže? Poposedl ještě blíž, hledal slova.

Kdyby vztáhl ruku, mohl se jí dotknout.

Teprve teď prudce vzhlédla. Temné oči na něho hleděly rozevřeny nesrozumitelným strachem a skoro s nepřátelskou odmítavostí, až ho pronikl lehký stud. Bezděčně zavrtěl hlavou a uhnul rychle pohledem. Ne, na první pohled ho nikterak neokouzila, všiml si dokonce, že má trochu široká ústa a pár pih na nose. Jakýsi nafoukaný a ufňukaný žabec, pomyslel si a zvrátil hlavu nazad. Přestal si jí všímat, přehrával nezájem, ale přesto nedokázal vstát a odejít. Seděli tak dlouho v tíživém mlčení, zdálo se mu, že uplynula celá hodina, než se opět odhodlal.

„Mohu vám nějak pomoci?“

„Ne. Nechte mě, prosím vás! Nevšímejte si mě!“

„Ale já totiž... vy... vždyť pláčete... Já jen... nemyslete si...“

Poslouchal své zpřetrhané breptání a připadalo mu, že z něho mluví kdosi druhý. Zahanbeně se odmlčel, teprve když kolem nich přeplula tichá dvojice. Hm... co teď? uvažoval s pochroumanou sebedůvěrou. Sebrat fidlátka a odtáhnout, když neumíš ani kloudně oslovit dívku, kterou neznáš z chodeb školy. A vůbec...

Čas utíkal, z rozpaků se podíval na náramkové hodinky. Bylo po deváté, určitě přijde o hlavní film, sakra! Nad městem už visel jarní soumrak. Ale když se znovu ohlédl, zůstal sedět. Vzlykala stále s tváří sklopenou k zemi, polykajíc slzy. Rozhodně se k ní naklonil.

Vzpřímila se, jako by chtěla vyskočit a utéci.

Vůbec už nerozuměl. Pokrčil bezradně rameny.

„Jděte pryč!“

„Ale proč... Vždyť já...”

„Nic vám do mě není. Nechte mě, slyšíte!”

„Dobře... když nechcete, prosím!”

Zřejmě poblázněná holka, pomyslel si nahněvaně. Nechal ji a ona teď fňuká v parku na lavičce a přemýšlí o sebevraždě. Snad si chce nastroihat sirky do mléka, hu! Jak se naježila. Možná že se dělá zajímavou jako všechny ženské. A já? To tak! Sbohem, slečinko, a na shledanou, račte si ulevit, když s vámi není kloudná řeč. Já při tom nemusím asistovat.

Vytáhl z kapsy další cigaretu, aby se uklidnil, nespokojen sám se sebou. Položil ji s obřadnou ležérností mezi rty a hmátl po sirkách. A současně rozhodně vstal. Ráznost pohybu ji měla poučit, že mu na ní nezáleží, ani co by se za nehet vešlo.

Ulekla se. Vyskočila a postavila se v obranné poloze proti němu. Kufřík, který po celou dobu tak křečovitě tiskla k prsům, se jí vysmekl z prstů a udeřil o betonovou cestu.

Ležel teď mezi nimi.

Chtěl se vítězně zasmát jejímu hloupému zděšení a odtáhnout s pocity převahy, trochu ji pokořit, ale - když rozškrtnul zápalku, strnul překvapením na místě a zamžikal zlekaně víčky.

I v komíhavém světle, které klouzlo po dívčí postavě proti němu, si stačil povšimnout, že na pomačkaném kabátku je přišita žlutá hvězda s černým nápisem vprostřed: JUDE.

Övningar

15-1 Översätt.

- 15-1-1 Går du ofta på bio?
- 15-1-2 När skall vi gå på teater?
- 15-1-3 Hennes son börjar redan gå.
- 15-1-4 Varför går du så fort?
- 15-1-5 Vi har ju gott om tid.
- 15-1-6 I dag skall vi gå till Petr Novák.
- 15-1-7 Vi måste gå fortare.
- 15-1-8 Bussen står redan på hållplatsen.
- 15-1-9 Åker du ofta till Tjeckien?
- 15-1-10 När åker du till Prag?
- 15-1-11 Nu kör du för fort.
- 15-1-12 De reser alltid till havet.
- 15-1-13 I år åker de till Tatrabergen.
- 15-1-14 Från Malmö till Prag går tåget nitton timmar.
- 15-1-15 Barnen springer från morgon till kväll.
- 15-1-16 Mirek springer till skolan för det är redan sent.

15-2 Sätt orden inom parentes i rätt form.

- 15-2-1 To je (můj) sestra.
- 15-2-2 Bydlí tam (tvůj) dítě?
- 15-2-3 To je (její) bratr.
- 15-2-4 Tam sedí (jeho) přítelkyně.
- 15-2-5 Jejich maminka je velmi (mladý).
- 15-2-6 Tam leží (náš) knihy.
- 15-2-7 (Váš) stromy jsou už (starý).
- 15-2-8 Přečetl jsem článek o (naše město).
- 15-2-9 Už brzy přijdu do (vaše škola).
- 15-2-10 Často myslím na jejich (dědeček).
- 15-2-11 Mluvil jsem před nedávnem s jeho (strýček).
- 15-2-12 Chtěl bych něco koupit pro (její maminka).
- 15-2-13 Procházela jsem se s (vaše dcera).
- 15-2-14 Vedle (náš dům) je velký park.
- 15-2-15 Pod (naše okna) rostou květiny.

15-K Översätt.

- 15-K-1 Barn, spring inte på gatan.
- 15-K-2 Den här boken är intressantare än den där.
- 15-K-3 Anna är yngre/äldre än sin bror.
- 15-K-4 Mirek är mindre än Adam.
- 15-K-5 På sommaren är nätterna ljusare än på vintern.
- 15-K-6 Min hund är klokare än din.
- 15-K-7 Vi skall åka bil till Grekland.

- 15-K-8 Skall vi åka genom Danmark, västra Tyskland, Österrike och Jugoslavien eller genom östra Tyskland, Tjeckien, Slovakien, Ungern, Rumänien och Bulgarien?
- 15-K-9 I västra Tyskland finns det bra mototrvägar.
- 15-K-10 Och vi kan tyska.
- 15-K-11 Jag tycker om tyskt öl och det tyska köket.
- 15-K-12 Men vi har aldrig varit i Tjeckien, Slovakien eller Ungern.
- 15-K-13 Vi känner inte till det tjeckiska köket, det tjeckiska språket och de tjeckiska städerna.
- 15-K-14 Men någon gång har vi druckit tjeckiskt öl och ungerskt vin.
- 15-K-15 Vad skall vi välja?

Sextonde lektionen

Fonetik

Uttalet av s

I många ord av främmande ursprung uttalas -s- som [z] mellan andra tonande ljud. Enligt rättstavningsreformen 1993 bör man också stava med z i flertalet av dessa fall.

revmatismus ~ revmatizmus [rɛvmatizmus] ‘reumatism’

Morfologi

Böjningen av maskulina egennamn på vokal

Maskulina egennamn av icke-slaviskt ursprung som slutar på -e, -i, -y har en modifierad pronominell böjning. Maskulina egennamn på -a med stam på mjuk konsonant böjs precis som övriga maskulina varelsebetecknande substantiv på -a, men efter mjuk konsonant skirvs alltid -i i stället för -y.

NOM	<i>Verdi</i>	<i>Palme</i>	<i>Průša</i>
ACK	<i>Verdiho</i>	<i>Palmeho</i>	<i>Průšu</i>
GEN	<i>Verdiho</i>	<i>Palmeho</i>	<i>Průši</i>
LOK	<i>Verdim</i>	<i>Palmem</i>	<i>Průšovi</i>
DAT	<i>Verdimu</i>	<i>Palmemu</i>	<i>Průšovi</i>
INS	<i>Verdim</i>	<i>Palmem</i>	<i>Průšou</i>

Stilistik

Äldre språkbruk

Vissa drag är speciella för ett äldre språkbruk, t ex sättet att tilltala på ett hövligt sätt med verbet i 3 p pl enligt tysk förebild (jfr tyskans *Sie* + 3 pers pl)

<i>vědí</i>	i stället för	<i>víte</i>	‘ni vet’
<i>uviděj</i>		<i>uvidíte</i>	‘ni får se’
<i>pamatujou se</i>		<i>pamatujete se</i>	‘ni kommer ihåg’

Talspråk

Ljutförändringar

é ⇔ ý (í)

<i>tlustého</i> ⇔ <i>tlustýho</i>	‘tjock’
<i>dobré</i> ⇔ <i>dobrý</i>	‘bra’
<i>obléct</i> ⇔ <i>voblíct</i>	‘klä på’
<i>té</i> ⇔ <i>tý</i>	‘denna’

é ⇔ ej i GLD f sg av adjektiv och pronomen i mera provinsialt talspråk

<i>té</i> ⇔ <i>tej</i>	‘denna’
------------------------	---------

ý ⇔ ej

<i>takových</i> ⇔ <i>takovejch</i>	‘sådana’
<i>prý</i> ⇔ <i>prej</i>	‘det sägs’
<i>nějakých</i> ⇔ <i>nějakejch</i>	‘några’
<i>být</i> ⇔ <i>bejt</i>	‘vara’
<i>hostinský</i> ⇔ <i>hostinskej</i>	‘krögare’

o- ⇔ vo- i början av ord

<i>oba</i> ⇔ <i>voba</i>	‘båda’
<i>od</i> ⇔ <i>vod</i>	‘från’
<i>on</i> ⇔ <i>von</i>	‘han’
<i>oběsil se</i> ⇔ <i>voběsil se</i>	‘hänga sig’

Förenkling av konsonant eller konsonantgrupp

<i>kterého</i> ⇔ <i>keryho</i>	‘vilken’
<i>některý</i> ⇔ <i>někerej</i>	‘någon, en viss’
<i>nějak</i> ⇔ <i>ňák</i>	‘på något sätt’
<i>nějakého</i> ⇔ <i>ňákýho</i>	‘någon (slags)’
<i>ještě</i> ⇔ <i>eště</i>	‘dessutom, fortfarande’
<i>jestli</i> ⇔ <i>esi</i>	‘om’
<i>pořád</i> ⇔ <i>porád</i>	‘hela tiden, ständigt’

Förenklad nominalböjning

De morfologiska genuskategorin finns i talspråket i plural endast kvar hos substantiven. I övriga ordklasser används i stället genomgående samma form i alla genus.

<i>ti císařové</i> ⇔ <i>ty císařové</i>	‘dessa kejsare’
<i>ta psí hovínka</i> ⇔ <i>ty psí hovínka</i>	‘de där hundskitarna’

3:e person plural av i-böjningen

Inom i-böjningen används genomgående ändelsen *-ej* i 3:e person plural i talspråket, vilket ger en god kontrast gentemot *-í* i 3:e person singular. Inom a-böjningen används *-aj*.

uvidí ⇔ *uviděj*

mají ⇔ *maj*

‘de kommer att få se’

‘de har’

Böjning enligt annan verbklass

Övergång från klass *a ~ n* till klass *nu*.

začala (< *zač-an-l-a*) ⇔ *začla* (< *zač-nu-l-a*) ‘hon började’

Bortfall av *-l* i preteritum

-l ⇔ *-ø* efter konsonant i mask sg av *l*-participet

oblékl ⇔ *voblík*

‘klädde på’

probodl ⇔ *probod*

‘sticka hål’

bouchl ⇔ *bouch*

‘smälla, skjuta’

vedl ⇔ *ved*

‘föra’

Relativa pronomen

I talspråket används genomgående det oböjliga *co* som relativt pronomen på samma sätt som svenskans ‘som’ i stället för det skriftspråkligare *který* ‘vilken’.

Text

ur *Den tappre soldaten Švejks öden under världskriget* (*Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*) av Jaroslav Hašek (1921)

Zasáhnutí dobrého vojáka švejka do světové války

„Tak nám zabili Ferdinanda,” řekla posluhovačka panu Švejkovi, který opustiv před lety vojenskou službu, když byl definitivně prohlášen vojenskou lékařskou komisí za blba, živil se prodejem psů, ošklivých nečistokrevných oblud, kterým padělal rodokmeny.

Kromě tohoto zaměstnání byl stížen revmatismem a mazal si právě kolena opodeldokem.

„Kerýho Ferdinanda, paní Müllerová?“ otázal se Švejk, nepřestávaje si masírovat kolena, „já znám dva Ferdinandy. Jednoho, ten je tady sluhou u drogisty Průši a vypil mu tam jednou omylem láhev nějakýho mazání na vlasy, a potom znám ještě Ferdinanda Kokošku, co sbírá ty psí hovínka. Á, vobou není žádná škoda.“

„Ale, milostpane, pana arcivévodu Ferdinanda, toho z Konopiště, toho tlustýho, nábožnýho.“

„A ježíšmarjá,“ vykřikl Švejk, „to je dobrý. A kde se mu to, panu arcivévodovi, stalo?“

„Práskli ho v Sarajevu, milostpane, z revolveru, vědí. Jel tam s tou svou arcikněžnou v automobilu.“

„Tak se podívejme, paní Müllerová, v automobilu. Jó, takovej pán si to může dovolit, a ani si nepomyslí, jak taková jízda automobilem může nešťastně skončit. A v Sarajevu to bylo, to je v Bosně, paní Müllerová. To asi udělali Turci. My holt jsme jim tu Bosnu a Hercegovinu neměli brát. Tak vida, paní Müllerová. On je tedy pan arcivévoda už na pravdě boží. A trápil se dlouho?“

„Pan arcivévoda byl hned hotovej, milostpane. To vědí, s revolverem nejsou žádný hračky. Nedávno taky si hrál jeden pán u nás v Nuslích s revolverem a postřílel celou rodinu i domovníka, co se šel podívat, kdo to tam střílí ve třetím poschodí.“

„Někerej revolver, paní Müllerová, vám nedá ránu, kdybyste se zbláznili. Takovejch systémů je moc. Ale na pana arcivévodu si koupili asi něco lepšího, a taky bych se chtěl vsadit, paní Müllerová, že ten člověk, co mu to udělal, se na to pěkně voblík. To vědí, střílet pana

arcivévodu, to je moc těžká práce. To není, jako když pytlák střílí hajnýho, nebo tak ňák. Tady jde vo to, jak se k němu dostat, na takovýho pána nesmíte jít v nějakejch hadrech. To musíte jít v cylindru, aby vás nesebral dřív policajt.”

„Vono prej jich bylo víc, milostpane.”

„No, to se samo sebou rozumí, paní Müllerová,” řekl Švejk, konče masírování kolen, „kdybyste chtěla zabít pana arcivévodu, nebo císaře pána, no, tak byste se jistě s někým poradila. Víc lidí má víc rozumu. Ten poradí to, ten vono, a pak se dílo podaří, jako je v tej naší hymně. Hlavní věc je vyčíhat ten moment, až takovej pán jede kolem. Jako, esi se pamatujou, paní Müllerová, na toho pana Lucheniho, co probod naši nebožku Alžbětu tím pilníkem. Procházel se s ní. Pak věřte někomu; vod tý doby žádná císařovna nechodí na procházky. A vono to čeká eště moc osob. A uviděj, paní Müllerová, uviděj, že se dostanou i na toho cara a carevnu, a může bejt, nedej pánbůh, i na císaře pána, když už to začli s tím jeho strýcem. Von má, starej pán, moc nepřátel. Eště víc než ten Ferdinand. No, jako nedávno povídal jeden pán v hospodě, že přijde čas, že ty císařové budou kapat jeden za druhým a že jim ani státní návladnictví nepomůže. Pak neměl na útratu a hostinskej ho musel dát sebrat. A von mu dal facku a strážníkovi dvě. Pak ho odvezli v košatince, aby se vzpamatoval. Jó, paní Müllerová, dnes se dějou věci. To je zase ztráta pro Rakousko. Když jsem byl na vojně, tak tam jeden infanterista zastřelil hejtmana. Naládoval flintu a šel do kanceláře. Tam mu řekli, že tam nemá co dělat, ale von pořád ved svou, že musí s panem hejtmanem mluvit. Ten hejtman vyšel ven a hned mu napařil

kasárníka. Von vzal flintu a bouch ho přímo do srdce. Kulka vyletěla panu hejtmanovi ze zad a ještě udělala škodu v kanceláři. Rozbila flašku inkoustu a ten polil úřední akta.”

„A co se stalo s tím vojákem?” otázala se po chvíli paní Müllerová, když Švejk se oblékal.

„Voběsil se na kšandě,” řekl Švejk, čistě si tvrdý klobouk. „A to ještě ta kšanda nebyla ani jeho.”

Övningar

16-1 Översätt.

- 16-1-1 Jag har fyra bröder.
- 16-1-2 Två är äldre och två är yngre än mig.
- 16-1-3 Min dotter är fem år.
- 16-1-4 Jag har haft semester i tre veckor.
- 16-1-5 Anna är inte fem år ännu.
- 16-1-6 En lektion i tjeckiska varar två timmar.
- 16-1-7 Jag är hemma efter klockan tre.
- 16-1-8 Jag firar födelsedagen den tredje mars.
- 16-1-9 Mina vänner har två söner.
- 16-1-10 Jag skall gå på bio med två vänner och två vänner.
- 16-1-11 Jag kan inte somna idag.
- 16-1-12 Min dotter kommer alltid sent.
- 16-1-13 Vi förstod aldrig varandra.
- 16-1-14 Till slut förstod jag varför två och två är fyra.
- 16-1-15 Solen har redan gått ner.
- 16-1-16 Vi väntade på honom i två timmar men han kom inte.
- 16-1-17 Vi skall vänta på honom några minuter till.
- 16-1-18 Det börjar regna.
- 16-1-19 Alla föräldrar älskar sina barn.
- 16-1-20 Anna talar med sin lärare.
- 16-1-21 Mirek talar med sin väninna.
- 16-1-22 Martin stänger dörren till sitt rum.
- 16-1-23 Anna besöker ofta sin gamla mormor.
- 16-1-24 Robert hjälper sin mormor och sin morfar.
- 16-1-25 Du säger aldrig något om ditt arbete.
- 16-1-26 Gör det själv.
- 16-1-27 Allt har sitt slut.
- 16-1-28 Jag har en viss fråga till dig.
- 16-1-29 Vilken färg är det?

Lektion 16

- 16-1-30 Alla spårvagnar i Prag är röda.
- 16-1-31 Igår kväll läste jag en bok.
- 16-1-32 I morgon skall jag göra läxor.
- 16-1-33 Adam reparerade bilen igår.
- 16-1-34 Varför gav du henne pengar?
- 16-1-35 Skall du gå till affären?
- 16-1-36 Hon skall sälja sitt hus.
- 16-1-37 Visa vad du har gjort i skolan.
- 16-1-38 Skall ni äta middag?
- 16-1-39 I morgon skall jag göra en tårta.
- 16-1-40 Vad målade du igår?

16-2 Böj orden inom parentes i rätt kasus.

- 16-2-1 Četl jsem (zajímavá kniha).
- 16-2-2 Viděli jsme v (televize) (nový anglický film).
- 16-2-3 Včera jsme byli v (nový obchodní dům).
- 16-2-4 Napiš (český kamarád) dopis.
- 16-2-5 Bydlíme ve velmi (staré město).
- 16-2-6 Máme (nová učitelka).
- 16-2-7 Autobus jede k (hlavní nádraží).
- 16-2-8 Na (stůl) jsou hezké květiny.
- 16-2-9 Mám ráda nové brambory s (máslo).
- 16-2-10 Piju rád (české pivo).
- 16-2-11 Stojí vaše auto před (dům)?
- 16-2-12 Ne, naše auto stojí za (škola).
- 16-2-13 Aleno, kam jsi pověsila (nová lampa)?
- 16-2-14 Pověsila jsem (lampa) nad (stůl).
- 16-2-15 Hledal jsem mezi (tvoje knihy) detektivní román.
- 16-2-16 Co leží tam pod (stůl)?
- 16-2-17 Čekali jsme na tebe před (divadlo).
- 16-2-18 Mirek šel se (já) před (kino).
- 16-2-19 Před (kino) už na (my) čekala Věra.
- 16-2-20 Dělník stál za (stroj) a pracoval.
- 16-2-21 Byla jste už u (Baltské moře)?
- 16-2-22 Můj otec má velmi (zajímavá práce).
- 16-2-23 U nás stojí na stole vždy talíř s (ovoce).
- 16-2-24 Co leží tam pod (židle)?
- 16-2-25 Před (stará radnice) byla velká manifestace.
- 16-2-26 Pavel šel na návštěvu ke (kamarád) do (Dlouhá ulice).
- 16-2-27 Pojedeme s (Martin) k (Baltské moře).
- 16-2-28 V (Praha) je mnoho (historické ulice).
- 16-2-29 Na (cesta) do (Praha) jsme viděli (velká pole).

16-3 Sätt in relativpronomenet *který* i rätt form.

- 16-3-1 Autobus, jede na nádraží, stojí tam.
- 16-3-2 Náměstí, na stojí pomník Jana Husa, se jmenuje Staroměstské náměstí.
- 16-3-3 Film, o jsem vám vypravoval, jsme viděli v kině ALFA.

- 16-3-4 Kde jsi koupila ty hezké pohlednice, jsi mi včera ukazovala?
 16-3-5 Ten muž a ta žena, jsme pomáhali, byli ze Slovenska.
 16-3-6 Turisté, jsme právě viděli, byli z Anglie.
 16-3-7 Kdo byl ten pán, se jsi mluvil?
 16-3-8 Ty krásné výlohy, o jsem ti vypravovala, jsou na Václavském náměstí vpravo dole.

16-K Översätt.

- 16-K-1 Jag har varit på centralstationen.
 16-K-2 Var snäll och säg mig hur jag tar mig till Václavtorget.
 16-K-3 Vad skall ni göra efter lunchen?
 16-K-4 På vilken våning i varuhuset säljer de livsmedel?
 16-K-5 I hans brev fanns vackra fotografier.
 16-K-6 Hur många våningar har ert hus?
 16-K-7 Jag väntar på dig framför stationen.
 16-K-8 Det är vår äldste son.
 16-K-9 Adam lagar sin moped.
 16-K-10 Vilken månad är det nu?
 16-K-11 Jag skulle inte vilja ha en sådan hund.
 16-K-12 Säg mig vems saker det är.
 16-K-13 Jag vet tyvärr inte vilket kaffe som är mitt.
 16-K-14 Var och en måste hjälpa till hemma, du också.
 16-K-15 Jag känner ingen av min brors kolleger.

Facit till övningarna

0-1

1 [ˈatɔm] 2 [ˈanɔ] 3 [ˈjan] 4 [ˈdala] 5 [ˈma:m] 6 [ˈda:ma] 7 [ˈnɔva:k] 8 [ˈsala:m] 9 [ˈeva]
 10 [ˈneɔ] 11 [ˈne] 12 [ˈjeden] 13 [ˈne:st] 14 [ˈnɔve:] 15 [ˈinvalida] 16 [ˈmilan] 17 [ˈpivɔ]
 18 [ˈriba] 19 [ˈsin] 20 [ˈbit] 21 [ˈmi] 22 [ˈvi] 23 [ˈvi:m] 24 [ˈjim] 25 [ˈmi:t] 26 [ˈmi:t]
 27 [ˈmi:dlɔ] 28 [ˈsir] 29 [ˈstari:] 30 [ˈɔknɔ] 31 [ˈɔstrava] 32 [ˈgɔ:l] 33 [ˈurban] 34 [ˈstudent]
 35 [ˈberu] 36 [ˈu:nɔr] 37 [ˈu:teri:] 38 [ˈmu:j] 39 [ˈdu:m] 40 [ˈdɔmu:] 41 [ˈaʊtɔ] 42 [ˈmɛlɔʊn]
 43 [ˈnesɔʊ] 44 [ˈberɔʊ] 45 [ˈaŋglije] 46 [ˈja:] 47 [ˈjitɔ] 48 [ˈstrɔj] 49 [ˈnejsem] 50 [ˈnejdɔʊ]
 51 [ˈra:nɔ] 52 [ˈstrɔm] 53 [ˈsestra] 54 [ˈbratr] 55 [ˈprst] 56 [ˈkrk] 57 [ˈpes] 58 [ˈpetr]
 59 [ˈpa:n] 60 [ˈparti:] 61 [ˈtam] 62 [ˈteta] 63 [ˈtaki] 64 [ˈkam] 65 [ˈka:va] 66 [ˈka:men]
 67 [ˈzi:tra] 68 [ˈzase] 69 [ˈzima] 70 [ˈjazik] 71 [ˈmasɔ] 72 [ˈzde] 73 [ˈfest] 74 [ˈfuŋka]
 75 [ˈfkɔla] 76 [ˈfvej] 77 [ˈpɔfta] 78 [ˈpi:fɛ] 79 [ˈna:f] 80 [ˈvi:f] 81 [ˈza:ba] 82 [ˈzena]
 83 [ˈzidle] 84 [ˈkazdi:] 85 [ˈzivɔt] 86 [ˈzlutir] 87 [ˈvɜdi] 88 [ˈxiba] 89 [ˈstrax] 90 [ˈdux]
 91 [ˈmɔʊxa] 92 [ˈsɔxa] 93 [ˈhɔst] 94 [ˈhɔx] 95 [ˈhudba] 96 [ˈfilava] 97 [ˈknɪfɪa]
 98 [ˈmnɔhɔ] 99 [ˈjehɔ] 100 [ˈtsɔ] 101 [ˈtsena] 102 [ˈtsukr] 103 [ˈulɪtsɛ] 104 [ˈɔtɛts]
 105 [ˈtʃaj] 106 [ˈtʃas] 107 [ˈvɛtʃer] 108 [ˈpɔtʃasi:] 109 [ˈkɔtʃka] 110 [ˈtʃlɔvjek] 111 [ˈmi:tʃ]
 112 [ˈtʃtvrtek] 113 [ˈles] 114 [ˈleden] 115 [ˈlizɛ] 116 [ˈale] 117 [ˈmladi:] 118 [ˈbral]
 119 [ˈjel] 120 [ˈbil] 121 [ˈpadl] 122 [ˈmɔhl] 123 [ˈvlk] 124 [ˈmlʃ] 125 [ˈvlna] 126 [ˈmlʃa]
 127 [ˈplni:] 128 [ˈrada] 129 [ˈreka] 130 [ˈrɛtʃ] 131 [ˈri:jen] 132 [ˈmɔre] 133 [ˈdvɔra:k]
 134 [ˈbrɪxɔ] 135 [ˈdřevɔ] 136 [ˈdveře] 137 [ˈtʃelɔ] 138 [ˈkɔtʃe] 139 [ˈkɔtʃata] 140 [ˈjɛftʃe]
 141 [ˈstʃena] 142 [ˈtʃixɔ] 143 [ˈtʃisi:ts] 144 [ˈtʃestʃi:] 145 [ˈdʃa:bel] 146 [ˈmaɖarskɔ]
 147 [ˈdʃelat] 148 [ˈnɛdʃelɛ] 149 [ˈdʃivadlɔ] 150 [ˈdi:m] 151 [ˈdʃil] 152 [ˈdʃitʃe] 153 [ˈdʃetʃi]
 154 [ˈhɔdʃina] 155 [ˈnʃɛtsɔ] 156 [ˈtʃɛnʃe] 157 [ˈnʃi:ts] 158 [ˈku:nɪ] 159 [ˈkɔnɪ:] 160 [ˈnenɪ:]
 161 [ˈnini:] 162 [ˈmnʃe] 163 [ˈpjɛt] 164 [ˈvjɛta] 165 [ˈpjɛna] 166 [ˈtɔbjɛ] 167 [ˈtebe]
 168 [ˈmnʃɛstɔ] 169 [ˈmnʃel] 170 [ˈzɛmnʃe] 171 [ˈmnʃɛsi:ts] 172 [ˈdup] 173 [ˈfɪrat] 174 [ˈnu:f]
 175 [ˈdijalɔk] 176 [ˈbu:x] 177 [ˈtvaɪř] 178 [ˈɔpsax] 179 [ˈgde] 180 [ˈzɔr] 181 [ˈxlɛ:p]
 182 [ˈlɛt] 183 [ˈgdɔ] 184 [ˈbes] 185 [ˈlɔtʃ] 186 [ˈfxɔt] 187 [ˈmu] 188 [ˈnʃɛgdɔ] 189 [ˈzup]
 190 [ˈskrʃ] 191 [ˈvis] 192 [ˈpɛpř] 193 [ˈftʃip] 194 [ˈtʃɛdba] 195 [ˈbrɛx] 196 [ˈkɛř]
 197 [ˈtʃɛki:] 198 [ˈinʒɛni:r] 199 [ˈza:vɔt] 200 [ˈkamara:t] 201 [ˈɔtɛts] 202 [ˈpra:tsɛ]
 203 [ˈstu:l] 204 [ˈrestaʊratʃɛ] 205 [ˈtsitɔ:n] ~ [ˈtsitrɔn] 206 [ˈuʃitɛl] 207 [ˈɔbjɛt]

0-2

cukr český d'ábel dítě eukalypt gól hudba chytrý invalida ňouma nyní ryba řeka sbor stěna
 škola štěně řapat vlk zase žába

1-1

1 Petr je student. 2 Jana je studentka. 3 Petr a Jana jsou bratr a sestra. 4 Milane, nejsi ve škole? 5 Ne, (já) jsem v parku. 6 (Ty) jsi Čech? 7 Ano, (já) jsem Čech. 8 Pan Novák a paní Nováková jsou taky z Česka. 9 Žena pana Nováka je Češka. 10 Pane Petrák(u), (vy) jste v Praze? 11 Kde je obchod? 12 Obchod je vedle parku. 13 Co mají v obchodě? 14 Mají pivo, chléb, sýr, kávu, mléko, mouku a cukr. 15 Paní Nováková je herečka. 16 Auto není v parku. 17 V parku sedí děti. 18 Petr a Jana nejsou v obchodě. 19 Pan Novák není v Brně. 20 Nejsme v Praze. 21 Nejste v Česku. 22 Proč nejedete do Česka? 23 Do Česka je daleko. 24 (Vy) jste v divadle? 25 Pavel není ve škole. 26 Okno je vlevo ~ nalevo. 27 Pokladna je vpravo ~ napravo. 28 Bydlím tady v Brně. 29 Kde bydlí inženýr Holeček? 30 Co je to ~ tohle? 31 To je kniha Petra Nováka. 32 Proč pan Novák není v divadle? 33 Ten kluk je z Moskvy. 34 Ta holka nebydlí daleko ~ bydlí nedaleko odsud. 35 Tady mám trochu kávy.

36 Kupuju litr piva, kilo sýra a kilo cukru. 37 Co píšeš? 38 (On) kupuje litr mléka. 39 Obchod je vedle divadla.

1-2

1 N student, AG studenta, LD studentovi ~ studentu, I studentem, V studente 2 N profesor, AG profesora, LD profesorovi ~ profesoru, I profesorem, V profesore 3 N kniha, A knihu, G knihy, LD knize, I knihou, V knihu 4 N škola, A školu, G školy, LD škole, I školou, V školo 5 N tužka, A tužku, G tužky, LD tužce, I tužkou, V tužko 6 NA divadlo, G divadla, L divadle, D divadlu, I divadlem 7 N tráva, A trávu, G trávy, LD trávě, I trávou, V trávo 8 N Čech, AG Čecha, LD Čechovi ~ Čechu, I Čechem, V Čechu 9 NA park, GLD parku, I parkem, V parku 10 NA obchod, G obchodu, L obchodě, D obchodu, I obchodem, V obchode 11 NA auto, G auta, L autě ~ autu, D autu, I autem

1-3

1 1ps bydlím, 2ps bydlíš, 3ps 3pp bydlí, 1pp bydlíme, 2pp bydlíte 2 1ps nedávám, 2ps nedáváš, 3ps nedává, 1pp nedáváme, 2pp nedáváte, 3pp nedávají 3 1ps děkuju, 2ps děkuješ, 3ps děkuje, 1pp děkujeme, 2pp děkujete, 3pp děkují 4 1ps dělám, 2ps děláš, 3ps dělá, 1pp děláme, 2pp děláte, 3pp dělají 5 1ps jdu, 2ps jdeš, 3ps jde, 1pp jdeme, 2pp jdete, 3pp jdou 6 1ps jsem, 2ps jsi, 3ps je, 1pp jsme, 2pp jste, 3pp jsou 7 1ps kupuju, 2ps kupuješ, 3ps kupuje, 1pp kupujeme, 2pp kupujete, 3pp kupují 8 1ps nejsem, 2ps nejsi, 3ps není, 1pp nejsme, 2pp nejste, 3pp nejsou 9 1ps sedím, 2ps sedíš, 3ps 3pp sedí, 1pp sedíme, 2pp sedíte

2-1

1 ten malý bratr 2 ta malá sestra 3 to malé okno 4 ta malá kniha 5 ten malý vrah 6 to malé auto 7 ten malý člověk 8 to malé divadlo 9 ten malý hoch

2-2

1 Paní Postlerová byla herečka. 2 Pan Novák byl taky herec. 3 Pivo tam nebylo. 4 Před obchodem byl park. 5 V parku byla tráva. 6 Kde jste byli? 7 Byli jsme v Česku. 8 Studovali jsme češtinu. 9 Co jste tady dělal(-a, -i)? 10 Neznal(-a) jsi Petra? 11 Teď jsem šel (šla) domů. 12 Jedl(-a) jsem polévku. 13 Nevěděl(-a) jsem, co on tam dělal. 14 Jak jste to věděl(-a, -i)? 15 Oni psali knihu. 16 Nešli ještě domů. 17 Její bratr byl mladý. 18 Jeho žena nebyla Češka, jeho žena byla Švédka. 19 Hledal(-a) jsem vraha. 20 Měl(-a) jsem sestru v lékárně. 21 Špatně usínal(-a). 22 Renátě jsem totiž pomáhal(-a). 23 Odvezl(-a) jsem Renátu do divadla. 24 A kolik platil(-a)? 25 Jenže jste žvanil(-a, -i). 26 Ona měla chatu? 27 Byla to její chata? 28 Říkal(-a) to. 29 Jezdil(-a) tam často?

2-3

1 hledat: verb 1 p sg pres of; vrah: subst ack sg m; pán: subst vok sg m; říct: verb 3 p sg m pret f; prostý: adv 2 projet: verb 3 p pl mv pret f; křižovatka: subst ins sg f 3 celý: adj nom/ack sg m 4 samoobsluha: subst lok sg f 5 mít: verb 1 p sg pres of; sestra: subst ack sg f; lékárna: subst lok sg f 6 být: verb 1 p sg m pret of; sestra: subst gen sg f; diazepam: subst ack sg m 7 Renáta: subst dat sg f; pomáhat: verb 1 p sg pres of 8 položit: verb 3 p sg m pret f; Linhart: subst dat sg m; ruka: subst ack sg f; rameno: subst ack sg n 9 forma: subst nom sg f; úplata: subst gen sg f; divný: adj nom sg f 10 uklízet: verb 1 p sg m pret of; chata: subst lok sg f; Renáta: subst gen sg f

2-4

1 jíte; jste jedl(-a, -i) 2 sedí; seděl 3 bydlí; bydleli 4 dělají; dělaly 5 čte; četla 6 píše; psala 7 kupujete; jste kupoval(-a, -i) 8 sedíte; jste seděl(-a, -i) 9 jíš; jsi jedl(-a) 10 jdete; jste šel (šla, -i) 11 nemám; neměl(-a) jsem 12 čtou; četli 13 píšete; psal(-a, -i) jste 14 jdeme; šli jsme 15 vidíš; viděl(-a) jsi 16 nevidím; neviděl 17 jede; jel 18 jedeme; jsme taky jeli 19 víte; věděli jste 20 víme; věděli 21 neznáš; jsi neznal 22 říká; říkala

2-5

1 NA Benešov, G Benešova, L Benešově, D Benešovu, I Benešovem, V Benešove
 2 N forma, A formu, G formy, LD formě, I formou, V formo 3 N kapitán, AG kapitána,
 LD kapitánovi ~ kapitánu, I kapitánem, V kapitáne 4 N křižovatka, A křižovatku,
 G křižovatky, LD křižovatce, I křižovatkou, V křižovatko 5 N ruka, A ruku, G ruky,
 LD ruce, I rukou, V ruko 6 N lékárna, A lékárnu, G lékárny, LD lékárně, I lékárnou,
 V lékárno 7 N vrah, AG vraha, LD vrahovi ~ vrah, I vrahem, V vrahu

2-6

1 1ps bydlím, 2ps bydlíš, 3ps 3pp bydlí, 1pp bydlíme, 2pp bydlíte 2 1ps jsem, 2ps jsi, 3ps je,
 1pp jsme, 2pp jste, 3pp jsou 3 1ps hledám, 2ps hledáš, 3ps hledá, 1pp hledáme, 2pp hledáte,
 3pp hledají 4 1ps jdu, 2ps jdeš, 3ps jde, 1pp jdeme, 2pp jdete, 3pp jdou 5 1ps jím, 2ps jíš,
 3ps jí, 1pp jíme, 2pp jíte, 3pp jedí 6 1ps potřebuju, 2ps potřebuješ, 3ps potřebuje,
 1pp potřebujeme, 2pp potřebujete, 3pp potřebují 7 1ps píšu, 2ps píšeš, 3ps píše,
 1pp píšeme, 2pp píšete, 3pp píšou 8 1ps kupuju, 2ps kupuješ, 3ps kupuje, 1pp kupujeme,
 2pp kupujete, 3pp kupují 9 1ps říkám, 2ps říkáš, 3ps říká, 1pp říkáme, 2pp říkáte,
 3pp říkají

2-7

1 Proč jste neměla čas, paní Holečková? 2 Psal(-a) jsem. 3 Četl(-a) jsem knihu. 4 Nejedl
 tady? 5 Hledám hotel. 6 Bydlíš v Evropě? 7 Co říkal ~ řekl vrah? 8 Kdy jela ~ odjela dívka?
 9 Co jste dělal(-a, -i) v(e) městě? 10 Nakupovali jsme celý den. 11 Kde jsi nakupoval(-a)?
 12 Nakupoval(-a) jsem v obchodě vedle samoobsluhy. 13 Pak ~ potom jsem šel (šla) domů.
 14 Máte sestru? 15 Ne, nemám sestru, ale mám bratra. 16 Kde (on) bydlí? 17 Bydlel v Brně
 a (v) Bratislavě, ale teď bydlí v Ostravě. 18 Ten pán byl v obchodě pro pivo. 19 Pivo je pro
 Milana a Petru. 20 Renáta špatně uklízí. 21 Milan má špatné auto. 22 Jen(om) seděl v autě a
 četl knihu. 23 Opravdu neuklízěl ~ neuklidil? 24 Ne, ale pak ~ potom pomáhal ~ pomohl
 mamince a tetě. 25 Kolik (za)platili Simoně? 26 Linhart položil ruku na knihu. 27 Maminka
 Milana Holečka je divná. 28 Renáta včera celý den uklízela chatu Michala Exnera ~ Michalu
 Exnerovi chatu. 29 Milan a Alena byli na ~ v chatě. 30 Je to její chata? 31 Byli jsme
 několikrát v Praze. 32 Jezdíte tam často? 33 Ano, ale jezdím sám (sama). 34 Byl(-a, -i) jste
 opravdu taky v Moskvě? 35 Co jste tam dělal(-a, -i)? 36 Byl(-a) jsem v hotelu až do večera.
 37 Nejeli jsme k panu Holečkovi. 38 Jeli jsme včera do Prahy. 39 Projeli jsme městem ~
 město. 40 Proč je tady ta žena? 41 To auto opravdu není špatné. 42 Včera šel k panu
 Postlerovi. 43 Nevím přesně, kdy byl doma. 44 Jel jsem k Petrovi, a tam jsem byl celý den.
 45 Uklízeli jsme až do večera.

3-1

1 sg NA auto, G auta, L autě ~ autu, D autu, I autem, pl NA auta, G aut, L autech,
 D autům, I auty 2 sg N bratr, AG bratra, LD bratrovi ~ bratru, I bratrem, V bratře,
 pl N bratři, A bratry, G bratrů, L bratrech, D bratrům, I bratry 3 sg N Čech, AG Čecha,
 LD Čechovi ~ Čechu, I Čechem, V Čechu, pl N Češi ☞ Čechové, A Čechy, G Čechů,
 L Češích, D Čechům, I Čechy 4 sg N hoch, AG hoch, LD hochovi ~ hochu, I hochem,
 V hochu, pl N hoši, A hochy, G hochů, L hoších, D hochům, I hochy 5 sg N chata, A chatu,
 G chaty, LD chatě, I chatou, V chato, pl NA chaty, G chat, L chatách, D chatám, I chatami
 6 sg N inženýr, AG inženýra, LD inženýrovi ~ inženýru, I inženýrem, V inženýre,
 pl N inženýři, A inženýry, G inženýrů, L inženýrech, D inženýrům, I inženýry 7 sg N kniha,
 A knihu, G knihy, LD knize, I knihou, V kniho, pl NA knihy, G knih, L knihách, D knihám,
 I knihami 8 sg NA obchod, G obchodu, L obchodě, D obchodu, I obchodem, V obchode,
 pl NA obchody, G obchodů, L obchodech, D obchodům, I obchody 9 sg NA park,
 GLD parku, I parkem, V parku, pl NA parky, G parků, L parcích, D parkům, I parky

10 sg N řeka, A řeku, G řeky, LD řece, I řekou, V řeko, pl NA řeky, G řek, L řekách, D řekám I řekami 11 sg NA strom, G stromu, L stromu ~ stromě, D stromu, I stromem, V strome, pl NA stromy, G stromů, L stromech, D stromům, I stromy 12 sg N Švéd, AG Švéda, LD Švédovi ~ Švédu, I Švédem, V Švéde, pl N Švédové ⇨ Švédi, A Švédy, G Švédů, L Švédech, D Švédům, I Švédy 13 sg N teta, A tetu, G tety, LD tetě, I tetou, V teto, pl NA tety, G tet, L tetách, D tetám, I tetami 14 sg N zima, A zimu, G zimy, LD zimě, I zimou, V zimo, pl NA zimy, G zim, L zimách, D zimám, I zimami

3-2

1 fut 1ps posadím se, 2ps posadíš se, 3ps 3pp posadí se, 1pp posadíme se, 2pp posadíte se, l-part posadil se, fullb 2 fut 1ps přejdu, 2ps přejdeš, 3ps přejde, 1pp přejdeme, 2pp přejdete, 3pp přejdou, l-part přešel, fullb 3 fut 1ps připravím, 2ps připravíš, 3ps 3pp připraví, 1pp připravíme, 2pp připravíte, l-part připravil, fullb 4 fut 1ps řeknu, 2ps řekneš, 3ps řekne, 1pp řekneme, 2pp řeknete, 3pp řeknou, l-part řekl, fullb 5 pres 1ps jsem, 2ps jsi, 3ps je, 1pp jsme, 2pp jste, 3pp jsou, fut 1ps budu, 2ps budeš, 3ps bude, 1pp budeme, 2pp budete, 3pp budou, l-part byl, ofullb 6 pres 1ps mlčím, 2ps mlčíš, 3ps 3pp mlčí, 1pp mlčíme, 2pp mlčíte, fut 1ps budu mlčet, 2ps budeš mlčet, 3ps bude mlčet, 1pp budeme mlčet, 2pp budete mlčet, 3pp budou mlčet, l-part mlčel, ofullb 7 fut 1ps zeptám se, 2ps zeptáš se, 3ps zeptá se, 1pp zeptáme se, 2pp zeptáte se, 3pp zeptají se, l-part zeptal se, fullb 8 pres 1ps dívám se, 2ps díváš se, 3ps dívá se, 1pp díváme se, 2pp díváte se, 3pp dívají se, fut 1ps budu se dívat, 2ps budeš se dívat, 3ps bude se dívat, 1pp budeme se dívat, 2pp budete se dívat, 3pp budou se dívat, l-part díval se, ofullb 9 fut 1ps stihnu, 2ps stihneš, 3ps stihne, 1pp stihneme, 2pp stihnete, 3pp stihnou, l-part stihl ⇨ stihnul, fullb 10 pres 1ps povídám, 2ps povídáš, 3ps povídá, 1pp povídáme, 2pp povídáte, 3pp povídají, fut 1ps budu povídat, 2ps budeš povídat, 3ps bude povídat, 1pp budeme povídat, 2pp budete povídat, 3pp budou povídat, l-part povídal, ofullb

3-3

1 sg N moje ⇨ má adresa, A moji ⇨ mou adresu, G mé ⇨ moje adresy, LD mé ⇨ moje adrese, I mou ⇨ moje adresou, V moje ⇨ má adresu, pl NA moje ⇨ mé adresy, G mých adres, L mých adresách, D mým adresám, I mými adresami 2 sg NA tvůj telefon, G tvého telefonu, L tvém telefonu ~ telefoně, D tvému telefonu, I tvým telefonem, V tvůj telefone, pl NA tvoje ⇨ tvé telefony, G tvých telefonů, L tvých telefonech, D tvým telefonům, I tvými telefony 3 sg N malý hoch, AG malého hochu, L malém hochovi, D malému hochovi, I malým hochem, V malý hochu, pl N malí hoši, A malé hochy, G malých hochů, L malých hoších, D malým hochům, I malými hochy 4 sg NA špatné auto, G špatného auta, L špatném autě ~ autu, D špatnému autu, I špatným autem, pl NA špatná auta, G špatných aut, L špatných autech, D špatným autům, I špatnými auty 5 sg N malá dívka, A malou dítku, G malé dívky, LD malé dívce, I malou dívkou, V malá dívka, pl NA malé dívky, G malých dívek, L malých dívkách, D malým dívkám, I malými dívkami

3-4

1 To je teta Věra. 2 (Já) jdu s Jitkou do divadla. 3 (Já) jedu autem. 4 Kamarádi z Doubravy jedou do Berlína. 5 To není její auto. 6 To jsou malé domy. 7 Jirka jede do Stockholmu. 8 (My) nejedeme do Göteborgu. 9 (Já) jsem student. 10 (Já) jsem ze Švédska, z Göteborgu. 11 (Já) jedu do města. 12 (Oni) jedou domů. 13 Hotel není daleko. 14 Bydlíme ve Švédsku. 15 Má maminka bydlí v Česku. 16 Bydlíš s(e svým) bratrem a (svou) sestrou? 17 Ne, bydlím sám (sama). 18 Kde bydlíte? 19 Bydlíme v Praze. 20 Můj bratr čte špatnou knihu. 21 Píšu (svému) bratrovi. 22 Mí bratři čtou špatné knihy. 23 Píšu svým bratrům. 24 Mám dva bratry a dvě sestry. 25 Vidím Helenu. 26 Jdeme k Martě. 27 Sedí vedle Mirky. 28 Je tam s Hanou. 29 Pomáháte Nině? 30 Bydlí blízko Jitky. 31 Za malým obchodem je škola.

32 Za malými domy je divadlo. 33 Kupujeme knihu. 34 Kupují knihy. 35 Teta má dva malé syny. 36 Pomáhám synům tety Vlasty. 37 V(e) kterém domě bydlíte? 38 V(e) kterých domech bydlíte? 39 Byli tam lidé ☹️ lidi z mého města. 40 Přišli k malému stromu. 41 Přišli k malým stromům. 42 (Po)dívali se na malého hochu. 43 (Po)dívali se na malé hochy. 44 Kupuju ~ koupím si trochu mléka a chleba. 45 Je z malého města. 46 Jsou z malých měst. 47 Četl(a) jsem špatnou knihu. 48 Četli jsme špatné knihy. 49 Bydlela v malé chatě. 50 Bydleli jsme v malých chatách. 51 Povídal(-a, -i) jste si ~ Mluvil(-a, -i) jste s malým hochem? 52 Povídal si ~ Mluvil s malými hochy.

3-5

1 svůj: poss pron Gsg m; kamarád: subst Gsg m 2 podívat se: fullb verb 3ps m pret; hodinky: subst (pl tant) Apl f 3 hodina: subst Asg f; být: ofullb verb 2ps fut; spát: ofullb verb 3ps fut 4 cesta: subst Asg f; Praha: subst Gsg f; podrobný: adv bildat av adj; cesta: subst Lsg f; město: subst Isg n; 5 jet: ofullb verb 1ps m pret; vinohradský: adj Dsg f; vodárna: subst Dsg f 6 ztratit se: fullb verb 3ps m pret; poklad: subst Nsg m; denár: subst Gpl m 7 Maizl: subst Lsg m; numizmatický: adj Lpl m; kruh: subst Lpl m 8 prostý: adv bildat av adj; sobota: subst Asg f

3-6

1 oknům 2 teleobjektivy 3 mlčeli 4 svých kamarádů 5 vinohradským vodárnám 6 ztratily se poklady 7 poklady 8 vzácné nálezy

4-1

1 ho 2 ní 3 ☹️ něho ☹️ něj 4 nich 5 nich 6 ní 7 jemu, jí 8 ni 9 Koupím mu ho. 10 něm 11 Už jsem mu to řekl. 12 nimi 13 nimi

4-2

1 nervózní: adv bildat av adj; sebe: refl pers pron obet form D; objednat: fullb verb inf; jídlo: subst Asg n 2 dva: räkneord A f; hotel: subst Lsg m; zazvonit: fullb verb 3ps m pret 3 vrátný: subst med adj böjn Dsg m; brknout: fullb verb 3ps m konj; jít: ofullb verb 1ps fut bildat med prefix 4 moct: ofullb verb 1ps m konj; ty: pers pron obet form 2p Dsg; jiný: adj Lpl f; podmínka: subst Lpl f 5 chtít: ofullb verb 1ps pres; vědět: ofullb verb 2ps m konj 6 ty: pers pron 2p Isg; společný: adj Gsg n 7 myslet: ofullb verb 3ps m pret; strana: subst Asg f

4-3

1 Přijdeš ke mně v devět? 2 Ne, přijdu k tobě už v osm. 3 Můžeš mi ☹️ mně dát tu knihu? 4 Ne, nemůžu ti ji dát, ještě jsem ji ne(pře)četl(a). 5 Viděl(a) jsi mě v(e) městě? 6 Ne, neviděl(a) jsem tě. 7 Půjdeš do obchodu beze mě, nebo počkáš minutu? 8 Počkám, nepůjdu bez tebe. 9 Michale, pan poručík řekl ~ říkal něco o tobě. 10 O mně? 11 A co řekl ~ říkal? 12 Pojedeš se mnou metrem? 13 Ne, nemůžu jet s tebou metrem, pojedou autem. 14 Počkáš na mě před kinem? 15 Nemůžu na tebe (po)čekat, musím jet domů. 16 Budeš sedět blízko mě ☹️ mne? 17 Ano, sednu si vedle tebe. 18 Odešel (odešla) jsi hned po mně? 19 Ano, odešel (odešla) jsem hned po tobě. 20 Zeptala se ho, kde bydlí spisovatel ~ spisovatel bydlí. 21 Večer přišla k nám Jana. 22 On to pro ni ~ pro ni to ~ on jí to určitě udělá. 23 Ona je nezná. 24 Přišli až ~ teprve po vás. 25 Vlasta v divadle seděla před nimi. 26 Vyprávěl nám o krásném parku. 27 Udělám to pro tebe ~ ti to. 28 Četli jsme o vás. 29 Seznámil jsem se s ní. 30 Budou u nás jíst? 31 Emil bydlí blízko vás. 32 Přišel až ~ teprve po nás. 33 Maminka se mnou není, já jsem tady sám (sama). 34 Seděl vedle mě ☹️ mne. 35 Dám vám knihu. 36 Už jsem u tebe byl, ale nebyl jsi doma. 37 Teď určitě o tobě ~ o tobě určitě vypráví ~ vypravuje. 38 Jeden z nás to řekl. 39 Nemůžu ti to říct. 40 Nechci odjet bez tebe. 41 Nezná tebe ~ tebe nezná, ale mě zná dobře. 42 Ta kniha je ještě u mě ~ mne. 43 Seznámím tě s milým člověkem. 44 Už jsem se tě jednou ptal, jestli můžeš jít s námi. 45 Sedne si vedle mě ~ mne, ne vedle tebe. 46 Udělají to podle tebe nebo podle mě ☹️ mne? 47 Jemu to

nemůžeme říct. 48 Půjdeme tam bez něho ☹ něj. 49 Můžeme jít pro něho ~ něj ~~ pro něho ~ něj jít. 50 Znáte ho? 51 Ano, známe ho dobře. 52 Půjdeme večer k němu? 53 (U)dělám to podle něho ☹ něj. 54 Odvezl jsem ho domů. 55 Seznámíte se taky s ní ~ s ní taky. 56 Večer půjdeme k ní, můžeš jít s námi. 57 Tuhle knihu mám od ní. 58 Připravíme všechno pro ni. 59 Přišel (přišla) jsi až ~ teprve po ní, musíš počkat. 60 Odvezu ji do divadla. 61 Večer půjdu s ní do kina. 62 Čekal jsem na ni celý den. 63 Ne, tu ženu neznám. 64 Do toho divadla nepůjdu ~ nechodím. 65 Řekneš to tamtomu pánovi? 66 Neřeknu mu to, můžeš mu to říct sám. 67 Znáš tamtoho malého pána? 68 Byli jste už v tamtom malém divadle? 69 Tamtoho kluka ☑ hocha znám. 70 Tamty kluky ☑ hochy známe. 71 Seznámím tě s touhle Češkou. 72 Radek pomáhá tomuhle klukovi ☑ hochovi. 73 Irena pomáhá těmhle dívkám a klukům ☑ hochům. 74 Sedneme si k tamtomu oknu. 75 Znáš tuhle knihu? 76 Komu jsi to řekl(a) ~ říkal(a)? 77 Řekl(a) ~ říkal(a) jsem to tamtěm klukům ☑ hochům. 78 S kým jste byl(a, i) v divadle? 79 O kom jsi včera vyprávěl(a) ~ vypravoval(a) Karlovi? 80 Komu ~ koho chceš volat? 81 Kdo z nich tam byl? 82 Asi jste je viděli. 83 Nic se nestalo. 84 Půjdu tam až ~ teprve po něm. 85 Dávno jsem o nich nic nečetl(a). 86 To není pro ni. 87 Kdo půjde s ním? 88 Ne(na)psali jí. 89 Určitě je neznají. 90 Půjdeš s ní? 91 Šli (šel, šla) jste tam bez nich? 92 Řeknu ti to potom. 93 Zeptám se jich. 94 Čekáte ~ počkáte na mě? 95 Půjdete s námi? 96 Znáám ho dobře. 97 Půjdeme bez vás. 98 Byl(a) jsem u něho ☹ něj. 99 Sednu si vedle tebe. 100 Přišel před vámi, nebo po vás? 101 Řeknu jim to. 102 Budeme u nás ~ sebe. 103 Viděl jsem je tam. 104 Nedíval se na nás. 105 Něco ti řeknu. 106 Nic o něm nevím. 107 Viděl jsem tě včera. 108 Víš o nich něco? 109 Včera k nám přišel. 110 Je to pro ni? 111 Šli tam s tebou? 112 Co jí řeknete? 113 Přišli až ~ teprve po nás. 114 Počkám tady na tebe. 115 Řekli něco o tobě. 116 Byli už u něho ☹ něj.

5-1

1 drží; drž, držte 2 hodí; hod', hod'te 3 mávají; mávej, mávejte 4 mluví; mluv, mluvte 5 mrknou; mrkni, mrkněte 6 nalijou ~ nalejou; nalij ~ nalej, nalijte ~ nalejte 7 napijou se; napij se, napijte se 8 nasednou; nasedni, nasedněte 9 odklopí; odklop, odklopte 10 otevřou; otevři, otevřete 11 podají; podej, podejte 12 podávají; podávej, podávejte 13 postaví; postav, postavte 14 poprosí; popros, poproste, 15 sjedou; sjeď, sjeďte

5-2

1 Čekej(te) tady. 2 Přečti (přečtěte) tu knihu, je zajímavá. 3 Už o tom nemluv(te), nechceme nic slyšet. 4 Dejte nám oběd. 5 Pojd'te s námi do divadla. 6 Napiš(te) mi (nám) o svých obavách. 7 Kup(te) maso.

5-3

1 Jdi ~ jděte domů. 2 Přečti ~ přečtěte to ještě jednou. 3 Sedněte si sem ~ tady. 4 Vezmi ~ vezměte ~ ber(te) to. 5 Sed'(te) tady. 6 Říkej(te) ~ řekni ~ řekněte to pomalu. 7 Hned to zvedni ~ zvedněte. 8 Pojd'(te) se mnou. 9 Napiš(te) to znova ~ znovu. 10 Řekni ~ řekněte mi to. 11 Čekej(te) ~ počkej(te) na mě ☑ mne před kinem. 12 Pomáhej ~ pomoz svým ~ tvým sestrám. 13 Jed'(te) do Brna, tam je to hezké ~ krásné. 14 Mluv(te) pomalu. 15 Piš(te) rychle, nemáme moc času. 16 Odpovídej(te) ~ odpověz(te) správně. 17 Otevři ~ otevřete knihu a piš(te). 18 Přijď'(te) do kina. 19 Nasedni ~ nasedněte do auta. 20 Zeptej(te) se, co je to KSČ. 21 Ted' se podívej(te) na divadlo. 22 Přečti ~ přečtěte knihu o divadle. 23 Přijď' taky. 24 Zeptej(te) se vrátného v hotelu. 25 Nečti ~ nečtěte tu knihu. 26 Nečekej(te) na mě ☑ mne. 27 Neptej(te) se jí ~ jí se neptej(te). 28 Nejsem z Prahy. 29 Odjel k tetě. 30 Seděl(a) jsem u okna. 31 Šel pro vodu. 32 Vešli jsme do obchodu. 33 Udělal jsem to podle tebe. 34 Seděl vedle kapitána. 35 Někdo sedí před domem.

6-1

1 Helena: subst Gsg f 2 druhý: adj Asg n 3 zbytek: subst Asg m; minerálka: subst Gsg f 4 on: pers pron 3p Dsg m; on: pers pron 3p Asg m; nos: subst Asg m 5 Jana: subst Isg f; nudit se: refl ofullb verb 3ps m konj 6 kdo: inter pron Dsg 7 úplně: adv bildat av adj; pořádek: subst Lsg m 8 já: pers pron 1p Asg 9 ten: dem pron Dpl f; žárlivý: adj Dpl f; samička: subst Dpl f 10 ony: pers pron 3p Apl f 11 ony: pers pron 3p Gpl f; krk: subst Asg m 12 smích: subst Gsg m; ona: pers pron 3p Asg f; se: refl pron form efter prep D

6-2

1 To jsou mé budíky. 2 To jsou tvé lodičky. 3 Jsou tvé domy hezké? 4 Ano, ale jsou velmi malé. 5 Jeho sestry jsou milé. 6 Její knihy jsou velmi zajímavé.

6-3

1 Jsem tak rád(a), že jste se vrátil(-a, -i). 2 Zítra nebude mít čas. 3 Budeš psát celý den? 4 Dnes večer nemám čas. 5 Byli tam včera večer? 6 Ano, a byla tam Eva a Milan taky. 7 Máme čtyři okna. 8 Jak dlouho jsi včera byl(a) venku ~ byl(a) venku včera? 9 Dvě hodiny. 10 Byl(-a, -i) jste včera večer doma? 11 Ne, nebyli jsme doma. 12 Budeš zítra večer doma? 13 Ano, zítra budu doma skoro celý den a celý večer. 14 Oni nemají nic. 15 Kolik máte bratrů? 16 Mám jednoho bratra. 17 Mám dva bratry. 18 Mám dvě sestry a pět bratrů. 19 Kolik je tady knih? 20 Tady je jenom deset knih. 21 Bylo tam mnoho ☹ hodně pánů? 22 Ano, bylo tam padesát jedna pánů. 23 Bylo tam padesát dva žen. 24 Bylo tam padesát pět kluků ☹ hochů. 25 Tady mám dvacet soch. 26 Tady je (jeden) stůl. 27 Tady jsou dva stoly. 28 Tady je šest stolů. 29 Tady byl stůl. 30 Tady byly tři stoly. 31 Tady bylo šest stolů. 32 Tři pánové to (u)dělají. 33 Šest pánů to (u)dělá. 34 Čtyři pánové to (u)dělali. 35 Sedm pánů to (u)dělalo. 36 Budou tam dvě dívky. 37 Bude tam osm dívek. 38 Byly tam dvě dívky. 39 Bylo tam devět dívek. 40 Kolik je hodin? 41 Je jedna (hodina). 42 Jsou dvě (hodiny). 43 Je sedm (hodin). 44 Byla jedna (hodina). 45 Byly tři (hodiny). 46 Bylo devět (hodin). 47 Jak dlouho zůstal? 48 Zůstal dvě hodiny. 49 Je za deset (minut) půl osmé. ~ Je čtvrt na osm a pět minut. 50 Je čtvrt na deset. 51 Je za deset (minut) pět (hodin). 52 Je devět (hodin). 53 Je za deset (minut) půl jedné. ~ Je čtvrt na jednu a pět minut. 54 Je tři čtvrtě na šest. 55 Je za pět (minut) čtvrt na devět. ~ Je osm (hodin) a deset minut. ~ Je osm deset. 56 Je za pět (minut) půl sedmé. ~ Je čtvrt na sedm a deset minut. 57 Je půl čtvrté. 58 Je půl desáté. 59 Dnes je druhého května. 60 Dnes je pátého února. 61 Včera bylo devátého května. 62 Včera bylo jedenáctého února. 63 Helena probudila Martina. 64 Bolí ji hlava. 65 Martina ☹ Martin není nikde vidět.

7-1

1 Studenti jedou do Bratislavy. 2 Ženy pracovaly v obchodech. 3 Kamarádi šli s námi na stadion(y). 4 Studentky daly knihy na stoly. 5 Autobusy stály tam před poštou. 6 Sešity ležely zde na stolech.

7-2

1 Četl(a) jsem zajímavou knihu. 2 Viděl(a) jsem nový slovenský film. 3 Včera jsme byli v novém obchodě. 4 Napiš svému ~ tvému českému kamarádovi. 5 Bydlíme ve velmi starém městě. 6 Piju rád(a) české pivo. 7 Čtu rád(a) historické romány. 8 Stojí tvoje ☹ tvé auto před domem? 9 Ne, moje ☹ mé auto stojí za školou. 10 Co leží tam ~ tam leží pod stolem? 11 Čekali jsme na tebe před divadlem. 12 V Česku je ☹ mnoho ☹ hodně hezkých ~ krásných měst. 13 V nových domech bydlí ☹ mnoho ☹ hodně mladých Čechů a Češek. 14 Na univerzitě ☹ studují ☹ studují čeští studenti. 15 V tomhle závodě ☹ pracují ☹ pracují dobří inženýři. 16 Tihle hezcí kluci ☹ hoši jsou synové doktorky Novákové. 17 Tihle mladí inženýři ☹ pracují ☹ pracují dobře. 18 Píšu panu Kopeckému. 19 Mluví o slečně Veselé? 20 Ne, o sestře slečny Veselé. 21 Můj bratr je ve škole. 22 My jsme u

babičky v Ostravě. 23 Ne, tu ženu neznám. 24 S tím člověkem jsem už někde pracoval(a). 25 Do toho divadla nepůjdu ~ nechodím. 26 Viděl(a) jsi taky, že z toho domu vyšel malý kluk ~ chlapec ↗ hoch? 27 Ne, nedíval(a) jsem se tam. 28 Řekneš to tomu pánovi? 29 Neřeknu mu to, můžeš mu to říct sám ~ sama. 30 Kdo otevřel to okno? 31 Nevím, nebyl(a) jsem tady.

8-1

1 (Pů)jdu s mužem. 2 Chodíme bez pantoflí ↗ pantoflů. 3 Mluví o vesnici. 4 Zeptej(te) se holiče ~ kadeřníka. 5 Řekni (řekněte) to holiči (~ holičovi) ~ kadeřníkovi.

8-2

1 vedle ~ blízko 2 kromě ~ mimo 3 k 4 pod ~ před 5 přes 6 pro 7 bez 8 od 9 před 10 nad 11 s 12 za 13 před ~ za

8-3

1 mnou; obědem; ti 2 několika měsících 3 desáté hodině 4 stupňů; nulou 5 nás; divadlo 6 Věry 7 ji; rokem

8-4

1 v ložnici 2 do ložnice 3 u postele 4 k posteli 5 na židli 6 ze židle ~ na židli 7 ze stolu 8 na stůl 9 ke vchodu ~ před vchod 10 před vchodem ~ u vchodu 11 k moři ~ od moře 12 u moře 13 v šest hodin

8-5

1 židle: mjukt subst Asg f; chvíle: mjukt subst Asg f; kapsa: hlrt subst Lpl f 2 Olympie: mjukt subst Gpl f 3 ona: pers pron 3p Asg f 4 postel: mjukt subst Asg f pá kons 5 jeho: poss pron 3p-sg m oböjl; obličej: mjukt subst Lsg m 6 postel: mjukt subst Dsg f pá kons 7 on: pers pron 3p Asg m; ruka: hãrt subst Asg-f 8 on: pers pron 3p Asg m; postel: mjukt subst Gsg f pá kons

9-1

1 sg NA město, G města, L městě, D městu, I městem, pl NA města, G měst, L městech, D městům, I městy 2 sg NA hrad, G hradu, L hradě ~ hradu, D hradu, I hradem, V hrade, pl NA hrady, G hradů, L hradech, D hradům, I hrady 3 sg N slečna, A slečnu, G slečny, LD slečně, I slečnou, V slečno, pl NA slečny, G slečen, L slečnách, D slečnám, I slečnami 4 sg N židle, A židli, G židle, LD židli, I židlí, V židle, pl NA židle, G židlí, L židlích, D židlím, I židlemi 5 sg NA klíč, G klíče, LD klíči, I klíčem, V klíči, pl NA klíče, G klíčů, L klíčích, D klíčům, I klíči 6 sg NA postel, G postele, DL posteli, I postelí, V posteli, pl NA postele, G postelí, L postelích, D postelím, I postelemi 7 sg NA banán, G banánu, L banánu ~ banáně, D banánu, I banánem, V banáne, pl NA banány, G banánů, L banánech, D banánům, I banány 8 sg NA okno, G okna, L okně, D oknu, I oknem, pl NA okna, G oken, L oknech, D oknům, I okny 9 sg NAG pole, LD poli, I polem, pl NA pole, G polí, L polích, D polím, I poli 10 sg N práce, A práci, G práce, LD práci, I práci, V práce, pl NA práce, G prací, L pracích, D pracím, I pracemi 11 sg NA pokoj, G pokoje, LD pokoji, I pokojem, V pokoji, pl NA pokoje, G pokojů, L pokojích, D pokojům, I pokoji 12 sg N ulice, A ulici, G ulice, LD ulici, I ulicí, V ulice, pl NA ulice, G ulic, L ulicích, D ulicím, I ulicemi 13 sg NA měsíc, G měsíce, LD měsíci, I měsícem, V měsíci, pl NA měsíce, G měsíců, L měsících, D měsícům, I měsíci 14 sg NA les, G lesa, L lese, D lesu, I lesem, V lese, pl NA lesy, G lesů, L lesích, D lesům, I lesy

9-2

1 Eva bydlí nedaleko odsud ~ odtud. 2 Dívky sedí doma. 3 Večer posloucháme rádio. 4 Můj manžel ↗ muž nemá čas. 5 Kde bydlí vaše sestry? 6 Co (ony) umějí? 7 Co dělají dívky (co dívky dělají)? 8 Proč nemluví? 9 Které pokoje jsou naše? 10 Máte pokoje v(e) druhém poschodí. 11 Tady máte klíče. 12 Prosím. 13 Děkuju ↗ děkuji ~ děkujeme. 14 Moje ↗ má

kamarádka ~ přítelkyně tam ještě nebydlí. 15 Bude tam bydlet příští týden. 16 Hana a její nový manžel ♡ muž mají malý zelený dům. 17 Máte dobrá místa? 18 Ano, vidíme velmi dobře. 19 Co teď dělají tvoje ♡ tvé sestry? 20 Sedí doma a poslouchají rádio. 21 A co dělá tvůj bratr? 22 On je asi někde venku.

9-3

1 mluvím, mluvíš, mluví, mluvíme, mluvíte, mluví; mluvil; mluv 2 čtu, čteš, čte, čteme, čtete, čtou; čteš; čti 3 píšu ♡ píši, píšeš, píše, píšeme, píšete, píšou ♡ píš; psal; piš 4 dělám, děláš, dělá, děláme, děláte, dělají; dělal; dělej 5 jdu, jdeš, jde, jdeme, jdete, jdou; šel; jdi ~ pojď 6 bydlím, bydlíš, bydlí, bydlíme, bydlíte, bydlí; bydlel; bydli 7 stojím, stojíš, stojí, stojíme, stojíte, stojí; stál; stůj 8 sedím, sedíš, sedí, sedíme, sedíte, sedí; seděl; sed' 9 mám, máš, má, máme, máte, mají; měl; měj 10 spím, spíš, spí, spíme, spíte, spí; spal; spi

9-4

1 hlavně 2 správně 3 rychle 4 úplně 5 levně 6 často 7 dobře 8 švédsky

10-1

1 Nikdo není doma. 2 Nic nepotřebuju (nepotřebujeme). 3 Nikdy nepiju (nepijeme) mléko. 4 Ne, nikdy ho nevidím(e). 5 Nikam nejdu. 6 Ne, nemám žádnou knihu. 7 Žádná dívka nemá bratra. 8 Nikdo tam nebydlí. 9 Nic tam není. ~ Tam není nic. 10 Neznám nikoho. 11 Ne, nikdo nic neví. 12 Ne, nikdo tě (vás) neposlouchá. 13 Ne, nikam nejdu.

10-2

1 prosit, prosí, prosil, pros 2 mít, má, měl, měj 3 vidět, vidí, viděl, viz 4 začínat, začíná, začínal, začíněj 5 děkovat, děkuje, děkoval, děkuj 6 přát si, přeje si, přál si, přej si 7 potřebovat, potřebuje, potřeboval, potřebuj 8 chtít, chce (3pp chtějí), chtěl, chtěj 9 brát, bere, bral, ber 10 vědět, ví (3pp vědí), věděl, věz 11 číst, čte, čteš, čti 12 stát, stojí, stál, stůj 13 jít, jde, šel, jdi ~ pojď 14 muset, musí, musel, - 15 koupit, koupí, koupil, kup

10-3

1 Chlapec ♡ kluk ♡ hoch vidí starého pána. 2 Dívka vidí dva staré pány. 3 Eva má velké auto. 4 Viděl(a) jsem českého spisovatele. 5 Viděli jsme dva české spisovatele. 6 Hledám svého chlapce ♡ kluka ♡ hocha. 7 Mám dobrou kamarádku ♡ přítelkyni. 8 Ona má (jedno) dítě. 9 Jeho vůbec nemám rád(a). 10 Nemám ho rád(a) (nelíbí se mi). 11 Máš mě rád(a)? 12 Čekám na něho ~ něj. 13 Kterou knihu chceš? 14 Vidím cizího pána a cizí paní ~ dámu. 15 Mají tam velký pokoj (velkou místnost). 16 Ona má maldého manžela ♡ muže. 17 Já mám velmi dobrého kamaráda ♡ přítele. 18 Máme velmi dobré kamarády. 19 Pro koho ~ komu jsi to koupil(a)? 20 Koupil(a) jsem to pro svého malého syna a pro svou malou dceru ~ svému malému synovi a (své ♡ svojí malé) dceři. 21 Máš rád(a) svoji ♡ svou práci (líbí se ti tvoje ♡ tvá práce)? 22 Viděl(a, -i) jste mě? 23 Máme rádi jeho mladou sestru. 24 Na koho čekáš, Zdeňko? 25 Čekám na svého ~ mého bratra. 26 Znáš nějaká česká města? 27 Máte něco pro mě? 28 Ano, tady máte dva dopisy, pěknou pohlednici (pěkný pohled) a dva velké balíky. 29 Prosím. 30 Kde bydlí pan Novák? 31 On má pokoj číslo sto sedmnáct. 32 Kolik to stojí? 33 Dohromady je to ~ to je ~ to bude dvacet šest (korun) sedmdesát pět. 34 Chodil každé úterý na hokej, ale nerad chodil sám. 35 Kdo jsou tamty paní ~ dámy? 36 To jsou Švédky, ale mluví česky. 37 Kde jsou tvoji bratři, Heleno? 38 Nevím. 39 Nikdy nevím, kde jsou. 40 Neviděl(a) jsi je venku? 41 Mám pro něho ~ něj dopis.

10-4

1 správný, správnější, nejsprávnější; správně, správněji, nejsprávněji 2 rychlý, rychlejší, nejrychlejší; rychle, rychleji, nejrychleji 3 levný, levnější, nejlevnější; levně, levněji, nejlevněji 4 častý, častější, nejčastější; často, častěji, nejčastěji 5 dobrý, lepší, nejlepší; dobře, ♡ líp ♡ lépe, ♡ nejlíp ♡ nejlépe 6 švédský, švédštější, nejšvédštější; švédsky, švédštěji, nejšvédštěji

11-1

1 pana Dvořáka 2 velkého psa, velkých psů 3 tohoto chlapce, těchto chlapců 4 staré písně, starých písní 5 nového stolu, nových stolů 6 jeho lékaře, jeho lékařů 7 toho českého spisovatele, těch českých spisovatelů 8 našeho učitele, našich učitelů 9 toho člověka, těch lidí 10 peněz 11 této dámy, těchto dam (~ dám) 12 její knihy, jejích knih 13 mé sestry, mých sester 14 růže, růží 15 té košile, těch košil 16 Karla Čapka 17 velké lodi (~ lodě), velkých lodí 18 toho jablka, těch jablek 19 našeho mladého krále, našich mladých králů 20 mladé matky, mladých matek 21 jejich pokoje, jejich pokojů 22 dobré knihy, dobrých knih 23 cizího člověka, cizích lidí 24 ní, nich

11-2

1 Jdu ~ jsem na cestě do divadla. 2 Dostal dopis od svého bratra. 3 Jsem ze Švédska. 4 Bydlíme u samoobsluhy. 5 Nebyli jsme u nich, oni byli u nás. 6 Nemůžu to (u)dělat bez tebe. 7 Slyšel jsem to od tvé ♡ tvojí kamarádky ♡ přítelkyně. 8 ♡ Nemůžu ♡ nemohu to jíst bez cukru. 9 Místo kávy budu pít čaj. 10 Pan Novák tam šel místo mě. 11 Jsou tady dva stoly. 12 Bydlely tady dvě rodiny. 13 Co jsi říkal ~ řekl?

11-3

1 komu 2 kamarádovi, kamarádům 3 Bohu 4 Františkovi 5 Františku Novákovi 6 švédskému učiteli, švédským učitelům 7 otci 8 čaji 9 matce 10 dívce, dívkám 11 nádraží 12 biografu, biografům 13 tomu 14 kávě 15 obědu 16 novému divadlu 17 dobrému příteli 18 tobě, vám; tomuto pánovi, těmto pánům 19 němu, nim 20 mně, nám; jemu, jim 21 mi, nám; tobě, vám 22 mně, nám 23 jí 24 němu, nim 25 jí, jim; ní, nim 26 tvému příteli 27 mně; tobě, vám 28 vaší mamince 29 mé ♡ mojí mamince 30 vašemu tátovi 31 mu 32 jednomu

11-4

1 ve velkém parku 2 ve vašem městě 3 o svém bratrovi, o svých bratrech 4 o Moravě 5 o divadle a filmě ~ filmu 6 o tom muži, o těch mužích 7 v mém pokoji; na psacím stole; na sešitě ~ sešitu 8 v několika pražských divadlech 9 o tom novém autě, o těch nových autech 10 o svém obchodě, o svých obchodech 11 o něm, o nich 12 o ní, o nich

11-5

1 na procházku 2 na procházce 3 na obědě 4 na oběd 5 na Malé Straně 6 na Malou Stranu 7 na novém českém filmě ~ filmu 8 na nový český film 9 na Václavské náměstí 10 na Václavském náměstí 11 o svém otci a o své ♡ svojí matce 12 mého otce a moji ♡ mou matku 13 svému otci a své ♡ svojí matce 14 o našem panu učiteli 15 našeho pana učitele 16 našemu panu učiteli 17 na dobrém obědě 18 dobrý oběd 19 o tom novém filmě ~ filmu 20 ten dobrý film 21 na ten dobrý film 22 o tobě 23 tě 24 ti

12-1

1 mluvit of, pres mluví, mluví, mluvil, mluv 2 opakovat of, pres opakuje, ♡ opakujou ♡ opakují, opakoval, opakuj 3 číst of, pres čte, čtou, četl, čti 4 psát of, pres píše, píšou ♡ píší, psal, piš 5 volat of, pres volá, volají, volal, volej 6 být of, pres je, jsou, byl, buď 7 poslouchat of, pres poslouchá, poslouchají, poslouchal, poslouchej 8 sedět of, pres sedí, sedí, seděl, sed' 9 jít of, pres jde, jdou, šel, jdi (gã) ~ pojd (kom) 10 mýt se of, pres myje se, ♡ myjou se ♡ myjí se, myl se, myj se 11 ležet of, pres leží, leží, ležel, lež 12 dívat se of, pres dívá se, dívají se, díval se, dívej se 13 říkat of, pres říká, říkají, říkal, říkej 14 nechat f, fut nechá, nechají, nechal, nechej ~ nech 15 brát of, pres bere, berou, bral, ber 16 jet of, pres jede, jedou, jel, jed' 17 tančit of, pres tančí, tančí, tančil, tanč 18 mlčet of, pres mlčí, mlčí, mlčel, mlč 19 zeptat se f, fut zeptá se, zeptají se, zeptal se, zeptej se 20 oblékat se of, pres obléká se, oblékají se, oblékal se, oblékej se 21 čekat of, pres čeká, čekají, čekal, čekej

12-2

1 Vidím svého kamaráda ☞ přítele. 2 Vidiš mého kamaráda ☞ přítele? 3 Dívám se na svoji ☞ svou knihu. 4 Vidím svůj dům. 5 Eva vidí mého manžela ☞ muže. 6 Petr čte svoje ☞ své dopisy. 7 Čeká na svoji ☞ svou sestru. 8 To je moje ☞ má kniha. 9 Petr se dívá na moji ☞ mou knihu. 10 Otec má kamaráda ☞ přítele. 11 Znáte jeho kamaráda ☞ přítele? 12 Otec zná svého kamaráda ☞ přítele dobře. 13 Tady jsou naše děti. 14 Vidíte naše děti? 15 Pan Kohout a jeho manželka ☞ žena mají dvě děti. 16 Mají velmi rádi svoje ☞ své dvě děti. 17 Já mám taky rád(a) jejich dvě děti. 18 Slečna Svenssonová jezdí každý rok do Prahy ~ do Prahy každý rok. 19 Vždycky bydlí v malém domě u Vltavy. 20 Brzy ráno se myje a obléká. 21 Potom dlouho sedí na ~ v trávě u řeky. 22 Nemluv česky, Heleno, mluv švédsky. 23 Neměl jsem čas, protože jsem musel studovat. 24 Eva neznala tu knihu.

13-1

1 Slečna Svenssonová jezdí do Řecka dvakrát ročně ~ za rok ~ každý rok. 2 Jak dlouho jste jezdili ~ jeli po městě? 3 Proč běháš sem a tam? 4 Proč jsi mu to neřekl? 5 Protože jsem to nevěděl. 6 Šli brzy, už v šest (hodin). 7 Autobus odjíždí (odjede) teprve ~ až za hodinu. 8 Dostali náš dopis v pátek ráno.

13-2

1 Můj přítel bude hrát na kytaru. 2 Dívka se nevrátí domů. 3 O tom nebudeme mluvit. 4 Učitel se bude ptát, studenti (budou) odpovídat. 5 Jitka nám to nebude vyprávět. 6 Řeknu mu, že se výlet bude konat až ve středu. 7 Auto projede tunel. 8 Zítra se budeme procházet dlouho. 9 Odpoledne budeme mít konverzaci. 10 Nebudu to bohužel ☞ moct ☞ moci udělat. 11 Přečteš tu lekci? 12 Někdo ho sem přivede. 13 Odneseš to domů?

13-3

1 zajelo 2 odvedl 3 podletělo 4 nadepsal 5 přešel; obešel 6 přijel; nastoupili 7 přestupovat 8 přijedu 9 předjelo 10 vyšli 11 sejdem se 12 se sejdem ~ se rozejdem 13 projel 14 obejdeme 15 sešli

14-1

1 Karel je veselejší než Petr, ale Franta je nejveselejší. 2 Alena je hezčí ~ krásnější než Věra, ale Jiřina je ze všech nejhezčí ~ nejkrásnější. 3 Tento slovník je dražší než tamta kniha. 4 Můj přítel mluví ☞ líp ☞ lépe česky ~ česky ☞ líp ☞ lépe než já, ale jeho sestra Věra mluví z nás všech ☞ nejlíp ☞ nejlépe. 5 Mám raději ~ radši Karla než jeho kamaráda ☞ přítele Jana. 6 Studoval jsi češtinu ☞ déle ☞ dýl než on, a proto umíš víc ☞ více. 7 Nebudu už ☞ déle ☞ dýl čekat. 8 V zimě se oblékáme tepleji než v létě. 9 (On) stál o půl metru blíž ☞ blíže než já. 10 Železo je těžší než papír.

14-2

1 zajímavou mladou dívkou 2 Plzně; vlakem; autobusem 3 svou ☞ svojí přítelkyní Věrou; jejím černým psem 4 fakultu; dvaadvacítkou 5 lékař ☞ lékařem; učitel ☞ učitelem 6 touto ulicí; Václavské náměstí 7 pátou hodinou 8 Nikomu; námi 9 doktorem Františkem Novým 10 tu knihu; sebou 11 těmi pány 12 Tím oknem 13 jejího bratra 14 něho ~ něj 15 divadle 16 vás 17 náš dopis 18 most 19 vašem pokoji 20 obědě; poštu 21 tu židli; stůl; něj 22 svým příteli 23 sobotu; vám; neděli 24 ně ~ nimi 25 Prahy 26 kině 27 kina 28 nádraží; české vojáky 29 je, koncertě ~ koncertu 30 židli 31 svými kamarády 32 filozofickou fakultu 33 kom nebo čem 34 paní Novákové a jejím malém synu ~ synovi Petrovi

14-3

1 sg NA můj starý dům, G mého starého domu, L mém starém domě, D mému starému domu, I mým starým domem, V můj starý dome, pl NA mé staré domy, G mých starých domů, L mých starých domech, D mým starým domům, I mými starými domy 2 sg N ta mladá matka, A tu mladou matku, G té mladé matky, LD té mladé matce, I tou mladou

matkou, V mladá matko, pl NA ty mladé matky, G těch mladých matek, L těch mladých matkách, D těm mladým matkám, I těmi mladými matkami 3 sg NA naše velké okno, G našeho velkého okna, L našem velkém okně, D našemu velkému oknu, I našim velkým oknem, pl NA naše velká okna, G našich velkých oken, L našich velkých oknech, D našim velkým oknům, I našimi velkými okny

15-1

1 Chodíš často do kina? 2 Kdy půjdeme do divadla? 3 Její syn už začíná chodit. 4 Proč jdeš tak rychle? 5 Máme přece dost času. 6 Dnes půjdeme k Petru Novákovi. 7 Musíme jít rychleji. 8 Autobus už stojí na zastávce. 9 Jezdíš často do Česka? 10 Kdy jedeš ~ pojedíš do Prahy? 11 Teď jedeš (příliš) rychle. 12 (Oni) vždycky jezdí (jedou) k moři. 13 Letos jedou ~ pojedou do Tater. 14 Z Malmö do Prahy jede vlak devatenáct hodin. 15 Děti běhají od rána do večera. 16 Mirek běží do školy, protože je už pozdě.

15-2

1 moje ☞ má sestra 2 tvoje ☞ tvé dítě 3 její bratr 4 jeho přítelkyně 5 mladá 6 naše knihy 7 vaše stromy; staré 8 o našem městě 9 do vaší školy 10 na jejich dědečka 11 s jeho strýčkem 12 pro její maminku 13 s vaší dcerou 14 vedle našeho domu 15 pod našimi okny

16-1

1 Mám čtyři bratry. 2 Dva jsou starší a dva mladší než já. 3 Má dcera má ~ Mé ☞ mojí dceři je pět let. 4 Mám už (Měl(a) jsem) tři týdny dovolenou. 5 Anna ještě nemá ~ Anně ještě není pět let. 6 Jedna lekce češtiny trvá dvě hodiny. 7 Budu doma po třetí hodině. 8 Slavím ~ oslavuju (svoje ☞ své) narozeniny třetího března. 9 Moji přátelé mají dva syny. 10 Půjdu do kina s dvěma kamarády ☞ přáteli a dvěma kamarádkami ☞ přítelkyněmi. 11 Dnes nemůžu usnout. 12 Moje ☞ má dcera přichází ~ chodí vždycky ☞ vždy pozdě. 13 Nikdy jsme si (navzájem) nerozuměli. 14 Konečně jsem pochopil, proč dva a dva jsou čtyři. 15 Slunce už zapadlo. 16 Čekali jsme na něho ~ něj dvě hodiny, ale on nepřišel. 17 Počkáme na něho ~ něj ještě pár minut. 18 Začíná pršet. 19 Všichni rodiče ☞ milujou ☞ milují svoje ☞ své děti. 20 Anna mluví se svým učitelem. 21 Mirek mluví se svou ☞ svojí kamarádkou ☞ přítelkyní. 22 Martin zavírá dveře do svého pokoje. 23 Anna často navštěvuje svoji ☞ svou starou babičku. 24 Robert pomáhá své ☞ svojí babičce a svému dědečkovi. 25 Nikdy nic neříkáš o své ☞ svojí ~ tvé ☞ tvojí práci. 26 Udělej to sám (sama). 27 Všechno má svůj konec. 28 Mám pro tebe jistou ~ určitou otázku. 29 Jaká je to barva? 30 Všechny tramvaje v Praze jsou červené. 31 Včera večer jsem četl (jednu) knihu. 32 Zítřka budu dělat domácí úkoly. 33 Adam včera opravoval ~ opravil auto. 34 Proč jsi jí dal (dával) peníze? 35 Půjdeš do obchodu? 36 Prodá (bude prodávat) svůj dům. 37 Ukaž co jsi udělal (dělal) ve škole. 38 Budete obědvat? 39 Zítřka udělám (budu dělat) dort. 40 Co jsi včera (na)maloval(a)

16-2

1 zajímavou knihu 2 v televizi nový anglický film 3 v novém obchodním domě 4 českému kamarádovi 5 ve velmi starém městě 6 novou učitelku 7 k hlavnímu nádraží 8 na stole 9 s máslem 10 české pivo 11 před domem 12 za školou 13 novou lampu 14 lampu nad stůl 15 mezi tvými knihami 16 pod stolem 17 před divadlem 18 se mnou před kino 19 před kinem už na nás 20 za strojem 21 u Baltského moře 22 zajímavou práci 23 s ovocem 24 pod židlí 25 před starou radnicí 26 ke kamarádovi do Dlouhé ulice 27 s Martinem k Baltskému moři 28 v Praze; mnoho historických ulic 29 na cestě do Prahy; velká pole

16-3

1 který 2 na kterém 3 o kterém 4 které 5 kterým 6 které 7 se kterým 8 o kterých

Tjeckisk-svensk ordlista

A A A A A A A A

a *konj*

I. och

II. *före inter ord då: ~ kdo?* vem då?

III. *efter neg sats uttryckande kort tid*
förrän

á *interj* åh

aby *konj innehållande det konjunktiv-*
bildande hjälpverbet 1ps abych, 2ps abys,
3ps aby, 1pp abychom, 2pp abyste, 3pp aby +
l-particip

I. att...skall + inf, att...skulle + inf

II. att + inf

III. att + pres

IV. för att...skall + inf, för att...skulle +
inf, så att...skall + inf, så att...skulle +
inf

V. för att + inf

VI. så att + pres

VII. *efter uttryck för fruktan* att...skall,
att...skulle utan negation

ač *konj* fastän, ehuru

áčko *subst n* avdelning A

ačkoliv *konj* fastän

Adam *subst mv* förnamn

Admirál *subst mt* GL -u flytande hotell på
Moldau i Prag

adresa *subst f* adress

aha *interj* jaha

ahoj *interj* hej

akta *subst n pl* tant akter, dokument

aktovka *subst f* portfölj

Alcron *subst mt* [alkrɔn] GL -u hotell i
Prag

ale *konj*

I. men

II. *efter neg sats utan*

ale *interj*

I. ja så

II. ~ **kdepak** ingalunda

ale *adv* ~ **děkuji** jo jag tackar

Alena *subst f* förnamn

Alfa *subst f* biograf i centrala Prag

Alois, Alojz *subst mv* G -e/-a förnamn

Alžběta *subst f* förnamn

Amerika *subst f* Amerika

anebo *konj* eller

anlický *adj* engelsk

Anglie *subst f* [-ije] England

ani *adv*

I. inte ens

II. inte en enda; ~ **jeden** inte en endaste
en

ani *konj*

I. varken ... eller, och inte heller

II. *efter neg sats* inte heller

III. ~ ... ~ varken ... eller

aniž *konj* + konjv utan att

Anna *subst f* [ana] förnamn

ano *interj* ja

anorganický *adj* oorganisk

arcikněžna *subst f* ärkefurstinna

arcivévoda *subst mv* ärkehertig

armáda *subst f* armé

asi *adv*

I. nog, troligen, säkert

II. *vid tidsangivelse* någon gång vid

III. *vid mängdangivelse* ungefär

asistovat *verb* asistuje, asistoval > assistera,
vara behjälplig

aspoň *adv* åtminstone

ať *konj* (efter verb som uttrycker
uppmaning, order) att

ať *partikel*

I. måtte

II. + fut säg till honom/henne/dem att +
inf

III. *fras* ~ **řeknu co řeknu** vad jag än
säger

atom *subst mt* GL -u atom

au *interj* aj

auto *subst n* bil

autobus *subst mt* G -u, L -e/-u buss

autobusový *adj* buss-

automobil subst mt GL -u automobil

autor subst mv författare

až adv

I. (vid adv uttryckande rörelse i rum eller tid) ända

II. (vid adv uttryckande befintlighet i rum eller tid) först

III. ~ **do** ända till, fram till

až konj

I. (i sats med fut) när

II. (efter sats uttryckande väntan) då, tills

III. (efter uttryck för kvalitet eller kvantitet) så till den grad att

B B B B B B B B B

babička subst f mormor, farmor

bacha subst mt Asg **dát** ~ hålla vakt

báječný adj underbar, sagolik

bál se verb refl l-part ➤ **bát se** var rädd

balík subst mt GL -u paket

balkon (~ **balkón**) subst mt G -u, L -ě/-u balkong

baltský adj baltisk; **B~é moře** Östersjön

banán subst mt G -u, L -u/-ě banan

banka subst f bank

bar subst mt GL -u bar

barčv subst f Gpl ➤ **barva** färger

barevný adj färg-, färgad

Bartoš subst mv efternamn

barva subst f Gpl barčv färg

basa subst f back

básěň subst f G -ě dikt

Bašoun subst mv egennamn

Bašus subst mv egennamn

bát se verb refl tant bojí se, bál se > vara rädd

bavit se verb refl baví se, bavil se >

I. roa sig

II. s kým o čem snacka med ngn om ngt

bedna subst f (trä)låda, lår

bědovat verb běduje, bědoval > beklaga sig, jämra sig

běhat verb obest běhá, běhal > springa

během prep temp + G under

bejvat ⇨ verb ➤ **bývat** vara, bruka vara

Beneš subst mv efternamn

Benešov subst mt G -a, L -ě stad 50 km sydsydöst om Prag, 16 000 invånare

Beránek subst mv efternamn

Berlín subst mt G -a, L -ě Berlin

berou, beru verb pres ➤ **brát** tar

Beskydy subst mt/f pl tant G -ø bergsområde vid mährisk-polska gränsen

betonový adj betong-

bez prep + G utan

bezděčný adj ofrivillig

bezmocný adj kraftlös

bezový adj syrén-

Bezpečnost subst f G -i till 1990 polis, milis

bezpodmínečně adv ovillkorligen

bezradný adj rådlös, förvirrad

bezvýznamný adj betydelselös

běžet verb best běží, běžel > springa

Biebl subst mv [bi:b] efternamn

bílý adj vit

biograf subst mt GL -u biograf

Blaník subst mt G -u/-a, L -u biograf i centrala Prag

blatník subst mt GL -u stänkskärm

bláznit verb blázní, bláznil > bära sig åt som en galning

bláznivý adj tokig, galen

blb subst mv idiot

blbeček subst mv dim ➤ **blb** idiot

blízko

I. adv komp blíž(e) nära

II. prep + G nära

blíž adv komp ➤ **blízko** närmare

blížít se verb refl blíží se, blížil se > přik něčemu närma sig ngt

bohatý adj rik

Bohumil subst mt förnamn

Bohuslav subst mv förnamn

bohužel adv tyvärr

boj subst mt kamp, strid

bojí se verb refl pres ➤ **bát se** är rädd

bolet verb bolí, bolel > göra ont, värka

Borek subst mv dim förnamn ➤ **Boris**

Bosna subst f Bosnien

bota subst f sko**botel** subst mt GL -u båthotell, flytande hotell**bouchnout** verb bouchne, bouchl < bouchat
I. smälla, slå, slamra
II. skjuta**bouřka** subst f åskväder**box** subst mt GL -u box**Boženka** subst f dim egennamn ➦ **Božena****boží** adj

I. guda-, guds-, gudomlig

II. fras **být na pravdě** ~ vara död**božítku** subst mv dim vok ➦ **bůh** gud**bral** verb pret ➦ **brát** tog**brambora** subst f potatis**brána** subst f port**bránit se** verb brání se, bránil se > försvara sig**brát** verb bere, bral > vzít ta**Bratislava** subst f Slovakiens huvudstad, 395 000 invånare**bratr** subst mv bror**bratranec** subst mv kusin**bratrský** adj brödra-**bratříčkovat se** verb refl bratříčkuje se, bratříčkoval se > s někým bli förtrolig med ngn, bekanta sig nära med ngn**breptání** subst pladder**Brežněv** subst mv

I. efternamn

II. **Leonid** ~ sovjetiska kommunistpartiets generalsekreterare 1966-1982**brnknout** ➦ verb brnkne, brnkl ➦ brnknul < ➦ **zavolat** slå en signal**Brno** subst n Mährens huvudstad, 379 000 invånare**brod** subst mt G -u, L -ě/-u vadställe**Brož** subst mv egennamn**Brožek** subst mv dim egennamn ➦ **Brož****brzy** adv snart, tidigt**břeh** subst mt GL -u strand**březen** subst mt G -a, L -u mars**břicho** subst n mage**buclatý** adj rund, rundkindad, rundarmad, mullig**bude, budeme, budeš, budete** verb fut ➦**být** kommer att vara, blir, kommer att finnas**budík** subst mt G -u/-a L -u väckarklocka**budou** verb fut ➦ **být** kommer att vara, blir, kommer att finnas**budova** subst f byggnad**bud'te** verb imp ➦ **být** var**budu** verb fut ➦ **být** kommer att vara, blir**bůh** subst mv LD bohu gud**bunda** subst f jacka**Bureš** subst mv efternamn**by** konjunktivbildande hjälpverb 1ps bych, 2ps bys, 3ps by, 1pp bychom, 2pp byste, 3pp by

I. skulle

II. i kond satsfogning hade

III. efter konj jako tillsammans med huvudv översatt som imperfekt

IV. efter konj aniž tillsammans med huvudv översatt som infinitiv

V. fras **málem** ~ + l-part höll på att + infVI. **měl** ~ borde**bydlet** verb bydlí, bydlel > bo**bych** hjälpverb ➦ **by** skulle**byl** verb ➦ **být** var, fanns**bys, byste** hjälpverb ➦ **by** skulle**byt** subst mt G -u, L -ě/-u lägenhet**být** verb pres 1ps jsem, 2ps jsi, 3ps je, neg není, 1pp jsme, 2pp jste, 3pp jsou, l-part byl, fut bude, imp bud' >

I. vara

II. futurumbildande kommer att, skall eller oöversatt

III. finnas

IV. i synnerhet i fut bli

V. fras ~ **v** + klädesplagg ha på sig + klädesplagg**bývat** verb bývá, býval > vara, bruka vara**C C C C C C C C C****car** subst mv tsar**carevna** subst f tsarinna**céčko** subst n avdelning C**celý** adj hel

centimetr subst mt [-ti-] GL -u centimeter

cena subst f

I. pris

II. **mít ~u** löna sig

centrum subst n G centra centrum

cesta subst f väg, resa

cestička subst f dim ➤ **cesta** väg

cestou subst f Isg ➤ **cesta** på vägen

cestovat verb cestuje, cestoval > resa

cigareta subst f cigarett

cihla subst f Gpl cihel tegelsten

císař subst mv Npl -ové kejsare

císařovna subst f kejsarinna

citron (~ **citrón**) subst mt G -u, L -u/-ě citron

civět verb civí, civěl > stirra

cizí adj främmande

co pron A co, G čeho, L čem, D čemu, I čím

I. inter vad; **čím** vad (till yrket); *i sats utan pred* hur

II. rel som; *utan korrelerat* vad, vad som, det som; *after temp adv* då: **od té doby**, ~ från den stund då, alltsedan

III. interj va, eller hur

IV. indef i neg sats något: **nemám** ~ **číst** jag har inget att läsa

V. adv varför

VI. fras **ať řeknu** ~ **řeknu** vad jag än säger

VII. fras **tak ~?** hur är det?, hur blir det?, vad säger du?

copak adv allmänt inledande frågepartikel i ja/nej-fråga

couvat verb couvá, couval > couvnout, zacouvat backa

což pron rel vilket

cože interj va

cukr subst mt GL -u socker

cukroví subst n sötsaker, godis, småkakor

cvičení subst n övning

cylindr subst mt G/L -u hög hatt

Č Č Č Č Č Č Č Č

čaj subst mt te

Čapek subst mv

I. efternamn

II. **Karel** ~, 1890-1938, tjeckisk författare

čas subst mt G -u, L -e tid

časný adj tidig

časopis subst mt G -u, L -e (vecko)tidning, tidskrift

část subst f G -i del

částečně adv delvis

často adv ofta

častý adj ofta förekommande, vanlig

čau interj hej (då)

Čech subst mv Npl Češi ☞ ☞ Čechové tjeck

Čechy subst f pl tant Böhmen

čekat verb čeká, čekal > počkat na + ack vänta på ngt

čelo subst n panna

čeho, čem, čemu pron inter ➤ **co** vad

čepice subst f mössa

černý adj svart

čerstvý adj färsk

červen subst mt G -a, L -u juni

červenec subst mt juli

červený adj röd

Česko subst n Tjeckien

Československo subst n 1918-1992 Tjeckoslovakien

česky adv ➤ **český** (på) tjeckiska

český adj

I. avseende tjeckiska republiken, folket, språket tjeckisk

II. avseende det historiskt böhmiska området, folket böhmisk

Češi subst mv Npl ➤ **Čech** tjecker

Česka subst f Gpl Češek tjeckiska

čeští adj Npl mv ➤ **český** tjeckisk

čeština subst f tjeckiska (språket)

četba subst f läsning, lektyr

četl verb l-part ➤ **číst** läste

čím pron inter I ➤ **co** vad

čin subst mt GL -u gärning, handling, bragd, bedrift, dåd

činžák subst mt GL -u hyreshus

číslo subst n

I. nummer, siffra

II. något eller någon mycket bra i något avseende

číst *verb* čte, četl > pře- läsa**čistit** *verb* čistí, čistil > vy- rengöra**čistokrevný** *adj* renrasig**čítanka** *subst f* Gpl čítanek läsebok**článek** *subst mt* GL -u artikel**člověk** LD -u, V člověče, pl & lidéI. *subst mv* människa, man, personII. *pron indef* man**ČR** *förk* [tʃɔrə] **Česká republika** Tjeckiska republiken**čte** *verb 3ps pres* & **číst** han, hon läser**čtení** *verbalsubst n* & **číst** läsning**čtete, čtou, čtu** *verb pres* & **číst** läser**čtrnáct** *räkn* GLDI -i fjorton**čtrnáctý** *adj* *räkn* fjortonde**čtvrt** *subst f* G -ě, NApI -ě kvart**čtvrtek** *subst mt* G -a, L -u torsdag**čtvrthodina** *subst f* kvart**čtvrtý** *adj* *räkn* fjärde**čtyři** *räkn* G čtyř & čtyřech, L čtyřech,

D čtyřem, I čtyřmi fyra

čtyřicet *räkn* GLDI -i fyrtio**čtyřka** *subst* *räkn* fyra

D D D D D D D D

dá *verb* & **dát** ger**d'ábel** *subst mv* G -a djävul**dají** *verb 3pp fut* & **dát** de ger, lägger, sätter**dal** *verb* & **dát** gav, lade, satte**dál** *adv komp* & **daleko**I. *rum* vidare, längreII. *temp* sedanIII. *mera*IV. *verb* + ~ fortsätta att + infIV. *fras* **pojd'** ~ kom inV. *interj* kom in**daleko** *adv* långt, långt borta**dali** *verb l-part* & **dát** gav**dálka** *subst f* avstånd, fjärran; **z** ~y på avstånd, i fjärran**další** *adj komp*I. *nästa*, följandeII. *sg* en till, ytterligare enIII. *pl* andra, ytterligare, flera**dám** *verb 1ps fut* & **dát** jag ger, lägger, sätter**dáma** *subst f* Gpl dam ~ dám dam**dáme** *verb 1pp fut* & **dát** vi ger**Dana** *subst f* förnamn**dařit se** *verb* daří se, dařilo se > + dat mǎ + subj**dát** *verb* dá, dal < dávátI. *ge*II. *sätta* (upp), *ställa*, *lägga*, *placera*III. *låta*IV. ~ **bacha** hålla vaktV. ~ **někomu pokoj** låta ngn vara i fredV. **nedej pánbůh** *fras* gud förbjude**dát se** *verb* dá se, dal se > gå, låta sig**dát se** *verb* dá se, dal se < dávát se + do + G *sätta* igång att + inf**dát si** *verb* dá si, dal si < dávát si ta, *beställa*, *vilja* ha, *äta*, *dricka* *på restaurang o dyl***dav** *subst mt* GL -u folkhop**dávát** *verb* dávát, dával > dátI. *ge*II. *sätta* (upp), *ställa*, *lägga*, *placera*III. *låta***dávát si** *verb* dávát si, dával si > dát si ta, *beställa*, *vilja* ha, *äta*, *dricka* *på restaurang o dyl***dávno** *adv*I. *för länge* sedanII. + *neg pret* på länge**dbát** *verb* dbát, dbal > na + *ack* lägga sig vinn om ngt**dcera** *subst f* LD dceři dotter**děcko** *subst n* barn**dědeček** *subst mv* Npl -ovéI. *morfar*, *farfar*II. *gubbe*, *farbror***definitivní** *adj* [-niti-] definitiv**dechovka** *subst f* *musik* *spelas av blåsorkester***dej** *verb imp* & **dát** ge**děják** & *subst mt* GL -u & **dějepis** historia**děje se** *verb* & **dít se** händer**děkan** *subst mv* dekan**děkanát** *subst mt* G -u, L -č/-u dekanat

děkovat *verb* děkuje, děkoval > po- + dat tacka ngn
dělat *verb* dělá, dělal > u-
 I. göra
 II. arbeta
 III. + ack låtsas vara ngt
 IV. *fras* ~ **si starosti** o + ack vara orolig för ngn
 V. *fras* **dělej** se så, sätt fart, sätt igång
delegace *subst f* delegation
dělník *subst mv* arbetare
delší *adj komp* ⇨ **dlouhý** längre
den *subst mt* G dne, NApl dny/dni, G dní/dnů dag
denár *subst mt* GL -u denar
denní *adj* dags-
desátý *adj* räkn tionde
desátník *subst mv* korpral
deset *räkn* GLDI deseti ⇨ desíti tio
desetiletí *subst n* årtionde, decennium
desetiletý *adj* tioårig
desíti *räkn* GLDI ⇨ **deset** tio
deska *subst f* Gpl desek
 I. skiva
 II. *pl* pärm
děšť *subst mt* G deště regn
detektivní *adj* [-ti-] detektiv-
děti *subst f Npl* ⇨ **dítě** NApl děti, G dětí, L dětech, D dětem, I dětmi barn
devadesát *räkn* GLDI -i nittio
devatenáct *räkn* GLDI -i nitton
devátý *adj* räkn nionde
devět *räkn* GLDI devíti nio
dialog *subst mt* [-ija-] GL -u dialog
diazepam *subst mt* GL -u ett sömnmedel
diktát *subst mt* G -u, L -ě/-u diktamen
diktovat *verb* diktuje, diktoval > [di-] diktera
díl *subst mt* G -u, L -e/-u del
dílo *subst n* verk, företag
díra *subst f* hål
diskuse ⇨ **diskuze** *subst f* [-s- ⇨ -z-] diskussion
diskutovat *verb* diskutuje, diskutoval > diskutera
dít se *verb* *opers* děje se, dělo se > hända

dítě *subst n* NA dítě, G dítěte, LD dítěti, I dítětem; i pl fem. NA děti, G dětí, L dětech, D dětem, I dětmi barn
div *subst mt* GL -u
 I. under
 II. *fras* **není ~u** det är inte underligt
divadelní *adj* teater-
divadlo *subst n* L -e teater
dívat se *verb* dívá se, díval se > po- titta
dívčí *adj* flick-
divit se *verb* diví se, divil se > po- + dat förvånas, fövåna sig, bli förvånad, undra
dívka *subst f* flicka
divný *adj* konstig
dlouho *adv temp* ⇨ **dlouhý** länge
dlouhý *adj* komp delší, adv temp dlouho, adv sätt dlouze lång
dne, dnem *subst mt* ⇨ **den** dag
dnes *adv* i dag
dneska ⇨ *adv* ⇨ **dnes** i dag
dní, dnů, dny *subst mt* ⇨ **den** dagar
do *prep* + G
 I. *temp* till
 II. *rum* till, in i, i, åt, på
 III. *fras* **dát se ~ + G** sätta igång att + inf; **dát se ~ smíchu** brista ut i skratt
 IV. ~ **toho** se så, sätt igång
 V. **jít ~ sebe** dra sig tillbaka och reda ut sina tankar, samla sig, meditera
 VI. **někomu ~ něčeho nic není** ngn har inte med ngt att göra
doba *subst f* tid
dobrá *adv* okej
dobrá *adj* ⇨ **dobrý** bra, god
dobrý *adj* komp lepší, adv dobře bra, god
fras **to je ~é** det var värst
dobře *adv* komp ⇨ lépe ⇨ líp ⇨ **dobrý**
 I. bra, väl
 II. okej
docela *adv*
 I. riktigt bra, fullständigt, helt och hållet
 II. sats faktiskt
 III. *grad* riktigt
 IV. *med negation* över huvud taget, alls
docent *subst mv* docent
dočíst *verb* dočte, dočetl < dočítat läsa färdigt

dodat *verb* dodá, dodal < dodávat

I. tillägga

II. leverera

dodavatel *subst mv* G -e leverantör

dodělat *verb* dodělá, dodělal < dodělávat göra färdigt, avsluta

dodělávat *verb* dodělává, dodělával > dodělat göra färdigt, avsluta

dohadovat se *verb* dohaduje se, dohadoval se > dohádat se, dohádnout se livligt diskutera, tvista, komma överens

dohromady *adv* tillsammans

dochvilný *adj* punktlig

dojít *verb* opers dojde, došlo < docházet

I. nåkam pro něco gå efter ngt någonstans

II. + dat gå upp för ngn

III. ~ **k něčemu** komma till ngt, subj + inträffa

dokázat *verb* dokáže, dokázal < dokazovat

I. bevisa, lägga fram bevis

II. kunna, klara av

dokdy *adv* till hur dags

dokonalý *adj* adv -e utmärkt

dokonce *adv* till och med

dokončit *verb* dokončí, dokončil < dokončovat avsluta

doktor *subst mv* doktor

doktorka *subst f* (kvinnlig) doktor

dokud *adv* så länge

dole *adv* nere

doleva *adv* åt vänster

dolů *adv* ner

dolů *subst mt (pl tant) Gpl* ⚡ **důl** gruva

doma *adv* hemma

domě, domech, domem *subst mt* ⚡ **dům** hus

domov *subst mt* G -a, L -ě

I. hem

II. **z ~a** hemifrån

domovnice *subst f* portvakterska, vicevärd

domovník *subst mv* portvakt, vicevärd

domu *subst mt GDsg* ⚡ **dům** hus

domů

I. *adv* hem, hemåt

II. *subst mt Gpl* ⚡ **dům** hus

domy *subst mt NApl* ⚡ **dům** hus

dopis *subst mt* G -u, L -e/-u brev

dopisovatel *subst mv* G -e korrespondent

dopít *verb* dopije, dopil < dopíjet dricka upp det sista

dopoledne *subst n* förmiddag

doporučit *verb* doporučí, doporučil < doporučovat rekommendera

dopředu *adv*

I. *riktn* framåt, dit fram

II. *mindre påtaglig riktn* framtill, där framme

dosáhnout *verb* dosáhne, dosáhl ⚡ dosáhnul < dosahovat nåkam nå någonstans

dost *adv*

I. *mängd* tillräckligt, nog

II. *grad* ganska

dostat *verb* dostane, dostal < dostávat få, erhålla

~ **se refl verb**

I. ta sig, komma

II. ~ **na něco** komma åt ngt

dostavit se *verb refl* dostaví se, dostavil se < dostavovat se inställa sig

Dostojevskij *subst mv* G -ého *rysk författare 1821-1881*

dostupný *adj* tillgänglig

dosud *adv* hittills, fortfarande, än så länge

došel, došlo *verb* ⚡ **dojít** gick ända fram till, kom fram

dotknout se *verb refl* dotkne se, dotkl se ⚡ dotknul se < dotýkat se + G vidröra ngt

Doubrava *subst f* ortnamn i Tjeckien

doufat *verb* doufá, doufal > hoppas

doutník *subst mt* G -u cigarr

dovědět se *verb refl* doví se (3pp dovědí se), dověděl se < dovídat se něčeho få veta, få reda på ngt

dověst *verb* dovede, dovedl > kunna, klara av

dovím se *verb refl fut 1ps* ⚡ **dovědět se** får veta

dovléct *verb* dovleče, dovlékl < dovlékat släpa fram till ngt

dovnitř *adv* in

dovolat se *verb refl* dovolá se, dovolal se < dovolávat se komma fram per telefon

dovolení *verbalsubst n* ⚡ **dovolit** tillåtelse

dovolit *verb* dovolí, dovolil < dovolovat + dat
+ ack tillåta ngn ngt
~ **si refl** + ack tillåta sig ngt
dozadu *adv* bakåt
dozvědět se *verb refl* dozví se (3pp dozvědí se), dozvěděl se < dozvídat se få veta
dozrávat *verb* dozrává, dozrával > dozrát
mogna
drahý *adj* dyr
drogista *subst mv* G -y kemikaliehandlare
druh *subst mt* GL -u sort, slag, typ
druhý *räkn adj*
I. andra
II. ~ **den** nästa dag, påföljande dag
III. *adj* annan
držadlo *subst n* handtag
držet *verb* drží, držel > hålla
~ **se refl** + G hålla sig i ngt
dřevo *subst n* trä
dřív ⇨ **dříve** *adv komp* ⇨ brzy/brzo
I. tidigare
II. först
dříví *subst n* ved
dub *subst mt* G -u, L -u/-ě ek
duben *subst mt* G -a, L -u april
duch *subst mv* ande
důl *subst mt oftast pl tant* G dolu gruva
důležitý *adj* viktig
dům *subst mt* G domu, L domě hus
Dunaj *subst mt* Donau
důvěra *subst f* förtroende
dva *räkn* NA m dva, f/n dvě, GL dvou,
DI dvěma två
dvaadvacítká *subst räkn f* tjugotvåan
dvacátý *adj* *räkn* tjugonde
dvacet *räkn* GLDI dvaceti ⇨ dvacíti tjugo
dvakrát *räkn adv* två gånger
dvanáct *räkn* GLDI dvanácti tolv
dvanáctka *subst räkn* tolv
dvanáctý *adj* *räkn* tolfte
dvě *räkn f/n* NA ⇨ **dva** två
dveře *subst f pl tant* G -í, L -ích, D -ím,
I dveřmi dörr
dvojice *subst f* par
dvorech *subst mt Lpl* ⇨ **dvůr** gårdar
Dvořák *subst mv*
I. efternamn

II. **Antonín** ~ 1841-1904, tjeckisk ton-
sättare
dvou *räkn GL* ⇨ **dva** två
dvouřadový *adj*; ~ **oblek** dubbelknäppt
kostym
dvůr *subst mt* G dvora, L dvoře gård
dým *subst mt* GL -u rök
džbán *subst mt* G -u, L -ě/-u tillbringare,
krus

E E E E E E E E E

Eden *subst mt* G -u stadsdel i Prag
Ehrenberger *subst mv* [ɛ:renbergɐ] efter-
namn
elektrárna *subst f*
I. kraftverk, elverk
II. **vodní** ~ vattenkraftverk
Emil *subst mv* förnamn
Emilie *subst f* [-ije] förnamn
Eva *subst f* förnamn
Evropa *subst f* Europa
evropský *adj* europeisk
existence *subst f* [ɛgz-]
I. existens
II. varelse
existovat *verb* existuje, existoval > [ɛgz-]
existera
exkurze *subst f* exkursion, utflykt
Exner *subst mv* [-ks-] efternamn

F F F F F F F F F

facka *subst f* örfil
fakt *adv* faktiskt, verkligen
fakulta *subst f*
I. fakultet, högskola
II. universitet, universitetsbyggnad
Fatra *subst f* bergsområde i centrala
Slovakien
Ferdinand *subst mv* [-di-] förnamn
fidlátka *subst n pl tant* pryglar, verktyg
film *subst mt* G -u, L -ě/-u film
filozofický *adj* filosofisk
flaška ⇨ ⇨ *subst f* ⇨ **láhev** flaska

flinta ⇨ *subst f* börsa, gevär

Flóra (~ Flora) *subst f*

I. stadsdel i Prag

II. hotell i denna stadsdel

fňukat *verb* fňuká, fňukal > snyfta, lipa, grina

forma *subst f* form

formulář *subst mt* formulär, blankett

fotografie *subst f* [-ijɛ] fotografi

fotografovát *verb* fotografuje, fotografoval > vy- fotografera

foukat *verb* fouká, foukal > blåsa

Francie *subst f* [-ijɛ] Frankrike

Franta *subst mv förnamn dim* ⇨ **František**

František *subst mv förnamn*

G G G G G G G G

galoše *subst f*

I. galosch

II. plastöverdrag för skor på sjukhus o dyl.

garáž *subst f* G -e garage

gauč *subst mt* soffa, schäslong

Goebbels *subst mv efternamn; Joseph ~ 1897-1945, tysk propagandaminister från 1933*

gól *subst mt* GL -u mål

Golda *subst f förnamn; ~ Meierová*

Göteborg *subst mt* GL -u svensk stad med 426 000 invånare

gotický *adj* [-ti-] gotisk

gramatika ⇨ *subst f* ⇨ **mluvnice** grammatik

H H H H H H H H

hádat *verb* hádát, hádal > uhodnout gissa

hádat se *verb refl* hádát se, hádal se > po-grála, tráta, tvista, munhuggas

hadr *subst mt* G -u, L -ře/-ru trasa

hajný *subst mv* G -ého skogvaktare

hala *subst f* entréhall

Hana *subst f förnamn*

házet *verb* hází (3pl -ejí ⇨ -í), házel > hódit kasta

hejtman *subst mv* kompanichef i österrikiska armén

hele *interj* hördu, hördu

Helena *subst f förnamn*

Hemingway *subst mv* G -e efternamn

Ernest ~ 1899-1961, amerikansk författare

her *subst f* Gpl ⇨ **hra** pjäser, spel

Hercegovina *subst f* historisk landområde i f.d. Jugoslavien

herec *subst mv* skådespelare

herečka *subst f* Gpl hereček skådespelerska

hezký *adj* adv -y vacker, fin

historický *adj* historisk

historka *subst f* kort historia, skämt, anekdot

Hitler *subst mv efternamn; Adolf ~ 1889-1945, tysk nazistledare*

hlad *subst mt* GL -u

I. hunger

II. mít ~ vara hungrig

hladce *adv* ⇨ **hladký** smidigt, utan problem, stridigheter

hladký *adj* adv hladce slät

hlas *subst mt* G -u, L -e/-u röst

hlásit *verb* hlásí, hlásil > o- anmäla, rapportera, meddela

hlasitý *adj* hög, högljudd

hlasový *adj* röst-

hlava *subst f* huvud

hlaveň *subst f* G hlavně pipa, lopp, eldrör

hlavně *adv* ⇨ **hlavní** huvudsakligen

hlavní *adj* adv hlavně

I. huvud-

II. primär, viktigast

Hlavsa *subst mv* G -y efternamn

hle *interj* se

hledat *verb* hledát, hledal > leta, söka

hledět *verb* hledí, hleděl > po-, pohlédnout titta, betrakta

hledisko *subst n* synpunkt, aspekt, synsätt

hledišťe *subst n* salong

hledívat *verb iter* ⇨ **hledět** bruka titta, titta ofta

hloubka *subst f* Gpl hloubek djup

hlouček *subst mt* GL -u mindre skara, samling
hloup *subst f* G -i dumhet
hloupý *adj* adv hloupě dum
hluboký *adj* adv hluboko/hluboce djup
hluk *subst mt* GL -u oväsen, oljud
hm *interj* hm
hmátnout *verb* hmátne, hmátl ⇨ hmátnul < hmatat treva
hned *adv*
 I. genast, omedelbart, meddetsamma
 II. ~ **vedle** alldeles bredvid
hnízdo *subst n* (fågel)bo
hňup *subst mv* jubelidiot
ho *pers pron 3ps m/n AG* ⇨ **on** honom, den, det
hodina *subst f*
 I. timme
 II. *fras v kolik hodin?* hur dags?; **v devět hodin** klockan nio; **kolik je hodin?** hur mycket är klockan?; **do sedmi hodin** till klockan sju; **před sedmou hodinou** före klockan sju
hodinky *subst f pl tant dim* ⇨ **hodiny** klocka, armbandsur
hodinový *adj* tim-
hodiny *subst f pl tant* klocka
hodit *verb* hodí, hodil < házet kasta, slänga
hodit se *verb refl* hodí se, hodil se > při- + dat
 I. passa ngn
 II. komma väl till pass för ngn
hodně *adv*
 I. mått mycket
 II *grad* väldigtt, mycket
hodný *adj* adv hodně snäll
hoch *subst mv* gosse, pojke
Holeček *subst mv* efternamn
holič *subst mv* barberare, frisör
holinka *subst f* (gummi)stövel
holka *subst f* tjej
holt *adv* kort sagt, naturligtvis, verkligen
holub *subst mv* G -a duva
holý *adj* bar, kal
honem *adv* snabbt, kvickt
hora *subst f* berg
Horák *subst mv* efternamn
horký *adj* adv horko het

horní *adj* övre
horský *adj* bergs-
horší *adj komp* ⇨ **špatný/zlý** sämre, värre
hospoda *subst f* krog
host *subst mv* Npl -é gäst
hostinský *subst mv* krögare
hotel *subst mt* GL -u hotell
hotový *adj* pred hotovo färdig, klar
houba *subst f* Gpl hub svamp; **jít z hub** komma från svampskogen
houska *subst f* småfranska, (bröd)bulle
housle *subst f pl tant* fiol
hovínko *subst n dim* ⇨ **hovno** skit
hovořit *verb* hovoří, hovořil > tala, prata
hra *subst f*
 I. spel
 II. pjäs; **divadelní** ~ teaterpjäs
hráč *subst mv* spelare
hračka *subst f* leksak
hrad *subst mt* G -u, L -ě/-u borg
Hradčany *subst mt pl tant* G -ø borg i Prag
hranice *subst f, ofta pl tant* gräns
hrát *verb* hraje, hrál >
 I. něco spela ngt spel, sport
 II. na něco spela ngt instrument
 ~ **si refl** leka
hrnek *subst mt* GL -u mugg
hrobník *subst mv* dödgravare
hromada *subst f* mängd, hög, trave, massa
hrozný *adj* förskräcklig
hrud' *subst f* G -i barm, bröst
hruška *subst f* Gpl hrušek päron
hry *subst f* ⇨ **hra** spel
hřiště *subst n*; **dětské** ~ lekplats, **sportovní** ~ idrottsplats, **fotbalové** ~ fotbollsplan
hu *interj* uttryckande obehaglig känsla hu
hub *subst Gpl* ⇨ **huba** käftar, trutar eller **houba** svampar
huba *subst f* trut, käft, mun hos djur
hudba *subst f* Gpl huďeb musik
hůl *subst f* G -e käpp
humor *subst mt* GL -u humor
hůř ⇨ **hůře** *adv komp* ⇨ **špatně/zle** sämre, värre, dåligare

Hus *subst mv*

I. *efternamn*

II. **Jan** ~ 1372-1415, *tjeckisk religiös reformator*

Husák *subst mv efternamn*; **Gustáv** ~ 1913-1991, *Tjeckoslovariens president 1975-1989*

hustý *adj* tjock, tät

hvězda *subst f* stjärna

hýbat se *verb refl* hýbe se, hýbal se > hnout se röra sig

hymna *subst f* hymn, nationalsång

hysterik *subst mv* hysteriker

CH CH CH CH

chápat *verb* chápe, chápal > pochopit förstå, fatta

chata *subst f* stuga, sommarstuga

chce, chceme, chceš, chcete, chci *verb* ➤ **chtít** vill

chladno *pred* kyligt, kyligt väder

chladný *adj* kylig

chlap *subst mv* karl

chlapec *subst mv* pojke

chlastat *verb* chlastá, chlastal > supa

chléb *subst mt* NA ☞ chleba G chleba bröd

chodba *subst f* korridor, gång, trappupp-gång

choděc *subst mv* fotgängare, gående

chodit *verb* obest chodí, chodil > gå, komma

chodník *subst mt* GL -u trottoar

chovat se *verb refl* chová se, choval se > uppföra sig

Chruščov *subst mv efternamn*; **Nikita Sergejevič** ~ 1894-1971, *Sovjetunionens premiärminister 1958-1964*

chtít *verb* chce (1ps chci, 3pp chtějí), chtěl >

I. vilja

II. tänka, ha för avsikt

III. ~ **se** *refl* někomu + inf ngn har lust + inf

Churchill *subst mv efternamn*; **Winston L. S.** ~ 1874-1965, *Storbritanniens premiärminister 1940-1945*

chut' *subst f* G -i

I. smak

II. na něco lust med/på ngt

chutnat *verb* chutná, chutnal > někomu smaka

chutný *adj* adv -ě smaklig, god, aptitlig

chvíle *subst f* Gpl chvíl stund, ögonblick

chvilka *subst f* dim ➤ **chvíle** stund

chyba *subst f* fel

chybět *verb* chybí, chyběl >

I. fattas

II. nom1 + ~ + dat2 ngn2 saknar, har inte ngt1

chytit *verb* chytí, chytil < chytat fånga

chytrý *adj* klok, smart

I I I I I I I I I I I I I I I I

i *konj*

I. såväl som, liksom, och även, och till och med

II. ~ **když** även om

III. *adv* även, också, till och med

ignorovat *verb* ignoruje, ignoroval > ignorera

ilegalita *subst f* illegalitet, laglöshet, undre världen bestående av politiskt oppositionella

infanterista *subst mv* G -y infanterist

informace *subst f*, *oftast pl* information

informovat *verb* -uje, -oval > po- informera

inkoust *subst mt* G -u, L -u/-ě bläck

instinkt *subst mt* [-ti-] GL -u instinkt

instinktivní *adj* [-ti-, -ti-] instinktiv

invalida *subst mv* invalid

inventář *subst mt* inventarier

inventura *subst f* [-tu:ra] inventering

inženýr *subst mv* ingenjör

Irena *subst f* förnamn

Itálie *subst f* [-ije] Italien

italsky *adv* (på) italienska

italský *adj* italiensk

Ivan *subst mv* förnamn

J J J J J J J J J J J

já *pers pron 1ps* AG mě ↗ mne, L mně,
D mi/mně, I mnou jag

jablko *subst n* Gpl jablěk äpple

jahoda *subst f*

I. jordgubbe

II. lesní ~ smultron

jak

I. *inter adv* hur; ~ **se jmenuje?** vad heter han?

II. *exkl inter adv* vad, så

III. *rel adv* vad, hur, som

IV. *jämf adv* som, såsom

V. *temp konj* när, då

jako *jämf adv* som, såsom

~ **by** *jämf konj + konjv* som om

jakoby *jämf konj + konjv* som om, liksom

jaký

I. *inter pron* hurdan, hur, vilket slags, vad för, vilken

II. *rel pron* hurdan, vilket slags, vilken, som

jakýsi *indef pron* någon slags

Jalta *subst f* hotell i Prag

Jan *subst mv* förnamn

Jana *subst f* förnamn

jarní *adj* vår-

jasný *adj* pred jasno klar, ljus; **mít v hlavě**
~**o** klarna för någon

jaro *subst n* L -u; na jaře vår

jasný *adj* adv -ě

I. klar

II. **není mi** ~**é** jag förstår inte

jazyk *subst mt* G -a, L -ku/-ce

I. tunga

II. språk

jde, jdeme, jdeš jdete *verb pres* ↗ **jít** går

jděte *verb imp* ↗ **jít** gå

jdou, jdu *verb pres* ↗ **jít** går

je *verb pres* ↗ **být** är, finns

je *pers pron A 3pp* ↗ **oni** dem

jede, jedeme *verb pres* ↗ **jet** åker

jeden *räkn* Nsg m jeden, f jedna, n jedno,
A mv jednoho, mt jeden, n jedno, f jednu,
G m/n jednoho, f jedné, L m/n jednom, f jedné,
D m/n jednomu, f jedné, I m/n jedním,

f jednou, Npl mv jedni, mt/f jedny, n jedna,
A m/f jedny, n jedna, GL jedněch, D jedněm,
I jedněmi

I. en

II. ~ ... **druhý** den ena ... den andra

jed(e)na- räkn *oböjl prefix; betecknar ental i sammansatta räkneord* en

jedenáct *räkn* GLDI -i elva

jedenáctý *adj* *räkn* elfte

jedeš, jedete *verb pres* ↗ **jet** åker

jedí *verb 3pp pres* ↗ **jíst** de äter

jediný *adj* en enda, den enda

jedl *verb l-part* ↗ **jíst** åt

jedna *räkn f Nsg/n NApl* ↗ **jeden** en, ena

jednat *verb* jedná, jednal > förhandla

jedné *räkn GLD f* ↗ **jeden** en, ena

jednička *subst f* *räkn* etta

jedním *räkn m/n Isg* ↗ **jeden** en, ena

jedno *räkn n NAsg* ↗ **jeden**

I. en, ena

II. *fras* **něco je někomu** ~ för ngn spelar det ingen roll, för ngn kvittar det

jednoduchý *adj* enkel

jednoho *räkn mv Asg, m/n Gsg* ↗ **jeden** en, ena

jednolůžkový *adj* enbädds-, enkel-

jednom *räkn m/n Lsg* ↗ **jeden** en, ena

jednou *adv* en gång

jednu *räkn f Asg* ↗ **jeden** en, ena

jedu *verb pres* ↗ **jet** åker, kommer

jeho *pers pron 3ps mv A, m/n G* ↗ **on, ono** honom, den, det

jeho *poss pron oböjl 3ps m/n* hans, dess

jehož *rel poss pron 3ps m/n* vars

jej *pers pron 3ps m A* ↗ **on** honom, den, det

její *poss pron 3ps f* hennes, dess

jejich *poss pron 3pp oböjl* deras

jel *verb l-part* ↗ **jet** åkte, kom

jelito *subst n*

I. blodpölsa

II. ↗ ↗ blåmärke

jemu *pers pron 3ps m/n D* ↗ **on, ono** honom, den, det

jen *adv*

I. bara, endast

II. **přece** ~ ändå, i alla fall

Jenda *subst mv förnamn dim* ➤ **Jan****jenom** *adv* bara**jenže** *konj* det är bara det att, fastän, men**jeskyně** *subst f* grotta**jestli** *konj* om, ifall**ještě** *adv*I. *temp* fortfarande, ännu; ~ **ne** ännu inte, inte än, inte tidigare, inte hittills; ~**pořád** fortfarande, alltjämtII. *bestämning till antal, mått till, mera, ytterligare*; ~ **jeden** en till; ~ **jednou** en gång till; ~ **někdo** någon meraIII. *grad vid komp* ännu; ~ **víc** ännu mera

IV. sedan, ytterligare, också

jet *verb* jede, jel >

I. åka, komma åkande

II. *om fordon* gå**jeviště** *subst n* scen**jez** *verb imp* ➤ **jíst** ät**jezdit** *verb obest* jezdí, jezdil >

I. åka, resa

II. *om fordon* gåIII. ~ **na kole** cykla; ~ **na koni** rida**jezero** *subst n* sjö**ježišmarja, ježišmarjá, jěžíšmarjá** *interj* herregud**ji** *pers pron 3ps f A* ➤ **ona** henne, den, det**jí** *pers pron 3ps f GLD* ➤ **ona** henne, den, det**jí** *verb 3ps pres* ➤ **jíst** han, hon äter**jídelna** *subst f* Gpl jídelen matsal**jídelní** *adj*

I. mat-

II. ~ **lístek** matsedel**jídlo** *subst n* Gpl jídel

I. mat, maträtt

II. **něco k ~u** ngt att äta**jih** *subst mt* GL -u

I. söder

II. **z ~u** söderifrån**jich** *pers pron 3pp G* ➤ **oni** dem**jim** *pers pron 3pp D* ➤ **oni** dem**jím, jíme** *verb pres* ➤ **jíst** äter**jinak** *adv*

I. på annat sätt, annorlunda

II. annars, för övrigt

jinam *adv riktn* någon annanstans**jinde** *adv befintl* någon annanstans**jindy** *adv temp* någon annan gång, vid något annat tillfälle**jinudy** *adv* en annan väg, någon annan väg**jiný** *adj* annan**Jirka** *subst mv förnamn dim* ➤ **Jiří****Jiří** *subst mv A -ího* förnamn**Jiřina** *subst f* förnamn**jíst** *verb* jí (3pp jedí), jedl > äta**jistě**I. *adv* säkert, visstII. *interj* javisst**jistota** *subst f*

I. säkerhet

II. **mít ~u** vara säker, vara på den säkra sidan**jistý** *adj* kortf jist

I. säker

II. **být si** ~ vara säker (på sin sak)**jít** *verb* jde, šel (fut půjde, imp jdi 'gí', pojď 'kom') >

I. gå, komma

II. *opers* ~ **o** + ack handla om ngt, vara frågan om ngt**Jitka** *subst f* förnamn**jitro** *subst n* morgon**jízda** *subst f* färd, resa, åktur**jžní** *adj* södra, syd-**jméno** *subst n* namn; ~**em** till namnet**jmenovat se** *verb refl* jmenuje se, jmenoval se > heta**jo** *interj*

I. ja

II. *fras že ~ ?* eller hur?, va?**jó** *interj* ja**Johan** *subst mv efternamn***Johny Walker** *subst mt* A -a, G -u whisky-märke**jsem** *verb 1ps pres* ➤ **být**

I. är

II. *preteritumbildande hjälpv***jsi** *verb 2ps pres* ➤ **být**

I. är

II. *preteritumbildande hjälpv*

jsme *verb 1pp pres* ➦ **být**

I. är

II. *preteritumbildande hjälpv***jsou** *verb 3pp pres* ➦ **být** är**jste** *verb 2pp pres* ➦ **být**

I. är, finns

II. *preteritumbildande hjälpv*

K K K K K K K K

k *prep + D*I. *vid person till*II. *fram till, mot, till*III. *fras ~ smíchu* skrattretande, löjligt;~ **tomu** dessutom; **něco** ~ **jídlu**, ~ **pítí***ngt att äta, att dricka*IV. *ändamål till, för*V. *temp framemot***kabát** *subst mt* G -u, L -ě/-u *rock, kappa***kabátěk** *subst mt* GL -u *dim* ➦ **kabát**
*rock, kappa***kafe** ➦ *subst n* ⇨ **káva** *kaffe***kam** *adv inter*I. *riktn vart*II. *mindre påtaglig riktn var***kamarád** *subst mv* *kamrat, vän, kompis***kámen** *subst mt* G *kamene* ⇨ *kamenu*,
LD *kameni* ⇨ *kamenu* *sten***kancelář** *subst f* G -e *kontor***kanystř** *subst mt* GL -u *dunk***kapat** *verb* *kape/kapá, kapal > kápnout*I. *droppa*

II. ➦ kola (av)

kapesní *adj* *fick-***kapesník** *subst mt* GL -u *näsduk***kapitán** *subst mv* *kapten***kapitola** *subst f* *kapitel***kapsa** *subst f* *ficka***Karěl** *subst mv* G -a *förnamn***Karlštejn** *subst mt* G -a, L -ě *by med borg*
*från 1348 c:a 20 km sydväst om Prag***karta** *subst f* Gpl *karět/kart kort, spelkort***kašárník** *subst mt* AG -a *kompaniförbud***kašlat** I *verb* *kašle, kašlal > hosta***kašlat** II *verb* *kašle, kašlal > vykašlat se na +*
*ack skita i ngt***kašna** *subst f* Gpl *kašen brunn***katedra** *subst f* Gpl *kateder (universitets)-*
*institution***káva** *subst f* *kaffe***kavárna** *subst f* *kafé***kazit** *verb* *kazí, kazil > z- förstöra***každý** *adj pron*I. *varje, var och en*II. *pl alla***kde**I. *inter adv* *var*II. *rel adv* *där***kdepak** *interj* *ingalunda***kdo** *pron* AG *koho, L kom, D komu, I kým*I. *inter* *vem*II. *rel vid syftn på pers som***kdosi** *indef pron* AG *kohosi, L komsi,*
D *komusi, I kýmsi någon***kdy**I. *inter adv* *när*II. *rel adv* *då, när***kdyby** *kond konj + konjunktivbildande*
hjälpv + l-part; för böjning ➦ **by** *om +*
*imperfekt/pluskvamperfekt/fut pret***kdysi** *indef adv* *en gång***když**I. *temp konj* *när, då*II. *kond konj* *om; i ~ även om***kę** *prep* ➦ **k** *till, mot***kecat** ➦ *verb* *kecá, kecal > kecnout*I. *snacka, prata skit*II. *skvallra***kecnout** ➦ *verb* *kecne, kecl ⇨ kecnul < kecat*I. *snacka, prata skit*II. *skvallra***kelímek** *subst mt* GL -u *(pappers-/plast)-*
*mugg***kerej** ➦ *inter/rel pron* ⇨ **který** *vilken***keř** *subst mt* *buske***kilo** *subst n* Gpl *kil/(efter räkn i NA) kilo kilo***kilometr** *subst mt* GL -u *kilometer***kino** *subst n* *bio***kladeč** *subst mv* *(matt-)läggare***kladl** *verb* ➦ **klást** *lade***Klára** *subst f* *förnamn Klara***Klárka** *subst f* *förnamn dim* ➦ **Klára**
Klara

klást *verb* klade, kladl > položit lägga**klepat** *verb* klepe ⇨ klepá, klepal > za- knacka**klesat** *verb* klesá, klesal > klesnout sjunka**klesnout** *verb* klesne, klesl < klesat sjunka**klíč** *subst mt* nyckel**klid** *subst mt* GL -u lugn, ro**klidný** *adj* lugn~ě *adv* lugnt, utan att det gör ngt, gärna**Klíma** *subst mv*

I. efternamn

II. **Ivan** ~ tjeckisk författare f. 1931, 1969-1989 förbjuden i hemlandet**klín** *subst mt* G -a, L -ě knä**klobouček** *subst mt* GL -u *dim* ⇨ **klobouk** hatt**klobouk** *subst mt* GL -u hatt**kloudný** *adj* *adv* kloudně ordentlig, vettig**klouznot** *verb* klouzne, klouzl < klouzat glida, halka**kluk** *subst mv* kille**kniha** *subst f* bok**knihupectví** *subst n* bokhandel**knihovna** *subst f* Gpl knihoven

I. bibliotek

II. bokhylla

knížka *subst f* Gpl knížek *dim* ⇨ **kniha** bok**koberec** *subst mt* matta**kočka** *subst f* katt**koho** *inter/rel pron AG* ⇨ **kdo** vem**Kohout** *subst mv*

I. efternamn

II. **Pavel** ~ 1928-, tjeckisk författare**kohoutek** *subst mt* GL -u kran**Kokoška** *subst mv* efternamn**kolega** *subst mv* kollega**kolegyně** *subst f* kollega**kolej** *subst f* G -e

I. (järnvägs)spår

II. studenthem, internat

kolem *adv/prep* + G

I. befintlighet (runt) omkring, runt

II. rörelse förbi, runt

koleno *subst n* knä**kolik** *inter adv* GLDI -a

I. hur mycket

II. **v** ~ (**hodin**) hur dags; ~ **je hodin?**

hur mycket är klockan?

kolikátý *adj* räkn vilken i ordningen*fras* **kolikátého je dnes?** vad är det för datum idag?**kolo** *subst n*

I. cykel

II. varv

komíhavý *adj* vacklande, guppande, blinkande**komise** *subst f* kommission**kompot** *subst mt* G -u, L -u/-ě *inlagd frukt i sockerlag***komu** *inter/rel pron D* ⇨ **kdo** vem**kóna** ⇨ ⇨ *subst f* ⇨ **zkouška** prov, tentamen**konat se** *verb refl* koná se, konal se > hållas, ske, gå av stapeln**konce** *subst mt* ⇨ **konec** slut**koncem** *subst mt* *Isg* ⇨ **konec** i slutet av**koncert** *subst mt* G -u, L -ě/-u konsert**konci** *subst* ⇨ **konec** slut, ände**končit** *verb* končí, končil > skončit sluta**konec** *subst mt* slut, ände, ända**konečně** *adv*

I. slutligen, till slut, äntligen

II. när allt kommer omkring, för övrigt

konečný *subst f*

I. slutlig, sista

II. ~á (**stanice**) ändhållplats, slutstation**koní** ⇨ *subst mv* Gpl ⇨ **koňů** ⇨ **kůň** hästar**Konopiště** *subst n* slott c:a 50 km sydöst om Prag**konverzace** *subst f* konversation**kopec** *subst mt* kulle**Kopecký** *subst mv* efternamn**koruna** *subst f* krona**kostel** *subst mt* G -a, L -e, Lpl -ích (-ech) kyrka**koš** *subst mt* korg**košatinka** *subst f* *dim* ⇨ **košatina** korgvagn**Košice** *subst f pl* tant stad i östra Slovakien, 218 000 inv**košile** *subst f* skjorta**kotě** *subst n* G kotěte kattunge

koukat ⇨ *verb* kouká, koukal > kouknout ⇨
dívat se
 I. titta
 II. försöka, fundera, se till att
koulet *verb* koulí (3pl -ejí -í), koulel > rulla
koupaliště *subst n* Gpl -išt' badplats
koupat *verb trans* koupe ⇨ koupá, koupal >
 vy- bada
 ~ **se refl intrans** bada
koupelna *subst f* Gpl koupelen badrum
koupit *verb* koupí, koupil < kupovat köpa
kouř *subst mt* rök
kouření *verbalsubst n* ⇨ **kouřit** rökning
kouřit *verb* kouří, kouřil > röka
 ~ **se refl opers** ryka
kousat *verb* kouše/kousá, kousal > kousnout
 bita
kousek *subst mt* GL -u *dim* ⇨ **kus** liten bit
kout *subst mt* G -a, L -ě hörn, vrå
koutek *subst mt* GL -u (ögon)vrå,
 (mun)gipa
krabice *subst f* Gpl krabic låda, kartong,
 paket, ask, burk
krabička *subst f dim* ⇨ **krabice** ask,
 kartong, paket
krajíc *subst mt* skiva
krajina *subst f* landskap
král *subst mv* G -e, LD -i, Npl -ové kung
krám ⇨ ⇨ *subst mt* G -u, L -u/-ě ⇨ **obchod**
 affär
krápník *subst mt* GL -u stalaktit, stalagmit,
 droppsten
krásný *adj* vacker
krást *verb* krade, kradl > ukrást, ukradnout
 stjäla
krátký *adj* komp kratší kort
Kratochvíle *subst f pl tant* mindre slott
kratší *adj komp* ⇨ **krátký** kortare
Kraus *subst mv* G -e
 I. efternamn
 II. **Ivan** ~ tjeckisk författare f. 1939,
 lever sedan 1968 i exil
kráva *subst f* Gpl krav ko
kravál *subst mt* G -u, L -u/-e oväsen
kreslení *verbalsubst n* teckning
kreslit *verb* kreslí, kreslil > na- teckna, rita
krěv *subst f* G krve blod

krk *subst mt* GL -u
 I. hals
 II. **mít něčeho po** ~ subj + stå en upp i
 halsen, ha fått nog av ngt
Krkonoše *subst mt pl tant* G -Ø, D -ům
 ⇨ ím, I -emi ~ -i *bergsmassiv i nordöstra*
Böhmen, högsta toppen 1602 m.ö.h.
krok *subst mt* GL -u steg
kromě *prep* + G förutom
kruh *subst mt* GL -u, Lpl kruzích krets, ring,
 cirkel
Krumlov *subst mt* G -a, L -ě *mindre borg*
krveprolití *subst n* blodsutgjutelse
krystal *subst mt* GL -u kristall
křečovitý *adj* adv křečovitě krampaktig
křeslo *subst n* Gpl křesel fåtölj
křestní *adj* dop-; ~ **jméno** förnamn
křičet *verb* křičí, křičel > křiknout, zakřičet
 skrika
křída *subst f* krita
křik *subst mt* GL -u skrik, skri
křížovatka *subst f* gatukorsning
křoví *subst n* buskage
kšanda *subst f* hängsle
který
 I. *rel pron* vilken, som
 II. *inter pron* vilken
ku *prep* + D ⇨ **k**
 I. mot, till
 II. *i skalangivelser till; jedna ku jedné*
 ett till ett
kudy *adv*
 I. *inter* vilken väg
 II. *indef* varhelst, var ... än, överallt
kufr *subst mt* GL -u resväska
kufřík *subst mt* GL -u *dim* ⇨ kufr resväska
kuchyně *subst f* kök
kulišácký *adj* adv kulišácky lurig, finurlig
kulka *subst f* kula
kulomet *subst mt* GL -u kulspruta
kuň *subst mv* Npl koně, G koňů ⇨ koní,
 D koňům ⇨ koním, I koni ⇨ koňmi häst
kupa *subst f* hög
kupodivu *adv* förvånansvärt nog
kupovat *verb* kupuje, kupoval > koupit köpa
kurz (~ **kurs**) *subst mt* G -u, L -u/-e kurs
kus *subst mt* G -u, L -u/-e bit, stycke

květina *subst f* blomma**květinářství** *subst n* blomsteraffär**květen** *subst mt* G -a, L -u maj**květ** *subst mt* GL -u blomma**kvičet** *verb* kvičí, kvičel > za- gnälla, pipa, skria, skrika**kvůli** *prep* + D

I. för ... skull

II. orsak på grund av, för, med anledning av

kytara *subst f* gitarr

LLLLLLLLLL

Labe *subst n* Elbe**laboratoř** *subst f* G -e laboratorium**laciný** *adj* billig**láhev** ⇨ **lahév** *subst f* G -e flaska**lákát** *verb* láká, lákal > locka**lamentovat** *verb* lamentuje, lamentoval > beklaga sig**lampa** *subst f* lampa**láska** *subst f* kärlek**laskavost** *subst f* G -i vänlighet, älskvärdhet, tjänst**laskavý** *adj* kortf laskav, adv laskavě vänlig, älskvärd, snäll**látka** *subst f* tyg**lavice** *subst f* Gpl lavic bänk**lavička** *subst f* dim ⇨ **lavice** bänk**lávka** *subst f* Gpl lávek spång, gångbro**led** *subst mt* G -u, L -ě/-u is**leden** *subst mt* G -a, L -u januari**lehat si** *verb refl tant* lehá si, lehal si > lehnout si lägga sig**lehký** *adj* adv lehce

I. vikt lätt

II. svårighetsgrad lätt, enkel

lehnout si *verb refl tant* lehne si, lehl si ⇨ lehnul si < lehat si lägga sig**lék** *subst mt* GL -u medicin, läkemedel**lékárna** *subst f* apotek**lékař** *subst mv* läkare**lékařský** *adj* läkar-**lekce** *subst f* lektion**leknout se** *verb refl tant* lekne se, lekl se < lekat se bli rädd**lepidlo** *subst n* klister, lim**lepší** *adj komp* ⇨ **dobrý** bättre**les** *subst mt* G -a, L -e, Lpl -ích skog**lesní** *adj*

I. skogs-

II. ~ **jahoda** smultron**let** *subst n* Gpl ⇨ **léto/rok** somrar, år**letadlo** *subst n* flygplan**letiště** *subst n* Gpl -išt' flygplats**letní** *adj* sommar-**Letná** *subst f* G -é stort park- och friluftsområde i centrala Prag**léto** *subst n* Gpl let, L létech/letech, D létûm/letûm, I léty/lety

I. sommar

II. pl år; **v sedmi letech** vid sju års åderIII. **v ~ě** på sommaren**levný** *adj* billig**lézt** *verb* leze, lezl > krypa, klättra**ležérnost** *subst f* G -i obesvärat, legärt manér**ležet** *verb* leží, ležel > ligga**lhát** *verb* lže, lhal > ljuga**líbat** *verb* líbá, líbal > políbit kyssa**Libín** *subst mt* G -a, L -ě 1096 m högt berg 35 km väster om České Budějovice**líbit se** *verb refl tant* líbí se, líbil se > + dat behaga, tilltala; **něco se líbí někomu** ngn tycker om ngt; **někde se někomu líbí** ngn trivs ngnstans**Lída** *subst f* förnamn dim ⇨ Ludmila**lidé** *subst mv* Npl ⇨ **člověk** Npl ⇨ ⇨ lidi, A lidi, G lidí, L lidech, D lidem, I lidmi folk, människor**lidský** *adj* mänsklig**Linda** *subst f* förnamn**Linhart** *subst mv* efternamn**linka** *subst f* linje, anknytning**linoleum** *subst n* G linolea linoleum**líp** ⇨ *adv* ⇨ **lépe** *komp* ⇨ **dobře** bättre**list** *subst mt* G -u, L -u/-ě blad, löv**lísteč** *subst mt* GL -uI. dim ⇨ **list** lapp

II. biljett

III. **jídelní** ~ matsedel, meny

listí *subst n* löv, lövverk
listina *subst f* lista
listopad *subst mt* GL -u november
lít *verb* lije/leje, lil >
 I. hälla
 II. *opers* regna, ösregna
literatura *subst f* [-u:-] litteratur
lítostivý *adj* beklagande, ömkande, sorgsen
litovat *verb* lituje, litoval > něco/někoho beklaga ngt, ångra ngt, tycka synd om ngn
litr *subst mt* GL -u liter
lod' *subst f* G -i (-ě), NApl -ě (-i) båt
lodička *subst f* Gpl lodiček *dim* ↗ **lod'** båt
lod'ka *subst f* Gpl loděk *dim* ↗ **lod'** båt
Londýn *subst mt* G -a, L -ě London
loučit se *verb* loučí se, loučil se > roz- s někým ta adjö av ngn, säga adjö till ngn, ta avsked av ngn
louka *subst f* Gpl luk äng
lovecký *adj* jägar-, fiskar-
ložnice *subst f* sovrum
Lucheni *subst mv* [luxɛ:ni] efternamn
luna ↗ *subst f* ⇒ **měsíc** måne
lyže *subst f* skida
lze *adv* + inf det går, det är möjligt
lže *verb pres* ↗ **lhát** ljuger
lžička *subst f* Gpl lžiček *dim* ↗ **lžíce** tesked, liten sked

M M M M M M M

má *verb pres 3sg* ↗ **mít** har
má *poss pron f* Nsg/n NApl ↗ **můj** min
Maďarsko *subst n* Ungern
magistr *subst mv*
 I. *akademisk grad* magister
 II. *apotekare*
Maizl *subst mv* [-aj-] G -a efternamn
majetek *subst mt* GL -u egendom
mají *verb pres 3pl* ↗ **mít** har
makový *adj* si; **takový nebo** ~ si eller sådan
Malá Strana Lillsidan stadsdel i centrala Prag

málem *adv* så när, nästan, nära på
maličkost *subst f* G -i småsak, petitesse
malíř *subst mv* målare, konstnär
málo *adv* lite, få
malomyslný *adj* *adv* -ě försagd, klenmodig, bedrövad
malovat *verb* maluje, maloval > na-
 I. måla
 II. rita, teckna
malý *adj* komp menší liten
mám, máme *verb pres* ↗ **mít** har
mami *subst f* Vsg kortf ↗ ⇒ **maminko** ↗ **maminka** mamma
maminka *subst f* *dim* ↗ **máma** mamma
manifestace *subst f* manifestation
manžel *subst mv* G -a, Npl mv -ové, mv+f -é make, äkta man
manželka *subst f* Gpl manželek hustru
mapa *subst f* karta
Marcelka *subst f* *dim* förnamn ↗ **Marcela**
Marchais *subst mv* [marʃɛ:] *franskt* efternamn; **Georges** ~ f. 1920, sedan 1972 generalsekreterare för det franska kommunistpartiet
Marie *subst f* [-ije] förnamn
Marta *subst f* förnamn
Martin *subst mv* förnamn
Masaryk *subst mv* efternamn; **Tomáš Garrigue** ~ 1850-1937, Tjeckoslovakiens förste president från 1918
masírovat *verb* masíruje, -oval > massera
máslo *subst n* Gpl másel smör
maso *subst n* kött
mast *subst f* G -i salva
máš *verb pres* ↗ **mít** har
matce *subst f* LDsg ↗ **matka** mor
matčín *poss adj* ↗ **matka** mors
máte *verb pres* ↗ **mít** har
matika *subst f* [-ti-] ↗ ↗ ↗ **matematika** matte
matka *subst f* mor, mamma
Mauvois *subst mv* [mɔʁva] *franskt* efternamn; **André** ~ 1855-1967, fransk författare

mávat *verb* mává, mával > mávnout vifta, vinka
mávnout *verb* mávne, mávl ⇨ mávnul < mávat vifta, vinka
maximální *adj* adv -ě max, max-, högst, störst
mazání *subst n* olja, tinktur i synnerhet med läkande verkan
mazat *verb* maže, mazal > na- smörja, gnida in
mé *poss pron* ⇨ ⇨ **moje** ⇨ **můj** min
mě *pers pron AG* ⇨ **já** mig
med *subst mt* GL -u honung
méd'a *subst mv* nalle(björn)
mého *poss pron* ⇨ **můj** min
Meier *subst mv* [-aj-] efternamn; **Golda** ~ová Israels premiärminister
měkký *adj* komp měkčí mjuk
měl *verb l-part* ⇨ **mít** hade, skulle, borde; ~ by borde
Mělník *subst mt* G -a, L -u stad c:a 40 km norr om Prag, 20 000 inv
melodie *subst f* [-ije] melodi
meloun *subst mt* A -Ø ⇨ -a, G -u, L -u/-ě melon
měnit *verb* mění, měnil > z- förändra
měsíc *subst mt*
 I. månad
 II. måne
město *subst n* stad
metoda *subst f* metod
mezi *prep*
 I. + I *befintlighet* mellan, bland
 II. + A *riktning* mellan, in emellan, in bland
mi *pers pron D* ⇨ **já** mig
míč *subst mt* boll
Michal *subst mv* G -a förnamn
Miládka *subst f* förnamn *dim* ⇨ **Milada**
Milan *subst mv* förnamn
milenec *subst mv* älskare, älskande
milion (~ **milión**) *subst räkn* GL -u miljon
milostpane *subst mv* V nådig herrn
Miloš *subst mv* förnamn
milý *adj* adv -e trevlig
mimo *prep* + A utom

mimochodem *adv* förresten, i förbigående (sagt)
mín ⇨ ⇨ **méně** *adv komp* ⇨ **málo**, **trochu** mindre
mínění *verbalsubst n* ⇨ **mínit** mening, åsikt
minerálka *subst f* ⇨ ⇨ **minerální voda** mineralvatten
ministerstvo *subst n* [-ni-] L -u ministerium, departement
mínit *verb* míní, míní > mena
minulý *adj* förra
minuta *subst f* minut
minutový *adj* minut-
míra *subst f* mått; **přivést z ~y** bringa ur fattningen
Mířek *subst mv* förnamn *dim* ⇨ **Míroslav**
Mirka *subst f* förnamn *dim* ⇨ **Míroslava**
mírný *adj* adv -ě lugn, måttlig, måttfull
miska *subst f* Gpl misek skål
místní *adj* lokal; *substantiverat* lokalbo
místnost *subst f* G -i rum, lokal
místo 1 *subst n* plats, ställe
místo 2 *prep* + G i stället för
mít *verb* má, měl >
 I. ha
 II. få
 III. skola, böra
 IV. lära; **kafe tu má být dobré** kaffet lär vara bra här
 V. *fras* ~ **rád** tycka om
 VI. *fras* ~ **hlad** vara hungrig; ~ **jistotu** vara säker (på den säkra sidan)
 ~ **se refl** må
mívat *verb iter* mívá, míval > bruka ha, ofta ha
mladinký *adj dim* ⇨ **mladý** purung, rart ung, ungt rar
mladší *adj komp* ⇨ **mladý** yngre
mladý *adj* komp mladší ung
mlčení *verbalsubst n* ⇨ **mlčet** tystnad, tigande
mlčet *verb* mlčí, mlčel > tiga, vara tyst, hålla tyst
mlčky *adv* tigande, i tystnad
mléko *subst n* mjölk

mlha *subst f* dimma
mluvit *verb* mluví, mluvil > tala
mne *pers pron AG* ↗ ↗ **mě** ↗ **já** mig
mně *pers pron LD* ↗ **já** mig
mnohem *gradadv* + komp mycket
mnoho *adv* GLDI -a mycket, många
mnou *pers pron I* ↗ **já** mig
mnout *verb* mnú, mnul > gnugga, gnida
moc *adv* + G
 I. *grad* mycket, väldigt
 II. *mängd* mycket, många
 II. *i neg sats* särskilt (mycket)
mocht ↗ ↗ **moci** *verb* může (1ps ↗ mohu
 ↗ můžu, 3pp ↗ mohou ↗ můžou), mohl >
 kunna
moderní *adj* modern
modlit se *verb refl tant* modlí se, modlil se
 > be
modrý *adj* blå
mohl *verb l-part* ↗ **mocht** kunde
mohu ↗ ↗ **můžu** *verb* ↗ **mocht** kan
moje *poss pron* ↗ **můj** min
moji *poss pron mv Npl* ↗ **můj** mina
mokro *subst n* blöta, väta
mokrý *adj* våt, blöt
moment *subst mt* G -u, L -ě/-u ögonblick
Monica *subst f* förnamn
Morava *subst f* Mähren, Moravien
moravský *adj* moravisk, mährisk
moře *subst n* hav
Moskva *subst f* huvudstad i Ryssland
most *subst mt* G -u, L -ě bro
moucha *subst f* Gpl much fluga
mouka *subst f* mjöl
možná *adv* kanske
možný *adj* möjlig
mrak *subst mt* GL -u moln
mrkev *subst f sg tant* G -e morötter
mrknout *verb* mrkne, mrkl ↗ mrknul < mrkat
 blinka
mrtvý *adj* död
mrznout *verb* mrzne, mrzl ↗ mrznul < mrzat
 frysa (till is)
mu *pers pron D* ↗ **on**, **ono** (till, för, åt)
 honom, den, det
můj *poss pron* N f moje ↗ má, NA n moje
 ↗ mé, G m/n mého, GLD f mé ↗ mojí,

D m/n mému, A mv mého, mt můj, f moji
 ↗ mou, L m/n mém, I m/n mým, f mou
 ↗ mojí, mv Npl moji ↗ mí, mv Apl, mt/f/n
 NApl moje ↗ mé, n NApl moje ↗ má,
 GL mých, D mým, I mými min
Müller *subst mv* [miler] *efternamn*
muset *verb* musí (3pl -ejí/-í), musel >
 I. måsta, vara tvungen
 II. *vid negation* behöva
Můstek *subst mt* GL -u
 I. *plats vid Václavtorgets nedre ände i*
Prag
 II. *tunnelbanestation under Václavtor-*
gets nedre ände i Prag
muzeum *subst n* G muzea museum
muž *subst mv* man
může *verb* ↗ **mocht** kan
může být *adv* kanske
můžeme, můžeš, můžete, můžu *verb* ↗
mocht kan
my *pers pron AGL* nás, D nám, I námi vi
mýdlo *subst n* tvål
myje se *verb pres* ↗ **mýt se** tvättar sig
mylný *adj* felaktig
mým *poss pron m/n* *Isg el. m/f/n Dpl* ↗
můj min
myslet *verb* myslí, myslel > na + A tänka,
 tycka, tro; ~ **si** *refl* tycka, tro, mena
myš *subst f* G -i mus
Myšík *subst mv* *efternamn*
myšlenka *subst f* tanke
mýt *verb* myje, myl > u- tvätta

N N N N N N N N

na *prep*

I. + L *befintlighet* på, i; ~ **slunci** i solen
 II. + A *riktning* på, ner på, upp på, till,
 ut på
 III. + A *ändamål* till, för
 IV. + A *till, på*; ~ **shledanou** på
 återseende, adjö, hej då
 V. + A *person* för, mot, som
 VI. + A *vid klockslag* **čtvrt** ~ **dvě** kvart
 över ett, **tři čtvrtě** ~ **tři** kvart i tre
 VII. + A *tid* ~ **dva dny** för, på två dagar

VIII. + A *fras* ~ **první pohled** vid första anblicken
 IX. *fras* **hrát na něco** spela ngt instrument
nabídnout *verb* nabídne, nabídl < nabízet
 erbjudas, bjuda
nábožný *adj* from
nábřeží *subst n* strandpromenad,
 strandväg, strandgata
nač *prep* + *pron* ➤ **na co** till vad
nad *prep*
 I. + I *befintl* över, ovanför
 II. + A *riktning* upp över, ovanför
nadávat *verb* nadává, nadával > skälla, klaga
nadě *prep* + A/I ➤ **nad** över, ovanför
nadepsat *verb* nadepíše, nadepsal <
 nadepisovat förse med rubrik
nadjet si *verb refl* nadjede si, nadjel si <
 nadjíždět si köra in tid
nádobí *subst n* husgeråd
nádraží *subst n* station
nadskakovat *verb* nadskakuje, nadskakoval >
 nadskočit hoppa (upp lite)
nafoukaný *adj* högfärdig, uppblåst, viktig
nahlas *adv* högt, högljutt
náhle *adv* plötsligt
nahněvaný *adj* *adv* -ě (lite) förargad
nahoru *adv* upp, uppåt
nahore *adv* uppe
nacházet se *verb* nachází se, 3pl -ejí/-í se,
 nacházel se > finnas, befinna sig
nachlazení *verbalsubst n* ➤ **nachladit**
 förkylning
najde, najdeš, najdete, najdou, najdu
verb fut ➤ **najít** hittar, finner
najednou *adv* med ens, plötsligt
naježit se *verb* naježí se, naježil se < naježovat
 se bli uppretad, resa ragg
najít *verb* najde, našel < nacházet hitta
najíst se *verb refl* nají se (3pp najedí se),
 najedl se < něčeho äta sig mått på ngt
naklonit se *verb* nakloní se, naklonil se <
 naklánět se böja sig, luta sig (lite)
nakonec *adv* till sist, slutligen
nakoupit *verb* nakoupí, nakoupil < nakupovat
 I. handla, göra inköp
 II. köpa på sig i större mängd

nakřít *verb* nakrčí, nakřil < nakřovat
 skrynkla, vecka, rynka
nakupovat *verb* nakupuje, nakupoval >
 nakoupit handla, göra inköp
naládovat *verb* naláduje, naládoval < ➤
 ➤ **nabít** ladda
naleje *verb fut* ➤ **nalít** håller upp
nalévat *verb* nalévá, naléval > nalít hålla upp
nález *subst mt* GL -u fynd
nalistovat *verb* nalistuje, nalistoval < bläddra
 fram, hitta
nalít *verb* nalije/naleje, nalil < nalévat hålla
 upp
nám *pers pron 2pp D* ➤ **my** oss
namátkový *adj* stickprovs-
náměstí *subst n* torg
námi *pers pron 1pp I* ➤ **my** oss
námitka *subst f* invändning
naopak *adv* tvärtom
nápad *subst mt* GL -u idé
napadnout *verb* napadne, napadl < napadat
 někoho falla ngn in, subj + komma på
napařit *verb* napaří, napařil < napařovat ge
 ngt otrevligt, bestraffning
napij se *verb refl imp* ➤ **napít se** drick,
 ta en klunk
nápis *subst mt* G -u, L -e/-u skylt, lapp,
 (på)skrift
napiš *verb imp* ➤ **napsat** skriv
napiše, napišeme, napišou, napišu *verb fut*
 ➤ **napsat** kommer att skriva
napít se *verb refl tant* napije se, napil se <
 napijet se něčeho dricka ngt, ta sig en
 klunk av ngt
naposledy *adv* för sista gången, senast
naprosto *adv* fullständigt
naproti *adv/prep* + D mittemot, mot; **jít**
někomu ~ gå ngn till mötes
napřed *adv* först *före ngt annat*, (gå) i
 förväg
napsat *verb* napiše, napsal < psát skriva
napůl *adv* till hälften
náramkový *adv* armleds-; ~é **hodinky**
 armbandsklocka
národ *subst mt* G -a, L -ě folk, nation

narodit se *verb refl* narodí se, narodil se < rodit se födas; **narodil jsem se** jag är född

národní *adj* national-

naříkat *verb* naříká, naříkal > klaga

nás *pers pron 1:a pers pl AGL* ➤ **my** oss

nasednout *verb* nasedne, nasedl < nasedat stiga in (i fordon)

nashle *interj* ⇨ ⇨ **na shledanou** hej då

naslédlý *adj* adv -e sötaktig

následovat *verb* následuje, následoval > följa

nastoupit *verb* nastoupí, nastoupil < nastupovat

I. někam börja någonstans (på ett arbete)

II. do něčeho stiga på, ombord *om fordon*

nastrouhat *verb* nastrouhá, nastrouhal < riva i större mängd

nástupišť *subst n* perrong

nastydnout *verb* nastydne, nastydl ⇨ nastydnul < bli förkyld

náš *poss pron* mv A našeho, mt A náš, f N/n NA naše, f A naši, m/n G našeho, L našem, D našemu, I naším, f GLDI naši, mv Npl naši, mv Apl/mt/f/n NApl naše, GL našich, D našim, I našimi *vår*

našel *verb l-part* ➤ **najít** hittade, fann

naštěstí *adv* som tur är, lyckligtvis

natáhnout *verb* natáhne, natáhl, part natažen < natahovat sträcka ut

natahovat *verb* natahuje, natahoval > natáhnout ruku po něčem/pro něco sträcka ut handen efter ngt

natažený *pret part* ➤ **natáhnout** utsträckt

natož *adv* än mindre

naučit *verb* naučí, naučil < učít lära; ~ **se refl** lära sig

náušnice *subst f* örhänge

návladnictví *subst n* åklagarämbetet

návod *subst mt* G -u, L -u/-ě bruksanvisning, instruktionsbok

návrh *subst mt* GL -u förslag

navrhnout *verb* navrhne, navrhl < navrhovat föreslå

návštěva *subst f* besök

návštěvník *subst mv* besökare

navštívit *verb* navštíví, navštívil < navštěvovat besöka

navynášet se *verb* navynáší se (3pl -ejí/-í se), navynášel se </> mycket och ofta bära ut, bort

nazad *adv* bakåt

nazdar *interj* hej, tjenare

naznačit *verb* naznačí, naznačil < naznačovat antyda

názor *subst mt* GL -u åsikt

nazpaměť *adv* utantill

nazývat *verb* nazývá, nazýval > nazvat kalla ~ **se refl** kallas

ne *adv*

I. inte

II. *självständigt* nej

III. *efter sats* ~? eller hur?

ne- *neg prefix* inte, o-

ně *pers pron efter prep n* Asg ➤ **ono** den, det

ně *pers pron efter prep m/f/n* Apl ➤ **oni** dem

nebe *subst n* himmel

nebezpečí *subst n* fara

nebezpečný *adj* adv -ě farlig

nebo *konj* eller

nebožka *subst f* salig, avliden, död

něco *indef pron* A něco, G něčeho, L něčem, D něčemu, I něčím något

nedaleko *prep* + G inte långt från

nedávno *adv* för inte länge sedan; **před** ~**em** för inte länge sedan

nedávny *adj* inte avlägsen *i tiden*; **v** ~**ých letech** för inte så många år sedan

neděle *subst f* söndag

nedostatkový *adj* brist-, ngt som det är brist på

nehet *subst mt* G -u, L -u/-ě nagel

něho *pers pron efter prep mv* Asg, m/n Gsg ➤ **on**, **ono** han, den, det

nehybný *adj* orörlig

nechat *verb* nechá, nechal < nechávat

I. někomu něco/něco pro někoho lämna (kvar) ngt åt ngn

II. někoho lämna ngn, låta ngn vara

III. + inf *ge påbud* låta + inf

IV. někoho + inf *ge möjlighet* låta ngn göra ngt

V. ~ **si refl** behålla för sig själv

něj *pers pron AGsg m/n* ➦ **on, ono**
honom, den, det
nej- *superlativ prefix -st*
nějak *obest adv* på något sätt
nějaký *obest pron* någon, någon slags
nejdřív(e) *adv superl* först, allra först
nejprve *adv* först
nejspíš *adv* snarast
někam *indef adv* riktning någonstans
někde *indef pron* någon stans
někdo *indef pron AG* někoho, L někom,
D někomu, I někým någon
někdy *indef adv* ibland, någon gång
někerej *indef pron* ⇨ ⇨ ⇨ **některý** någon,
en viss
neklidný *adj* orolig
někoho *indef pron AG* ➦ **někdo** någon
několik *indef räkn GLDI -a* några, vid
betoning flera
několikrát *indef multipl räkn* några
gångar
někom *indef pron L* ➦ **někdo** någon
někomu *indef pron D* ➦ **někdo** någon
některý *indef pron* någon, en viss
někým *indef pron I* ➦ **někdo** någon
něm *pers pron efter prep m/n Lsg* ➦ **on,**
ono honom, den, det
Němec *subst mv* tysk
Německo *subst n* Tyskland
nemocnice *subst f* sjukhus
nemocniční *adj* sjukhus-
nemocný *adj* sjuk
němu *pers pron efter prep m/n Dsg* ➦
on, ono honom, den, det
nemuset *verb neg* ➦ **muset** inte behöva
není *verb pres 3ps neg* ➦ **být** är inte,
finns inte
neomalený *adj* oförsämd, fräck, taktlös
nepochybně *adv* otvivelaktligen, utan
tvivel
neprodyšný *adj* lufttät, hermetisk
nepříjemný *adj* otrevlig, obehaglig
nepřítel *subst mv G -e, Npl nepřátelé,*
G nepřátel fiende
nepřátelský *adj* fientlig
nerad *pred attr/adv neg* ➦ **rád** ogärna,
inte gärna

nerozeznání *subst n* oigenkännlighet
nervózní *adj adv -ě* nervös
nese, neseš *verb pres* ➦ **nést** bär
nesl *verb l-part* ➦ **nést** bar
neslyšný *adj* ohörbar
nesou *verb pres* ➦ **nést** bär
nespokojený *adj* missnöjd
nesrozumitelný *adj* ofattbar
nést *verb best röresle* nese, nesl > bära
neteř *subst f G -e* brorsdotter, systerdotter
netrpělivý *adj* otålig
neutralita *subst f* neutralitet
neutrální *adj* neutral
New York *subst mt GL* New Yorku New
York
nezájem *subst mt GL -u* ointresse
než *konj*
I. *komp* än, än att; **dvakrát tolik**, ~ två
gångar mer än
II. *temp* innan
ni *pers pron efter prep f Asg* ➦ **ona**
henne
ní *pers pron efter prep f GLDIsg* ➦ **ona**
henne
nic *neg pron A* nic, *G* ničeho, *L* ničem,
D ničemu, *I* ničím inget, ingenting
nicméně *adv* inte desto mindre
nich *pers pron efter prep GLpl* ➦ **oni**
dem
nikam *adv neg* ingenstans
nikde *neg adv* ingenstans
nikdo *neg pron AG* nikoho, *L* nikom,
D nikomu, *I* nikým ingen
nikdy *neg adv* aldrig
nikoho *neg pron AG* ➦ **nikdo** ingen
nikomu *neg pron D* ➦ **nikdo** ingen
nikterak *neg adv* på intet sätt
nikým *neg pron I* ➦ **nikdo** ingen
nim *pers pron efter prep Dpl* ➦ **oni** dem
ním *pers pron efter prep m/n Isg* ➦ **on**
honom, den, det
nima *pers pron Ipl* ⇨ ⇨ ⇨ **nimi** ➦ **oni**
dem
nimi *pers pron Ipl* ➦ **oni** dem
Nina *subst f [nina]* förnamn
nit *subst f G -i (sy)* tråd
nízko *adv* ➦ **nízký** lågt

nízký *adj* låg**no** *interj* I. ja, mm, aa

II. förebrående men

noc *subst f* G -i natt**noční** *adj* natt-**noha** *subst f* GLpl nohou, I nohama ben, fot**nojo** *interj* jaja**nos** *subst mt* G -u, L -e/-u näsa**nosič** *subst mv* bärare**nosit** *verb* nosí, nosil >

I. obest rörelse bära

II. ha på sig kläder

notes *subst mt* G -u, L -u/-e anteckningsbok**ňouma** *subst mv* mähä, tjockskalle, ngn med tummen mitt i handen**Novák** *subst mv* efternamn; ~ová *subst f* efternamn**novinář** *subst mv* journalist, reporter**noviny** *subst f pl* tant (dags)tidning**novostavba** *subst f* nybyggnation**nový** *adj* ny; ~é **brambory** färskpotatis**Nový** *subst mv* efternamn**nudit se** *verb refl* nudí se, nudil se > ha tråkigt**nudný** *adj* tråkig**nula** *subst f* räkn nolla, noll**numizmatický** *adj* numismatisk, numismatiker-, myntsamlar-**numizmatik** *subst mv* numismatiker, myntsamlare**Nusle** *subst f pl* tant stadsdel i Prag**nutno** *adv* nödvändigt**nutný** *adj* nödvändig**nůž** *subst mt* G nože kniv**nyní** *adv* ⇨ ⇨ **ted'** nu

O O O O O O O O

o *prep*

I. + L om, angående

II. + L temp under, på; ~ **vánocích** på jul; ~ **přestávce** på, under rastenII. + A vid *bedjan, vädjan etc.* om;**dělat si starost** ~ **někoho** vara orolig för ngn; **jít** ~ **něco** vara frågan om ngt;**přijít** ~ **něco** gå miste om ngtIII. + A före angivande av mått före komparativ; utan översättning; ~ **něco mladší** något yngre

IV. + A vid fysisk kontakt mot

V. *fras* **bát se** ~ **někoho** vara rädd att ngt skall hända ngn**oba** *räkn* NA f/n obě, GL obou, DI oběma båda**obava** *subst f* farhåga, fruktan, rädsla**občas** *adv* ibland, då och då**obdivovat se** *verb* obdivuje se, obdivoval se > něčemu beundra ngt**období** *subst n* period; **roční** ~ årstid**oběd** *subst mt* G -a, L -ě lunch, middag mitt på dagen**oběsit** *verb* oběsí, oběsil < věšet hänga i syfte att ta livet av**obejdeme** *verb fut* ⇨ **obejít** går runt**obejít** *verb* obejde, obešel < obcházet gå runt**obešel** *verb l-part* ⇨ **obejít** gick runt**oběžník** *subst mt* GL -u cirkulär**obchod** *subst mt* G -u, L -ě/-u affär**obchodní** *adj* affärs-; ~ **dům** varuhus**obilí** *subst n* spannmål**objednat** *verb* objedná, objednal < objednávat beställa**objednávat** *verb* objednává, objednával > objednat beställa**objednávká** *subst f* beställning**objevit** *verb* objeví, objevil < objevovat upptäcka~ **se refl** dyka upp, visa sig, uppstå**objímat** *verb* objímá, objímal > obejmout hålla om, krama**oblačno** *pred* molnigt**obléct** *verb* ⇨ **obléci** obleče, oblékl < oblékat klä på**oblékat** *verb* obléká, oblékal > obléct ⇨ obléci, obléknout klä på**obléknout** *verb* oblékne, oblékl ⇨ obléknul < oblékat klä på**oblek** *subst mt* GL -u kostym**obličej** *subst mt* ansikte**obluda** *subst f* monster, odjur**oboječ** *subst mt* GL -u koppel**obořit se** *verb refl tant* oboří se, obořil se < obořovat se na někoho fara ut *mot ngn*, ryta åt ngn

obou *räkn GL* ➤ **oba** båda
obout *verb* obuje, obul < obouvat sko, sätta, ta på sko
obranný *adj* försvars-
obrátit *verb* obrátí, obrátil < obracet vända (på), vrida (på)
obraz *subst mt G -u, L -e/-u* tavla, bild
obrázek *subst mt GL -u dim* ➤ **obraz** bild, tavla
obrys *subst mt G -u, L -u/-e* kontur
obřadný *adj* högtidlig, ceremoniell, rituell
obsadit *verb* obsadí, obsadil, pp obsazen < obsazovat ockupera, ta i besittning, besätta
obsah *subst mt GL -u* innehåll
obsazen *pret part* ➤ **obsadit** ockuperad
obul *verb l-part* ➤ **obout** skodde
obuv *subst f G -i* skor, skodon
obyčejně *adv* vanligtvis
obyvatel *subst mv G -e, Npl -é, Gpl -ø* invånare
ocenit *verb* ocení, ocenil < oceňovat uppskatta, sätta värde på
očekávat *verb* očekává, očekával > očekat vänta, förvänta
oči *subst f pl Gpl -í, Lpl -ích, D -ím, I -ima* ➤ **oko** ögon
od *prep + G*
 I. *rumsbetydelse* från
 II. *vid person* från, av
 III. *tidsbetydelse* från
 IV. *syfte, ändamål* **vrata** ~ **garáží** garageport
odborný *adj* fack- *avseende ämne*
oddělení *subst n* avdelning
odejít *verb* odejde, odešel < odcházet gå (sin väg), ge sig av
odepsat *verb* odepíše, odepsal < odpisovat skriva av
odešel *verb l-part* ➤ **odejít** gick, gav sig av
odevzdat *verb* odevzdá, odevzdal < odevzdávat lämna, ge, överlämna
odhodit *verb* odhodí, odhodil < odhazovat kasta bort, kasta ifrån sig
odhodlat se *verb refl tant* odhodlá se, odhodlal se < odhodlávat se besluta sig

odhodlávat se *verb* odhodlává se, odhodlával se > odhodlat se besluta sig
odcházet *verb* odchází (3pp -ejí ☞ -í), odcházel > odejít gå, avlägsna sig
odchod *subst mt GL -u* sorti, avgång
odjet *verb* odjede, odjel < odjíždět resa (sin väg), ge sig av, avresa
odjezd *subst mt G -u, L -u/-ě* avresa, *om fordon* avgång
odjíždět *verb* odjíždí (3pp -ejí ☞ -í), odjížděl > odjet resa (sin väg), ge sig av, avresa
odkašlat *verb* odkašle, odkašlal < odkašlávat harkla sig
odkdy *inter adv* sedan när, från hur dags
odklopit *verb* odklopí, odklopil < odklápět, odklopovat fälla upp, lyfta (på locket)
odkopnout *verb* odkopne, odkopl ☞ odkopnul < odkopovat, odkopávat sparka undan, bort
odkud *adv*
 I. *inter* varifrån
 II. *rel* varifrån
odkvétat *verb* odkvétá, odkvétal > odkvést blomma ut
odletět *verb* odletí, odletěl < odlétat ☞ odlítat flyga iväg
odložit *verb* odloží, odložil < odkládat skjuta upp
odmítavost *subst f G -i* avvisande hållning
odmítnout *verb* odmítne, odmítl ☞ odmítnul < odmítat avvisa, avböja, tacka nej
odmlčet se *verb* odmlčí se, odmlčel se < odmlčovat se tystna
odnést *verb* odnese, odnesl < odnášet bära bort
odpočinout si *verb refl* odpočine si, odpočinul si < odpočívat vila (sig)
odpočívat *verb* odpočívá, odpočíval > odpočinout si vila (sig)
odpoledne *adv* på eftermiddagen, i eftermiddag
odporoučet se *verb* odporoučí se, odporoučel se > odporučit se ta artigt avsked, artigt säga adjö
odposlouchávat *verb* odposlouchává, odposlouchával > odposlouchat, odposlechnout avlyssna
odpověď *subst f G -di* svar

odpovědět *verb* odpoví (3pp odpovědí),
odpověděl < odpovídat svara
odpovídat *verb* odpovídá, odpovídal >
odpovědět svara
odstěhovat se *verb refl* odstěhuje se,
odstěhoval se < flytta (bort från en plats)
odsud *adv* härifrån
odsunout *verb* odsune, odsunul < odsouvat,
odsunovat föra åt sidan, ta bort
odtáhnout *verb* odtáhne, odtáhl < odtahovat
I. dra bort
II. sticka, gå sin väg
odtrhnout *verb* odtrhne, odtrhl > odtrhnul <
odtrhovat, odtrhávat rycka, slita bort
odtud *adv* härifrån, därifrån
odvážit se *verb* odváží se, odvážil se <
odvažovat se våga
odvedl *verb l-part* ➤ **odvést** förde bort
odvést *verb* odvede, odvedl < odvádět föra
bort, följa med bort
odvézt *verb* odveze, odvezl < odvážet
I. köra bort, frakta bort
II. skjutsa
oharek *subst mt* GL -u fimp
ohěň *subst mt* eld
ohlédnout se *verb refl* ohlédne se, ohlédl se <
ohlížet se se sig omkring
ohnutý *adj* böjd, krokig
ochotný *adj* adv -ě villig
okamžik *subst mt* GL -u ögonblick
okamžitě *adv* genast, ögonblickligen
okno *subst n*
I. fönster
II. ☞☞ minneslucka
oko *subst n* i plur fem NA oči, G očí, L očích,
D očím, I očima öga
okolí *subst n* omgivning
okolo *adv/prep* + G runt, runt omkring
okouzlit *verb* okouzlí, okouzlit < okouzlovat
förtrolla, hänföra, imponera
okraj *subst mt* kant
okupace *subst f* ockupation
Olympie *subst f* cigarettmärke
omlouvát se *verb refl* omlouvá se, omlouval
se > omluvit se be om ursäkt, förlåtelse
omyl *subst mt* GL -u misstag
omylem *adv* av misstag

on *pers pron m* A ho/jej/něj, mv jeho/něho,
G ho/jeho/něho ☞ něj, L něm, D mu/jemu/
němu, I jím/ním han, den, det
ona *pers pron f* A ji/ni, G jí/ní, L ní, DI jí/ní
hon, den, det
ona *dem pron* ➤ **onen** ☞ ➤ **tamten** den
där
onen *dem pron* ☞ ➤ **tamten** f ona, n ono,
pron böjning
I. den där
II. vid betoning som dubblering av
subjektet, översätts ej
oni *pers pron mv pl* Npl mv oni, mt/f ony,
n ona, A je/ně, G jich/nich, L nich, D jim/nim,
I jimi/nimi de
oni *dem pron* ➤ **onen** ☞ ➤ **tamten** den
där
ono *pers pron n* A ho ☞ je/ně, G ho/jeho/něho
☞ něj, D mu/jemu/němu den, det
ono *dem pron* ➤ **onen** ☞ ➤ **tamten** den
där
opachný *adj* motsatt
opakovat *verb trans* opakuje, opakoval > z-
upprepa, repetera
~ **se intrans** upprepas
opatrný *adj* adv -ě försiktig
opatřit *verb* opatří, opatřil < opatřovat skaffa,
anskaffa
Opera *subst f* hotellnamn
opět *adv* åter, igen
opilý *adj* full, berusad
opodeldok *subst mt* GL -u kamfersalva
opouštět *verb* opouští, opouštěl > opustit
lämna, överge
opravdu *adv* verkligen
opravit *verb* opraví, opravil < opravovat laga,
rätta (till)
opravovat *verb* opravuje, opravoval > opravit
laga, rätta (till)
opřít *verb* opře, opřel < opírat něco o něco luta,
stödja ngt mot ngt
~ **se refl** o něco luta, stödja sig mot ngt
opsat *verb* opíše, opsal < opisvoat skriva av
opustit *verb* opustí, opustil < opouštět lämna,
överge
oslovit *verb* osloví, oslovil < oslovovat tilltala
osm rákn [ɔsum] GLDI osmi åtta
osmdesát rákn GLDI -i åttio

osmnáct *räkn* GLDI -i arton**osmý** *adj* säkn åttonde**osoba** *subst f* person**ostatní** *adj* övrig**Ostrava** *subst f industristad i norra Mähren med 325 000 invånare***ostrý** *adj* skarp**osudný** *adj* ödesmättad**osvobození** *subst n* befrielse**ošklivý** *adj*

I. ful

II. osmaklig, motbjudande

otáčet *verb trans* otáčí (3pp -ejí ⇨ -í), otáčet > otočit

I. něčím vrida på ngt

II. něco vända på ngt

~ **se** *intrans* vrida på sig**otázat se** *verb refl tant* otáže se, otázal se < tázat se ⇨ ⇨ **ptát se** fråga, spörja**otázka** *subst f* fråga**otazník** *subst mt* GL -u frågetecken**oteč** *subst mv* Npl -ové far**otevřený** *adj* öppen**otevřít** *verb* otevře, otevřel < otevírat, otvírat
öppna**otisknout** *verb* otiskne, otiskl < otiskovat
publicera**otočit** *verb* otočí, otočil < otáčet vrida, vända (på)**ovoce** *subst n sg tant* frukt**ovšem** *adv*

I. naturligtvis

II. verkligen, sannerligen

označit *verb* označí, označil < označovat
beteckna**oznámit** *verb* oznámí, oznámil < oznamovat
tillkännage, meddela**ozvat se** *verb refl tant* ozve se, ozval se < ozývat se

I. höras

II. höra av sig, ge sig till känna, höja sin röst

ozvěna *subst f* eko**ožralý** *adj* full, berusad**P P P P P P P P P****pa** *interj* hej då**pacient** *subst mv* patient**padat** *verb* padá, padal > padnout falla, ramla;~**á sníh** det snöar**padělat** *verb* padělá, padělal < padělávat
förfalska**padesát** *räkn* GLDI -i femtio**padnout** *verb* padne, padl ⇨ padnul < padat
falla, ramla**pajdavý** *adj* linkande**pak** *adv* sedan**paklík** *subst mt* GL -u *dim* ⇨ **pakl** paket,
ask**palice** *subst f* klase**památka** *subst f* minnesmärke**pamatovat** *verb* pamatuje, pamatoval >

I. komma ihåg, minnas

II. ~ **se** *refl* na něco minnas ngtIII. ~ **si** *refl* něco minnas, komma ihåg
ngt**paměť** *subst f* G -ti minne**pán** *subst mv* V pane, Npl pánové/páni, som
titel kort vokal i alla kasus i sg herre**pánbůh** *subst mv* vår herre, Gud**páni** *interj* herre**paní** *subst f* AGLDIV paní, NAGpl paní,
D paním, L paních, I paními fru, dam**panika** *subst f* [-ni-] panik**pantofle** *subst f* innetoffel**papír** *subst mt* G -u, L -ře/-ru papper**pár** *subst mt* GL -u par**pár** *räkn* oböjl ett par, några**paradox** *subst mt* GL -u paradox**park** *subst mt* GL -u park**parník** *subst mt* GL -u båt, ångbåt**pasta** *subst f* kräm; **zubní** ~ tandkräm**pata** *subst f* häl**pátek** *subst mt* GL -u fredag**patnáct** *räkn* GLDI -i femton**patnáctina** *subst* *räkn* femtondedel**patnáctý** *adj* *räkn* femtonde**pátrat** *verb* pátrá, pátral > po něčem spana
efter ngt, speja, spionera

patro subst *n* våning, våningsplan, övervåning; **v prvním ~ře** på första/andra våningen; **v ~ře** på övervåningen
patřit se verb patří se, patřilo se > passa sig, vara tillbörligt
pátý adj räkn femte
pauza subst *f* paus
Pavel subst *mv* förnamn
pedagog subst *mv* pedagog
pěkný adj adv -ě fin, vacker, snygg
pěna subst *f* skum
penál subst *mt* G -u, L -u/-e pennskrin
peněženka subst *f* Gpl peněženek plånbok, portmonnä
peníze subst *mt pl tant* G peněz, L penězích, D penězům, I penězi pengar
penzista subst *mv* ⇨ ⇨ **důchodce** pensionär
pepř subst *mt* peppar
Pernštejn subst *mt* G -a, L -ě borg i centrala Mähren
pero subst *n* bläckpenna, reservoarpenna
pes subst *mv* G -a hund
pěstovat verb pěstuje, pěstoval > odla
pěšky adv till fots
pět räkn GLDI -i fem
pětka subst räkn femma
Petr subst *mv* förnamn
Petra subst *f* förnamn
Petrák subst *mv* efternamn
pevný adj adv -ě fast, stadig
piha subst *f* fräken
pijeme, piješ, pijete verb *pres* ⇨ **pít** dricker
pijte verb *imp* ⇨ **pít** drick
piju verb *pres* ⇨ **pít** dricker
pil verb *l-part* ⇨ **pít** drack, har druckit
pilník subst *mt* GL -u fil
písek subst *mt* GL -u sand; **hrát si na ~u** leka i sanden
píseň subst *f* G písňě sång
píše, píšeme, píšeš verb *pres* ⇨ **psát** skriver
pište verb *imp* ⇨ **psát** skriv
píšou, píšu verb *pres* ⇨ **psát** skriver
pít verb pije, pil > vy- dricka

pítí verbalsubst *n* ⇨ **pít** dryck, drickande
pivo subst *n* öl
pivovar subst *mt* G -u, L -ru/-ře (öl)bryggeri
pláč subst *mt* gråt
pláče, pláčete verb *pres* ⇨ **plakat** gråter
plachetnice subst *f* Gpl -ic segelbåt
plakat verb pláče, plakal > gråta
plamen subst *mt* G -e ⇨ -u, LD -u ⇨ -i flamma
planout verb plane, planul > flamma
platit verb platí, platil > za- betala
plavat verb plave, plaval > simma
plechovka subst *f* (plåt)burk, (konserv)burk
pleso subst *n* bergssjö, liten sjö
plést se verb *refl* plete se, pletl se > s-
 I. *refl tant* ta fel
 II. *opers* někomu rōra ihop sig, rōra till sig, blanda ihop sig, förväxlas för ngn
plný adj pred -o, adv -ě full
plot subst *mt* G -u, L -ě/-u staket
Plzeň subst *f* G Plzně Pilsen stad c:a 10 mil sydväst om Prag, 175 000 invånare
po prep + L
 I. *tid* efter
 II. *rum* efter
 III. *rum* längs, över, runt om i, runt om på ; ~ **schodech** i trappan
 IV. *sätt* på; **poznat někoho ~ něčem** känna igen ngn på ngt
po prep + A
 I. ända upp till, ända fram till
 II. *tid* under
 III. *vid ordningstal i neutr* för ... gången
 IV. *fras mít něčeho ~ krk* något står en upp i halsen
poblázněný adj galen, tokig, vrickad
pocit subst *mt* GL -u känsla
poctivý adj ärlig
počasí subst *n* väder
počít verb počne, počal < počínat företa sig, ta sig till
počítat verb počítá, počítal > räkna
počkat verb počká, počkal < čekat vänta
počnu verb *fut* ⇨ **počít** skall ta sig till

pod *prep*I. + I *befintlighet* under, nedanföII. + A *riktning* (in) under**podat** *verb* podá, podal < podávat

I. räcka, ge

II. ~ **výkon** utföra en prestation, prestera**podářit se** *verb* podáří se, podářil se < dařit se
někomu lyckas för ngn**podávat** *verb* podává, podával > podat räcka, ge**podběrák** *subst* *mt* GL -u hāv**podej** *verb* *imp* ➤ **podat** räcka, ge**podejít** *verb* podejde, podešel < podcházet gå in under**poděkovat** *verb* poděkuje, poděkoval < děkovat někomu tacka ngn**podepisovat** *verb* podepisuje, podepisoval > podepsal skriva under, signera**podepišou** *verb* *pres* ➤ **podepsat** skriver under**podepřít** *verb* podepře, podepřel < podpírat stötta upp, stödja**podepsat** *verb* podepíše, podepsal < podepisovat skriva under, signera**podešel** *verb* *l-part* ➤ **podejít** gick in under**podívat se** *verb* *refl* *tant* podívá se, podíval se < dívat se na něco titta på ngt**podivit se** *verb* *refl* *tant* podiví se, podivil se < divit se bli förvånad, förvåna sig**podivný** *adj* adv -ě underlig, konstig**podlaha** *subst* *f* golv**podle** *prep* + G enligt; **poznat** ~ **něčeho** känna igen på ngt**podletět** *verb* podletí, podletěl < ✎ podlétat ✎ podlítat flyga in under**podmínka** *subst* *f* Gpl podmíněk villkor**podnebí** *subst* *n* klimat**podoba** *subst* *f* utseende**podobný** *adj* liknande**podpis** *subst* *mt* G -u, L -e/-u namnteckning, underskrift**podrobný** *adj* adv -ě detaljerad**podstoupit** *verb* podstoupí, podstoupil < podstupovat utsätta sig för, underkasta sig**podruhé** *adv* för andra gången**podzim** *subst* *mt* GL -u höst; **na** ~ på hösten**podzimní** *adj* höst-**pohádat se** *verb* *refl* pohádá se, pohádal se < hádat se s někým träta, gräla, tvista med ngn**pohádka** *subst* *f* Gpl pohádek saga**pohled** *subst* *mt* GL -u

I. blick

II. anblick, påseende

III. utsikt

IV. vykort

pohlednice *subst* *f* Gpl -ic vykort**pohnout se** *verb* pohne se, pohnul se < pohybovat se röra sig**pohovka** *subst* *f* Gpl pohovek soffa**pohrozit** *verb* pohrozí, pohrozil < pohrožovat něčím hota med ngt**pohyb** *subst* *mt* GL -u rörelse**pohybovat se** *verb* *refl* pohybuje se, pohyboval se > röra sig**pocházet** *verb* pochází (3pp -ejí ✎ -í), pocházel > härröra, komma från**pochopení** *subst* *n* förståelse**pochopit** *verb* pochopí, pochopil < chápat forstå, fatta**pochopitelný** *adj* forståelig, fattbar, begriplig**pochroumat** *verb* pochroumám, pochroumal < skada, göra illa**pochvívat** *verb* pochvívá, pochvívál > skaka lite, darra lite**pochybovat** *verb* pochybuje, pochyboval > tvivla**pojd', pojd'te** *verb* *imp* ➤ **jít** kom**pojede, pojedeme, pojedete, pojedu** *verb* *fut* ➤ **jet** åker, kommer att åka**pokárat** *verb* pokárá, pokáral < kárat förebrå, klandra**poklad** *subst* *mt* G -u, L -u/-ě skatt**pokladna** *subst* *f* kassa**pokoj** *subst* *mt*

I. rum

II. lugn, ro, frid

pokořit *verb* pokoří, pokořil < pokořovat förödmjuka, förnedra

pokračování *subst n* fortsättning
pokračovat *verb* pokračuje, pokračoval > fortsätta
pokrčit *verb* pokrčí, pokrčil < krčit rycka
pokus *subst mt* G -u, L -u/-e försök, experiment
pokusit se *verb refl tant* pokusí se, pokusil se < pokoušet se försöka
pole *subst n* fält, åker, gärde
poledne *subst n* middag; **v** ~ klockan tolv, mitt på dagen
polévka *subst f* soppa
policajt *subst mv* ⇨ ⇩ **policista** polis(man)
polít *verb* polije, polil < polévat
 I. něco rinna ut över ngt
 II. něco1 něčím2 hälla ngt2 över ngt1
politický *adj* [-ti-] *adv* -y politisk
politika *subst f* [-ti-] politik
poloha *subst f* läge, ställning
polovina *subst f* hälften, halva, hälft
položít *verb* položí, položil < klást lägga
Polsko *subst n* Polen
polštář *subst mt* kudde
polštářový *adj* kudd-
polykat *verb* polyká, polykal > polknout svälja
pomačkaný *adj* skrynklig
pomačkat *verb* pomačká, pomačkal < mačkat skrynkla
pomáhat *verb* pomáhá, pomáhal > pomoct někomu hjälpa ngn
pomalú *adv* sakta, långsamt
pomalý *adj* långsam
poměr *subst mt* GL -u förhållande, proportion
pomeranč *subst mt* apelsin
pomník *subst mt* GL -u minnesmärke, staty
pomoc *subst f* G -i hjälp
pomocník *subst mv* medhjälpare, hjälp, hjälpreda
pomocť ⇨ *verb* inf ⇨ pomoci, pomůže (1ps ⇨ pomohu ⇨ pomůžu), pomohl < pomáhat někomu hjälpa ngn
pomuchlaný *adj* skrynklig
pomuchlat *verb* pomuchlá, pomuchlal < muchlat, muchlovat skrynkla
pomůže *verb fut* ⇨ **pomocť** hjälper

pomyslet *verb* pomyslí, pomyslel < pomýšlet
 tänka sig, föreställa sig
 ~ **si refl** tänka, tro, tycka
pondělek *subst mt* G -a, L -u, sällan i Nsg måndag
pondělí *subst n* måndag
ponětí *subst n* aning
popadnout *verb* popadne, popadl < popadat gripa, fatta, ta tag i
popelník *subst mt* GL -u askfat, askkopp
poposednout *verb* poposedne, poposedl < poposedat, poposedávat sätta sig lite närmare, längre bort, flytta sig en liten bit
poprosit *verb* poprosí, poprosil < prosit be
poprvé *adv* för första gången
porada *subst f* konsultation, rådgivning
poradit *verb* poradí, poradil < radit råda, ge råd
poradit se *verb refl* poradí se, poradil se < radit se s někým rådslå med ngn
poroučet *verb* poroučí, 3pp -ejí ⇨ -í, poroučel > poručit beordra, befalla, ge order
porozumět *verb* porozumí, porozuměl < porozumívat něčemu fatta, förstå ngt
poručík *subst mv* löjtnant
pořád *adv*
 I. hela tiden
 II. *fras* ~ **ještě** fortfarande
pořádek *subst mt* GL -u ordning
pořádný *adj* ordentlig
posadit *verb* posadí, posadil < posazovat
 I. sätta
 II. ~ **se refl** sätta sig
posednout *verb* posedne, posedl < posedat, posedávat někoho fara i ngn
poschodí *subst n* våning, våningsplan
poskytnout *verb* poskytně, poskytl < poskytovat erbjuda, ge, lämna
poslat *verb* pošle, poslal < posílat skicka
posledně *adv* sist, senaste gången
poslední *adj* sista, senaste
poslouchat *verb* poslouchá, poslouchal > polsechnout něco lyssna på ngt
posluhovačka *subst f* hemhjälp, städerska
posluchárna *subst f* Gpl -árna hörsal, föreläsningssal

poslyš, poslyšte *verb imp* ➞ **slyšet** lyssna, hör på
postava *subst f* gestalt
postavít *verb* postaví, postavil < postavovat
 I. ställa
 II. ~ **se refl** ställa sig
postel *subst f* G -e
 I. säng
 II. bädd, sängkläder
postelový *adj*
 I. säng-
 II. sängliggar-
Postler *subst mv* efternamn
postrílet *verb* postrílil (3pl -ejí ⇨ -í), postrílel < skjuta en efter en
posudek *subst mt* GL -u utlåtande, omdöme
pošlu *verb pres* ➞ **poslat** skickar
pošta *subst f* post
potichu *adv* tyst
potkat *verb* potkám, potkal < potkávat träffa
potkávat *verb* potkává, potkával > potkat träffa
potlačovat *verb* potlačuje, potlačoval > potlačit undertrycka, hålla tillbaka
potok *subst mt* G -a, L -ku/-ce bäck
potom *adv* sedan
potravina *subst f* livsmedel
potrestat *verb* potrestám, potrestal < trestat straffa
potrásť *verb* potřese, potrásl < potřásat něčím skaka på ngt
potřebovat *verb* potřebuje, potreboval > behöva
poučit *verb* poučí, poučil < poučovat někoho lära ngn, tala om för ngn
pověďet *verb* poví (3pp povědí), pověděl < povídat säga
povedlo se *verb refl l-part* ➞ **pověst se** lyckades
pověsit *verb* pověsím, pověsil < věšet hänga (upp)
pověst se *verb refl tant* povede se, povedl se < někomu lyckas för ngn
pověst *subst f* G -i sägen, rykte, saga
povídat *verb* povídá, povídal > povědět
 I. *intrans* prata

II. *trans* säga, berätta
povídka *subst f* berättelse, novell
povím *verb fut* ➞ **povědět** säger
povlak *subst mt* GL -u påslakan, örngott
povolání *subst n* yrke
povšimnout si *verb refl tant* povšimne si, povšiml si < něčeho lägga märke till ngt
povzdechnout *verb* povzdechne, povzdechl < I. sucka
 II. ~ **si refl** säga med en suck, sucka
povznesený *adj* höjd, upphöjd, ädel, nobel
pozdě *adv* sent, för sent
pozdní *adj* sen
pozdravit *verb* pozdraví, pozdravil < zdřavit někoho hälsa på ngn
pozdravovat *verb* pozdravuje, pozdravoval > pozdravit někoho od někoho hälsa till ngn från ngn
poznamenat *verb* poznamená, poznamenal < poznamenávat anteckna (kortfattat), notera, anmärka
poznámka *subst f* Gpl poznámek anteckning, anmärkning
poznat *verb* pozná, poznal < poznávat
 I. lära känna
 II. känna igen
 III. märka, inse, veta
poznávat *verb* poznává, poznával > poznat
 I. lära känna
 II. känna igen
pozornost *subst f* G -i uppmärksamhet
pozorný *adj* uppmärksam
pozorovat *verb* pozoruje, pozoroval > z-iakta
poztrácet *verb* poztrácí (3pl -ejí ⇨ -í), poztrácel > gradvis förlora, förlora en efter en, förlora i stora mängder
požádat *verb* požádá, požádal < žádat někoho o něco be ngn om ngt
práce *subst f* arbete
pracovat *verb* pracuje, pracoval > arbeta
pracovní *adj* arbets-
Praha *subst f* Prag Tjeckiens huvudstad, 1,2 milj invånare
prachy *subst m pl* tant ⇨ ⇨ ⇨ **peníze** stålar

prásknout *verb* práskne, práskl < práskat ⇨ skjuta, knäppa
pravda *subst f*
 I. sanning
 II. *fras mít ~u* ha rätt
 III. *fras na ~ě boží* död
pravděpodobně *adv* troligen, med största sannolikhet
právě *adv* tid just
pravidlo *subst n* Gpl pravidel regel
pravít *verb* praví, pravidl </> ⇨ säga
právo *subst n*
 I. rätt
 II. juridik
 III. *fras Rudé ~* Röd rätt *sedan 1920* det tjekoslovakiska kommunistpartiets organ
pravý *adj*
 I. höger
 II. riktig, rätt
praxe *subst f* praktisk erfarenhet, praktik
prázdniny *subst f pl* tant (skol)lov
prázdný *adj* tom
Praze *subst LDsg* ⇨ **Praha** Prag
Pražacka *subst f* pragbo
Pražák *subst mv* pragbo
pražský *adj* Prag-
prej *adv* ⇨ ⇨ ⇨ **prý** lär, visst
pro *prep* + A
 I. för, för att hämta, efter
 II. *person* till, för, åt
 III. *till fördel för ngn, ngt* till, för, åt
 IV. *anledning* på grund av
 V. *ej mot, positiv till ngt* för
probíhat *verb* probíhá, probíahl > proběhnout gå, pågå, föriggå, löpa
problém *subst mt* GL -u problem
probodnout *verb* probodne, probodl < probodávat sticka till döds, sticka ihjäl
proboha *interj* för guds skull
probudit *verb* probudí, probudil < budit
 I. *trans* väcka
 II. ~ *se refl* vakna
proč *adv inter* varför
prodavač *subst mv* försäljare
prodávat *verb* prodává, prodával > prodát sälja

prodej *subst mt* försäljning
profesor *subst mv*
 I. professor
 II. gymnasielärare, universitetslärare
profil *subst mt* GL -u profil
program *subst mt* GL -u program
prohlásit *verb* prohlásí, prohlásil < prohlašovat förklara, tillkännage, kungöra
prohledávat *verb* prohledává, prohledával > prohledat leta igenom
prohlédnout *verb* prohlédne, prohlédl ⇨ prohlédnul < prohlížet titta igenom, granska, betrakta
prohlídka *subst f* kontroll
prohlížet *verb* prohlíží, prohlížel > prohlédnout betrakta, syna, titta igenom, kontrollera
prohrát *verb* prohraje, prohrál < prohrávat förlora
procházet se *verb refl* prochází se (3pp -ejí ⇨ -í), procházel se > projít se promenera
procházka *subst f* promenad
projet *verb* projede, projel < projíždět něčím/něco áka igenom ngt
projev *subst mt* GL -u
 I. yttring, yttrande
 II. tal, föredrag
 III. framställning
projevit *verb* projeví, projevil < projevovat uttrycka, yttra
projít se *verb refl* projde se, prošel se < procházet se promenera, gå på en promenad
prolévat *verb* prolévá, proléval > prolít tappa, hälla; ~ **krev** gjuta sitt blod, dö
proměnit *verb* promění, proměnil < proměňovat förvandla
proniknout *verb* pronikne, pronikl < pronikat
 I. tränga igenom
 II. fylla
propadnout *verb* propadne, propadl < propadat něčemu hemfalla åt ngt
propast *subst f* G -i avgrund, klyfta
proplést *verb* proplete, propletl < proplétat fläta ihop, slingra ihop
prořídly *adj* gles, glesnad
prosba *subst f* Gpl proseb bön, vädjan

prosím

I. *fras* ~ (**vás/tě**) var så snäll, var så vänlig, snälla (du/ni)

II. *fras* varsågod

III. *fras* ~ (**vás/tě**) ursäkta

IV. *fras* kom in

V. *verb pres* ➤ **prosit** ber

prosinec *subst mt* december

prosit *verb* prosí, prosil > po- někoho o něco be ngn om ngt

prostě *adv* enkelt, helt enkelt

prostěradlo *subst n* (enkelt) lakan, underlakan

prostor *subst mt* GL -u utrymme

prostý *adj* adv -ě enkel

prosvítat *verb* prosvítá, prosvítal > prosvitnout

I. lysa igenom

II. lysa upp, skina upp

protáhlý *adj* långsträckt, lång

protestovat *verb* potestuje, protestoval > protestera

protější *adj* motsatt

proti *prep* + D

I. *riktning* mot

II. *befintlighet* mittemot

III. *åsikt* mot, emot

proto *adv* därför

protože *konj*

I. *bisats efter huvudsats* därför att, för

II. *bisats före huvudsats* eftersom

proud *subst mt* G -u, L -u/-ě ström

provaz *subst mt* G -u, L -e/-u snöre, rep, lina

prozradit *verb* prazradí, prozradil < prozrazovat erkänna

prsa *subst n pl tant* bröst

prst *subst mt* G -u, L -ě/-u finger, tå

pršet *verb* prší, pršelo > regna

pršiplášť *subst mt* regnrock

prudký *adj* adv -ce häftig, våldsam, kraftig, hastig, plötslig, stark, skarp

první *räkn adj* första

prý *adv* lär, visst

prýč *adv* bort, borta

přání *verbalsubst n* ➤ **přát** önskan, önskning

přát *verb* přeje, přál > önska

přátel, přátelé *subst mv pl* ➤ **přítel** vänner

přátelský *adj* adv -y vänlig

pře se *verb pres* ➤ **přít se** träter

přeběhnout *verb* přeběhne, přeběhl < přebíhat springa en viss sträcka, till en annan plats

přece *adv*

I. ju

II. *fras* ~ **jen(om)** ändå, i alla fall

přečetl *verb l-part* ➤ **přečíst** läste

přečíst *verb* přečte, přečetl < číst läsa

přečte *verb fut* ➤ **přečíst** läser

před *prep*

I. + I *befintlighet* framför, utanför

II. + I *tid* före

III. + I *tid* för ... sedan

IV. + A *riktning* framför

předběhnout *verb* předběhne, předběhl
 ➤ předběhnul < předbíhat springa före, förbi

předčítat *verb* předčítá, předčítal > předčíst
 läsa upp

předjel *verb l-part* ➤ **předjet** körde
 förbi, körde om

předjet *verb* předjede, předjel < předjíždět
 köra om, köra förbi, köra framför

přednáška *subst f* Gpl přednášek föreläsning

předpis *subst mt* G -u, L -e/-u föreskrift, recept

předpokládat *verb* předpokládám,
 předpokládal > předpoložít förutsätta

předsíň *subst f* G -ně hall

představení *verbalsubst n* ➤ **představit**
 föreställning

představit *verb* představí, představil <
 představovat

I. presentera

II. ~ **se refl** někomu presentera sig för ngn

III. ~ **si refl** něco föreställa sig, tänka sig
 ngt

představovat se *verb refl* představuje se,
 představoval se > představit se presentera
 sig

přehodit *verb* přehodí, přehodil < přehazovat
 kasta över

přehrabovat *verb* přehrabuje, přehraboval > přehrabat něco rota igenom, leta igenom ngt
~ **se refl** v něčem rota igenom, leta igenom ngt

přehrávat *verb* přehrává, přehrával < přehrát överdrivet spela

přecházet 1 *verb* přechází (3pp -ejí ∅ -í), přecházel > gå fram och tillbaka

přecházet 2 *verb* přechází (3pp -ejí ∅ -í), přecházel > przejít gå över

přechod *subst mt* GL -u övergångsställe

přejet *verb* přejede, přejel < přejíždět åka över, köra över

přejete *verb pres* ➤ **přát** önska

přejít *verb* přejde, přešel < přecházet
I. gå över
II. gå förbi

přeju *verb pres* ➤ **přát** önska

překládat *verb* překládá, překládal > přeložit översätta

překrásný *adj* underbart vacker, jättevacker

překvapený *pret part* ➤ **překvapit** överraskad

překvapení *verbalsubst n* ➤ **překvapit** överraskning, häpnad, förvåning

překvapit *verb* překvapí, překvapil < překvapovat överraska

přeložit *verb* přeloží, přeložil < překládat
I. översätta
II. förflytta, omplacera

přemýšlet *verb* přemýšlí (3pl -ejí ∅ -í), přemýšlel > přemyslet o něčem fundera på ngt, tänka

přeplout *verb* přepluje, přeplul < přeplouvat
I. åka båt över
II. åka båt förbi
III. flyta, segla, sväva förbi

přerušit *verb* přeruší, přerušil < přerušovat avbryta

přes *prep* /přez/ + A
I. rum över, genom, via
II. tid över
III. trots

přesadit *verb* přesadí, přesadil < přesazovat plantera om

přesazení *verbalsubst n* ➤ **přesadit** omplantering

přesně *adv* precis, exakt

přespávat *verb* přespává, přespával > přespat sova sig igenom

přestat *verb* přestane, přestal < přestávat sluta

přestávat *verb* přestává, přestával > přestat sluta

přestávka *subst f* Gpl přestávek rast

přestěhovat se *verb* přestěhuje se, přestěhoval se < stěhovat se flytta

přesto *adv* trots detta, ändå, i alla fall

přestupovat *verb* přestupuje, přestupoval > přestoupit stiga över, byta

přesvědčit *verb* přesvědčí, přesvědčil < přesvědčovat övertyga

přešel, přešla *verb l-part* ➤ **přejít** gick över, gick förbi

převaha *subst f* převaga, överlägsenhet, dominans

přežít *verb* přežije, přežil < přežívat överleva, uthärda

při *prep* + L
I. vid
II. temp under

přiběhnout *verb* přiběhne, přiběhl < přibíhat komma springande

přiblížit se *verb* přiblíží se, přiblížil se < přibližovat se k něčemu närma sig ngt

přibližovat se *verb* přibližuje se, přibližoval se < přiblížit se k něčemu närma sig ngt

přibuzný *adj/subst mv* släkting

přičítat *verb* přičítá, přičítal > přičíst něco1 něčemu2 skylla ngt1 på ngt2

přidat *verb* přidá, přidal < přidávat lägga till

přidělávat *verb* přidělává, přidělával < přidělat sätta fast, montera

přidržet *verb* přidrží, přidržel < přidržovat hålla fast på en plats, hålla intill

přicházet *verb* přichází (3pl -ejí ∅ -í), přicházel > přijít komma

příchod *subst mt* GL -u ankomst, tillträde, utgång, ingång

přijď *verb imp* ➤ **přijít** kom

přijde, přijdeme, přijdete, přijdou,
přijdu *verb fut* ➤ **přijít** kommer

přijede, přijedeme, přijedu *verb fut* ➦
přijet kommer
přijel *verb l-part* ➦ **přijet** kom
příjemný *adj adv* -ě trevlig, behaglig
přijet *verb* přijede, přijel < přijíždět komma åkande, komma fram
přijít *verb* přijde, přišel < přicházet
 I. komma gående, komma fram
 II. *fras* ~ **o něco** gå miste om ngt
přijíždět *verb* přijíždí, 3pp -ejí ➦ -í, přijížděl > přijet komma åkande, komma fram
příjmení *subst n* efternamn
přikazovat *verb* přikazuje, přikazoval < přikázat beordra
příklad *subst mt* G -u, L -u/-ě exempel
příkrčit se *verb refl* příkrčí se, příkrčil se < příkrčovat se huka sig, böja sig
příkrýt *verb* přikryje, přikryl < příkrývat täcka över
příkrývka *subst f* täcke, filt
příkulovat *verb* příkuluje, příkuloval > příkulit rulla intill
příkývnout *verb* příkývne, příkývl < příkyvovat nicka
příležitost *subst f* G -i tillfälle
příliš *adv* för mycket, alltför
přimknout se *verb refl tant* přimkne se, přimkl se < přimykát se
 I. trycka sig samman, hålla sig hårt samman
 II. sluta sig samman, förena sig
přímo *adv* direkt, rakt
přinést *verb* přinese, přinesl < přinášet komma med ngt, hämta, leverera, ta med sig, bära hit *till en viss plats*
připadat *verb* připadá, připadal > připadnout někomu nějaký förefalla ngn + adj, tycka att ngt verkar + adj
případ *subst mt* G -u, L -ě/-u fall
připadnout *verb* připadne, připadl < připadat někomu nějaký förefalla ngn + adj, tycka att ngt verkar + adj
připomenout *verb* připomene, připomněl < připomínat påminna, påpeka
připojit *verb* připojí, připojil < připojovat ansluta, tillfoga

přípravit *verb* připraví, připravil < připravovat förbereda, göra i ordning
přípravovat *verb* připravuje, připravoval > připravit förbereda, göra i ordning
přípsat *verb* připíše, připsal < přepisovat skriva till
přirozeně *adv* naturligtvis, så klart
přirozený *adj adv* -ě naturlig
přisednout si *verb refl tant* přisedne si, přisedl si < přisedat si komma och sätta sig, sätta sig intill
příspěvek *subst mt* GL -u
 I. bidrag
 II. medlemsavgift
přistihnout *verb* přistihne, přistihl < přistihovat komma på, ta på bar gärning
přistoupit *verb* přistoupí, přistoupil < přistupovat k něčemu gå fram till ngt, stiga fram till ngt, närma sig ngt
přístroj *subst mt* maskin
přistupovat *verb* přistupuje, přistupoval > přistoupit k něčemu stiga fram till ngt, gå fram till ngt, närma sig ngt
přisunout *verb* přisune, přisunul < přisouvat, přisunovat k něčemu
 I. skjuta fram till ngt
 ~ **se refl** flytta sig närmare
přišel *verb l-part* ➦ **přijít** kom
přišít *verb* přišije, přišil < přišívat sy fast
přišli *verb l-part* ➦ **přijít** kom
příští *adj* nästa
přít se *verb refl tant* pře se, přel se > träta
přítáhnout *verb* přitáhne, přitáhl ➦ přitáhnul < přitahovat dra till sig
přítel *subst mv* G -e, Npl přátelé, A přátel, G přátel, L přátelích, D přátelům, I přáteli vän
přítelkyně *subst f* väninna
přítisknout *verb* přitiskne, přitiskl ➦ přitisknul < přitiskovat trycka tätt intill
přitom *adv* därvid, samtidigt, på samma gång
přivedl *verb l-part* ➦ **přivést** förde fram, följde med fram
přivést *verb* přivede, přivedl < přivádět
 I. föra fram, föra hit
 II. *fras* ~ **z míry** bringa ur fattningen

přívězt *verb* přiveze, přivezl < privážet kora fram, kora hit, leverera
přivítat *verb* přivítá, přivítal < vítat välkomna
přízemí *subst n* bottenvåning; **v** ~ på bottenvåningen
příznat *verb* přizná, přiznal < přiznávat erkänna
prízvuk *subst mt* GL -u
 I. betoning
 II. accent, brytning
psa *subst mv* AGsg ➤ **pes** hund
psací *verbaladj* skriv-
psaní *verbalsubst n* skrivande, skrivelse
psát *verb* píše, psal > na- skriva
psech *subst mv* Lpl ➤ **pes** hundar
psi *subst mv* Npl ➤ **pes** hundar
psí *adj* hund-
psisko *subst n* pej hundracka, byracka
psu *subst mv* Dsg ➤ **pes** hund
psy *subst mv* Aipl ➤ **pes** hundar
pták *subst mv* fågel
ptát se *verb* ptá se, ptal se > zeptat se fråga; ~ někoho(G) na něco fråga ngn om ngt; ~ na něco fråga efter ngt; ~ po někom fråga efter ngn
půda *subst f* mark, jord
půjčit *verb* půjčím, půjčil < půjčovat låna
půjde, půjde, půjdeš, půjdete, půjdou, půjdu *verb fut* ➤ **jít** skall gå, går
půl *räkn adv* oböjl + gen halv
půlhodina *subst f* halvtimme
půlnoc *subst f* G -i midnatt
pult *subst mt* G -u, L -ě/-u disk
pusa *subst f* mun
pustit *verb* pustí, pustil < pouštět
 I. släppa
 II. släppa in
pustý *adj* pred -o tom
Puškin *subst mv*
 I. ryskt efternamn
 II. rysk författare 1799-1837
původ *subst mt* GL -u ursprung
původný *adj* adv -ě ursprunglig
pyšný *adj* stolt
Pytágoras *subst mv*

I. även **Pythagoras** *grekisk filosof och matematiker c:a 580-500 f. Kr.*
 II. öknamn på matematiklärare
pytel *subst mt* G -e säck; **tma jako v ~i** bäcksvart
pytlák *subst mv* tjuvskytt

R R R R R R R R R

ráčit *verb* ráčí, ráčil > behaga
rače *verb imp* ➤ **ráčit** var så god
rád *adj kortf* fem ráda, neg nerad
 I. glad
 II. *pred attr/adv* komp raději/radši gärna
 III. *fras mít* ~ tycka om
rada *subst f* råd
raději *adv komp* ➤ *adj* rád
 I. hellre
 II. det är bäst att
Radek *subst mv* egennamn *dim* ➤ **Radoslav**
radiátor *subst mt* GL -u element
rádio *subst n* [ra:diɔ] radio
radit *verb* radí, radil > po- někomu ráda ngn
radnice *subst f* Gpl radnic rådhus
radost *subst f* G -i
 I. glädje
 II. *fras mít* ~ vara glad, bli glad
radši *adv komp* ➤ *adj* rád
 I. hellre
 II. det är bäst att
Rakousko *subst n* Österrike
rakouský *adj* österrikisk
rameno *subst n* axel
ramínko *subst n dim* ➤ **rameno** axel
rámus *subst mt* G -u, L -u/-e oväsen
rána *subst f*
 I. slag, smäll
 II. sår
ranní *adj* morgon-
ráno *subst n* morgon
ráno *adv* på morgonen
ráznost *subst f* G -i eftertryck
recitace *subst f* recitation
referát *subst mt* G -u, L -u/-ě referat
regál *subst mt* G -u, L -u/-e hylla

rektorát *subst mt* G -u, L -u/-ě
rektorsämbete
Renáta *subst f förnamn*
republika *subst f republik*
restaurence *subst f restaurang*
řet *subst mt* GL -u läpp
revmatismus *subst mt* [-izm-] GL -ismu
reumatism
revolver *subst mt* GL -u revolver
Richard *subst mv förnamn*
Robert *subst mv förnamn*
roce *subst mt* Lsg ➤ **rok** år
roční *adj* års-; ~ **období** årstid
ročník *subst mt* GL -u årskurs, årgång
rodič *subst mv* NApl -e förälder
rodina *subst f* familj
rodit se *verb refl* rodí se, rodil se > z- födas, uppstå
rodný *adj* födelse-, fädernes-
rodokmen *subst mt* G -u/-e, L -u/-i
stamtavla
Roger *subst mv* [rɔdʒer] *förnamn*
roh *subst mt* GL -u hörn
rohlík *subst mt* GL -u giffel
rok *subst mt* G -u, L roce/(-u), Npl roky/léta år
role *subst f* roll
román *subst mt* G -u, L -ě/-u roman
roste *verb pres* ➤ **růst** växer
rostl *verb l-part* ➤ **růst** växte
rostlina *subst f* växt
rostlý *adj* vuxen, växt
rostou *verb pres* ➤ **růst** växer
rovnat *verb* rovná, rovnal > s- jämna till, ordna
rovně *adv* rakt fram
rovný *adj* adv -ě rak, jämn
rozběhnout se *verb refl tant* rozběhne se, rozběhl ☞ rozběhnul se < rozbíhat se
 I. springa iväg, sätta igång och springa
 II. springa åt olika håll, skringras
rozbít *verb trans* rozbije, rozbil, part rozbit < rozbíjet slå sönder
 ~ **se intrans** gå sönder
rozčítit *verb* ☞ ➤ **rozčítit** rozčítí, rozčítí < rozčilovat förarga
rozednívat se *verb refl* rozednívá se, rozednívalo se > rozednít se gry, dagas

rozejít se *verb* rozejde se, rozešel se < rozcházet se skiljas åt, gå åt olika håll
rozevřít *verb* rozevře, rozevřel < rozvírat spärta upp
rozházet *verb* rozhází (3pl -ejí ☞ -í), rozházel < rozhazovat kasta omkring, röra till
rozhlas *subst mt* G -u, L -e/-u radio
utsändningar, verksamhet, ej apparat
rozhlasový *adj* radio-
rozhlédnout se *verb refl tant* rozhládne se, rozhlédl ☞ rozhlédnul se < rozhlížet se se sig omkring
rozhodně *adv* bestämt
rozhodnout se *verb refl* rozhodne se, rozhodl ☞ rozhodnul se < rozhodovat se bestämma sig, besluta sig
rozhodnutí *subst n* beslut
rozhovor *subst mt* GL -u samtal
rozkrádat *verb* rozkrádá, rozkrádal > rozkrást stjäla lite i taget
rozkrást *verb* rozkrade, rozkradl, part rozkraden < rozkrádat stjäla lite i taget
rozlít se *verb refl* rozlije se/rozleje se, rozlil se < rozlévat se rinna över brädden, svämma över
rozmluvit *verb* rozmluví, rozmluvil < rozmlouvat někomu něco övertala ngn att inte göra ngt
rozmyslet si *verb refl tant* rozmyslí si, rozmyslel si < rozmyšlet si fundera över, tänka igenom
rozpaky *subst mt pl tant* tvekan, bryderi
rozplakat se *verb refl* rozpláče se, rozplakal se < rozplakávat se börja gråta
rozpor *subst mt* GL -u strid
rozprostřít *verb* rozprostře, rozprostřel < rozprostírat breda ut
rozškrtnout *verb* rozškrtně, rozškrtnul ☞ rozškrtnul < rozškrťávat stryka eld på tändsticka
roztrhnout *verb trans* roztrhne, roztrhl ☞ roztrhnul < roztrhat slita sönder
 ~ **se intrans** gå sönder
rozum *subst mt* GL -u förstånd
rozumět *verb* rozumí, 3pl -ějí ☞ -í, rozuměl > někomu forstå ngn
rozumný *adj* förståndig

rozzlobit *verb trans* rozzlobí, rozzlobil < zlobit förarga, gör arg
 ~ **se** *intrans* bli arg
rty *subst mt NApl* ➤ **ret** läppar
ruce *subst f LDsg/NApl* ➤ **ruka** hand, arm
ručička *subst f Gpl* ručiček
 I. *dim* ➤ **ruka** hand, arm
 II. visare på klocka
ručník *subst mt GL -u* handduk
rudý *adj*
 I. (mörk)röd
 II. rödhårig
 III. (kommunist)röd
ruka *subst f NApl* ruce, GL rukou, D rukám, I rukama arm, hand
rukáv *subst mt G -u, L -u/-ě* ärm
rukavice *subst f* handske, vante
rukopis *subst mt G -u, L -e/-u* manuskript, handskrift
růst *verb* roste, rostl > vy- växa
Rus *subst mv* ryss
rušit *verb* ruší, rušil > vy- někoho störa
různě *adv* olika, på olika sätt
různý *adj* adv -ě olikartad, olika
růže *subst f* ros
růžový *adj* rosig
ryba *subst f* fisk
rybník *subst mt G -a, L -ku/-ce* damm
rychle *adv* fort, snabbt
rychlík *subst mt GL -u* snälltåg
rychlost *subst f G -i* hastighet, snabbhet
rychlý *adj* adv -e snabb, hastig

Ř Ř Ř Ř Ř Ř Ř Ř

řádit *verb* řadí, řádil > härja, rasa, vara vild
řada *subst f* rad
řece *subst f LDsg* ➤ **řeka** flod
Řecko *subst n* Grekland
řeč *subst f G -i* tal, talförmåga, språk, prat, ordande
ředitel *subst mv G -e* chef, rektor
ředitelství *subst n* företagsledning
řeka *subst f* flod
řekl *verb l-part* ➤ **říct** sade

řekne, řeknu *verb fut* ➤ **říct** säger
řemínek *subst mt GL -u*
 I. rem
 II. (hund)koppel
říci *verb inf* ➤ ➤ **říct** säga
říct *verb inf* ➤ řící, řekne, řekl < říkat säga
řidič *subst mv* chaufför
řídit *verb trans* řídí, řídil > styra
 ~ **se** *intrans* něčím gå efter ngt, följa, rätta sig efter ngt
říjen *subst mt G -a, L -u* oktober
říkat *verb* říká, říkal > říct
 I. säga
 II. něčemu1 něco2 kalla ngt1 för ngt2
řízek *subst mt GL -u* schnitzel
řvát *verb* řve, řval > za- skrika, gorma

S S S S S S S S S S

s *prep*
 I. + I med, tillsammans med
 II. ➤ + G *riktning* ➤ **z** från, ner från
sáček *subst mt GL -u* påse
sádra *subst f* gips
sáhnout *verb* sáhne, sáhl < sahat k něčemu ta till ngt, vidta ngt
sakra *interj* fan, fasen, helsicke
sál *subst mt G -u, L -e* sal
salám *subst mt GL -u* (påläggs)korv
Sam *subst mv* förnamn
sám *pron f* sama, n samo, Npl mv sami, mt/f samy, n sama, i övrigt *adj* böjn själv, ensam
samička *subst f dim* ➤ **samice** hona
samoobsluha *subst f* snabbköp, självbetjäning
samozřejmě *adv* självklart, naturligtvis
samozřejmý *adj* adv -ě självklar
samý *pron*
 I. självaste, allra + superlativ
 II. bara, idel
sanitářský *adj* [-ni-] vårdbiträdes-
Sarajevo *subst n L -u* Sarajevo huvudstad i Bosnien-Hercegovina, 450 000 invånare
sardinka *subst f* [-di-] Gpl sardinek sardin

Sáša *subst mv förnamn dim* ➤ **Alexandr**

sbírat *verb* sbírá, sbíral > sebrat samla

sbírka *subst f* Gpl sbíreč samling

sbohem *interj* farväl

sbor *subst mt* GL -u kör

scéna *subst f* scen

sdělit *verb* sdělí, sdělil < sdělovat někomu něco
meddela ngn ngt, informera ngn om ngt

se *prep* ➤ **s**

I. + I med, tillsammans med

II. + G ➤ ➤ **z** *riktning* från, ner från

se *refl pers pron GA* ➤ **sebe**

I. sig (själv)

II. reciprokt varandra

III. *vid refl pass -s*

IV. *vid generell betydelse* man, vi

V. *vid refl tant utan översättning*

VI. *bildar intrasitiva verb*

sebe *refl pers pron AG* se/sebe, L sobě,
D si/sobě, I sebou

I. sig

II. *vid syftning på subjekt* mig, dig, oss,
er

III. *fras* **před sebe** rakt fram, framför
sig; **jít do sebe** tänka över sig själv och
sin situation

sebedůvěra *subst f* självförtroende

sebevražda *subst f* självmord

sebou *refl pers pron I* ➤ **sebe** sig

sebrat *verb* sebere, sebral < sbírat

I. samla ihop

II. haffa, an hålla, ta fast, föra bort

sedadlo *subst n* Gpl sedaděl sits, säte

sedat si *verb refl tant* sedá si, sedal si <
sednout si sätta sig

sedět *verb* sedí, seděl > sitta

sedl si *verb refl tant l-part* ➤ **sednout si**
satte sig

sedm *räkn* [sedum] GLDI -i sju

sedmdesát *räkn* [sedum-] GLDI -i sjuttio

sedmnáct *räkn* [sedum-] GLDI -i sjutton

sedmý *adj* *räkn* sjunde

sednout si *verb refl tant* sedne si, sedl si <
sedat si sätta sig

sejít se *verb refl* sejde se, sešel se < scházet se

I. träffas

II. s někým träffa ngn

sem *adv*

I. *riktning* hit

II. *vid mindre påtaglig riktning* här

Senohraby *subst mt pl tant* G -ø ort c:a 30
km sydöst om Prag, 1100 invånare

sentimentální *adj* sentimental

sestra *subst f*

I. syster

II. sjuksyster

sestřenice *subst f* Gpl -ic kusin

sestřička *subst f dim* ➤ **sestra**

I. syster

II. sjuksyster

sestřihnout *verb* sestřihne, sestřihl
↗ sestřihnul, part sestřižený < sestřihávat,
sestřihovat klippa, frisera

sešel se *verb l-part* ➤ **sejít se** träffas

sešit *subst mt* G -u, L -ě/-u skrivhäfte

set *räkn subst Gpl* ➤ **sto** hundra

setkat se *verb refl tant* setká se, setkal se <
setkávat se s někým träffa ngn

seznámit *verb trans* seznámí, seznámil <
seznamovat někoho s něčím/někým bekanta
ngn med ngt/ngn

~ **se** *refl* s někým bekanta sig med ngn, bli
bekant med ngn

sezona (~ **sezóna**) *subst f* säsong, årstid

shánět *verb* shání, sháněl < sehnat skaffa,
försöka få tag på, leta i affärerna

shledanou; na ~ *interj* på återseende,
adjö, hej då

shodit *verb* shodí, shodil < shazovat knuffa
ner

shromažďovat se *verb* shromažďuje se,
shromažďoval se > shromáždit se samlas i
större mängd

scházet se *verb refl* schází se (3pl -ejí ↗ -í),
scházel se > sejít se

I. samlas

II. s někým träffa ngn

schodiště *subst n* Gpl schodišť trappa

schody *subst mt pl* trappa

schovat *verb* schová, schoval < schovávat
gömma

schovávat *verb* schovává, schovával > schovat
gömma

schůze *subst f* möte

schůzka *subst f* möte, träff

schválně *adv* avsiktligen, med avsikt, med flit
schválný *adj* *adv* -ě avsiktlig
si *refl pers pron D* ⇒ **sebe** sig, varandra
sice *adv* visserligen
sídliště *subst n* Gpl sídlišť bostadsområde, förort
silnice *subst f* Gpl silnic väg
silný *adj* stark
Simona *subst f* förnamn
sín *subst f* G síně sal
sirka *subst f* ⇨ ⇨ **zápalka** tändsticka
situace *subst f* situation
sjednotit se *verb refl* sjednotí se, sjedotil se < sjednocovat se enas, bli enhetlig
sjet *verb* sjede, sjel < sjíždět åka ner
skákat *verb* skáče, skákal > skočit hoppa
skála *subst f* klippa
sklad *subst mt* G -u, L -u/-ě lager
sklapnout *verb* sklapne, sklapl ⇨ sklapnul < sklapovat smälla igen, slå igen
sklenice *subst f* Gpl sklenic (dricks)glas
sklenička *subst f* Gpl skleniček *dim* ⇒ **sklenice** (dricks)glas
sklenka *subst f dim* ⇒ **sklenice** glas
sklo *subst n* Gpl skel glas som material
sklonit *verb* skloní, sklonil < sklánět böja ner
sklopit *verb* sklopí, sklopil < sklápět fälla ner, böja ner
skončit *verb* skončí, skončil < končit sluta
skoro *adv* nästan
skrz *prep* + A genom
skříň *subst f* G -ně skåp
skříňka *subst f* Gpl skříňek *dim* ⇒ **skříň** skåp
skutečně *adv* verkligen, faktiskt
slabý *adj* svag
sládek *subst mv* bryggarmästare, mältare
slamák *subst mt* GL -u stråhatt, halmhatt
Sláma *subst mv* efternamn; **Slámová** *subst f* efternamn
slavistika *subst f* [-ti-] slavistik
slavit *verb* slaví, slavil > o- fira
slečinka *subst f dim* ⇒ **slečna** fröken
slečna *subst f* fröken
slepice *subst f* Gpl slepic höna
slíbit *verb* slíbí, slíbil < slibovat lova

slídit *verb* slídí, slídil > vy- snoka
Slovák *subst mv* slovak
slovanský *adj* slavisk
Slovensko *subst n* Slovakien
slovník *subst mt* GL -u lexikon, ordbok
slovo *subst n* ord
složit *verb* složí, složil < skládat lägga ihop, vika ihop
sluha *subst mv*
 I. biträde
 II. tjänare
slunce *subst n* sol
slušný *adj* skaplig, hygglig, godtagbar
služba *subst f* tjänst, tjänstgöring
slyšet *verb* slyší, slyšel > u- höra
slza *subst f* tår
smát se *verb refl tant* směje se, smál se > někomu skatta åt ngn
smělý *adj* djärv, modig, vågad
směr *subst mt* GL -u
 I. riktning
 II. *fras tím ~em* i den riktningen
smět *verb* smí (3pl -ějí ⇨ -í), směl > få (lov)
smích *subst mt* GL -u
 I. skratt
 II. *fras být k ~u* vara skrattretande; **dát se do ~u** brista ut i skratt
smíš, smíte *verb pres* ⇒ **smět** får (lov)
smutný *adj* ledsen, sorgsen
snad *adv* väl, nog, kanske, hoppas att...
snažit se *verb refl tant* snaží se, snažil se > vyna- anstränga sig, försöka
sněhu *subst mt* GLDsg ⇒ **sníh** snö
snídaně *subst f* frukost
snídat *verb* snídám, snídal něco > nasnídat se něčeho äta ngt till frukost
sníh *subst mt* GL -u snö
snímek *subst mt* GL -u bild, kort, foto
sníst *verb* sní (3pl snědí), snědl < jíst äta (upp)
sobě *refl pers pron D* ⇒ **sebe** sig, varandra
sobota *subst f* lördag
socialismus, socialismus *subst mt* [-izm-]
 GL -ismu socialism
socialistický *adj* socialistisk
soda *subst f* ⇨ ⇨ **sodová voda, sodovka** sodavatten

socha *subst f* staty**sotva** *adv* knappt**současný** *adj* *adv* -ě samtidig**Soudek** *subst mv* efternamn**soudruh** *subst mv* (kommunistisk parti)kamrat**souhlas** *subst mt* G -u, L -e/-u samtycke, godkännande**souhlasit** *verb* souhlasí, souhlasil >

I. instämma, hålla med, medge

II. samtycka, gå med på ngt, godkänna ngn annans beslut, begäran

soumrak *subst mt* GL -u skymning**sourozenec** *subst mv* syskon**soused** *subst mv* Npl -é granne**sousedka** *subst f* Gpl sousedek granne, grannfru**sousední** *adj* grann-**soustředit se** *verb* soustředí se, soustředil se > soustřeďovat se koncentrera sig**soutok** *subst mt* GL -u sammanflöde**souvislost** *subst f* G -i samband**sovětský** *adj* sovjetisk**spadnout** *verb* spadne, spadl ⇨ spadnul < spadat falla, ramla ner**spát** *verb* spí, spal > sova**spatřit** *verb* spatří, spatřil < spatřovat se, få se**spěchat** *verb* spěchá, spěchal > ha bråttom, skynda sig**spí, spím** *verb pres* ⇨ **spát** sover**spisovatel** *subst mv* G -e, Npl -é (skönlitterär) författare**spíš** *adv* snarare**spíše** *adv* ⇨ ⇨ **spíš** snarare**splést se** *verb refl* splete se, spletl se < plést se ta miste**spočítat** *verb* spočítá, spočítal < počítat räkna**spokojený** *adj* kortf spokojen nöjd**společný** *adj* gemensam**spolu** *adv* tillsammans**spolupracovník** *subst mv* arbetskamrat, medarbetare**spolužák** *subst mv* klasskamrat, skolkamrat**sport** *subst mt* GL -u sport**sportovní** *adj* sport**spousta** *subst f* en massa**spouštět** *verb* spouští (3pl -ějí ⇨ -í), spouštěl < spustit

I. släppa ner

II. ~ **oči z někoho** släppa ngn med blicken**správný** *adj* *adv* -ě riktig, rätt**sprcha** *subst f* dusch**srazil** *verb* srazí, srazil < srážet

I. slå ner

II. slå ihop

srdce *subst n* hjärta**srpen** *subst mt* G -a, L -u augusti**srpnový** *adj* augusti-**sta** *subst räkn n* NApl ⇨ **sto** hundra**stačit** *verb* stačí, stačil > vy-

I. räcka

II. hinna

stadion (~ **stadión**) *subst mt* G -u, L -ě/-u stadion, idrottsplats**stal se** *verb refl tant l-part* ⇨ **stát se** hände, blev**stál** *verb l-part* ⇨ **stát** stod, kostade**stále** *adv* fortfarande, hela tiden**Stalin** *subst mv*

I. ryskt efternamn

II. **Josef** ~ 1879-1953, det sovjetiska kommunistpartiets generalsekreterare sedan 1922**stalo se** *verb refl l-part* ⇨ **stát se** hände**stály** *verb l-part* ⇨ **stát** stod**stan** *subst mt* G -u, L -u/-ě tält**stane se** *verb fut* ⇨ **stát se** händer, blir**stanice** *subst f* Gpl stanic station, (spårvagns)hållplats**staniční** *adj*; ~ **sestra** översköterska**stanoviště** *subst n* Gpl stanovišť position**starobylý** *adj* ålderdomlig, gammal, historisk**staroměstský** *adj* gamla stans...; S~é **náměstí** Gamla stans torg**starost** *subst f* G -i

I. oro, bekymmer

II. **fras dělat si ~i o něco** bekymra sig för ngt**starý** *adj* komp starší gammal**stát** *verb* stojí, stál >

I. stå

II. kosta
 III. ~ **za to** *fras* vara värt det, vara av ngt värde, vara värt besväret
stát se verb refl tant stane se, stal se < stávat se
 I. hända, inträffa
 II. ~ **někým** bli ngt
státní adj stats-, statlig, nationell; **státní svátek** nationaldag
stav subst mt GL -u tillstånd, skick, kondition
stavba subst f Gpl staveb byggnad
stavení subst n byggnad, hus
stě räkn subst n NA dualis ↗ **sto** hundra
Steinbeck subst mv
 I. efternamn
 II. **John** ~ amerikansk författare, 1902-1968
stejně adv
 I. likadant, på samma sätt
 II. i alla fall, ändå
stejný adj pron samma, likadan
stelu verb pres ↗ **stlát** bäddar
stěna subst f vägg
stihnout verb stihne, stihl, part stižen < stíhat
 I. hinna
 II. drabba, träffa
stín subst mt GL -u skugga
stižený pret part ↗ **stihnout** drabbad, träffad
stížnost subst f G -i klagomål, anmälan
stlát verb stele, stlal > u- bädda
sto räkn subst n hundra
Stockholm subst mt GL -u
stojí verb pres ↗ **stát** står, kostar
stole subst mt Lsg ↗ **stůl** bord
stoleček subst mt GL -u dim ↗ **stůl** bord
stolek subst mt GL -u dim ↗ **stůl** bord
stolem subst mt Lsg ↗ **stůl** bord
století subst n århundrade, sekel
stolu, stoly subst mt ↗ **stůl** bord
stoupnout si verb stoupne si, stoupl si
 ☞ stoupnul si < stoupat si někam ställa sig någonstans, stiga någonstans
strach subst mt GL -u rädsla, fruktan
strana subst f
 I. sida

II. parti
 III. (kommunist)partiet
 IV. **Malá S~** Lillsidan *stadsdel i centrala Prag*
stránka subst f dim ↗ **strana** (bok)sida
strašný adj adv -ě fruktansvärd, förskräcklig
strategický adj strategisk
strávit verb stráví, strávil < trávit tillbringa
strážník subst mv konstapel
strčit verb strčí, strčil < strkat stoppa, placera
strniště subst n stubbåker
strnout verb strne, strnul < stelna till
stroj subst mt maskin
strom subst mt G -u, L -ě/-u träd
strop subst mt G -u, L -ě (inner)tak
stručný adj kortfattad
strýc subst mv farbror, morbror
strýček subst mv Npl -ové dim ↗ **strýc** farbror, morbror
středa subst f onsdag
střední adj
 I. mellan-
 II. ~ **škola** gymnasieskola
střecha subst f (ytter)tak
střelba subst f skottlossning
střílet verb střílí (3pl -ejí ☞ -í), střílel > střelit skjuta
stud subst mt GL -u skam, skamkänsla
student subst mv student, gymnasist, universitetsstuderande
studentka subst f ↗ **student** student, gymnasist
studený adj kall
studijní adj [-di-] studie-
studovat verb studuje, studoval > studera
stůj verb imp ↗ **stát** stå, stanna
stůl subst mt G stolu, L stole bord
stupěň subst mt grad
stupínek subst mt GL -u lågt podium, avsats
stupňů subst mt Gpl ↗ **stupěň** grader
stydět se verb refl tant stydí se, styděl se > skämmas
stylizace subst f stilisering, formulering
sud subst mt G -u, L -u/-ě fat, tunna
sukně subst f kjol

sůl *subst f* G soli salt**svá** *poss pron f* Nsg/n NApl ↗ ⇨ **svoje** ↗
svůj *sin***svačina** *subst f* mellanmål**sváteč** *subst mt* GL -u helg(dag),
namnsdag; **státní sváteč** nationaldag**svatý** *adj* helig, sankt**své, svého, svém, svému** *refl poss pron*
↗ **svůj** *sin***světlo** *subst n* ljus; **za ~a** medan det är
ljus**světlý** *adj* pred světlo ljus**Světlý** *subst mv* efternamn**světový** *adj* världs-**svetr** *subst mt* GL -u stickad tröja, kofta**svěží** *adj* frisk, fräsch, färsk, uppfriskande**svině** *subst f* svin**svítit** *verb* svítí, svítí > lysa, skina**svlékat** *verb* svléká, svlékal > svléct klä av, ta
av**svůj** *refl poss pron* N f svoje ↗ svá, NA n
svoje ↗ své, G m/n svého, GLD f své ↗ svojí,
D m/n svému, A mv svého, mt svůj, f svoji
↗ svou, L m/n svém, I m/n svým, f svou
↗ svojí, mv Npl svoji ↗ sví, mv Apl, mt/f/n
NApl svoje ↗ své, n NApl svoje ↗ svá,
GL svých, D svým, I svýmiI. *sin* (egen)II. *vid syfning på subjektet* min, din,
vår, erIII. *fras trvat na svém* stå på sig, inte
ge med sig; *vést svou* stå på sig, inte ge
med sig**Sýkora** *subst mv* efternamn**syn** *subst mv* V synu, Npl synové son**sýr** *subst mt* G -a, L -u ost**systém** *subst mt* GL -u system**Š Š Š Š Š Š Š Š Š Š****šachy** *subst mt pl* tant schack**šál** *subst mt* GL -u sjal**šatnářka** *subst f* garderobsdam**šatna** *subst f* garderob**šátrat** *verb* šátrá, šátral > treva**šaty** *subst mt pl* tant kläder**Šebík** *subst mv* efternamn**šedesát** *räkn* GLDI -i sextio**šedesátina** *subst* *räkn* sextiondedel**šedivý** *adj* grå**šel** *verb l-part* ↗ **jít** gick, kom**šepot** *subst mt* GL -u viskning, viskande**šeptat** *verb* šeptá, šeptal > viska**šero** *subst n* L -u halv dager, halvmörker,
skymning**Šerkézy** *subst mv* ungerskt efternamn**šest** *räkn* GLDI -i sex**šestka** *subst* *räkn f* Gpl šestek sexa**šestnáct** *räkn* GLDI -i sexton**šestnáctý** *adj* sextonde**šestý** *adj* *räkn* sjätte**široký** *adj* bred**škoda** *subst f*

I. skada

II. ~ **něčeho** synd på ng**škola** *subst f* skola**školní** *adj* skol-**šla** *verb l-part* ↗ **jít** gick, kom**šlápnot** *verb* šlápne, šlápl ↗ šlápнул < šlapat
trampa**šli** *verb l-part* ↗ **jít** gick, kom**šlo** *verb l-part* ↗ **jít** gick, kom, handlade,
var frågan om**šly** *verb l-part* ↗ **jít** gick, kom**špatně** *adv* dåligt, illa, fel, felaktigt; **mně**
bylo ~ jag mädde illa**špatný** *adj* *adv* -ě dålig**špinavý** *adj* smutsig**šramotit** *verb* šramotí, šramotil > za- prassla,
skramla**šroub** *subst mt* GL -u skruv**šťastný** *adj* *adv* -ě lycklig**štěně** *subst n* G štěněte (hund)valp**štěstí** *subst n* lycka, tur**štítivý** *adj* *adv* -ě föraktfull**Štrbské pleso** sjö i Tatrabergen**Šumava** *subst f* bergs- och skogsområde i
sydvästra Böhmen**šunka** *subst f* Gpl šunek skinka**švadlena** *subst f* sömmerska**Švéd** *subst mv* Npl -ové svensk**Švédka** *subst f* Gpl Švédek svenska**Švédsko** *subst n* Sverige**švédský** *adj* svensk

Švejk *subst mv*I. *efternamn*II. *tjeckisk romanfigur författad av Jaroslav Hašek***T T T T T T T T T****ta** *dem pron f Nsg* ⇨ **ten** denna**ta** *dem pron n NApl* ⇨ **ten** dessa**tabule** *subst f svarta tavlan***tady** *adv här***tahák** *subst mt A -Ø/-a, G -u/-a fuskklapp***tahle** *dem pron f Nsg/n NApl* ⇨ **tenhle** den här**tajemník** *subst mv sekreterare***tajemství** *subst n hemlighet***tajný** *adj hemlig***tak** *adv*I. *så*II. *uppmående då*III. *konditionalt då, i så fall*IV. *inledande, förvånande ja så*V. *fras ~ co? nå?***také** *adv* ⇨ ⇨ **taky**I. *också, även*II. *i neg sats heller***takhle** *adv så här***takový** *adj pron sådan***taky** *adv* ⇨ ⇨ **také**I. *också*II. *i neg sats heller***takže** *konj så att, så***talír** *subst mt tallrik***talířek** *subst mt GL -u dim* ⇨ **talír** liten tallrik, assiett, tefat**tam** *adv*I. *befintlighet där*II. *riktning dit***tamta** *dem pron f Nsg/n NApl* ⇨ **tamten** den där**tamten** *dem pron f tamta, n tamto den där***tančít** *verb tančí, tančil > dansa***tank** *subst mt GL -u stridsvagn***t'apat** *verb t'apá, t'apal > tassa, trippa***taška** *subst f väska, kasse***táta** *subst mv pappa***tati** *subst mv Vsg kortf* ⇨ **tatínku** ⇨**tatínek** pappa**tatínek** *subst mv dim* ⇨ **táta** pappa**tato** *dem pron f Nsg/n NApl* ⇨ **tento** den här**Tatry** *subst f pl tant Gpl* Tater Tatrabergen**taxík** *subst mt A -Ø ⇨ -a, G -u/-a, L -u* taxi(bil)**té** *dem pron f GLDsg* ⇨ **ten** denna**tě** *pers pron 2ps AG* ⇨ **ty** dig**tebe** *pers pron 2ps AG* ⇨ **ty** dig**tebou** *pers pron 2ps I* ⇨ **ty** dig**ted'** *adv nu***teda** *adv* ⇨ ⇨ ⇨ **tedy** då, alltså**ted'ka** *adv* ⇨ ⇨ ⇨ **ted'** nu**tedy** *adv alltså, då***tehdejší** *adj dåtida***tehdy** *adv då, på den tiden***těch** *dem pron GLpl* ⇨ **ten** dessa, de**tej** *dem pron f GLDsg* ⇨ ⇨ *reg* ⇨ ⇨ **tý** ⇨ **té** ⇨ **ten** denna, den, den där**tělo** *subst n kropp***tělák** *subst mt GL -u slang* ⇨ ⇨ ⇨ **tělocvik** skolämne gymnastik**telefon** *subst mt GL -u telefon***telefonní** *adj telefon-***telefonovat** *verb* telefonuje, telefonoval > za-telefonera, ringa**telegram** *subst mt GL -u telegram***teleobjektiv** *subst mt GL -u teleobjektiv***televize** *subst f*I. *television, teve*II. ⇨ ⇨ **televizor** teve(apparat)**televizor** *subst mt GL -u teveapparat***těm** *dem pron Dpl* ⇨ **ten** dessa, de, de där**téměř** *adv* ⇨ ⇨ **skoro** nästan**těmi** *dem pron Ipl* ⇨ **ty** dessa, de, de där**temný** *adj mörk***ten** *dem pron mv A toho, mt A ten, f N ta, A tu, n NA to, m/n G toho, L tom, D tomu, I tím, f GLD té, I tou, mv Npl ti, Apl ty, mt/f NApl ty, n NApl ta, m/f/n GLpl těch, D těm, I těmi*I. *denna, den, den där*II. *~ ... ~ fras den ene ... den andre***tenhle** *dem pron den här***tento** *dem pron* ⇨ ⇨ **tenhle** den här

tentokrát *adv* den här gången**teplo** *pred* varmt**teplý** *adj* varm**teprve** *adv* först, bara**Tereza** *subst f* förnamn**těsně** *adv*

I. tätt

II. ~, **než** *fras* alldeles innan**těsný** *adj* *adv* -ě trång**těšit se** *verb* těší se, těšil se > na něco se fram
emot ngt**teta** *subst f* moster, faster, tant**tetička** *subst f* Gpl tetiček *dim* ➤ **teta**
faster, moster, tant**text** *subst mt* GL -u text**těžce** *adv* tungt, svårt, svåreligen**těžký** *adj* *pred* -o, *adv* -ko/-ce

I. tung

II. svår

těžko *adv/pred* svårt**ti** *pers pron D 2ps* ➤ **ty** dig**ti** *dem pron mv Npl* ➤ **ten** dessa, de, de
där**tichý** *adj* *pred* ticho, *adv* tišetyst, lågmäld,
lugn**ticho** *subst n* L -u tystnad**Tikal** *subst mv efternamn***tím** *dem pron m/n Isg* ➤ **ten**

I. denna, den, den där

II. därigenom

tímhle *dem pron m/n Isg* ➤ **tenhle**

I. den här

II. ~ **směrem** *fras* i den här riktningen**tisíc** *räkn subst* Gpl -Ø tusen**tisknout** *verb* tiskne, tiskl ⇨ tisknul > trycka**tisk** *subst mt* GL -u press**tiše** *adv* ➤ **tichý** tyst**titul** *subst mt* [ti-] GL -u titel**tíživý** *adj* tyngande, tryckande**tlustý** *adj* fet, tjock**tma 1** *subst f* mörker**tma 2** *pred* mörkt**to**I. *dem pron n NASg* ➤ **ten** denna, den,
den därII. *emfatiskt pron* det är ..., somIII. *adv* inledande såIV. *adv kond, temp* då**tobě** *pres pron 2ps DL* ➤ **ty** dig**tohle** *dem pron n NASg* ➤ **tenhle** den här**toho** *dem pron m/n Gsg, mv Asg* ➤ **ten**

I. denna, den, den där

II. **do** ~! *fras* sätt igång!**tohoto** *dem pron m/n Gsg, mv Asg* ➤**tento** den här**tolik** *räkn adv* GLDI -a så mycket, så här
mycket, så många**tom** *dem pron m/n Lsg* ➤ **ten** denna, den,
den där**tomto** *dem pron m/n Lsg* ➤ **tento** den här**tomu** *dem pron m/n Dsg* ➤ **ten** denna,
den, den där**torna** *subst f* liten ryggsäck**totiž** *adv* nämligen, det vill säga**toto** *dem pron n NASg* ➤ **tento** den här**tou** *dem pron f Isg* ➤ **ten**

I. denna, den, den där

II. ~ **dobou** *fras* vid den tiden**touha** *subst f* längtan, begär**továrna** *subst f* Gpl továren fabrik**tradice** *subst f* [-di-] tradition**tramvaj** *subst f* G -e spårvagn**trápit** *verb* trápí, trápil > plåga**tráva** *subst f* gräs**trávník** *subst mt* GL -u gräsmatta**trenýrky** *subst f pl tant* Gpl trenýřek
(idrotts)shorts, underbyxor**trh** *subst mt* GL -u marknad, torg**trhat** *verb* trhá, trhal > roz- riva sönder**tričko** *subst n dim* ➤ **triko** T-shirt, tunn
tröja**trochu** *adv* lite**Troja (~ Trója)** *subst f* slott i norra delen
av Prag**trojka** *subst räkn f* Gpl trojek trea**trošku** *adv dim* ➤ **trochu** lite**trvat** *verb* trvá, trval >

I. om tid vara, ta

II. ~ **na svém** stå på sig, vidhålla**třeba** *adv*

I. kanske

II. till exempel

třešně *subst f* körsbär**třetí** *adj* tredje

třetina *subst räkn f* tredjedel
tři *räkn G* tři ∞ třech, L třech, D třem, I třemi
tre
třicátý *adj räkn* trettionde
třicet *räkn GLDI -i* trettio
třicetiletý *adj* trettioårig
třicetina *subst räkn f* trettiondedel
třída *subst f*
I. (skol)klass
II. klassrum
III. aveny, boulevard
třináct *räkn GLDI -i* tretton
třináctiletý *adj* trettonårig
tu *adv* här
tu *dem pron f* Asg ∞ **ten** denna, den, den
där
tuctový *adj* dussin-
tudy *adv* den här vägen, den vägen
tunel *subst mt GL -u* tunnel
tupý *adj* slö
Turek *subst mv* turk
turista *subst mv Npl -é* turist
tušení *verbalsubst n* ∞ **tušit** aning
tužka *subst f*
I. blyertspenna
II. penna
tvá *poss pron 2ps f Nsg/n NApl* ⇨
⇨ **tvoje** ∞ **tvůj** din
tvář *subst f G -e* ansikte
tvářit se *verb* tváří se, tvářil se > + *adv* ha en
adj min, göra en *adj* min, se *adj* ut
tvoje, tvoji *poss pron* ∞ **tvůj** din
tvrdit *verb* tvrdí, tvrdil > påstå, hävda
tvrdý *adj* hård
tvůj *poss pron 2ps N f* tvoje ⇨ tvá, NA n tvoje
⇨ tvé, G m/n tvého, GLD f tvé ∞ tvojí, D m/n
tvému, A mv tvého, mt tvůj, f tvoji ⇨ tvou,
L m/n tvém, I m/n tvým, f tvou ∞ tvojí,
mv Npl tvoji ⇨ tví, mv Apl, mt/f/ NApl tvoje
⇨ tvé, n NApl tvoje ⇨ tvá, GL tvých, D tvým,
I tvými din
ty *pers pron 2ps AG* tě/tebe, L tobě, D ti/tobě,
I tebou du
ty *dem pron mt/f NApl, mv Apl* ∞ **ten**
dessa
tý *dem pron f GLDsg* ⇨ ⇨ **té** ∞ **ten**
denna, den, den här
týden *subst mt G -e, LD -u/-i, NApl -y* vecka

tyhle *dem pron pl mv Apl, mt/f NApl* ∞
tenhle de här
typický *adj* typisk

U U U U U U U U

u *prep + G*
I. *vid person* hos
II. *vid*
úbor *subst mt GL -u* mundering,
(arbets)kläder
uboze *adv* ∞ **ubohý** enländigt, bedrövligt
ubrousek *subst mt GL -u* servett
účast *subst f G -i* deltagande
účastnit se *verb* účastní se, účastnil se > z-
něčeho delta i ng
učebnice *subst f Gpl* učebnic lärobok
účel *subst mt GL -u* avsikt, ändamål, syfte
učení *verbalsubst n* ∞ **učit** studerande,
pluggande
učit *verb* učí, učil > na- lära, undervisa
~ *se refl* lära sig, studera, plugga, läsa
učitel *subst mv G -e, Npl -é* lärare
učitelka *subst f* ∞ **učitel** lärare, lärarinna
událost *subst f G -i* händelse, tilldragelse,
evenemang
udělat *verb* udělá, udělal < dělat göra
udeřit *verb* udeří, udeřil < udeřovat o něco slá
emot ng
údiv *subst mt GL -u* förvåning, häpnad
udivit *verb* udiví, udivil < udivovat förvåna,
slå med häpnad
údolí *subst n* dal(gång)
ufňukaný *adj* gnällig, grining
uhlí *subst n* kol
uhnout *verb* uhne, uhnul < uhýbat vika
undan
ujít *verb* ujde, ušel </> gå an
ukázat *verb* ukáže, ukázal < ukazovat visa,
peka
ukazovat *verb* ukazuje, ukazoval > ukázat visa
uklidit *verb* uklidí, uklidil < uklízet stáda
uklidnit se *verb refl* uklidní se, uklidnil se <
uklidňovat se lugna sig
uklidňovat *verb* uklidňuje, uklidňoval >
uklidnit lugna

uklízet *verb* uklízí (3pp -ejí ≈ -í), uklízel > uklidit stáda
úkol *subst mt* G -u, L -u/-e uppgift, läxa
ukrást/ukradnout *verb* ukradne, ukradl < krást stjälja
uleknout se *verb* ulekne se, ulekl se < ulekat se bli rädd
ulevit se *verb refl opers* uleví se, ulevilo se < ulevovat se někomu bli lättad
ulevit si *verb refl* uleví si, ulevil si < ulevovat si látta på ngt som tynger en
ulice *subst f* Gpl ulic gata
ulička *subst f dim* ➤ **ulice** gata
uložit *verb* uloží, uložil < ukládat lägga till rätta, lägga in, lägga på sin plats
umazat *verb* umaže, umazal < umazávat kladda ner
 ~ **se refl** kladda ner sig
uměl *verb l-part* ➤ **umět** kunde
umělec *subst mv* konstnär
umět *verb* umí (3pl -ějí ≈ -í), uměl > kunna
umíněný *adj* adv -ě envis
umíš, umíte *verb pres* ➤ **umět** kan
umřít *verb* umře, umřel < umírat dö
úmysl *subst mt* GL -u avsikt
umýt *verb* umyje, umyl < mýt tvätta, diska
 ~ **se refl** tvätta sig
umyvadlo *subst n* Gpl umyvadel tvättställ, handfat
unavený *adj* adv -ě trött
únor *subst mt* G -a, L -u februari
úplata *subst f* betalning, ersättning
úplně *adv* helt, fullständigt
úplný *adj* adv -ě fullständig
uplynout *verb* uplyne, uplynul < uplývat om tid gå, passera
upoutat *verb* upoutá, upoutal < upoutávat fånga
upozornit *verb* upozorní, upozornil < upozorňovat uppmärksamma, göra uppmärksam, påpeka
upozorňovat *verb* upozorňuje, upozorňoval > upozornit uppmärksamma, göra uppmärksam, påpeka
upravit *verb* upraví, upravil < upravovat rätta till
uprostřed *prep* + G mitt i

upřímný *adj* adv -ě uppriktig
urazit se *verb refl* urazí se, urazil se < urážet se bli förnärmad
Urban *subst mv* efternamn; ~ová *subst f* efternamn
Urbanka *subst f dim* ➤ **Urbanová**
určitě *adv* (helt) säkert
určitý *adj* adv -ě särskild, speciell
úřad *subst mt* G -u, L -ě/-u
 I. kontor
 II. myndighet
úřední *adj* ➤ **úřad** tjänste-
úřednice *subst f* Gpl úřednic kontorist, tjänsteman, myndighetsperson
úředník *subst mv* kontorsanställd, tjänsteman, myndighetsperson
usednout *verb* usedne, usedl < usedat sätta sig (till rätta)
usínat *verb* usíná, usínal > usnout somna
usmát se *verb refl tant* usměje se, usmál se < usmívat se le
úsmešek *subst mt* GL -u flin, grin, hänskratt
úsměv *subst mt* GL -u leende
usmívat se *verb refl tant* usmívá se, usmíval se > usmát se le
usnout *verb* usne, usnul < usínat somna
úspěch *subst mt* GL -u framgång
uspět *verb* uspěje, uspěl < uspívat lyckas
ústa *subst n pl tant* mun
ustání *subst n* uppehåll
ústav *subst mt* G -u, L -u/-ě institution, institut, anstalt
ústředí *subst n* huvudkontor
ušpinit se *verb refl* ušpiní se, ušpinil se < špinit se smutsa ner sig
uši *subst f NApl* G -í, L -ích, D -ím, I -ima ➤ **ucho** öron
utahovat si *verb* utahuje si, utahoval si > utáhnout si z někoho driva med ngn
utéc *verb* inf ↗ utéci, uteče, utekl < utíkat springa sin väg, rymma
úterý *subst n* tisdag
utěšit *verb* utěší, utěšil < utěšovat trösta
utíkat *verb* utíká, utíkal > utéc
 I. springa sin väg, rymma
 II. om tid rinna iväg

utkvít *verb* utkví (3pl -ějí ⇨ -í), utkvěl < utkvívát bli hängande
útrata *subst f*
 I. utgift
 II. **nemít za/na ~u** inte ha till notan
uvařit *verb* uvaří, uvařil < vařit koka, laga mat
 ~ **se refl** bli genomkokt, koka färdigt
uvažovat *verb* uvažuje, uvažoval > uvážit överbäga, fundera
uvědomění *subst n* medvetenhet
uvědomit si *verb* uvědomí si, uvědomil si < uvědomovat si inse
uvědomovat si *verb* uvědomuje si, uvědomoval si > uvědomit si bli medveten, vara medveten
uvidět *verb* uvidí, uviděl < få se, ses
uzavřít se *verb refl* uzavře se, uzavřel se < uzavírat se slutas
úzký *adj* smal, trång
úzkostlivý *adj* adv -ě ängslig
uznávat *verb* uznává, uznával > uznat erkänna, godkänna, gilla
už *adv*
 I. redan, nu
 II. ~ **ne** inte längre, inte mera
 III. *fras* ~ **od té doby, co** ända sedan
 IV. *fras* ~ **dlouho ne-** nu är det längesedan

V V V V V V V V

v *prep*

I. + L i
 II. + L *vid institutioner* på
 III. + L *vid vissa tidsuttryck, i synnerhet större tidsavsnitt* i, på, under; ~ **té době** på den tiden; ~ **mokré sezoně** under den våta perioden; ~ **tom okamžiku** i det ögonblicket; ~ **noci** på natten
 IV. + A *vid vissa tidsuttryck, i synnerhet kortare tidsavsnitt* i, på; ~ **tu chvíli** i det ögonblicket
 V. + A *vid veckodagar* på, i ~s
 VI. + A *vid klockslag* översätts ej; ~ **kolik hodin?** hur dags?

VII. + A *vid förvandling* till
Václav *subst mv* *förnamn*
Václavák *subst mt* GL -u ⇨ ⇨ **Václavské náměstí** Václavtorget
Václavské náměstí *subst n* *plats i centrala Prag* Václavtorget
vadit *verb* vadí, vadal > někomu stōra ngn, besvāra ngn
Váh *subst mt* GL -u *flod i västra Slovakien*
váhat *verb* váhá, váhal > za- tveka
válka *subst f* krig
vám *pers pron D 2pp* ⇨ **vy** er
vámi *pers pron I 2pp* ⇨ **vy** er
Vaněk *subst mv* G Vaňka *efternamn*
vánoce *subst f pl tant* Gpl vánoc, D -ům *jul*
vaření *verbalsubst n* ⇨ **vařit** matlagning
vařit *verb* vaří, vařil > u- laga mat, koka
vás *pers pron AGL 2pp* ⇨ **vy** er
váš *poss pron mv* A vašeho, mt A váš, f N/n NA vaše, f A vaši, m/n G vašeho, L vašem, D vašemu, I vaším, f GLDI vaší, mv Npl vaši, mv Apl/mt/f/n NApl vaše, GL vašich, D vašim, I vašimi er
vatovaný *adj* vadderad
vata *subst f* bomull
vážně *adv* allvarligt, verkligen, på allvar
vážný *adj* adv -ě allvarlig
vcelku *adv* i det stora hela
včas *adv* i tid
včera *adv* igår
včerejší *adj* gårdags-; ~ **ráno** igår morse
vdaný *adj* *endast om kvinnor* gift
vděčný *adj* tacksam
vě *prep* + L/A ⇨ **v** i, på, under, till
věc *subst f* G -i sak
večer *subst mt* G -a, L -u kväll
večer *adv* på kvällen, i kväll
večerní *adj* kvälls-
večeře *subst f* kvällsmat, supé
večeřet *verb* večeří, večeřel > āta kvällsmat, supera
vede *verb pres* ⇨ **vést** för, leder
vědec *subst mv* vetenskapsamn
vědět *verb* ví, 3pl vědí, imp věz, věděl > I. veta
 II. ~ **o něčem** känna till ngt
vedl *verb l-part* ⇨ **vést** förde, ledde

vedle *prep* + G bredvid
vedlejší *adj* grann-, som finns bredvid
vědomí *subst n* vetskap
vedou *verb pres* ➤ **vést** för, vetter
vedoucí *subst mv/f* föreståndare
vejít *verb* vejde, vešel < vcházet gå in
věk *subst mt* GL -u ålder
veliký *adj* (mycket) stor
velitel *subst mv* G -e befälhavare
velký *adj* komp větší stor
velmi *adv* mycket
vemte *verb imp* ⇨ ⇨ **vezměte** ➤ **vzít** ta
ven *adv* ut
venkov *subst mt* G -a, L -ě landet, landsbygd
venku *adv* ute
věnovat se *verb refl* věnuje se, věnoval se > něčemu ägna sig åt ngt
Věra *subst f* förnamn
verš *subst mt* vers, dikt
věřit *verb* věří, věřil >
 I. někomu v něčem tro på ngt när det gäller ngt
 II. na něco tro på ngt, tro på att ngt finns
 III. někomu tro på ngn, betro ngn
 IV. něčemu tro på ngt, tro att ngt är sant
veselý *adj* glad
Veselý *subst mv* efternamn
vesnice *subst f* by
vést *verb* vede, vedl >
 I. föra, leda
 II. někam vetta någonstans
 II. ~ **svou** *fras* stå på sig, envisas, tjata
vešel *verb l-part* ➤ **vejít** gick in
věta *subst f* mening
větev *subst f* G -e gren
větší *adj komp* ➤ **velký** större
většina *subst f* större delen, majoriteten
většinou *adv* till större delen
větví *subst f* Gpl ➤ **větev** grenar
vezmeme, vezmeš *verb fut* ➤ **vzít** tar
vezmi *verb imp* ➤ **vzít** ta
vezmu *verb fut* ➤ **vzít** tar
věž *subst f* G -e torn
vchod *subst mt* GL -u ingång
ví *verb pres* ➤ **vědět** vet
víc *adv komp* ➤ **mnoho, moc** mera

víčko *subst n* ögonlock
vid' *partikel* 2ps eller hur?
vida *adv* där ser man
Vídeň *subst f* G Vídně Wien
vidět
 I. *verb* vidí, viděl > u- se
 II. *adv* **být** ~ + ack synas
 ~ **se refl** ses
víko *subst n* lock
vím, víme *verb pres* ➤ **vědět** vet
vina *subst f*
 I. skuld
 II. **vinou někoho** *fras* genom ngn's förskyllan
viněta *subst f* (vin)etikett
víno *subst n* vin
vinohradský *adj* vinohrady- stadsdel i Prag
viset *verb* visí, visel > hänga
víš, víte *verb pres* ➤ **vědět** vet
vítězný *adj* adv -ě segerviss
vítr *subst mt* GL větru vind, blåst
Vitti *subst*
 I. *mv/f* italienskt efternamn
 II. **Monica** ~ född 1933, italiensk filmskådespelerska
viz *verb imp* ➤ **vidět** se
vizionářský *adj* visionärs-
vjet *verb* vjede, vjel < vjíždět åka in, köra in
vlajka *subst f* Gpl vlajek flagga
vlak *subst mt* GL -u tåg
vlast *subst f* G -i fosterland, fädernesland, hemland
Vlasta *subst f* förnamn
vlastně *adv* egentligen
vlasy *subst mt pl* (tant) hår
vlevo *adv* till vänster
vlk *subst mv* varg
vlna *subst f* våg på vatten
Vltava *subst f* Moldau flod som rinner från södra Böhmen genom bl a Prag och rinner samman med Elbe c:a 5 mil norr om Prag
vnímat *verb* vní má, vní mal > märka, lägga märke till, förnimma
vo *prep* + L/A ⇨ ⇨ ⇨ **o** om

voba *räkn GL* vobou, D voboum, I voběma
 ⇨ ⇨ ⇨ **oba** båda
voběsil se *verb refl* ⇨ ⇨ ⇨ **oběsit se** voběsí
 se, voběsil se < věšet se hänga sig
voblíknout se *verb refl* ⇨ ⇨ ⇨ **obléknout se**
 voblíkne se, voblík se < voblíkat se klä på
 sig
vodárna *subst f* vattenverk
voda *subst f* vatten
vodní *adj* vatten-; ~ **elektrárna**
 vattenkraftverk
voják *subst mv* soldat
vojenský *adj* militär-
vojna *subst f* lumpen
vojsko *subst n* trupp, här
volat *verb* volá, volal > za-
 I. někoho ropa på ngn
 II. někomu/někoho ringa ngn/till ngn,
 telefonera till ngn
volno *subst n* ledighet, ledigt
volný *adj* ledig
von *pers pron m Nsg* ⇨ ⇨ ⇨ **on** han, den
Vondráček *subst mv* efternamn
vonět *verb* voní, voněl > dofta
vono *pers/dem pron n NASg* ⇨ ⇨ ⇨ **ono**
 den, det, detta
vozidlo *subst n* Gpl vozidel fordon
vpravo *adv* till höger
vprostřed *adv* i mitten
vpředu *adv* där framme, framtill
vracet se *verb refl* vrací se, vracel se > vrátit
 se återvända, vara på väg tillbaka,
 komma tillbaka
vrah *subst mv* mördare
vrata *subst n pl tant* port
vrátit *verb* vrátí, vrátil < vracet
 I. lämna tillbaka
 II. ~ **se refl** komma tillbaka
vrátný *subst mv* portier, receptionist,
 portvakt
vrátnice *subst f* reception, port
vrba *subst f* pil, vide
vrchní *adj* översta, över-
vrchní *subst m/f* hovmästare,
 källarmästare
Vršovice *subst f pl tant* stadsdel i Prag
vrstva *subst f* Gpl vrstev lager

vsadit se *verb refl* vsadí se, vsadil se < vsázet
 se slä vad
vstát *verb* vstanu, vstal < vstávat resa sig,
 stiga upp
vstávat *verb* vstává, vstával > vstát resa sig,
 stiga upp
vstoupit *verb* vstoupí, vstoupil < vstupovat
 stiga in, komma in
však *konj*
 I. men, dock
 II. ju
vše *pron n NASg* ⇨ ⇨ ⇨ **všechno** ⇨
všechn allt
všecko *pron n NASg* ⇨ ⇨ ⇨ **všechno** ⇨
všechn allt
všecky *pron mt/f NApl, mv Apl* ⇨ ⇨ ⇨
všechny ⇨ **všeče** alla
všechn *pron N f* všechna, n všechno ⇨ vše,
 A mv všeho, mt všechen, f všechnu,
 n všechno, m/n G všeho, L všem, D všemu,
 I vším, f GLDI vší, mv Npl všichni,
 A všechny, NApl mt/f všechny, n všechna,
 m/f/n GLpl všech, D všem, I všemi all
všelijaký *adj* av alla de slag, allehanda
všichni *pron mv Npl* ⇨ **všechn** alla
všimát si *verb refl tant* všímá si, všímal si >
 všimnout si něčeho lägga märke till ngt
všimnout si *verb refl tant* všimne si, všíml si
 < všimát si něčeho lägga märke till ngt
všude *adv* överallt
vteřina *subst f* sekund
vtip *subst mt* GL -u skämt
vůbec *adv* överhuvudtaget, alls
vůl *subst mv* G vola
 I. oxe
 II. om person idiot
vůz *subst mt* G vozu, L voze
 I. vagn
 II. bil
vy *pers pron* AGL vás, D vám, I vámi ni
vybavit *verb* vybaví, vybavil < vybavovat
 komma på, dra sig till minnes
vybavovat se *verb refl* vybavuje se, vybavoval
 se > vybavit se s někým prata med ngn,
 berätta saker för ngn
vybídnout *verb* vybídne, vybídl ⇨ vybídnul <
 vybízet uppmanna, erbjuda
výborný *adj* utmärkt

vybrat *verb* vybere, vybral < vybírat välja
vybruslit *verb* vybruslí, vybruslil < z něčeho ť
 ta sig ur obehaglig situation, slingra sig ur
 ng
vyčítat *verb* vyčítá, vyčítal < vyčítávat,
 vyčítovat lurpassa
vyčítat *verb* vyčítá, vyčítal > vyčíst někomu
 něco förebrå ngn ng
vyhledat *verb* vyhledá, vyhledal < vyhledávat
 leta upp
vyhlídka *subst f* Gpl vyhlídka utsikt
vyhnat *verb* vyžene, vyhnal < vyhánět jaga ut,
 jaga bort
vyhnout se *verb refl tant* vyhne se, vyhnal se
 < vyhýbat se něčemu undvika ng
vyholit *verb* vyholí, vyholil < vyholovat
 slätraka
vyhovět *verb* vyhoví, vyhověl < vyhovovat
 někomu
 I. göra ngn till viljes
 II. passa ngn
vyhovovat *verb* vyhovuje, vyhovoval > vyhovět
 někomu
 I. göra ngn till viljes
 II. passa ngn
vyhrnout *verb* vyhrne, vyhrnul < vyhrnovat
 dra upp, kavla upp
vycházet *verb* vychází (3pl -ejí ť -í), vycházel
 > vyjít s někým komma överens med ngn
vychodit *verb* vychodí, vychodil < vycházet gå
 ut, sluta skola el dyl
vyjet *verb* vyjede, vyjel < vyjíždět
 I. åka upp
 II. na někoho fara ut mot ngn
vyjít *verb* vyjde, vyšel < vycházet gå ut,
 komma ut
vykašlat se *verb refl* vykašle se, vykašlal se <
 kašlat na něco strunta, skita i ng
vykládat *verb* vykládá, vykládal > vyložit
 někomu něco berättat, förklara ngt för ngn
výkladní *adj* skylt(fönsters)-; ~ skříň
 skyltfönster
vyklidit *verb* vyklidí, vyklidil, part vyklizen <
 vyklízet utrymma
výkon *subst mt* GL -u prestation
výkres *subst mt* G -u, L -e/-u ritning
vykřiknout *verb* vykřikne, vykřikl
 ť vykřiknul < vykřikovat utropa

výlet *subst mt* GL -u utflykt
vyletět *verb* vyletí, vyletěl < vylétat flyga ut
vylézt *verb* vyleze, vylezl < vylézat krypa ut,
 krypa upp
vylíčit *verb* vylíčí, vylíčil < líčit skildra
vylít *verb* vylíje/vyleje, vylil < vylévat hälla ut,
 hälla upp
výloha *subst f* skyltfönster
vyloučený *pret part* ť **vyloučit** utesluten
vylovit *verb* vyloví, vylovil < vylovovat fiska
 upp
vyložit *verb* vyloží, vyložil < vykládat lägga
 fram, lägga ut
vynadat *verb* vynadá, vynadal < vynadávat
 někomu skälla på ngn
vyndat *verb* vyndá, vyndal < vyndávat ta ut,
 ta bort
vypadat *verb* vypadá, vypadal > se ut
vypadnout *verb* vypadne, vypadl ť vypadnul
 < vypadávat ramla, falla ut
vypisovat *verb* vypisuje, vypisoval > vypsát
 něco z něčeho skriva av ng ut ng
vypít *verb* vypije, vypil < vypíjet dricka upp
vypnout *verb* vypne, vypnul < vypínat stänga
 av
výpočet *subst mt* GL -u uträkning
vypočítat *verb* vypočítá, vypočítal <
 vypočítávat räkna ut
vyprávět *verb* vypráví (3pl -ějí ť -í), vyprávěl
 > berätta
vypravovat *verb* vypravuje, vypravoval >
 berätta
vypůjčit *verb* vypůjčí, vypůjčil < vypůjčovat
 něco od někoho låna ng av ngn
výraz *subst mt* G -u, L -u/-e utseende
vyřídit *verb* vyřídí, vyřídil < vyřizovat
 framföra, hälsa
vsere se *verb refl fut* ť **vysrat se** skiter
vyskočit *verb* vyskočí, vyskočil < vyskakovat
 hoppa upp, fara upp
vyslanectví *subst n* beskickning
výsledek *subst mt* GL -u resultat
vyslovovat *verb* vyslovuje, vyslovoval >
 vyslovit uttala
vysmeknout se *verb refl* vysmekne se,
 vysmekl se < vysmekat se někomu z rukou
 glida ngn ur händerna

vyšoký *adj* komp vyšší, adv -ko/-ce hög
vysrat se *verb refl* vysere se, vysral se < srát na něco skita i ngt
výstava *subst f* utställning
vystěhovat *verb* vystěhuje, vystěhoval < vystěhovávat flytta, flytta ut
vystoupit *verb* vystoupí, vystoupil < vystupovat
 I. stiga ur, stiga ut
 II. stiga upp, gå upp, ta sig upp
vystřelit *verb* vystřelí, vystřelil < vystřelovat avlossa ett skott
vystupovat *verb* vystupuje, vystupoval > vystoupit
 I. stiga ur, stiga ut
 II. stiga upp, gå upp, ta sig upp
vystydnout *verb* vystydne, vystydl & vystydnul < stydnout kallna
vysvědčení *subst n* betyg
vysvětlit *verb* vysvětlí, vysvětlil < vysvětlovat förklara
vysvětlovat *verb* vysvětluje, vysvětloval > vysvětlit förklara
vyšel *verb l-part* & **vyjít** gick ut, kom ut
vyšetřit *verb* vyšetří, vyšetřil < vyšetřovat undersöka, utreda
Vyškov *subst mt* G -a, L -ě stad i centrala Mähren, 20 000 inv
vyšli *verb l-part* & **vyjít** gick ut, kom ut
vyšší *adj* komp & **vyšoký** högre
výtah *subst mt* GL -u hiss
vytáhnout *verb* vytáhne, vytáhl < vytahovat ta fram
vytratil se *verb refl* vytratí se, vytratil se < vytrácet se försvinna, falla bort
vytrhnout *verb* vytrhne, vytrhl < vytrhovat, vythrávat rycka ifrån
vytřást *verb* vytřese, vytřásl < vytřásat skaka loss
vyučování *verbalsubst n* & **vyučovat** undervisning
vyvádět *verb* vyvádí (3pl -ějí & -í), vyváděl > vyvést ställa till
vyvinout se *verb refl* vyvine se, vyvinul se < vyvíjet se, vyvinovat se utvecklas
vývoj *subst mt* utveckling
vyvolat *verb* vyvolá, vyvolal < vyvolávat framkalla

vyvolávat *verb* vyvolává, vyvolával > vyvolat framkalla
vyvrcholit *verb* vyvrcholí, vyvrcholil < vyvrcholovat kulminera
výzkum *subst mt* GL -u (vetenskaplig) undersökning
vyznačený *pret part* & **vyznačit** utmärkt, markerad
významný *adj* betydelsefull
vyznání *subst n* förklaring, deklaration
vyzvat *verb* vyzve, vyzval < vyzývat uppmana
vzácný *adj* unik, speciell, sällsynt
vzadu *adv* där bak, längst bak, längst in
vzal, vzala *verb l-part* & **vzít** tog
vzbudit *verb* vzbudí, vzbudil < vzbouzet, vzbuzovat väcka
vzdech *subst mt* GL -u suck
vzdychnout *verb* vzdychne, vzdychl & vzdychnul < vzdychat sucka
vzhlédnout *verb* vzhledne, vzhledl & vzhlednul < vzhlížet titta upp
vzhůru *adv* vaken
vzít *verb* vezme, vzal < brát
 I. ta
 II. ta med sig
 III. ~ **někoho za ruku** ta ngn i handen
vzkaz *subst mt* G -u, L -u/-e meddelande
vzkazovat *verb* vzkazuje, vzkazoval > vzkázat meddela
vzlykat *verb* vzlyká, vzlykal > vzlyknout snyfta
vzpamatovat se *verb refl* vzpamatuje se, vzpamatoval se < vzpamatovávat se sansa sig
vzpomenout si *verb refl* vzpomene si, vzpomněl si < vzpomínat si na něco komma ihåg ngt, dra sig till minnes ngt
vzpomínat si *verb refl* vzpomíná si, vzpomínal si > vzpomenout si na něco komma ihåg ngt, dra sig till minnes ngt
vzpřímit se *verb* vzpřímí se, vzpřímil se < vzpřimovat se rätta på sig
vztáhnout *verb* vztáhne, vztáhl & vztáhnul < vztahovat
 I. & & **vytáhnout**; ~ **ruku pro něco/po něčem** sträcka ut handen efter ngt
 II. ~ **něco na sebe** ta åt sig ngt

vztahovat *verb* vztahuje, vztahoval < vztáhnout
 I. ⇨ ⇨ **vytahovat**; ~ **ruku pro něco/po něčem** sträcka ut handen efter ngt
 II. ~ **něco na sebe** ta åt sig
vzteklý *adj* rasande, ilsken
vždy *adv* ⇨ ⇨ **vždycky** alltid
vždycky *adv* alltid
vždyť *adv* ju

W W W W W W

Walker *subst* mv [vɔ:kɹ]
 I. *engleskt efternamn*
 II. **Johnny** ~ G Johny Walkera *whisky* *märke*
whisky *subst* f oböjl [viski] *whisky*
Winston *subst* mv
 I. *engelskt förnamn*
 II. ~ **Churchill** 1874-1965, 1940-1945 *brittisk premiärminister*

Y Y Y Y Y Y Y

York *subst* mt; **New** ~ GL New Yorku New York
Yvona *subst* f *förnamn*

Z Z Z Z Z Z Z Z

z *prep* + G från, av, ur, ut genom
za *prep*
 I. + G *tid* under
 II. + A *riktn* bakom
 III. + A *tid framåt* om, i *det förflutna* efter; *bakåt* på
 IV. + A *pris* för
 V. + A *med avseende på* för
 VI. + A *ta tag i*
 VII. + A *deklaration, utnämnde* som, såsom, för
 VIII. + A *fras co je to ~?* vad är det för?

IX. + A *fras stát ~ to* vara värd det
 X. + I *befintl* bakom, bortom, utanför, på andra sidan
 XI. + I *följa* efter
 XII. + I *person* till
zabít *verb* zabije, zabil < zabíjet slå ihjäl, ha ihjäl, ta livet av
zabočit *verb* zabočí, zabočil < zabočovat svänga, ta av
zabránit *verb* zabrání, zabránil < zabraňovat něčemu förhindra ngt
záclona *subst* f gardin
začal *verb* l-part ⇨ **začít** började
začátečník *subst* mv nybörjare
začátek *subst* mt GL -u början
začínat *verb* začíná, začínal > začít + of inf börja
začít *verb* začne, začal < začínat + of inf börja
záda *subst* n pl tant G zad rygg
zadek *subst* mt GL -u ända, stjärt
zadní *adj* bakre, bak-
zahalit *verb* zahalí, zahalil < zahalovat svepa in, hölja
zahanbený *pret part* ⇨ **zahanbit** skamsen
zahanbit *verb* zahanbí, zahanbil < zahanbovat göra skamsen, få att skämmas
zahnout *verb* zahne, zahnul < zahýbat svänga, ta av
zahrabat *verb* zahrabe, zahrabal < zahrabávat försjunka, gräva ner
zahrada *subst* f trädgård
záchod *subst* mt G -u, L -ě/-u toalett
zachoulit se *verb refl* zachoulí se, zachoulil se < krypa ihop
zachovat *verb* zachovám, zachoval < zachovávat bevara, behålla
zajdi *verb imp* ⇨ **zajít** titta in, ta vägen om
zajektat *verb* zajektám, zajektal < zajektávat stamma till
zájem *subst* mt GL -u o něco intresse för ngt
zajet *verb* zajede, zajel < zajíždět köra bakom, åka bakom
zajíc *subst* mv hare
zajímat *verb* zajímám, zajímal >
 I. někoho intressera ngn

II. ~ *se refl* o něco intressera sig, vara intresserad av ngt
zajímavý *adj* intressant
zajít *verb* zajde, zašel < zacházet gå bakom;
slunce zašlo za mraky solen gick i moln
zakázaný *pret part* ➤ **zakázat** förbjuden
zakázat *verb* zakáže, zakázal < zakazovat förbjuda
záležet *verb* záleží, záleželo >
 I. na něčem bero på ngt, ngt är viktigt
 II. někomu1 na někom2 subj2 betyder ngt för ngn1
záležitost *subst f* G -i angelägenhet
zámeček *subst mt* GL -u *dim* ➤ **zámek** slott
zámek *subst mt* GL -u slott
zaměstnat *verb* zaměstná, zaměstnal < zaměstnávat
 I. anställa
 II. sysselsätta, uppta ngns tid
zaměstnanec *subst mv* anställd
zaměstnání *subst n* anställning, arbete, sysselsättning
zamířit *verb* zamíří, zamířil < zaměřovat něčím na někoho sikta med ngt på ngn
zamknout *verb* zamkne, zamkl ☹ zamknul < zamykat låsa
zámku, zámky *subst mt* GLDsg ➤ **zámek** slott
zamračit se *verb refl* zamračí se, zamračil se < zamračovat se mulna, få något surt, argt i utseendet, dra ihop ögonbrynen, bli allvarlig
zamyslet se *verb* zamyslí se, zamyslel se < zamýšlet se fundera, begrunda, försjunka i tankar, tänka över
zamžikat *verb* zamžiká, zamžikal < blinka några gånger
zapadat *verb* zapadá, zapadal > zapadnout *om* solen gå ner
zápalka *subst f* tändsticka
zápas *subst mt* G -u, L -e/-u match
zápisek *subst mt* GL -u notering, anteckning
zapisovat *verb* zapisuje, zapisoval > zapsat anteckna

zaplatit *verb* zaplatí, zaplatil < platit betala
zapomenout *verb* zapomene, zapomněl < zapomínat
 I. něco glömma ngt
 II. na něco glömma (att tänka på) ngt, glömma av ngt
zapovídat se *verb refl* zapovídá se, zapovídal se > s někým börja prata med ngn
zapráhnout *verb* zapráhne, zapráhl ☹ zapráhnul < zapřahovat spänna för
zaradovat se *verb refl* zaraduje se, zaradoval se < radovat se glädja sig
zarazit *verb* zarazí, zarazil < zarážet
 I. med våld, styrka stoppa, sätta stopp för
 II. ~ *se refl* plötsligt stanna upp, hejda sig
zarostlý *adj* bevuxen
zároveň *adv* samtidigt
zařadit *verb* zařadí, zařadil < zařazovat *om* växel lägga in
zařezávat se *verb refl* zařezává se, zařezával se > zařezat se do něčeho skära sig in i ngt
září *subst n* september
zařídít *verb* zařídí, zařídil < zařizovat ordna
zas *adv* ➤ **zase** åter, igen
zasáhnout *verb* zasáhne, zasáhl ☹ zasáhnul < zasahovat ingripa
zase *adv*
 I. åter, igen
 II. å andra sidan
zaslechnout *verb* zaslechne, zaslechl ☹ zaslechnul < zaslýchat få höra, uppfatta
zasloužit si *verb refl* zaslouží si, zasloužil si < zasluhovat si förtjäna
zasmát se *verb refl tant* zasměje se, zasmál se < smát se skratta
zásobit se *verb* zásobí se, zásobil se < zásobovat se něčím förse sig med ngt
zastavit *verb trans* zastaví, zastavil < zastavovat stanna
 ~ *se intrans* stanna
zástěra *subst f* förkläde
zastřelit *verb* zastřelí, zastřelil < zastřelovat skjuta
zástupce *subst mv* representant

zastupovat *verb* zastupuje, zastupoval > zastoupit representera
zastydět se *verb refl tant* zastydí se, zastyděl se < stydět se skämmas
zásuvka *subst f* låda
zasvítit *verb* zasvítí, zasvítíl < svítit lysa
zašel *verb l-part* ➤ **zajít** gick bakom
zátáčka *subst f* kurva, sväng
zatelefonovat *verb* zatelefonuje, zatelefonoval < telefonovat telefonera, ringa
zatím *adv* under tiden, så länge
zatlačit *verb* zatlačí, zatlačil < zatlačovat trycka igen
zato *adv* däremot
zatvářít se *verb* zatváří se, zatvářil se < tvářit se göra en min, se ut
zaúpět *verb* zaúpí (3pl -í/-ějí), zaúpěl < úpět kvida, pipa, stöna
zavazadlo *subst n* Gpl zavazadel baggage
zavazadlový *adj* baggage-
zavedl *verb l-part* ➤ **zavést** införde
zavelet *verb* zavelí, zavelel < velet kommendera, beordra, ge order
zavést *verb* zavede, zavedl < zavádět införa
zavinit *verb* zavíní, zavíníl < zaviňovat välla, orsaka, ställa till
zavírat *verb* zavírá, zavíral > zavřít stänga
zavládnout *verb* zavládne, zavládl & zavládnul < zavládat *om tystnad* inträda, bli, lägga sig
závod *subst mt* G -u, L -u/-ě fabrik
závodnice *subst f* tävlingsdeltagerska
závodník *subst mv* tävlingsdeltagare
zavolat *verb* zavolá, zavolal < volat
 I. někoho ropa på ngn
 II. někomu (někoho) ringa ngn/till ngn, telefonera
 III. někoho kalla på ngn, ringa efter ngn
zavrtět *verb* zavrtí, zavrtěl < vrtět *om svans* vifta, *om huvud* skaka
zavřít *verb* zavře, zavřel < zavírat stänga
zaznamenat *verb* zaznamená, zaznamenal < zaznamenávat notera, anteckna
zazpívat *verb* zazpívá, zazpíval < zpívat sjunga
zazvonit *verb* zazvoní, zazvonil < zvonit *om ringklocka* ringa

zažehnout *verb* zažehne, zažehl < zažihat, zažehat, zažehovat tända
zbláznit se *verb refl* zblázní se, zbláznil se < z něčeho bli galen av ngt
zblednout *verb* bledne, zbledl & zblednul < blednout blekna, bli blek
zboží *subst n* vara
zbýt *verb* zbude & zbyde, zbyl < zbývat bli kvar, återstå
zbytečný *adj* adv -ě onödig
zbytek *subst mt* GL -u resten
zbývat *verb* zbývá, zbýval > zbýt bli kvar, återstå
zcela *adv* helt, fullständigt
zcizit *verb* zcizí, zcizil < zcizovat stjälja
zčervenat *verb* zčervená, zčervenal < červenat bli röd
zda *konj allm underordn fråga* & ➤ **jestliže** om, huruvida
zdat se *verb* zdá se, zdál se > někomu verka, tyckas ngn
zdálky *adv* på avstånd
zde *adv* & ➤ **tady** här
Zdeněk *subst mv* G Zdeňka *förnamn*
Zdenka, Zdeňka *subst f* *förnamn*
zděšení *subst n* förfäran, förskräckelse
zdi, zdí *subst f* ➤ **zď** vägg, mur
zdravit *verb* zdraví, zdravil > po-
 I. někoho hälsa på ngn
 II. ~ se *refl* s někým hälsa på ngn
zdravotní *adj* hälsovårds-, sjuk-
zdržet se *verb* zdrží se, zdržel se < zdržovat se stanna kvar, bli försenad, dröja sig kvar
zdvihnout *verb* zdvihne, zdvihl & zdvihnul < zdvihat lyfta
ze *prep* + G ➤ **z** från, av, ur, ut genom
zď *subst f* G -i, Ipl zdmi vägg, mur
zejména *adv* speciellt, i synnerhet
zelenina *subst f sg tant* grönsaker
zelený *adj* grön
zelný *adj* kål-; **Z~ trh** Kåltorget
zem *subst f* G -ě jord, mark, golv
země *subst f* land, jord, jordklot
zemědělský *adj* jordbruks-, lantbruks-
zemřít *verb* zemře, zemřel < zmírat dö, avlida
zeptat se *verb refl tant* zeptá se, zeptal se < ptát se + gen fråga ngn

zestátnit *verb* zestátní, zestátnil < zestátníovat
förstatliga
zezadu *adv* bakifrån
zfackovat *verb* zfackuje, zfackoval < fackovat
ge örfil
zima *subst f* vinter, kyla
zima *pred* kallt
Zima *subst mv* efternamn; ~ová *subst f*
efternamn
zimní *adj* vinter-
zítra *adv* i morgon
zítřek *subst mt* G -a, L -u morgondagen
zívnot *verb* zívne, zívł < zívát gäsapa
zjevně *adv* uppenbarligen
zjistit *verb* zjistí, zjistil < zjistíovat upptäcka,
kontrollera, fastställa, konstatera
zkamenět *verb* zkamení (3pl -ějí ☞ -í),
zkameněl < zkameňovat förstenas,
paralyseras, bli orörlig
zkoušet *verb* zkouší (3pl -ejí ☞ -í), zkoušel >
zkusit pröva, testa
zkouška *subst f* tentamen, prov
zkratka *subst f* genväg
zkumavka *subst f* provrör
zkusit *verb* zkusí, zkusil < zkoušet försöka,
pröva, testa
zkušnost *subst f* G -i erfarenhet
zlatý *adj* gyllene, av guld
zlekaný *adj* förskräckt, förskrämd
zlobit *verb refl* zlobí, zlobil > roz-
I. förarga, göra arg
II. vara olydig, bråka
~ **se refl** na někoho vara arg, bli arg,
förarga sig på ngn
zlobívat se *verb refl* zlobívá se, zlobíval se >
bruka bli arg, bruka vara arg
změnit *verb* změní, změnil < měnit ändra,
förändra
~ **se refl** förändra sig, förändras
zmizet *verb* zmizí (3pl -í/-ejí), zmizel < mizet
försvinna
zmrzat *verb* zmrzá, zmrzal > zmrznout frysa
zmrzlina *subst f* glass
znalost *subst f* G -i kunskap, kännedom
znamenat *verb* znamená, znamenal > betyda,
innebära
znamení *subst n* tecken

známka *subst f* Gpl známek frimärke
známý *adj* känd, bekant, välbekant
známý *subst* bekant
znát *verb* zná, znal > känna, känna till
~ **se refl** s někým vara bekant med ngn
znova *adv* åter, igen
znovu *adv* åter, igen
zobák *subst mt* GL -u
I. näbb
II. ☞ ☞ käft
zostra *adv* på skarpen
zout *verb* zuje, zul < zouvat ta av sko
zpaměti *adv* utantill
zpátky *adv* tillbaka
zpěvák *subst mv* sångare
zpívat *verb* zpívá, zpíval > sjunga
zpod *prep* + G underifrån, från under
zpola *adv* till hälften
zpráva *subst f* nyhet, meddelande
zpřetrhaný *pret part* ☞ **zpřetrhat**
hackig, osammanhängande
zpřetrhat *verb* zpřetrhá, zpřetrhal <
zpřetrhávat flera gånger avbryta
způsobit *verb* způsobí, způsobil < způsobovat
orsaka
zrcadlo *subst n* Gpl zrcadel spegel
zrovna *adv* just, precis, exakt
zřejmě *adv* tydligen, uppenbarligen
zticha *adv* tyst
ztichnout *verb* ztichne, ztichl ☞ ztichnul <
ztichat tystna, bli tyst
ztrácet se *verb refl* ztrácí se (3pp -ejí ☞ -í),
ztrácel se > ztratit se försvinna
ztráta *subst f* förlust
ztratit *verb* ztratí, ztratil < ztrácet
I. förlora, tappa bort
II. ~ **se refl** försvinna
zub *subst mt* GL -u tand
zul *verb l-part* ☞ **zout** ta av sko
zuřit *verb* zuří, zuřil > vara rasande, vara
ursinnig
zůstat *verb* zůstane, zůstal < zůstávat
I. stanna, förbli + pres part, bli kvar
II. + inf inf + kvar
zůstávat *verb* zůstává, zůstával < zůstat
I. stanna, förbli + pres part, bli kvar
II. + inf inf + kvar

zvědavost *subst f* G -i nyfikenhet

zvědavý *adj* nyfiken

zvednout *verb* zvedne, zvedl < zvedat

I. lyfta, ta upp

II. ~ **se** *intrans* resa sig

zvlášť *adv* särskilt, i synnerhet

zvláštní *adj* särskild, speciell

zvrátit *verb* zvrátí, zvrátil < zvracet luta, välla

zvyklý *adj* van

zvyknout si *verb* zvykne si, zvykl si ☞ zvyknul

si < zvykat si na něco vänja sig vid ngt

zvyšoka *adv* högt uppifrån

zvýšit *verb* zvýší, zvýšil < zvyšovat höja

Ž Ž Ž Ž Ž Ž Ž Ž Ž

žabec *subst mv* snorunge

žába *subst f* groda

žádný *adj pron* ingen

žákyně *subst f* elev

žárlivý *adj* svartsjuk

že *konj*

I. att

II. *fras* ~ **jo?** eller hur?

III. *adv* det må ni tro

železniční *adj* järnvägs-

žena *subst f* kvinna, fru

ženatý *adj* gift om män

ženská *subst f* fruntimmer

žere *verb pres* ☞ **žrát** äta

žertík *subst mt* GL -u *dim* ☞ **žert** skämt

židle *subst f* stol

židlička *subst f dim* ☞ **židle** stol

žije, žijou *verb pres* ☞ **žít** lever, bor

žinylkový *adj* chenilj-

žít *verb* žije, žil > leva, bo

živit se *verb* živí se, živil se > něčím livnära
sig på ngt

život *subst mt* G -a, L -ě liv

žízeň *subst f* G žízně törst; **mít** ~ vara
törstig

žlutý *adj* gul

žrát *verb* žere, žral > se- om djur äta

župan *subst mt* G -u, L -u/-ě morgonrock

žvanit *verb* žvaní, žvanil > prata strunt,
prata smörja, prata skit

Svensk-tjeckisk ordlista

A A A A A A A A

adress *subst* adresa
affär *subst* obchod
aldrig *adv* nikdy
alla *pron pl* všichni, všechny, všechna
alls *adv* vůbec
allt *pron* všechno
alltid *adv* vždy, vždycky
allting *pron* všechno
alltsammans *pron* všechno
Amerika *subst* Amerika
andra *räkn ordn* druhý
arbeta *verb* pracovat
arbete *subst* práce
att *konj*
 I. že
 II. **jag kommer** ~ + inf budu + inf; **jag kommer** ~ **vara** budu
 III. *vid tillsägning, befallning* aby
 IV. **för** ~ *final konj* aby
 V. **för** ~ *kausal konj* protože
 VI. *infinitivmärke översätts ej*
av *prep*
 I. *urval ur grupp* z
 II. *från person* od
 III. *del av ngt, bestående av översätts med ren genitiv*

B B B B B B B B

bakom *prep* za
bara *adv* jen, jenom
barn *subst* dítě, *pl* děti
bekant *subst/adj*
 I. známý
 II. **bli** ~ seznámit se < seznamovat se
bekanta *verb* seznámit < seznamovat
berg *subst* hora
Berlin *subst* Berlín
berätta *verb*
 I. *tala länge* vyprávět, vypravovat

II. *tala om říct* < říkat
besöka *verb* navštívit < navštěvovat
betala *verb* platit > zaplatit
bil *subst* auto
biljett *subst*
 I. lístek
 II. **inträdes**~ vstupenka
 III. **färd**~ jízdenka
 IV. **flyg**~ letenka
bio *subst* kino
biograf *subst* biograf
bli *verb*
 I. stát se + ins
 II. *fut av být*
 III. ~ **bekant** seznámit se < seznamovat se
 IV. ~ **sämre** zhoršit se < zhoršovat se, pohoršit se < pohoršovat se
blomma *subst* květina
blå *adj* modrý
blåsa *verb* foukat
bo *verb*
 I. *ha sin bostad* bydlet
 II. *leva* žít
bok *subst* kniha
bord *subst* stůl
borg *subst* hrad
borta *adv* **långt** ~ daleko
bra *adj* dobrý
bredvid *prep* vedle + gen
brev *subst* dopis
bro *subst* most
bror *subst* bratr
bröd *subst* chléb
buss *subst* autobus
by *subst* vesnice
bänk *subst* lavice
bättre
 I. *adj komp* lepší
 II. *adv komp* líp, lépe
Böhmen *subst* Čechy
börja *verb* začít < začínat

C C C C C C C C

centralstation subst hlavní nádraží**cigarett** subst cigareta**cirkel** subst kruh

D D D D D D D D

dag I. subst denII. i ~ *adv* dnes**dags** *adv* **hur** ~ v kolik hodin**dam** substI. *kvinna* paníII. *finare* **dam** dáma**Danmark** subst Dánsko**datum** subst datum**de**I. *pers pron se gr* oniII. *best art översätts ej*III. *dem pron se gr* ten**dem** *pers pron se gr* oni**den**I. *best art översätts ej*II. *dem pron se gr* ten; ~ **här** *se gr* tenhle, tento; ~ **där** *se gr* tamtenIII. *pers pron se gr* onIV. *vissa slags formellt subjekt översätts ofta inte***deras** *poss pron* jejich**det**I. *best art översätts ej*II. *dem pron se gr* ten; ~ **här** *se gr* tenhle, tento; ~ **där** *se gr* tamtenIII. *pers pron se gr* onIV. *allmänt syftande to*V. *formellt subjekt översätts ofta inte;***det regnar** prší**detsamma**I. *pron se gr* ten samýII. *pron allmänt syftande totěž*III. **med** ~ *adv* hned**detta**I. *dem pron se gr* ten, tenhleII. *dem pron allmänt syftande tohle***dig** *pers pron se gr* ty**din** *poss pron se gr* tvůj**dit** *adv*

I. tam

II. **hit och** ~ sem a tam**doktor** substI. *mask* doktorII. *fem* doktorka**Donau** subst Dunaj**dotter** substI. *dcera*II. *mera allmänt, flicka* holka**dricka** verb pít > vypít**dra** verbI. *tahat* >, *táhnout* >II. ~ **upp** *ur ngt vytáhnout* < *vytahovat z* + *gen***du** *pers pron* ty**dyr** *adj* drahý**dyrare** *adj komp* dražší**då** *adv*I. *i så fall* v takovém případě; takII. *temp* tehdy**dålig** *adj* špatný**där** *adv*

I. tam

II. **den** ~ *dem pron se gr* tamten, ten, tenhle**därför** *adv* proto**död** *adj*I. *mrtvý*II. **vara** ~ *just ha dött být mrtvý; sedan längre tid nežít***dörr** subst dveře

E E E E E E E E

efter *prep*I. *temp, turordning* po + *lok*II. *för att hämta* pro + *ack*III. **leta** ~ *hledat* + *ack*IV. **sträcka handen** ~ *natahovat* > *natáhnout ruku* po + *lok*; *pro* + *ack***eftermiddag** substI. *odpoledne*II. **i** ~ *adv* (dnes) *odpoledne*

egen *pron* vlastní
fras med egna ögon na vlastní oči
Elbe *subst* Labe
elfte *räkn* jedenáctý
eller *konj* nebo
en
 I. *obest art* översätts *ej*
 II. *räkn se gr* jeden
engelska *adj* anglický
engelska *subst*
 I. *engelska språket* angličtina
 II. **tala** ~ mluvit anglicky
enligt *prep* podle + gen
ensam *pron se gr* sám
er
 I. *pers pron se gr* vy
 II. *poss pron se gr* váš
ett
 I. *obest art* översätts *ej*
 II. *räkn se gr* jeden
 III. *räkn allmän syftning* jedna
Europa *subst* Evropa
exakt *adv* přesně

F F F F F F F F F

fabrik *subst* továrna, závod
familj *subst* rodina
far *subst* otec
faster *subst* teta
februari *subst* únor
fem *räkn* pět
femte *räkn* pátý
femtio *räkn* padesát
film *subst* film
finna *verb* najít < nacházet
finnas *verb* být
fira *verb* oslavit < oslavovat
flicka *subst* dívka, holka
flod *subst* řeka
flygplan *subst* letadlo
folk *subst* lidé
fort *adv* rychle
fortfarande *adv* ještě
fotografi *subst* fotografie
framför *prep* před + ins/ack

fransk *adj* francouzský
franska *subst*
 I. *franska språket* francouzština
 II. **tala** ~ mluvit francouzsky
fredag *subst* pátek
fredags; i ~ *adv* v pátek
frisör *subst* kadeřník, holič
fru *subst*
 I. *titel* paní
 II. *hustru* žena
fråga *verb* ptát se > zeptat se + gen
fråga *subst* otázka
från *prep*
 I. *plats* z + gen
 II. *person* od + gen
 III. *tidpunkt* od + gen
främmande *adj* cizí
fröken *subst*
 I. *titel* slečna
 II. *lärarinna* učitelka
fusklapp *subst* tahák
fyra *räkn* čtyři
få *verb*
 I. *erhålla* dostat < dostávat
 II. *i present* dostat < dostávat, mít >
färg *subst* barva
födelsedag *subst* narozeniny
fönster *subst* okno
för *prep*
 I. *tjänst* pro + ack
 II. *ändamål* pro + ack
 III. *skriftligen* eller *mundtligen*
informera översätts *med ren dativ*
 IV. *fördel, nackdel, tillfredsställelse*
översätts med ren dativ
 V. **vad är det** ~ co je to za + ack
 VI. **i stället** ~ místo + gen
för *konj*
 I. *orsak* protože
 II. ~ **att** *finalt* aby; *orsak* protože
för *adv* příliš
före *prep* temp před + ins
författare *subst* spisovatel
förrän *adv* **inte** ~ teprve
först *adv* teprve, až
förstå *verb* rozumět + dat

försvara sig *verb refl* bránit se > ubránit se

föräldrar *subst* rodiče

fot *subst* noha

G G G G G G G G

gammal *adj* starý

gata *subst* ulice

ge *verb*

I. dát < dávat

II. *räcka* över podat < podávat

genom *prep*

I. přes + ack

II. *håll-* eller *tunnelformation* skrz + ack

glad *adj*

I. rád

II. *gladlynt* veselý

god *adj*

I. *bra* dobrý

II. *apptitlig* chutný

gott *adv* ~ **om** hodně, dost

Grekland *subst* Řecko

gräs *subst* tráva

grön *adj* zelený

gå *verb*

I. *bestämt* jít

II. *obestämt* chodit

III. *om fordon*, *bestämt* jet; *obestämt* jezdit

IV. *avgå om fordon* odjet < odjíždět

V. ~ **in** vejít < vcházet

V. ~ **iväg** odejít < odcházet

VI. ~ **ner om solen** zapadnout < zapadat

VII. ~ **över** přejít < přecházet

gång *subst*

I. **en** ~ *adv* jednou

II **två** ~**er** dvakrát

III. **någon** ~ někdy

IV. **några** ~**er** párkrát, několikrát

går; i ~ *adv* včera

gärna *adv* se *gr* rád

göra *verb*

I. dělat > udělat

II. ~ **i ordning** připravit < připravovat

H H H H H H H H

ha *verb*

I. *inneha* mít

II. **vilja** ~ chtít

III. *i sammansatta verbformer* übersätts *ej*

IV. ~ **tråkigt** nudit se

V. ~ **ont** i ngt bolet

halv *räkn* půl

halvtimme *subst* půl hodiny

han *pers pron* on

hand *subst* ruka

handla *subst* nakupovat > nakoupit

hans *poss pron* jeho

hatt *subst* klobouk

hav *subst* moře

hel *adj* celý

heller *adv* taky

hem *adv* domů

hemma *adv* doma

henne *pers pron se gr* ona

hennes *poss pron* její

herr *subst* pan

herre *subst* pán

historisk *adj* historický

hit *adv* sem

hitta *verb* najít < nacházet

hjälpa *verb* pomoct < pomáhat + dat

hon *pers pron se gr* ona

honom *pers pron se gr* on

hos *prep* u + gen

hotell *subst* hotel

hund *subst* pes

hur *adv*

I. jak

II. ~ **mycket**, ~ **många** kolik

III. ~ **dags** v kolik (hodin)

IV. ~ **mycket är klockan?** kolik je hodin?

hus *subst* dům

hustru *subst* manželka

huvud *subst* hlava

huvudstad *subst* hlavní město

hållplats *subst* zastávka

hälsa *verb* zdravit > pozdravit

hämta verbI. *bära hit přinést < přinášet*II. *efter rörelseverb pro + ack***hända** verb stát se < stávat se**här**I. *adv tady, tu, zde*II. **den** ~ *dem pron* tehle, tento**härifrån** adv odsud**hög** adj vysoký**höger; till** ~ *adv* vpravo, napravo**högre** adj komp vyšší**höra** verb slyšet**I I I I I I I I I I I I I I I****i** prepI. *befintlighet v + lok*II. *rörelse in ~ do + gen*III. *temp; hur länge - översätts ej*IV. *klockslag - se gr*V. ~ **stället för** místo + genVI. ~ **morgon** zítraVII. ~ **kväll** (dnes) večerVIII. ~ **eftermiddag** (dnes) odpoledneIX. ~ **går** včeraX. ~ **morse** (dnes) ránoXI. ~ **tid** včasXII. ~ **fredags** v pátek, minulý pátekXIII ~ **år** letosXIV. ~ **Slovakien** na SlovenskuXV. *del av ngt; genitivförhållande - ren genitiv*XVI. **han har ont** ~ **huvudet** bolí ho hlavaXVII. **strunta** ~ **ngn** kašlat > vykašlat se na + ackXVIII. **resa** ~ **väg** odjet < odjíždětXIX. **göra** ~ **ordning** připravit < připravovat**idag** adv dnes**igen** adv znova, zase**igenom** adv; **åka** ~ *projēt < projíždět + ack***igår** adv včera**in** adv;I. **gå** ~ **i** vejít < vcházet do + genII. **kliva** ~ **i** nastoupit < nastupovat do + gen**ingen** pronI. *i nekad sats - översätts ofta ej*II. *förenat žádný*III. *självständigt - se gr* nikdo**ingenjör** subst inženýr**ingenstans** adv nikde**ingenting** pron - *se gr* nic**inget** pronI. *i nekad sats - översätts ofta ej*II. *förenat žádný*III. *självständigt - se gr* nic**ingång** subst vchod**inte** advI. *ne-*II. ~ **sant** *efter jakad sats* že ano, že jo; *efter nekad sats* že ne, že ano, že joIII. ~ **gärna** neradIV. ~ **förrän** teprve**intill** prep vedle + gen**intressant** adj zajímavý**invånare** subst obyvatel**ishockey** subst hokej**iväg** advI. **gå** ~ *odejít < odcházet*II. **resa** ~ *odjet < odjíždět***J J J J J J J J J J J J J****ja** interj ano, no, jo**jag** pers pron já**jo** interj ano**ju** adv přece**Jugoslavien** subst Jugoslávie**just** adv právě**järn** subst železo**K K K K K K K K K****kaffe** subst káva**kallt** adv om väder zima**kamrat** subst mask kamarád; fem kamarádka**kapten** subst kapitán

Karlsbad *subst* Karlovy Vary

kassa *subst* pokladna

kasta *verb* hodit < házet

kille *subst* kluk

kilo *subst* kilo

kliva *verb*; ~ **in i** nastoupit < nastupovat
do + gen

klocka *subst*

I. *väggur och större* hodiny

II. *armbandsur och övriga små* hodinky

III. **hur mycket är ~n?** kolik je hodin ?

klockan *adv* - *se gr*

klok *adj* moudrý

klä *verb*

I. ~ **på** obléct, obléknout < oblékat

II. ~ **av** svléct, svléknout < svlékat

kollega *subst* mask kolega; fem kolegyně

komma *verb*

I. *till fots* přijít < přicházet

II. *per fordon* přijet < přijíždět

III. *följa med* jít; **kom!** nu pojd'!;
senare přijď!

IV. ~ **tillbaka** vrátit se < vracet se

V. ~ **ut** vyjít < vycházet

VI. ~ **att** + inf *futurum* - *se gr*

kosta *verb* stát

krona *subst* koruna

kunna *verb*

I. *på grund av omständigheter* moci

II. *på grund av kunskaper, färdigheter*
umět

kvart *subst*

I. čtvrt

II. *klockslag* - *se gr*

kvinna *subst* žena

kväll *subst*

I. večer

II. **i** ~ (dnes) večer

III. **i går** ~ včera večer; **i morgon** ~
zítra večer

IV. **på ~en** večer

känna *verb*

I. znát

II. ~ **till** znát

kök *subst* kuchyně

köpa *verb* koupit < kupovat

köra *verb*

I. *bestämt* jet

II. *obestämt* jezdit

L L L L L L L L L L

laga *verb*

I. *reparera* spravit < spravovat

II. *om mat* vařit > uvařit

land *subst* země

lektion *subst* lekce

leta *verb* hledat + ack

lexikon *subst* slovník

ligga *verb* ležet

lika *adv* stejně, tak

lite *adv* trochu

liten *adj* malý

liter *subst* litr

litet *adv* trochu

livsmedel *subst* potravina

ljus *adj*

I. *ej mörk* světlý

II. *klar* jasný

lugn *subst* klid

lukta *verb*

I. *gott* vonět

II. *illa* páchnout

lunch *subst* oběd

lyckas *verb* dařit se > podařit se + dat

lyssna *verb* poslouchat > poslechnout

lång *adj*

I. dlouhý

II. *om person* vysoký

långsamt *adv* pomalu

långt *adv*

I. daleko

II. ~ **borta** daleko

lägenhet *subst* byt

lägga *verb* položit < klást, pokládat

läkare *subst* lékař

länge *adv*

I. dlouho

II. **på** ~ dávno, dlouho

längre *adj* *komp* delší

längre *adv* *komp* déle, dýl

längre *adv*; **inte** ~ už ne-

längs *prep*I. *framåt på* po + lokII. *bredvid* podél + gen**lärare** *subst* mask učitel; *fem* učitelka**läsa** *verb* číst > přečíst**lätt** *adj* lehký**lättare** *adj* *komp* lehčí**läxa** *subst* (domáci) úkol**löjtnant** *subst* poručík**lördag** *subst* sobota**M M M M M M M****maj** *subst* květen**mamma** *subst* maminka**man** *subst*

I. muž

II. *äkt*a *man* muž, manžel**mars** *subst* březen**med** *prep*I. *tillsammans med*, *innehållande* s + insII. *redskap* - *ren* *instrumentalis*III. ~ **detsamma** hned**mellan** *prep* mezi + ins**men** *konj* ale**mer** *adv* *komp* víc**mera** *adv* *komp* víc**meter** *subst* metr**middag**I. *tidigt på eftermiddagen* obědII. *på kvällen* večeře**mig** *pers pron* - *se gr* já**miljon** *subst* milion**min** *poss pron* - *se gr* můj**mindre** *adj* *komp* menší**mindre** *adv* *komp* méně, méně**minut** *subst* minuta**mittemot** *prep*I. *naproti* + datII. *proti* + dat**mjöl** *subst* mouka**mjolk** *subst* mléko**modern** *adj* moderní**Moldau** *subst* Vltava**moped** *subst* mopéd**morfar** *subst* dědeček**morgon** *subst*

I. ráno

II. **i** ~ zítraIII. **på** ~ **en** ráno**mormor** *subst* babička**morse** *subst*; **i** ~ (dnes) ráno**moster** *subst* teta**motorväg** *subst* dálnice**mycket** *adv*I. *grad* velmi, mocII. *mått* mnoho, mocIII. **hur** ~ kolik; **hur** ~ **är klockan?**
kolik je hodin?**må** *verb*I. *om hälsan* cítit seII. *om allmänt välbefinnande* mít se**måla** *verb*I. *om tavla o dyl* malovat > namalovatII. *täcka med färg* natřít < natírat**månad** *subst* měsíc**många** *adv*

I. mnoho, moc

II. **hur** ~ kolik**måste** *verb* muset**människa** *subst* sg člověk; pl lidé**mördare** *subst* vrah**mörk** *adj* tmavý, temný**N N N N N N N N****natt** *subst* noc**natur** *subst* příroda**nedanför** *prep* pod + ins/ack**nej** *interj* ne**ner** *adv*

I. dolů

II. **gå** ~ *om solen* zapadnout < zapadat**ni** *pers pron* vy**nio** *räkn* devět**nionde** *räkn* *ordn* devátý**nitton** *räkn* devatenáct**nog** *adv* asi**nu** *adv* teď**nummer** *subst* číslo**ny** *adj* nový**nyckel** *subst* klíč

någon *pron*

I. *självständigt* někdo

II. ~ **gång** někdy

någonstans *adv* někde

någoting *pron*

I. něco

II. *vid negation* nic

något *pron*

I. *självständigt* něco

II. *vid negation* nic

några *pron*

I. *obest* nějaké

II. *ett par* pár

III. ~ *gång* několikrát

när *adv*

I. *inter* kdy

II. *rel* kdy

när *konj temp* když

nära *prep* blízko + gen

närmare *adj komp* bližší

närmare *adv komp* blíž

nästa *adj* příští

nästan *adv* skoro

O O O O O O O O

också *adv* taky, také

ofta *adv* často

och *konj* a

om *prep*

I. *angående* o + lok

II. *tid* za + ack

III. **tycka** ~ mít rád, líbit se

IV. **gott** ~ dost, hodně

om *konj*

I. *allmänt underordnande* jestli, zda

II. *villkor* jestli, jestliže, kdyby

omkring *adv*; **åka** ~ **i** jezdit po + lok

ont; **ha** ~ **i** bolet

ordning *subst*

I. pořádek

II. **göra i** ~ připravit < připravovat

oss *pers pron* - se *gr* my

ost *subst* sýr

P P P P P P P P P

paket *subst* balík

pappa *subst* táta

papper *subst* papír

park *subst* park

pengar *subst* peníze

penna *subst* tužka

plats *subst* místo

pojke *subst*

I. chlapec

II. *kille* kluk

portier *subst* vrátný

post *subst* pošta

Prag *subst* Praha

prata *subst*

I. *tala* mluvit

II. *ta sig en pratstund* povídat si

president *subst* prezident

promenad *subst* procházka

på *prep*

I. *befintlighet* na + lok

II. *befintl*; *institutioner* v + lok

III. *rörelse* na + ack

IV. *rörelse*; *institutioner* do + gen

V. *temp*; *vid neg*, *varaktighet* *bakåt i tiden* - *översätts ej*

VI. *temp*; *inom loppet av* za + ack

VII. ~ **kvällen** večer; ~ **morgonen** ráno

VIII. ~ **vintern** v zimě; ~ **sommaren** v létě; ~ **våren** na jaře; ~ **hösten** na podzim

IX. ~ **måndag** v pondělí; ~ **tisdag** v úterý; ~ **onsdag** ve středu

X. ~ **länge** dávno, dlouho

XI. **vara** ~ **väg** jít

XII. **klä** ~ obléct, obléknout < oblékat

XIII. *vid språk* - *översätts med rent adverb*

R R R R R R R R R

radio *subst* rádio

redan *adv* už

regna *verb* pršet

reparera verb spravít < spravovat**resa** verbI. *ägna sig åt resor* cestovatII. *åka; obständigt* jezditIII. ~ **iväg** odjet < odjíždět**ringa** verbI. *telefonera* volat > zavolatII. *om klockor* zvonit > zazvonit**ro** subst pokoj**roman** subst román**rum** subst pokoj**runtomkring** prep kolem + gen**ryska**I. *ryska språket* ruštinaII. **tala** ~ mluvit rusky**rädd** adjI. *rädhågen* báživýII. **vara** ~ bát se**rätt** adv správně**röd** adj červený**rök** substI. *från ngt brinnande* kouřII. *från skorsten* dým**röka** verb kouřit**S S S S S S S S S S****sak** subst věc**sant; inte ~?** interjI. *efter jakad sats* že ano, že joII. *efter nekad sats* že ne, že ano, že jo**se** verb vidět**sedan** adv potom**semester** subst dovolená**sent** adv pozdě**sex** räkn šest**shorts** subst trenýrky**sig** pron - *se gr* se**sin** poss pron - *se gr* svůj**sitta** verb sedět**sju** räkn sedm**sjuk** adj nemocný**själv** pron sám**skillnad** subst rozdíl**skjutsa** verb odvézt < odvážet, svézt < svážet**skog** subst les**skola** verbI. *futurumbildande* - *se gr*II. *konjunktivbildande* - *se gr*III. *vid avsikt att gå* jít**skola** subst škola**sko** subst bota**skratta** verb smát se**skriva** verb psát > napsat**skådespelerska** subst herečka**Slovakien** subst Slovensko**slovakisk** adj slovenský**slut**

I. subst konec

II. **till** ~ *adv* konečně**smal** adj úzký**smalare** adj komp užší**småfranska** subst houska**smör** subst máslo**snabb** adj rychlý**snabbköp** subst samoobsluha**snäll** adj

I. hodný

II. **var** ~ prosím**socker** subst cukr**sol** subst slunce**som** rel pron

I. který

II. *som subj* co, kdoIII. *efter rel pron som subj* - *översätts ej***som** konj komp jako**sommar** subst

I. léto

II. **på ~en** v létě**sommarstuga** subst chata**somna** subst usnout < usínat**son** subst syn**soppa** subst polévka**sovrum** subst ložnice**springa** verbI. *bestämt* běžetII. *obestämt* běhatIII. *talspr* utíkat**språk** subst

I. jazyk

II. **tjeckiska ~et** čeština

spårvagn *subst* tramvaj**stad** *subst* město**stanna** *verb*I. ~ **kvar** zůstat < zůstávat**stark** *adj* silný**station** *subst*

I. stanice

II. **järnvägs**~ nádražíIII. **buss**~ autobusové nádraží**staty** *subst* socha**stol** *subst* židle**stor** *adj* velký**strunta** *verb* kašlat > vykašlat se na + ack**sträcka** *verb* natáhnout < natahovat po + lok**student** *subst* student**studera** *verb* studovat**stuga** *subst* chata**stund** *subst* chvíle**stå** *verb* stát**städa** *verb* uklidit < uklízet**ställa** *verb* postavit < stavět, položit < klást, pokládat**stället; i** ~ **för** *prep* místo + gen**stänga** *verb* zavřít < zavírat**större** *adj* *komp* větší**svara** *verb* odpovědět < odpovídat**svenska** *subst*I. *svenska språket* švédštinaII. **tala** ~ mluvit švédsky**svenska** *subst* *fem* Švédka**Sverige** *subst* Švédsko**synas** *verb* být vidět**syster** *subst* sestra**så** *adv* tak**sådan** *pron* takový**säga** *verb* říct < říkat**säkert** *adv* určitě**sälja** *verb* prodat < prodávat**sämre** *adj* *komp*

I. horší

II. **bli** ~ pohoršit se < pohoršovat se;
zhoršit se < zhoršovat se**säng** *subst* postel**sätta sig** *verb* *refl*

I. sednout si < sedat si

söka *verb* hledat**T T T T T T T T T****ta** *verb*

I. brát > vzít

II. ~ **upp** zvednout < zvedatIII. ~ **sig någonstans** dostat se někamIV. ~ **sig till** počít si < počínat si**tack** *interj*I. *jag tackar* děkuju, děkujiII. *vi tackar* děkujemeIII. *talspr* dík**tala** *verb*

I. mluvit

II. ~ **om** *berätta* říct < říkat**Tatrabergen** *subst* Tatry**taxi** *subst*I. *verksamhet* taxiII. *bil* taxík**te** *subst* čaj**teater** *subst*

I. divadlo

II. **på** ~ **n** v divadleIII. **på** ~, **till** ~ **n** do divadla**tid** *subst*

I. čas

II. **i** ~ včas**tidigare** *adv* *komp* dřív, dříve**tidigt** *adv* brzy, brzo**till** *prep*I. *upp på yta* na + ackII. *in i* do + genIII. *fram till, mot* k + datIV. *riktning mot person* k + dat;*käslomässig färgning* za + insV. *för, åt person - ren* *dativ*VI. *som gåva, tjänst åt person* pro + ackVII. *tid* do + genVIII. ~ **höger** vpravo, napravo; ~**vänster** vlevo, nalevoIX. **hjälpa** ~ pomáhat > pomoctX. **känna** ~ znátXI. **ta sig** ~ počít si < počínat siXII. *ytterligare* ještěXIII. ~ **slut** konečně**tillbaka** *adv*

I. zpátky, zpět

II. **komma** ~ vrátit se < vracet se
tills *konj temp až*
tillsammans *adv*
 I. spolu, dohromady
 II. ~ **med** (spolu) s + ins
timme *subst hodina*
tio *räkn deset*
tisdag *subst úterý*
titta *verb dívat se > podívat se na + ack*
tjeck *subst Čech*
Tjeckien *subst Česko*
tjeckisk *adj český*
tjeckiska *subst*
 I. *tjeckiska språket* čeština
 II. **tala** ~ mluvit česky
 III. **på** ~ česky
tjeckiska *subst fem Češka*
Tjeckoslovakien *subst Československo*
tjej *subst holka*
tjugo *räkn dvacet*
toffel *subst pantofle*
tolv *räkn dvanáct*
tre *räkn tři*
tredje *räkn ordn třetí*
trevlig *adj milý, sympatický*
tråkig *adj*
 I. nudný
 II. **ha** ~t nudit se
träd *subst strom*
träffa *verb potkat < potkávat*
tröja *subst triko, tričko*
tunnelbana *subst metro*
turist *subst mask turista; fem turistka*
tvungen *adj; vara* ~ muset
två *räkn - se gr dva*
tvätta sig *verb refl mýt se*
tycka *verb*
 I. *ha åsikt* myslet (si)
 II. ~ **om** mít rád, líbit se, chutnat
tyngre *adj komp těžší*
tysk *adj německý*
tyska *subst*
 I. *tyska språket* němčina
 II. **tala** ~ mluvit německy
Tyskland *subst Německo*
tyvärr *adv bohužel*
tåg *subst vlak*

tårta *subst dort*

U U U U U U U U

under *prep pod + ins*
underbar *adj nádherný*
underlig *adj divný*
ung *adj mladý*
Ungern *subst Maďarsko*
ungersk *adj maďarský*
universitet *subst*
 I. univerzita
 II. **på** ~et na univerzitě; **till** ~et na univerzitu
upp *adv*
 I. nahoru
 II. **ta** ~ zvednout < zvedat
 III. **dra** ~ ur ngt vytáhnout < vytahovat z něčeho
ur *prep z + gen*
ut *adv*
 I. ven
 II. **komma** ~ vyjít < vycházet
 III. **sträcka** ~ **handen** efter ng natáhnout < natahovat ruku po + lok/pro + ack
utan *prep bez + gen*
ute *adv venku*
utlännig *subst cizinec*

V V V V V V V V

vacker *adj hezký, krásný, pěkný*
Václavtorget *subst Václavské náměstí*
vad *inter pron*
 I. co
 II. ~ **är det för datum?** kolikátého je?
 III. ~ **kostar?** kolik stojí?
 IV. ~ **heter?** jak se jmenuje?
vanligtvis *adv většinou, zpravidla*
var *inter adv kde*
var och en *pron každý*
var snäll *interj prosím*
vara *verb*
 I. být

II. ~ **rädd** bát se
 III. ~ **tvungen** muset
varandra *pron* se, si (navzájem)
vara *verb* trvat
varför *inter adv* proč
varifrån *inter adv* odkud
varje *pron* každý
varm *adj* teplý
varsågod *interj* prosím
vart *inter adv* kam
varuhus *subst* obchodní dům
vatten *subst* voda
vecka *subst* týden
vem *inter pron* kdo
vems *inter pron* či
verkligen *adv* opravdu
veta *verb* vědět
vi *pron* my
vid *prep*
 I. u + gen
 II. **bredvid** vedle + gen
vilja *verb* chtít
vilken *inter pron*
 I. který
 II. *självständigt om personer* kdo
 III. *hurdan till sin karaktär* jaký
vin *subst* víno
vinter *subst*
 I. zima
 II. **på ~n** v zimě
visa *verb* ukázat < ukazovat
viss *pron* určitý
vykort *subst* pohlednice, pohled
våning *subst* poschodí, patro
vår *poss pron* náš
väcka *verb* budit > vzbudit
väder *subst* počasí
väg *subst*
 I. cesta
 II. **vara på ~** jít
 III. **resa i** ~ odjet < odjíždět
väl *adv* dobře
välja *verb* vybrat < vybírat
vän *subst* přítel, kamarád
väninna *subst* přítelkyně, kamarádka
vänlig *adj*
 I. přátelský

II. *rar, trevlig* milý, sympatický
vänster *adv* **till** ~ vlevo, nalevo
vänstra *verb* čekat > počkat
väska *subst* taška
västra *adj* západní

Y Y Y Y Y Y Y Y

yngre *adj komp* mladší

Å Å Å Å Å Å Å Å

åka *verb*
 I. *best* jet
 II. *obest* jezdit
 III. *avresa* odjet < odjíždět
 IV. ~ **igenom** projet < projíždět
år *subst*
 I. rok
 II. **i ~** letos
åt *prep*
 I. *gåva* pro + ack
 II. *till ngs fördel* *översätts med ren* *dativ*
 III. *riktning, mål* *översätts med ren* *dativ*
återvända *verb* vrátit se < vracet se
åtta *räkn* osm

Ä Ä Ä Ä Ä Ä Ä Ä

äldre *adj komp* starší
älska *verb* milovat
än
 I. *adv temp* ještě
 II. *komp konj* než
ända *adv*
 I. ~ **till** až do
 II. ~ **från** už od
ännu *adv* ještě
äta *verb*
 I. jíst
 II. ~ **middag** obědvat
 II. ~ **upp** sníst

Ö Ö Ö Ö Ö Ö Ö Ö

öga *subst* sg oko; pl oči

öl *subst* pivo

öppna *verb* otevřít < otevírat

Österrike *subst* Rakousko

östra *adj* východní

över *prep*

I. *rörelse på ytan* přes + ack

II. *vid klockslag - se gr*

